

KOLEKTIV AUTORŮ

ÚMLUVY

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRÁCE RATIFIKOVANÉ ČESKOU REPUBLIKOU

I.

*Přehled úmluv MOP
ratifikovaných Českou republikou
podle stavu účinného k 1. lednu 2018*

KOLEKTIV AUTORŮ

ÚMLUVY

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRÁCE

RATIFIKOVANÉ ČESKOU REPUBLIKOU

I.

*Sborník úmluv MOP ratifikovaných Českou republikou
podle stavu účinného k 1. lednu 2018*

ČESKOMORAVSKÁ KONFEDERACE
ODBOROVÝCH SVAZŮ
2017

ÚMLUVY MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRÁCE RATIFIKOVANÉ ČESKOU REPUBLIKOU

*I. Sborník úmluv MOP ratifikovaných Českou republikou
podle stavu účinného k 1. lednu 2018*

Kolektiv autorů

Vydavatel:

Českomoravská konfederace odborových svazů
Nám. Winstona Churchilla 2
130 00 Praha 3

Vydání I.

Počet stran 416

Praha 2017

© Českomoravská konfederace odborových svazů

Všechna práva vyhrazena.

Sborník úmluv I. „Úmluvy MOP ratifikované Českou republikou“ byl realizován v rámci projektu ČMKOS 2017 „§ 320a ZP I. – Průmysl, vzdělávání, práce, společnost 4.0“, který je financován z prostředků státního rozpočtu ČR prostřednictvím MPSV ČR.

www.cmkos.cz

ISBN 978-80-86809-65-6

O B S A H

PŘEDMLUVA	7
Přehled úmluv MOP ratifikovaných Českou republikou podle stavu účinného k 1. lednu 2018	11
1 ZÁKLADNÍ PRÁVA A SVOBODY	19
1.1 ÚMLUVA Č. 11 – ÚMLUVA O SVOBODĚ SDRUŽOVÁNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ, 1921	19
1.2 ÚMLUVA Č. 29 – ÚMLUVA O NUCENÉ NEBO POVINNÉ PRÁCI, 1930 PROTOKOL K ÚMLUVĚ MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRÁCE Č. 29 O NUCENÉ PRÁCI, 2014	21 30
DOPORUČENÍ MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRÁCE Č. 203 O DODATEČNÝCH OPATŘENÍCH K NUCENÉ PRÁCI, 2014	35
1.3 ÚMLUVA Č. 87 – ÚMLUVA O SVOBODĚ SDRUŽOVÁNÍ A OCHRANĚ PRÁVA ODBOROVĚ SE ORGANIZOVAT, 1948	41
1.4 ÚMLUVA Č. 98 – ÚMLUVA O PROVÁDĚNÍ ZÁSAD PRÁVA ORGANIZOVAT SE A KOLEKTIVNĚ VYJEDNÁVAT, 1949	46
1.5 ÚMLUVA Č. 100 – ÚMLUVA O STEJNÉM ODMĚŇOVÁNÍ PRACUJÍCÍCH MUŽŮ A ŽEN ZA PRÁCI STEJNÉ HODNOTY, 1951	50
1.6 ÚMLUVA Č. 105 – ÚMLUVA TÝKAJÍCÍ SE ODSTRANĚNÍ NUCENÉ PRÁCE, 1957	54
1.7 ÚMLUVA Č. 111 – ÚMLUVA O DISKRIMINACI (ZAMĚSTNÁNÍ A POVOLÁNÍ), 1958	57
1.8 ÚMLUVA Č. 135 – ÚMLUVA O OCHRANĚ ZÁSTUPCŮ PRACOVNÍKŮ V PODNIKU A ÚLEVÁCH, KTERÉ JIM MAJÍ BÝT POSKYTNUTY, 1971	61
1.9 ÚMLUVA Č. 138 – ÚMLUVA O NEJNIŽŠÍM VĚKU PRO VSTUP DO ZAMĚSTNÁNÍ, 1973	64
1.10 ÚMLUVA Č. 144 – ÚMLUVA O TROJSTRANNÝCH PORADÁCH NA PODPORU PROVÁDĚNÍ MEZINÁRODNÍCH PRACOVNÍCH NOREM, 1976	71
1.11 ÚMLUVA Č. 182 – ÚMLUVA O ZÁKAZU A OKAMŽITÝCH OPATŘENÍCH K ODSTRANĚNÍ NEJHORŠÍCH FOREM DĚTSKÉ PRÁCE, 1999	74
1.12 ÚMLUVA Č. 183 – ÚMLUVA O OCHRANĚ MATEŘSTVÍ (REVIDOVANÁ), 2000	78
2 ZAMĚSTNÁVÁNÍ	85
2.1 ÚMLUVA Č. 88 – ÚMLUVA O ORGANIZACI SLUŽEB PRO ZPROSTŘEDKOVÁNÍ PRÁCE, 1948	85

2.2	ÚMLUVA Č. 108 – ÚMLUVA O DOKLADECH TOTOŽNOSTI NÁMOŘNÍKŮ, 1958	92
2.3	ÚMLUVA Č. 122 – ÚMLUVA O POLITICE ZAMĚSTNANOSTI, 1964	96
2.4	ÚMLUVA Č. 123 – ÚMLUVA O MINIMÁLNÍM VĚKU PRO PRÁCI POD ZEMÍ V DOLECH, 1965	99
2.5	ÚMLUVA Č. 142 – ÚMLUVA O PORADENSTVÍ PRO VOLBU POVOLÁNÍ A ODBORNÉ VÝCHOVĚ PRO ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ, 1975	102
2.6	ÚMLUVA Č. 159 – ÚMLUVA O PRACOVNÍ REHABILITACI A ZAMĚSTNÁVÁNÍ INVALIDŮ, 1983	105
2.7	ÚMLUVA Č. 181 – ÚMLUVA O SOUKROMÝCH AGENTURÁCH PRÁCE, 1997	109
3	PRACOVNÍ PODMÍNKY	117
3.1	ÚMLUVA Č. 26 – ÚMLUVA O ZAVEDENÍ METOD STANOVENÍ MINIMÁLNÍCH MEZD, 1928	117
3.2	ÚMLUVA Č. 43 – ÚMLUVA O PRACOVNÍ DOBĚ VE SKLÁRNÁCH NA AUTOMATICKY VYRÁBĚNÉ TABULOVÉ SKLO, 1934	120
3.3	ÚMLUVA Č. 95 – ÚMLUVA O OCHRANĚ MZDY, 1949	123
3.4	ÚMLUVA Č. 99 – ÚMLUVA O METODÁCH STANOVENÍ MINIMÁLNÍCH MEZD V ZEMĚDĚLSTVÍ, 1951	130
3.5	ÚMLUVA Č. 1 – ÚMLUVA O PRACOVNÍ DOBĚ V PRŮMYSLU, 1919	134
3.6	ÚMLUVA Č. 14 – ÚMLUVA O PROVEDENÍ TÝDENNÍHO KLIDU V PRŮMYSLOVÝCH ZÁVODECH, 1921	141
3.7	ÚMLUVA Č. 49 – ÚMLUVA O ZKRÁCENÍ PRACOVNÍ DOBY VE SKLÁRNÁCH NA VÝROBU LAHVÍ, 1935	144
3.8	ÚMLUVA Č. 90 – ÚMLUVA O NOČNÍ PRÁCI MLADISTVÝCH ZAMĚSTNANÝCH V PRŮMYSLU (REVIDOVANÁ), 1948	147
3.9	ÚMLUVA Č. 132 – ÚMLUVA TÝKAJÍCÍ SE KAŽDOROČNÍ PLACENÉ DOVOLENÉ (REVIDOVANÁ), 1970	153
3.10	ÚMLUVA Č. 140 – ÚMLUVA O PLACENÉM STUDIJNÍM VOLNU, 1974	159
4	BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ	163
4.1	ÚMLUVA Č. 13 – ÚMLUVA O POUŽÍVÁNÍ BĚLOBY V NATĚRAČSTVÍ, 1921	163
4.2	ÚMLUVA Č. 77 – ÚMLUVA O LÉKAŘSKÉM VYŠETŘENÍ ZPŮSOBILOSTI DĚTÍ A MLADISTVÝCH K ZAMĚSTNÁNÍ V PRŮMYSLU, 1946	166
4.3	ÚMLUVA Č. 78 – ÚMLUVA O LÉKAŘSKÉM VYŠETŘENÍ ZPŮSOBILOSTI DĚTÍ A MLADISTVÝCH K ZAMĚSTNÁNÍ NEPRŮMYSLOVÝMI PRACEMI, 1946	172

4.4	ÚMLUVA Č. 115 – ÚMLUVA O OCHRANĚ PRACOVNÍKŮ PŘED IONISUJÍCÍM ZÁŘENÍM, 1960	177
4.5	ÚMLUVA Č. 120 – ÚMLUVA O HYGIENĚ V OBCHODĚ A KANCELÁŘÍCH, 1964	182
4.6	ÚMLUVA Č. 124 – ÚMLUVA O LÉKAŘSKÉM VYŠETŘENÍ ZPŮSOBILOSTI MLADISTVÝCH K ZAMĚSTNÁNÍ POD ZEMÍ V DOLECH, 1965	187
4.7	ÚMLUVA Č. 136 – ÚMLUVA O OCHRANĚ PROTI OHROŽENÍ OTRAVOU BENZENEM, 1971	191
4.8	ÚMLUVA Č. 139 – ÚMLUVA O PŘEDCHÁZENÍ A KONTROLE NEBEZPEČÍ Z POVOLÁNÍ ZPŮSOBENÝCH KARCINOGENNÍMI LÁTKAMI A ČINITELI, 1974	196
4.9	ÚMLUVA Č. 187 – ÚMLUVA O PODPŮRNÉM RÁMCI PRO BEZPEČNOST A OCHRANU ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, 2006	199
4.10	ÚMLUVA Č. 148 – ÚMLUVA O OCHRANĚ PRACOVNÍKŮ PROTI NEBEZPEČÍM Z POVOLÁNÍ ZPŮSOBENÝM ZNEČIŠTĚNÍM VZDUCHU, HLUKEM A VIBRACEMI NA PRACOVÍŠTÍCH, 1977	205
4.11	ÚMLUVA Č. 155 – ÚMLUVA O BEZPEČNOSTI A ZDRAVÍ PRACOVNÍKŮ A O PRACOVNÍM PROSTŘEDÍ, 1981	211
4.12	ÚMLUVA Č. 161 – ÚMLUVA O ZÁVODNÍCH ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH, 1985	219
4.13	ÚMLUVA Č. 164 – ÚMLUVA O OCHRANĚ ZDRAVÍ A LÉKAŘSKÉ PÉČI PRO NÁMOŘNÍKY, 1987	225
4.14	ÚMLUVA Č. 167 – ÚMLUVA O BEZPEČNOSTI A OCHRANĚ ZDRAVÍ VE STAVEBNICTVÍ, 1988	233
4.15	ÚMLUVA Č. 171 – ÚMLUVA O NOČNÍ PRÁCI, 1990	246
4.16	ÚMLUVA Č. 176 – ÚMLUVA TÝKAJÍCÍ SE BEZPEČNOSTI A ZDRAVÍ PŘI PRÁCI V DOLECH	251
5	SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	261
5.1	ÚMLUVA Č. 12 – ÚMLUVA O ODŠKODŇOVÁNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ V ZEMĚDĚLSTVÍ, 1921	261
5.2	ÚMLUVA Č. 17 – ÚMLUVA O ODŠKODNĚNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ, 1925	263
5.3	ÚMLUVA Č. 18 – ÚMLUVA TÝKAJÍCÍ SE ODŠKODNĚNÍ NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ, 1925	267
5.4	ÚMLUVA Č. 19 – ÚMLUVA O ROVNOCENNÉM NAKLÁDÁNÍ S CIZÍMI A DOMÁCÍMI ZAMĚSTNANCÍ VE VĚCI ODŠKODNĚNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ, 1925	270

5.5	ÚMLUVA Č. 37 – ÚMLUVA O POVINNÉM INVALIDNÍM POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ V PRŮMYSLUVÝCH A OBCHODNÍCH PODNICÍCH A VE SVOBODNÝCH POVOLÁNÍCH, JAKOŽ I DOMÁCKÝCH DĚLNÍKŮ A OSOB ZAMĚSTNANÝCH V DOMÁCNOSTI, 1933	273
5.6	ÚMLUVA Č. 38 – ÚMLUVA O POVINNÉM INVALIDNÍM POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ V ZEMĚDĚLSKÝCH PODNICÍCH, 1933	281
5.7	ÚMLUVA Č. 39 – ÚMLUVA O POVINNÉM POJIŠTĚNÍ PRO PŘÍPAD SMRTI ZAMĚSTNANCŮ V PRŮMYSLUVÝCH A OBCHODNÍCH PODNICÍCH A VE SVOBODNÝCH POVOLÁNÍCH, JAKOŽ I DOMÁCKÝCH DĚLNÍKŮ A OSOB ZAMĚSTNANÝCH V DOMÁCNOSTI, 1933	289
5.8	ÚMLUVA Č. 42 – ÚMLUVA O ODŠKODNĚNÍ NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ (REVIDOVANÁ), 1934	298
5.9	ÚMLUVA Č. 102 – ÚMLUVA O MINIMÁLNÍ NORMĚ SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ, 1952	302
5.10	ÚMLUVA Č. 128 – ÚMLUVA O INVALIDNÍCH, STAROBNÍCH A POZŮSTALOSTNÍCH DÁVKÁCH, 1967	328
5.11	ÚMLUVA Č. 130 – ÚMLUVA O LÉČEBNĚ PREVENTIVNÍ PÉČI A DÁVKÁCH V NEMOCI, 1969	351
5.12	ÚMLUVA Č. 163 – ÚMLUVA O SOCIÁLNÍ PÉČI O NÁMOŘNÍKY NA MOŘI A V PŘÍSTAVECH, 1987	365
6	OSTATNÍ	369
6.1	ÚMLUVA Č. 21 – ÚMLUVA O ZJEDNODUŠENÍ INSPEKCE VYSTĚHOVALCŮ NA LODÍCH, 1926	369
6.2	ÚMLUVA Č. 27 – ÚMLUVA O OZNAČOVÁNÍ VÁHY NA VELKÝCH BŘEMENECH DOPRAVOVANÝCH NA LODÍCH, 1929	372
6.3	ÚMLUVA Č. 80 – REVISE ZÁVĚREČNÝCH ČLÁNKŮ, 1946	374
6.4	ÚMLUVA Č. 81 – ÚMLUVA O INSPEKCI PRÁCE V PRŮMYSLU A OBCHODĚ, 1947	378
6.5	ÚMLUVA Č. 116 – REVISE ZÁVĚREČNÝCH ČLÁNKŮ, 1961	387
6.6	ÚMLUVA Č. 129 – ÚMLUVA O INSPEKCI PRÁCE V ZEMĚDĚLSTVÍ, 1969	389
6.7	ÚMLUVA Č. 150 – ÚMLUVA O SPRÁVĚ PRÁCE: ÚKOLY, OPRÁVNĚNÍ A ORGANIZACE, 1978	398
6.8	ÚMLUVA Č. 160 – ÚMLUVA O STATISTIKÁCH PRÁCE, 1985	403
	SEZNAM VŠECH ÚMLUV A PROTOKOLŮ MOP PODLE STAVU K 1. LEDNU 2018	409

PŘEDMLUVA

Mezinárodní organizace práce (MOP) je jedinou tripartitní specializovanou mezinárodní organizací v systému Organizace spojených národů (OSN), se sídlem v Ženevě (International Labour Organization, ILO, L'Organisation Internationale du Travail, OIT), na jejímž rozhodování se stejnou měrou podílejí zástupci zaměstnanců, zaměstnavatelů a vlád.

Založena byla v roce 1919 v rámci Versailleského mírového procesu s cílem podpory světového míru na základě sociální spravedlnosti opírající se o mezinárodně uznávaná pracovní práva. Československo bylo zakládajícím členem MOP a Česká republika, jako jeden z jejích nástupnických států, na sebe převzala k 1. lednu 1993 všechny závazky vyplývající z členství v Mezinárodní organizaci práce.

Hlavním posláním Mezinárodní organizace práce je vytváření celosvětově uznávaných minimálních standardů práce a sociální ochrany prostřednictvím úmluv, protokolů a doporučení schvalovaných Mezinárodními konferencemi práce, které přispívají ke zlepšení pracovních a životních podmínek, podpora jejich ratifikace a kontrola důsledného dodržování ratifikovaných úmluv členskými zeměmi MOP prostřednictvím kontrolního mechanismu této významné mezinárodní organizace.

Sborník úmluv MOP ratifikovaných Českou republikou je prvním uceleným vydáním všech textů těchto úmluv, které symbolicky předchází 100. výročí existence Mezinárodní organizace práce, a obsahuje české překlady textů úmluv MOP, které Česká republika ratifikovala ke dni 1. ledna 2018, tak jak byly zveřejněny ve Sbírce zákonů, popřípadě ve Sbírce mezinárodních smluv České republiky.

Ve sborníku publikované ratifikované úmluvy Mezinárodní organizace práce jsou převzaty ze Sbírky zákonů a Sbírky mezinárodních smluv ČR, pokud v nich byly uveřejněny, a v případech úmluv, které nebyly v uvedených sbírkách publikovány, jde o existující starší překlady znění uvedených úmluv Mezinárodní organizace práce pořízených v souvislosti s jejich ratifikacemi orgány státní správy, zejména MPSV ČR, dále ČMKOS a jejich předchůdci.

Na Sborník úmluv MOP ratifikovaných Českou republikou, který je označen číslicí I. navazuje Sborník úmluv MOP neratifikovaných Českou republikou ke dni 1. ledna 2018, který je označen číslicí II. Součástí obou sborníků je „Přehled úmluv MOP“ přijatých touto významnou mezinárodní organizací za celou dobu jejího působení od roku 1919 do konce roku 2017, ve dvou podobách – uvedeny jsou jak všechny přijaté úmluvy a protokoly, tak samostatně ty, které jsou ratifikovány Českou republikou a zároveň jsou účinné ke dni 1. ledna 2018 (součástí tohoto přehledu tedy nejsou úmluvy, které byly v mezidobí vypovězeny) s uvedením podrobných údajů, které se

jich týkají, včetně skutečnosti, zda mají podle článku 10 Ústavy České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů) přednost před zákony či nikoliv.

Podle článku 10 Ústavy České republiky jsou „vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas, a jimiž je Česká republika vázána, součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva“.

Přednost před zákonem tak nemá automaticky každá mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. V poměrně dlouhém období nebyl totiž k ratifikaci řady smluv, včetně některých úmluv MOP, souhlas zákonodárného sboru nutný. Proto byl v souvislosti s přijetím ústavního zákona č. 395/2001 Sb. (kterým bylo přijato aktuální znění článku 10 Ústavy uvedené výše), proveden přezkum dřívějšího projednávání mezinárodních smluv v československých a českých parlamentech; jeho výsledkem je seznam¹ mezinárodních smluv, které plně vyhovují podmínkám článku 10 Ústavy a mají tak přednost před zákonem. Z tohoto seznamu bylo čerpáno při přípravě přehledu úmluv MOP, kde je případný souhlas Parlamentu, indikující přednost před zákonem, výslovně uveden v poznámce u příslušných úmluv.

Česká republika (spolu se svým předchůdcem Československem) do 31. prosince 2017 ratifikovala 73 úmluv a dva protokoly MOP, z nichž 65 úmluv a jeden protokol jsou pro ČR závazné, a celkem osm úmluv a jeden protokol byly vypovězeny.

Úmluvy Mezinárodní organizace práce stanoví mezinárodní pracovní standardy (minimální úroveň základních pracovních práv) zejména v oblastech svobody odborového sdružování a výkonu odborových práv, kolektivního vyjednávání, odstranění nucené práce, rovnosti příležitostí a zacházení, pracovních podmínek, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, sociálního zabezpečení a ostatní.

Za dobu své existence přijala MOP zatím 189 úmluv a šest protokolů, které obsahují mezinárodně-právní závazky. Jejich obsah samozřejmě odpovídá době svého vzniku a z hlediska současných potřeb světa práce tak lze některé z nich považovat za zastaralé a již nevyhovující. Proto se MOP k některým tématům vrací a výsledkem těchto návratů jsou tzv. „revidované“ úmluvy, aktualizující a překonávající úmluvy dřívější (které tak již nelze nově ratifikovat, přesto však zůstávají v platnosti pro ty státy, jež jimi jsou vázány a které neratifikovaly novou revidující úmluvu). Druhou cestou, jak zachovat relevanci celého systému mezinárodních pracovních stan-

¹ Dostupný na internetových stránkách MZV:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/mezinarodni_smlouvy/index.html.

dardů, je formální zrušení či odvolání těchto zastaralých úmluv (které tím zcela ztrácí jakoukoli právní sílu), což se zatím stalo v deseti případech.²

Mezinárodní organizace práce poskytuje svým členským státům rovněž technickou pomoc zaměřenou na důsledné uplatňování jejích úmluv a doporučení. Její činnost je finančně zabezpečována prostřednictvím příspěvků členských států v rámci schváleného rozpočtu. Úředními jazyky Mezinárodní organizace práce jsou angličtina, francouzština, španělština, ruština, němčina, arabština a čínština.

Všechny normy (úmluvy, protokoly a doporučení) přijaté MOP jsou následně zaslány členským státům této významné tripartitní mezinárodní organizace, které jsou podle článku 19 odst. 5 písm. b) Ústavy MOP povinny předložit přijatou úmluvu orgánu anebo orgánům, do jejichž pravomoci příslušná záležitost patří (zákonodárnému sboru, Parlamentu), a to nejpozději do jednoho roku od skončení Mezinárodní konference práce, která příslušnou úmluvu přijala, anebo, není-li to z výjimečných důvodů možné, co nejdříve, maximálně však do 18 měsíců od skončení Mezinárodní konference práce, na které byly přijaty.

Přijaté doporučení Mezinárodní organizace práce zpravidla doplňuje příslušnou úmluvu a nabývá platnosti dnem přijetí, přičemž není subjektem ratifikace ze strany členských států. Členské státy MOP informují generálního ředitele Mezinárodního úřadu práce o opatřeních, přijatých podle čl. 19 odst. 5 písm. c) Ústavy MOP, a o tom, že normy byly příslušnému orgánu předloženy.

Pokud členský stát úmluvu či protokol neratifikuje, má následně pouze povinnost na vyzvání Správní rady Mezinárodní organizace práce podat zprávu o stavu legislativy a praxe v oblasti upravené neratifikovanou úmluvou a uvést důvody bránící ratifikaci. Je-li rozhodnuto o ratifikaci úmluvy nebo protokolu, je ratifikační listina zaslána generálnímu řediteli MOP, u kterého je zaregistrována.

V souladu s čl. 19 odst. 8 Ústavy MOP nemá přijetí či ratifikace úmluvy vliv na zákonodárství, kolektivní smlouvy či praxi, které upravují podmínky zaměstnanců výhodněji, než přijatá či ratifikovaná úmluva. Každý člen Mezinárodní organizace práce souhlasí podle článku 22 Ústavy MOP s tím, že bude vypracovávat zprávy o opatřeních, přijatých za účelem provádění ratifikovaných úmluv. Tyto zprávy se vypracovávají v termínech a formě stanovených Správní radou MOP, zpravidla ve dvou či pětiletých intervalech.

² Jde o úmluvy č. 4, 15, 28, 31, 41, 46, 51, 60, 61, 66 a 67; z důvodu úplnosti jsou přesto v seznamu všech úmluv uvedeny.

Nejsou-li ratifikované úmluvy Mezinárodní organizace práce v členském státě dodržovány, mohou být za určitých podmínek podány stížnosti Mezinárodnímu úřadu práce. Tak je např. již po řadu let projednávána na půdě Mezinárodní organizace práce stížnost na Českou republiku, týkající se neplnění jejích závazků vyplývajících z ratifikované úmluvy č. 111 o diskriminaci (zaměstnání a povolání), 1958, týkající se lustračního zákona.

Sborník úmluv Mezinárodní organizace práce (dále jen „MOP“), které České republika ratifikovala, rozčleňuje tyto úmluvy v zájmu lepší přehlednosti pro uživatele do šesti skupin podle jejich obsahu i významu: základní práva a svobody, zaměstnávání, pracovní podmínky, bezpečnost a ochrana zdraví na pracovištích, sociální zabezpečení a ostatní.

Sborník úmluv MOP ratifikovaných Českou republikou je zpracován podle právního stavu účinného ke dni 1. ledna 2018. Děkuji velice za odbornou pomoc při jeho přípravě a zpracování Mgr. Pavlovi Pokornému, PhDr. Pavlovi Janečkovi a Mgr. Michalovi Márovi.

JUDr. Vít Samek, místopředseda ČMKOS

Přehled úmluv MOP ratifikovaných Českou republikou podle stavu účinného k 1. lednu 2018

Číslo úmluvy	Název	Rok přijetí	Datum předání ratifikačních listin ČSR/ČSSR/ ČSFR/ČR	Vyhlášení ve Sbírce zákonů /Sbírce mezinárodních smluv	Poznámka
001	aby byl omezen počet pracovních hodin v závodech průmyslových na 8 hodin denně a 48 hodin týdně	1919	24. 8. 1921	80/1922 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
011	o spolčovacím a shromažďovacím právu dělníků zemědělských	1921	31. 8. 1923	98/1924 Sb.	Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvami č. 10 a č. 14. (Úmluva č. 10 o minimálním věku pro vstup do zaměstnání v zemědělství z roku 1921 pozbyla pro ČR platnost ratifikací úmluvy č. 138.)
012	o odškodňování pracovních úrazů v zemědělství	1921	12. 6. 1950	437/1990 Sb.	Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvou č. 17
013	o používání běloby v natěračství	1921	31. 8. 1923	74/1924 Sb.	
014	o provedení týdenního klidu v průmyslových závodech	1921	31. 8. 1923	98/1924 Sb.	Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvami č. 10 a č. 11. (Úmluva č. 10 o minimálním věku pro vstup do zaměstnání v zemědělství z roku 1921 pozbyla pro ČR platnost ratifikací úmluvy č. 138.)

017	o odškodnění pracovních úrazů	1925	12. 6. 1950	437/1990 Sb.	Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvou č. 12
018	o odškodnění nemocí z povolání	1925	19. 9. 1932	196/1932 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
019	o rovnocenném nakládání s cizími a domácími zaměstnanci ve věci odškodnění pracovních úrazů	1925	8. 2. 1927	34/1928 Sb.	
021	týkající se zjednodušení inspekce vyšetřovalců na lodích	1926	25. 5. 1928	181/1928 Sb.	Ač formálně stále platná, je ze strany MOP klasifikována jako zastaralá a její provádění tak není ze strany MOP předmětem kontroly
026	o zavedení metod stanovení minimálních mezd	1928	12. 6. 1950	439/1990 Sb.	
027	o označování váhy na velkých břemenech dopravovaných na lodích	1929	26. 3. 1934	194/1934 Sb.	
029	o nucené nebo povinné práci	1930	30. 10. 1957	506/1990 Sb.	
-	<i>Protokol z r. 2014 k úmluvě o nucené práci z roku 1930</i>	2014	9. 6. 2016	32/2017 Sb. m. s.	
037	o povinném invalidním pojištění zaměstnanců v průmyslových a obchodních podnicích a ve svobodných povoláních, jakož i domácích dělníků a osob zaměstnaných v domácnosti	1933	1. 7. 1949	469/1990 Sb.	Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvami č. 38 a 39
038	o povinném invalidním pojištění zaměstnanců v zemědělských podnicích	1933	1. 7. 1949	469/1990 Sb.	Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvami č. 37 a 39

039	o povinném pojištění pro případ smrti zaměstnanců v průmyslových a obchodních podnicích a ve svobodných povoláních, jakož i domácích dělníků a osob zaměstnaných v domácnosti	1933	1. 7. 1949	469/1990 Sb.	Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvami č. 37 a 38
042	o odškodnění pracovníků (nemoci z povolání) (revidovaná)	1934	1. 7. 1949	438/1990 Sb.	
043	o pracovní době ve sklárnách na automaticky vyráběné tabulové sklo	1934	19. 9. 1938	353/1938 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
049	o zkrácení pracovní doby ve sklárnách na výrobu lahví	1935	19. 9. 1938	354/1938 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
077	o lékařském vyšetření způsobilosti dětí a mladistvých k zaměstnání v průmyslu	1946	23. 4. 1980	23/1981 Sb.	
078	o lékařském vyšetření způsobilosti dětí a mladistvých k zaměstnání neprůmyslovými pracemi	1946	23. 4. 1980	24/1981 Sb.	
080	o částečné revizi úmluv přijatých Generální konferencí Mezinárodní organizace práce na jejích prvních dvaceti osmi zasedáních za účelem zajištění budoucího výkonu některých funkcí správy listin svěřených těmito úmluvami generálnímu tajemníkovi Společnosti národů a o zavedení někte-	1946	12. 6. 1950	(nepublikováno)	Specifická úmluva upravující závěrečné klauzule dřívějších úmluv (formální změny vyplývající ze zániku Společnosti národů a z přidružení MOP k OSN). Nedotýká se věcného obsahu ostatních úmluv MOP ani sama neobsahuje žádnou věcnou úpravu práv a povinností států, pracovníků či za-

	rých dalších změn navazujících na zánik Společnosti národů a na změnu Ústavy Mezinárodní organizace práce				městnavatelů.
081	o inspekci práce v průmyslu a obchodě	1947	16. 3. 2011	19/2012 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
087	o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat	1948	21. 1. 1964	489/1990 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
088	o organizaci služeb pro zprostředkování práce	1948	12. 6. 1950	17/1991 Sb.	
090	o noční práci mladistvých zaměstnaných v průmyslu (revidovaná)	1948	12. 6. 1950	460/1990 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
095	o ochraně mzdy	1949	11. 1. 1990	411/1991 Sb.	
098	o provádění zásad práva organizovat se a kolektivně vyjednávat	1949	21. 1. 1964	470/1990 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvou č. 99
099	o metodách stanovení minimálních mezd v zemědělství	1951	21. 1. 1964	470/1990 Sb.	Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvou č. 98
100	o stejném odměňování pracujících mužů a žen za práci stejné hodnoty	1951	30. 10. 1957	450/1990 Sb.	
102	o minimální normě sociálního zabezpečení	1952	11. 1. 1990	461/1991 Sb.	
105	týkající se odstranění nucené práce	1957	6. 8. 1996	231/1998 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
108	týkající se národních osobních dokladů námořníků	1958	6. 8. 1996	232/1998 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu

111	o diskriminaci (zaměstnání a povolání)	1958	21. 1. 1964	465/1990 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvou č. 115
115	o ochraně pracovníků před ionisujícím zářením	1960	21. 1. 1964	465/1990 Sb.	Vyhlášena společně pod stejným sbírkovým číslem s úmluvou č. 111
116	týkající se částečné revize úmluv přijatých Generální konferencí Mezinárodní organizace práce na jejích prvních třiceti dvou zasedáních za účelem standardizace ustanovení týkajících se příprav zpráv Správní rady Mezinárodního úřadu práce o fungování úmluv	1961	21. 1. 1964	(nepublikováno)	Formální změna závěrečných článků dřívějších úmluv týkající se vnitřního procesu MOP, který by mohl vést k jejich revizi. Nedotýká se věcného obsahu ostatních úmluv MOP ani sama neobsahuje žádnou věcnou úpravu práv a povinností státu, pracovníků či zaměstnavatelů.
120	o hygieně v obchodě a kancelářích	1964	11. 1. 1990	403/1991 Sb.	
122	o politice zaměstnanosti	1964	15. 7. 1975	490/1990 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
123	o minimálním věku pro práci pod zemí v dolech	1965	7. 6. 1968	507/1990 Sb.	
124	o lékařském vyšetření způsobilosti mladistvých k zaměstnání pod zemí v dolech	1965	23. 4. 1980	25/1981 Sb.	
128	o invalidních, starobních a pozůstalostních dávkách	1967	11. 1. 1990	416/1991 Sb.	
129	o inspekci práce v zemědělství	1969	16. 3. 2011	20/2012 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
130	o léčebné preventivní péči a dávkách v nemoci	1969	27. 5. 1971	537/1990 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu

132	týkající se každoroční placené dovolené (revidovaná)	1970	23. 8. 1996	229/1998 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
135	o ochraně zástupců pracovníků v podniku a úlevách, které jim mají být poskytnuty	1971	9. 10. 2000	108/2001 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
136	o ochraně proti ohrožení otravou benzenem	1971	23. 4. 1980	26/1981 Sb.	
138	o nejnižším věku pro vstup do zaměstnání	1973	26. 4. 2007	24/2008 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu Ratifikací došlo k automatickému vypovězení úmluv č. 5 a 10.
139	o předcházení a kontrole nebezpečí z povolání způsobených karcinogenními látkami a činiteli	1974	11. 1. 1990	408/1991 Sb.	
140	o placeném studijním volnu	1974	24. 5. 1976	491/1990 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
142	o poradenství pro volbu povolání a odborné výchově pro rozvoj lidských zdrojů	1975	6. 3. 1979	141/1980 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
144	o trojstranných poradách na podporu provádění mezinárodních pracovních norem	1976	9. 10. 2000	109/2001 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
148	o ochraně pracovníků proti nebezpečím z povolání způsobeným znečištěním vzduchu, hlukem a vibracemi na pracovištích	1977	11. 1. 1990	444/1991 Sb.	
150	o správě práce: úkoly, oprávnění a organizace	1978	9. 10. 2000	110/2001 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu

155	o bezpečnosti a zdraví pracovníků a o pracovním prostředí	1981	2. 12. 1988	20/1989 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
159	o pracovní rehabilitaci a zaměstnávání invalidů	1983	21. 2. 1985	72/1985 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
160	o statistikách práce	1985	25. 2. 1988	144/1988 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
161	o závodních zdravotních službách	1985	25. 2. 1988	145/1988 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
163	o sociální péči o námořníky na moři a v přístavech	1987	11. 1. 1990	432/1991 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
164	o ochraně zdraví a lékařské péči pro námořníky	1987	11. 1. 1990	445/1991 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
167	o bezpečnosti a ochraně zdraví ve stavebnictví	1988	11. 1. 1990	433/1991 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
171	týkající se noční práce	1990	6. 8. 1996	230/1998 Sb.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
176	týkající se bezpečnosti zdraví při práci v dolech	1995	9. 10. 2000	111/2001 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
181	o soukromých agenturách práce	1997	9. 10. 2000	38/2003 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu Ratifikací došlo k automatickému vypořádání úmluvy č. 34.
182	o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce	1999	19. 6. 2001	90/2002 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
183	týkající se revize Úmluvy o ochraně v mateřství (revidované) z roku 1952	2000	7. 12. 2016	Zatím nevyhlášena	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu
187	o podpůrném rámci pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci	2006	13. 10. 2007	106/2009 Sb. m. s.	K ratifikaci byl dán souhlas Parlamentu

1 ZÁKLADNÍ PRÁVA A SVOBODY

1.1 ÚMLUVA Č. 11 – ÚMLUVA O SVOBODĚ SDRUŽOVÁNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ, 1921

Valné shromáždění Mezinárodní organizace práce Společnosti národů, svolané do Ženevy správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se 25. října 1921 shromáždivší ve svém třetím zasedání,

když se rozhodlo přijmouti různé návrhy o spolčovacím a shromažďovacím právu dělníků zemědělských, otázkou to tvořící čtvrtý bod denního pořadu zasedání,

a když rozhodlo, aby tyto návrhy byly podkladem návrhu mezinárodní úmluvy,

přijímá tento návrh úmluvy k ratifikaci jednotlivými členy Mezinárodní organizace práce ve smyslu ustanovení XIII. části mírové smlouvy versailleské a souhlasných částí ostatních mírových smluv:

Čl. 1

Každý člen Mezinárodní organizace práce, ratifikující tuto úmluvu, zavazuje se zajistiti všem osobám, zaměstnaným v zemědělství, též práva spolčovací a shromažďovací jako dělníkům průmyslovým a zrušiti všechny zákonné nebo jiné předpisy, které obmezují tato práva u dělníků zemědělských.

Čl. 2

Úřední ratifikace této úmluvy budou za podmínek předepsaných v části XIII. mírové smlouvy versailleské a v souhlasných částech ostatních mírových smluv oznámeny generálnímu tajemníku Společnosti národů a jím zapsány do rejstříku.

Čl. 3

Tato úmluva nabude působnosti, jakmile její ratifikace dvěma členy Mezinárodní organizace práce bude generálním tajemníkem zapsána do rejstříku.

Úmluva bude zavazovati pouze členy, jichž ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

V důsledku toho tato úmluva nabude působnosti pro každého člena v den, kdy jeho ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

Čl. 4

Jakmile bude v sekretariátě zapsána ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce, oznámí generální tajemník Společnosti národů tuto skutečnost všem členům Mezinárodní organizace práce. Rovněž je zprávi o zapsání ratifikací, které mu budou oznámeny později od ostatních členů organizace.

Čl. 5

S výhradou ustanovení článku 3. každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, zavazuje se provésti ustanovení článku 1. nejpozději 1. ledna 1924 a učiniti opatření, která budou nutna, aby tato ustanovení byla uskutečněna.

Čl. 6

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, zavazuje se provést ji ve svých osadách, državách a protektorátech v souhlase s ustanovením článku 421. mírové smlouvy versailleské a souhlasných článků ostatních mírových smluv.

Čl. 7

Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí doby deseti let ode dne působnosti této úmluvy, a to zvláštním přípisem zaslaným generálnímu tajemníku Společnosti národů a jím do rejstříku zapsaným. Výpověď nabývá účinnosti teprve rok po zapsání v sekretariátě.

Čl. 8

Správní rada Mezinárodního úřadu práce podá aspoň jednou za deset let valnému shromáždění zprávu o provádění této úmluvy a rozhodne, má-li být dána na denní pořad shromáždění otázka revise nebo změny této úmluvy.

Čl. 9

Texty francouzský a anglický této úmluvy jsou oba původní.

1.2 ÚMLUVA Č. 29 – ÚMLUVA O NUCENÉ NEBO POVINNÉ PRÁCI, 1930

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 10. června 1930 na svém čtrnáctém zasedání,

rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se nucené nebo povinné
práce, jež jsou prvním bodem jednacího pořadu zasedání,

a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy, přijímá
dne 28. června 1930 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o nucené
práci, 1930 a podléhá ratifikaci členských států Mezinárodní organizace práce
podle ustanovení ústavy Mezinárodní organizace práce.

Čl. 1

1. Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto
úmluvu, se zavazuje, že v době co nejkratší potlačí užívání nucené nebo povinné
práce ve všech jejích formách.

2. Se zřetelem k tomuto úplnému potlačení se lze na přechodné období
uchýlit k nucené nebo povinné práci výhradně pro veřejné účely a jen výjimečně,
a to za podmínek a záruk, jež jsou dále stanoveny.

3. Správní rada Mezinárodního úřadu práce po uplynutí období pěti let
ode dne, kdy tato úmluva nabude účinnosti, až bude připravovat zprávu stanove-
nou níže v článku 31, zváží možnost potlačit bez dalšího přechodného období
nucenou nebo povinnou práci ve všech jejích formách a rozhodne, je-li záhodno
dát na pořad jednání konference tuto otázku.

Čl. 2

1. Pro účely této úmluvy bude výraz "nucená nebo povinná práce" ozna-
čovat každou práci nebo službu, která se na kterékoli osobě vymáhá pod pohrůž-
kou jakéhokoli trestu a ke které se řečená osoba nenabídla dobrovolně.

2. Nicméně pro účely této úmluvy výraz "nucená nebo povinná práce" ne-
bude zahrnovat:

- a) žádnou práci ani službu vymáhanou na základě zákonů o povinné vojenské
službě pro práce ryze vojenské povahy;
- b) žádnou práci ani službu, která tvoří součást obvyklých občanských povin-
ností občanů země, jež se plně spravuje sama;
- c) žádnou práci ani službu, která se na kterékoli osobě vymáhá v důsledku
odsouzení soudním rozhodnutím, pokud se tato práce nebo služba vykonává
pod dohledem a kontrolou veřejného úřadu a pokud se řečená osoba nepro-
najímá ani nedává k dispozici soukromým jednotlivcům, soukromým spo-
lečnostem ani soukromým právníkům osobám;

- d) žádnou práci ani službu vymáhanou v případech mimořádných okolností, to jest v případech války, pohromy nebo hrozící pohromy jako požáru, povodně, hladomoru, zemětřesení, prudké epidemie nebo zvířecí nákazy (epizootie), vpádu zvířat, hmyzu nebo škodlivých rostlinných cizopasníků a všeobecně všech okolností, jež ohrožují nebo by mohly ohrozit život nebo normální životní poměry veškerého obyvatelstva nebo jeho části;
- e) menší obecní služby, které jsou vykonávány členy obce v jejím přímém zájmu, mohou proto být považovány za obvyklé občanské povinnosti připadající na členy obce, pokud mají členové obce nebo jejich přímí zástupci právo vyjádřit se ohledně potřeby takových služeb.

Čl. 3

Pro účely této úmluvy bude výraz "příslušný úřad" označovat buď úřad metropolitní země anebo nejvyšší ústřední úřad dotyčného území.

Čl. 4

1. Příslušný úřad nebude ukládat ani dovolovat ukládání nucené nebo povinné práce ve prospěch soukromých jednotlivců, soukromých společností ani soukromých právnických osob.

2. Existuje-li taková nucená nebo povinná práce k prospěchu soukromých jednotlivců, soukromých společností nebo soukromých právnických osob v den, kdy generální ředitel Mezinárodního úřadu práce запиše ratifikaci této úmluvy členským státem, tento členský stát úplně potlačí takovouto nucenou nebo povinnou práci počínajíc dnem, kdy tato úmluva pro něj nabude účinnosti.

Čl. 5

1. Žádná výsada udělená soukromým jednotlivcům, soukromým společnostem nebo soukromým právnickým osobám nebude mít za následek jakoukoli formu nucené nebo povinné práce pro výrobu ani pro získávání výrobků, kterých tyto soukromí jednotlivci, tyto soukromé společnosti nebo tyto soukromé právnické osoby užívají nebo s nimiž obchodují.

2. Tam, kde existují výsady obsahující ustanovení, která mají za následek takovouto nucenou nebo povinnou práci, budou tato ustanovení co nejdříve zrušena, aby se vyhovělo článku 1 této úmluvy.

Čl. 6

Správní úředníci, i když mají povinnost vést obyvatelstvo, nad nímž mají pravomoc, k nějaké formě práce, nebudou donucovat toto obyvatelstvo ani jeho jednotlivé příslušníky k práci pro soukromé jednotlivce, soukromé společnosti ani pro soukromé právnické osoby.

Čl. 7

1. Náčelníci, kteří nevykonávají správní funkce, se nebudou uchylovat k nucené nebo povinné práci.

2. Náčelníci, kteří vykonávají správní funkce, se budou moci s výslovným povolením příslušného úřadu uchýlovat k nucené nebo povinné práci za podmínek stanovených v článku 10 této úmluvy.

3. Náčelníci, kteří jsou řádně uznáni a kteří nepobírají přiměřenou odměnu v jiných formách, mohou požívat osobních služeb, pokud jsou řádně právně upraveny, a pokud jsou přijata všechna potřebná opatření k tomu, aby jich nebylo zneužito.

Čl. 8

1. Za každé rozhodnutí, že se lze uchýlit k nucené nebo povinné práci, ponese odpovědnost nejvyšší civilní úřad dotyčného území.

2. Nicméně tento úřad může přenést na nejvyšší místní úřady oprávnění ukládat nucenou nebo povinnou práci, která nemá za následek vzdálení pracovníků z jejich obvyklého bydliště. Na období a za podmínek, které budou stanoveny v předpisech uvedených v článku 23 této úmluvy, může tento úřad také přenést na nejvyšší místní úřady oprávnění ukládat nucenou nebo povinnou práci, která má za následek vzdálení pracovníků z jejich obvyklého bydliště, jestliže jde o to usnadnit přemísťování správních úředníků při výkonu jejich povinností a o dopravu materiálu správy.

Čl. 9

Není-li nic jiného stanoveno v článku 10 této úmluvy, každý úřad příslušný k ukládání nucené nebo povinné práce se před rozhodnutím, že se lze uchýlit k této formě práce, přesvědčí o tom,

- a) že práce nebo služba, jež má být vykonána, je v důležitém přímém zájmu obce povolené k jejímu vykonání;
- b) že práce nebo služba je v současné době nebo bezprostředně nutná;
- c) že nabídkou mezd a pracovních podmínek, nikoli méně příznivých, nežli jsou ty, které platí v příslušné oblasti pro podobnou práci nebo službu, nebylo možno opatřit dobrovolné pracovní síly pro vykonání takové práce nebo služby;
- d) že se zřetelem na dosažitelné pracovní síly a jejich pracovní způsobilost práce nebo služba neuloží nynějšímu obyvatelstvu břemeno příliš těžké.

Čl. 10

1. Nucená nebo povinná práce, která se požaduje jako daň, i nucená nebo povinná práce, kterou náčelníci vykonávající správní působnost ukládají pro práci ve veřejném zájmu, bude postupně odstraněna.

2. Prozatím však tam, kde se nucená nebo povinná práce požaduje jako daň a v případech, kdy nucenou nebo povinnou práci pro práci ve veřejném zájmu ukládají náčelníci vykonávající správní funkce, příslušný úřad se předem ujistí,

- a) že práce nebo služba, jež má být vykonána, je v důležitém přímém zájmu obce povolané k jejímu vykonání;
- b) že práce nebo služba je v současné době nebo bezprostředně nutná;
- c) se zřetelem na dosažitelné pracovní síly a jejich pracovní způsobilost práce nebo služba neuloží nynějšímu obyvatelstvu břemeno příliš těžké;
- d) že práce nebo služba nebude mít za následek vzdálení pracovníků z jejich obvyklého bydliště;
- e) že vykonávání práce nebo služby bude řízeno v souladu s požadavky náboženství, společenského života a zemědělství.

Čl. 11

1. Jen dospělí tělesně schopní muži, jejichž věk nebude zřejmě nižší než 18 a vyšší než 45 let, budou moci být podrobeni nucené nebo povinné práci. Vydávající druhy práce stanovené v článku 10 této úmluvy budou platit tato omezení a podmínky:

- a) kdykoli to bude možné, předchozí zjištění lékaře jmenovaného správním úřadem, že příslušné osoby netrpí žádnou nakažlivou chorobou a že jsou tělesně způsobilé pro požadovanou práci a za podmínek, za kterých má být konána;
- b) vynětí školských učitelů i žáků a správních zaměstnanců vůbec;
- c) ponechání takového počtu dospělých a tělesně schopných mužů v každé obci, který je nezbytný pro rodinný a společenský život;
- d) šetření svazků manželských a rodinných.

2. Předpisy stanovené v článku 23 této úmluvy určí pro účely uvedené = výše v písmeně c) předchozího odstavce poměrný počet trvale usazených a dospělých tělesně schopných mužů, které lze kdykoli povolát na nucenou nebo povinnou práci, přičemž tento poměrný počet nesmí nikdy překročit 25 %. Při určení tohoto poměrného počtu příslušný úřad přihlédne k hustotě obyvatelstva, jeho sociálnímu a tělesnému rozvoji, ročnímu období a práci, kterou mají příslušné osoby vykonávat v místě na vlastní vrub, a vůbec bude dbát hospodářských a sociálních potřeb obvyklého života příslušné obce.

Čl. 12

1. Maximální doba, na kterou může být některá osoba povolána na nucenou nebo povinnou práci kteréhokoli druhu, nesmí překročit šedesát dnů za období dvanácti měsíců zahrnující do těchto šedesáti dnů dny strávené cestou do místa práce a z tohoto místa.

2. Každá osoba povolána na nucenou nebo povinnou práci bude opatřena osvědčením uvádějícím dobu, kterou na takové práci strávila.

Čl. 13

1. Normální pracovní doba každé osoby povoláné na nucenou nebo povinnou práci bude stejná jako ta, jež platí pro práci dobrovolnou, a hodiny odpracované nad normální pracovní dobu budou odměňovány podle sazeb platících pro přesčasové hodiny dobrovolně vykonané práce.

2. Všem osobám podrobeným nucené nebo povinné práci kteréhokoli druhu bude zaručen jeden den odpočinku týdně a tento den se bude pokud možno shodovat s dnem určeným tradicí nebo zvyky příslušného území nebo kraje.

Čl. 14

1. Vyjma nucené nebo povinné práce stanovené v článku 10 této úmluvy bude nucená nebo povinná práce všeho druhu odměňována v hotovosti podle sazeb nikoli nižších, nežli jsou sazby platící pro podobné druhy práce buď v kraji, ve kterém je pracovník zaměstnán, nebo v oblasti, z níž byl povolán, podle toho, které z nich jsou vyšší.

2. V případech, kdy práci ukládají náčelníci při výkonu své správní funkce, bude co nejdříve zavedeno placení mezd za podmínek stanovených v předchozím odstavci.

3. Mzdy budou vypláceny každému pracovníku jednotlivě a nikoli jeho kmenovému náčelníkovi ani žádnému jinému úřednímu činiteli.

4. Dny strávené cestou do místa práce a z tohoto místa se budou pro placení mezd počítat jako pracovní dny.

5. Tento článek nebude bránit tomu, aby se pracovníkům neposkytovaly obvyklé potravinové dávky jakožto část mzdy, přičemž se tyto dávky musí alespoň rovnat peněžité částce, kterou mají představovat. Avšak žádné srážky ze mzdy se nesmějí provádět na placení daní, na zvláštní stravu, oblékání nebo ubytování, jež budou pracovníkům poskytovány proto, aby se zachovala jejich schopnost pokračovat v práci za zvláštních podmínek jejich zaměstnání, ani za poskytnutí náradí.

Čl. 15

1. Veškeré zákonodárství o odškodňování úrazů nebo nemocí z povolání a veškeré zákonodárství stanovící odškodňování rodinných příslušníků výživou závislých na zemřelých nebo invalidních pracovnících, jež je nebo bude v platnosti na příslušném území, se bude vztahovat na osoby podrobené nucené nebo povinné práci za stejných podmínek jako na pracovníky dobrovolné.

2. Každý úřední činitel zaměstnávající pracovníka nucenou nebo povinnou prací bude vždy mít povinnost zajistit životní potřeby dotyčného pracovníka, jestliže ho pracovní úraz nebo nemoc z povolání učinily úplně nebo částečně neschopným pečovat o své potřeby a učinit opatření, aby bylo zajištěno vydržo-

vání všech osob skutečně na takového pracovníka odkázaných při pracovní neschopnosti nebo při smrti následkem pracovního úrazu.

Čl. 16

1. Kromě případů výjimečně nutných nesmějí být osoby podrobené nucené nebo povinné práci přemísťovány do oblastí, ve kterých by výživa a podnebí byly tak odlišné od těch, na něž jsou uvyklé, že by ohrožovaly jejich zdraví.

2. V žádném případě nebude přemístění takových pracovníků povoleno, pokud nebudou moci být přesně prováděna všechna opatření týkající se hygieny a ubytování, jichž je třeba, aby se takoví pracovníci přizpůsobili poměrům a aby se zachovalo jejich zdraví.

3. Bude-li takové přemístění nevyhnutelné, budou na základě odborného lékařského doporučení učiněna opatření na postupné přizpůsobování pracovníků novým vyživovacím a podnebným poměrům.

4. V případech, ve kterých jsou tito pracovníci povoláni k vykonávání pravidelné práce, na kterou nejsou zvyklí, budou učiněna opatření, aby se zajistilo, že si tomuto druhu práce zvyknou, zejména pokud jde o postupný výcvik, o pracovní dobu, o stanovení přestávek pro odpočinek a o zlepšení nebo zvýšení potravinových dávek, jehož by snad bylo třeba.

Čl. 17

Před povolením užít nucené nebo povinné práce pro konstrukční nebo udržovací práce, jež donutí pracovníky zůstat na pracovišti po značnou dobu, se příslušný úřad přesvědčí,

1. že byla učiněna všechna nutná opatření pro zachování zdraví pracovníků a pro zajištění potřebné lékařské péče pro ně a zejména:

- a) že tito pracovníci budou lékařsky prohlédnuti před započatím prací a že budou lékařsky prohlíženi ve stanovených lhůtách v době trvání zaměstnání,
- b) že byl zajištěn dostatečný zdravotnický personál, jakož i výdejny léků, ošetřovny, nemocnice a materiál nutný k uspokojení všech požadavků, a
- c) že na pracovišti jsou dobré zdravotní podmínky a že byly uspokojivě zajištěny dodávky pitné vody, potravin, paliva a kuchyňského náčiní a je-li toho třeba, ubytování a ošacení;

2. že byla učiněna vhodná opatření pro zajištění životních potřeb rodin pracovníků, zejména že bylo ulehčeno bezpečné poukazování části mzdy rodině na žádost nebo se souhlasem pracovníků;

3. že se cesty pracovníků na pracoviště a z něho budou konat na náklady a pod odpovědností správy, která tyto cesty usnadní, používajíc co nejvíce všech dostupných dopravních prostředků;

4. že při nemoci nebo úrazu, jež má za následek pracovní neschopnost po určitou dobu, pracovník bude dopraven domů na náklady vedení;

5. že každý pracovník, který by si přál po uplynutí svého období nucené nebo povinné práce zůstat na místě jako pracovník dobrovolný, bude to moci učinit, aniž po dobu dvou let pozbude práva na to, aby byl zdarma dopraven domů.

Čl. 18

1. Nucená nebo povinná práce pro dopravu osob nebo zboží jako práce nosičů a veslařů bude odstraněna ve lhůtě co nejkratší. Až do tohoto odstranění vydá příslušný úřad předpisy určující zejména:

- a) že se těchto pracovních sil bude používat jen pro usnadnění přemísťování správních úředníků při výkonu jejich funkce nebo pro dopravu materiálu správy nebo v případech velmi naléhavé nutnosti pro dopravu jiných osob než úředníků;
- b) že budou takto zaměstnáváni jen muži uznání předchozí lékařskou prohlídkou za tělesně schopné k této práci, kdykoli je tato prohlídka možná, a není-li tato lékařská prohlídka proveditelná, že se osoba zaměstnávající tyto pracovníky přesvědčí pod vlastní odpovědností, že jsou tělesně schopní a že netrpí žádnou nakažlivou chorobou;
- c) maximální náklad, který tito pracovníci smějí nosit;
- d) maximální vzdálenost od místa jejich bydliště, do kterého jich může být užito;
- e) maximální počet dnů za měsíc nebo za jiné období, na který mohou být povoláni, čítajíc do tohoto počtu dny strávené na zpáteční cestě do místa jejich bydliště;
- f) osoby, jež jsou oprávněny požadovat tuto formu nucené nebo povinné práce, jakož i rozsah, ve kterém jsou oprávněny ji požadovat.

2. Při určení maxim uvedených pod písmeny c), d) a e) předchozího odstavce bude mít příslušný úřad na zřeteli všechny závažné činitele, zejména tělesný rozvoj obyvatelstva, z něhož jsou pracovníci povoláváni, povahu země, kterou musí cestovat, a podnební poměry.

3. Příslušný úřad dále stanoví, že normální denní cesta takových pracovníků nepřesáhne vzdálenost odpovídající průměrnému osmihodinovému pracovnímu dnu, přičemž při tom pochopitelně přihlédne nejen k váze, která se má nést, vzdálenosti, na kterou se má cestovat, nýbrž také ke stavu cesty, ročnímu období a všem ostatním závažným skutečnostem, a že, pokud se uloží další hodiny cesty nad normální denní cestu, budou tyto další hodiny odměňovány podle sazeb vyšších, nežli jsou sazby normální.

Čl. 19

1. Příslušný úřad povolí použít povinného obdělávání půdy jen k zamezení hladu nebo nedostatku potravin a vždy s tou podmínkou, že potraviný nebo

výrobky takto získané zůstanou vlastnictvím jednotlivců nebo obce, která je vyrobila.

2. Jestliže výroba je podle zákona nebo zvyku organizována na obecním základě a zůstávají-li výrobky nebo výtěžky z prodeje těchto výrobků ve vlastnictví obce, tento článek nebude vykládán tak, jako by zrušoval závazek členů obce vykonávat práci obcí takto požadovanou podle zákona nebo zvyku.

Čl. 20

Zákony o kolektivním trestání, podle nichž může být celá obec potrestána za trestné činy spáchané některými z jejích členů, nebudou obsahovat ustanovení o nucené nebo povinné práci obce jako o jednom ze způsobů trestání.

Čl. 21

Nucené nebo povinné práce se nebude užívat pro podzemní práci v dolech.

Čl. 22

Roční zprávy, které se členské státy ratifikující tuto úmluvu zavazují podávat Mezinárodnímu úřadu práce podle ustanovení článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce o opatřeních, jež učinily k provedení ustanovení této úmluvy, budou pro každé příslušné území obsahovat co nejúplnější údaje o rozsahu, v němž se na tomto území užívalo nucené nebo povinné práce, o účelech, pro něž byla tato práce konána, o nemocnosti a o úmrtnosti, o pracovní době, o způsobech placení mezd a o mzdových sazbách, jakož i jiné závažné údaje.

Čl. 23

1. Za účelem provedení ustanovení této úmluvy příslušný úřad vydá úplné a přesné předpisy o používání nucené nebo povinné práce.

2. Tyto předpisy budou obsahovat mimo jiné pravidla dovolující každé osobě podrobené nucené nebo povinné práci, aby úřadům předkládala všechny stížnosti na pracovní podmínky, a zajišťující, že tyto stížnosti budou zkoumány a projednávány.

Čl. 24

Ve všech případech budou přijata přiměřená opatření k zajištění přesného provádění předpisů o používání nucené nebo povinné práce, a to buď tím, že se na nucenou nebo povinnou práci rozšíří působnost inspektorátů práce zřízených pro dozor nad prací dobrovolnou nebo některým jiným vhodným způsobem. Budou také učiněna opatření k zajištění toho, aby osoby podrobené nucené nebo povinné práci byly seznámeny s těmito předpisy.

Čl. 25

Nezákonné vymáhání nucené nebo povinné práce bude podléhat trestu jako trestný čin a každý členský stát ratifikující tuto úmluvu bude povinen přesvědčit se, že tresty uložené zákonem jsou skutečně účinné a že jsou důsledně ukládány.

Čl. 26

1. Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že ji bude provádět v územích podrobených jeho svrchovanosti, pravomoci, ochraně, suverenitě, poručenství nebo zákonné moci, a to v tom rozsahu, v němž má právo přijímat závazky týkající se otázek vnitřní pravomoci. Avšak přeje-li si tento členský stát použít výhod ustanovení článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce, připojí ke své ratifikaci prohlášení, v němž uvede:

- a) území, ve kterých hodlá provádět ustanovení této úmluvy beze změny;
- b) území, ve kterých hodlá provádět ustanovení této úmluvy se změnami, a v čem tyto změny spočívají;
- c) území, ohledně nichž si vyhrazuje vlastní rozhodnutí.

2. Takovéto prohlášení bude považováno za neodlučitelnou součást ratifikace a bude mít stejné účinky jako ratifikace. Každý členský stát, který učiní takové prohlášení, bude se moci novým prohlášením zříci zcela nebo částečně výhrad obsažených v jeho předchozím prohlášení na základě výše uvedených odstavců 2 a 3.

Čl. 27

Formální ratifikace této úmluvy za podmínek stanovených ústavou Mezinárodní organizace práce budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 28

1. Tato úmluva zavazuje pouze ty členské státy, jejichž ratifikace byla zapsána u Mezinárodního úřadu práce.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace práce.

3. Pro každý další členský stát nabude tato úmluva účinnosti dvanáct měsíců po dni, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl. 29

Jakmile budou u Mezinárodního úřadu práce zapsány ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace práce, generální ředitel Mezinárodního úřadu práce vyrozumí o této skutečnosti všechny členské státy Mezinárodní organizace práce. Vyrozumí je rovněž o zápisu těch ratifikací, jež mu budou později zaslány jinými členskými státy organizace.

Čl. 30

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je запиše. Vypověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další pětileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí pětiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 31

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 32

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu, ratifikace nové revidující úmluvy státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 30, za předpokladu, že nová revidující úmluva nabude účinnosti.

2. Od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

3. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 33

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

PROTOKOL K ÚMLUVĚ MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRÁCE Č. 29 O NUCENÉ PRÁCI, 2014

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 28. května 2014 na svém 103. zasedání,

a

uznávajíc, že zákaz nucené nebo povinné práce tvoří jednu ze základních součástí lidských práv, a že nucená a povinná práce porušuje lidská práva a důstojnost milionů žen, mužů, dívek a chlapců, přispívá k přetrvávání chudoby a znemožňuje zajišťování slušných pracovních podmínek,

a

uznávajíc zásadní úlohu úmluvy č. 29 o nucené práci z roku 1930 (dále jen „Úmluva“), a úmluvy č. 105 o odstranění nucené práce z roku 1957 v boji proti všem formám nucené nebo povinné práce, ale že nedostatky v jejich provádění vyžadují další opatření,

a

připomínajíc, že definice nucené nebo povinné práce v článku 2 Úmluvy se vztahuje na nucenou nebo povinnou práci ve všech jejích formách a projevech, a je použitelná pro všechny lidské bytosti bez rozdílu,

a

zdůrazňujíc naléhavost odstranění nucené a povinné práce ve všech jejích formách a projevech,

a

připomínajíc povinnost členských států, kteří Úmluvu ratifikovali, stíhat nucenou nebo povinnou práci jako trestný čin a zajistit, že postihy stanovené právem jsou přiměřené a důsledně uplatňované,

a

berouc na vědomí, že Úmluvou stanovené přechodné období již uplynulo, a že ustanovení článku 1 odstavců 2 a 3 a ustanovení článků 3 až 24 již nelze použít,

a

uznávajíc, že se kontext a formy nucené práce změnily, a obchodování s lidmi za účelem nucené nebo povinné práce, která může zahrnovat i sexuální vykořisťování, je předmětem rostoucího mezinárodního znepokojení, a že jeho účinná eliminace vyžaduje urgentní kroky,

a

berouc na vědomí, že v soukromém sektoru roste počet pracovníků, kteří jsou nuceni k práci, přičemž obzvláště zranitelná jsou v tomto ohledu některá odvětví, a že u určitých skupin pracovníků, zejména u migrantů, existuje vyšší riziko, že se stanou obětmi nucené nebo povinné práce,

a

berouc na vědomí, že účinné a trvalé potlačení nucené nebo povinné práce přispívá k zajištění spravedlivé hospodářské soutěže mezi zaměstnavateli, jakož i ochrany pro zaměstnance,

a

připomínajíc příslušné mezinárodní pracovní normy, zejména úmluvu č. 87 o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat z roku 1948, úmluvu č. 98 o právu organizovat se a kolektivně vyjednávat z roku 1949, úmluvu č. 100 o rovnosti v odměňování za práci z roku 1951, úmluvu č. 111 o odstranění diskriminace v zaměstnání a povolání z roku 1958, úmluvu č. 138 o minimálním věku z roku 1973, úmluvu č. 182 o nejhorších formách dětské práce z roku 1999, úmluvu č. 97 o migraci za zaměstnáním (revidovaná) z roku 1949, úmluvu č. 143 o migrujících pracovnících (doplňující ustanovení) z roku 1975, úmluvu č. 189 o pracovnících v cizí domácnosti z roku 2011, úmluvu č. 181 o soukromých zprostředkovatelích práce z roku 1997, úmluvu č. 81 o inspekci

práce z roku 1947, úmluvu č. 129 o inspekci práce v zemědělství z roku 1969, jakož i Deklaraci MOP o základních zásadách a právech v práci z roku 1998 a Deklaraci MOP o sociální spravedlnosti pro spravedlivou globalizaci z roku 2008,

a

berouc na vědomí, další relevantní mezinárodní nástroje, zejména Všeobecnou deklaraci lidských práv z roku 1948, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech z roku 1966, úmluvu o otroctví z roku 1926, dodatkovou úmluvu o zrušení otroctví, obchodu s otroky a institucí a praktik podobných otroctví z roku 1956, úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu z roku 2000, protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, a to zejména s ženami a dětmi z roku 2000, protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky z roku 2000, mezinárodní úmluvu o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin z roku 1990, úmluvu proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání z roku 1984, úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen z roku 1979 a úmluvu o právech osob se zdravotním postižením z roku 2006,

a

rozhodnuvši přijmout některé návrhy na řešení nedostatků v provádění Úmluvy a znovu potvrdivši, že opatření v oblasti prevence, ochrany a nápravných opatření, jako jsou například odškodnění a rehabilitace obětí, jsou nezbytná pro účinné a trvalé potlačení nucené nebo povinné práce, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

a

stanovíc, že tyto návrhy budou mít formu protokolu tvořícího součást Úmluvy, přijímá dne 11. června 2014 tento Protokol, který může být označován jako Protokol z roku 2014 k Úmluvě o nucené práci z roku 1930.

Čl. I

1. V rámci plnění svých závazků v rámci Úmluvy, jejichž cílem je potlačení nucené nebo povinné práce, přijme každý členský stát účinná opatření k prevenci a odstranění nucené a povinné práce, k poskytnutí ochrany obětem nucené a povinné práce a k zajištění přístupu těchto obětí k přiměřeným a účinným nápravným prostředkům, jako jsou finanční náhrady, a k postižování osob vynucujících práci.

2. Každý členský stát vypracuje po projednání s organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků vnitrostátní politiku a akční plán pro účinné a trvalé potlačení nucené nebo povinné práce, jež zahrnují systematické kroky příslušných orgá-

nů, a případně koordinovanou s organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, jakož i s dalšími dotčenými skupinami.

3. Definice nucené nebo povinné práce obsažená v Úmluvě se potvrzuje, a proto zahrnují opatření uvedená v tomto protokolu též zvláštní kroky proti obchodování s lidmi za účelem nucené nebo povinné práce.

Čl. 2

Opatření přijatá za účelem prevence nucené nebo povinné práce obsahují:

- a) vzdělávací a informační aktivity, zejména pro osoby ze zvláště ohrožených skupin, jež mají zabránit situaci, kdy se tito lidé stanou oběťmi nucené nebo povinné práce,
- b) vzdělávání a informování zaměstnavatelů za účelem zabránění jejich zapojení do praktik zahrnujících nucenou nebo povinnou práci,
- c) úsilí vedoucí k zajištění:
 - i. pokrytí a dodržování právních předpisů týkajících se prevence nucené nebo povinné práce, včetně případných předpisů pracovního práva, jež se vztahují na všechny pracovníky ve všech odvětvích hospodářství a
 - ii. posílení služeb inspekce práce a dalších služeb zodpovídající za provádění těchto právních předpisů,
- d) ochranu osob, zejména migrujících pracovníků, před nekalými a podvodnými praktikami při náboru a umísťování,
- e) podporu náležité péče veřejného i soukromého sektoru k prevenci a reakci na rizika nucené nebo povinné práce, a
- f) řešení příčin výskytu nucené nebo povinné práce, a faktorů, které riziko nucené nebo povinné práce zvyšují.

Čl. 3

Každý členský stát přijme účinná opatření k identifikaci, osvobození, ochraně, odškodnění a rehabilitaci všech obětí nucené či povinné práce, jakož i opatření k zajištění dalších forem pomoci a podpory.

Čl. 4

1. Každý členský stát zajistí, aby všechny oběti nucené nebo povinné práce, bez ohledu na jejich přítomnost nebo právní postavení na území daného členského státu, měly přístup k přiměřeným a účinným nápravným prostředkům, jako jsou například finanční náhrady.

2. Každý členský stát přijme, v souladu se základními zásadami svého právního systému, opatření nezbytná k zajištění toho, že příslušné orgány budou mít právo nezahajovat trestní stíhání obětí nucené nebo povinné práce, či neukládat těmto obětem sankce za zapojení do nezákonných aktivit, jež byly donuceny spáchat v přímém důsledku toho, že byly oběťmi nucené nebo povinné práce.

Čl. 5

Členské státy vzájemně spolupracují s cílem zajistit prevenci a odstranění všech forem nucené nebo povinné práce.

Čl. 6

Opatření k naplnění ustanovení tohoto Protokolu a Úmluvy budou stanovena vnitrostátními právními předpisy nebo příslušnými orgány po předchozím jednání s dotčenými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 7

Přechodná ustanovení článku 1 odstavců 2 a 3 a článků 3 až 24 Úmluvy se zruší.

Čl. 8

1. Členský stát může ratifikovat tento Protokol současně nebo kdykoli později po ratifikaci Úmluvy, oznámením formální ratifikace generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

2. Protokol vstoupí v platnost dvanáct měsíců po dni, kdy byla generálním ředitelem zaregistrována ratifikace dvou členských států. Poté tento Protokol vstoupí v platnost pro každý další členský stát dvanáct měsíců od data, k němuž byla zaregistrována jeho ratifikace a Úmluva se následně pro tento členský stát stane závaznou včetně článků 1 až 7 tohoto Protokolu.

Čl. 9

1. Členský stát, který ratifikoval tento Protokol, jej může vypovědět vždy, když je Úmluva v souladu se svým článkem 30 otevřena k vypovězení, sdělením předaným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

2. Vypovězení Úmluvy v souladu s jejími články 30 nebo 32 ipso iure zahrnuje i vypovězení tohoto Protokolu.

3. Každá výpověď v souladu s body 1 a 2 tohoto článku nabude účinnosti jeden rok ode dne, kdy byla zaregistrována.

Čl. 10

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce vyrozumí všechny členské státy Mezinárodní organizace práce o registraci všech ratifikací, prohlášení a výpovědí, které mu sdělí členské státy Organizace.

2. Když bude oznamovat členským státům Organizace registraci druhé ratifikace, upozorní generální ředitel členy organizace na datum, kterým Protokol vstoupí v platnost.

Čl. 11

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů v souladu s článkem 102 Charty Spojených národů

k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 12

Anglické a francouzské znění textu tohoto Protokolu jsou stejně rozhodné.

DOPORUČENÍ MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE PRÁCE Č. 203 O DODATEČNÝCH OPATŘENÍCH K NUCENÉ PRÁCI, 2014

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 28. května 2014 na svém 103. zasedání,

a
přijavší Protokol 2014 k Úmluvě o nucené práci z roku 1930, dále jen "Pro-
tokol",

a
rozhodnuvši přijmout některé návrhy na řešení nedostatků v provádění
úmluvy č. 29 o nucené práci z roku 1930, dále jen "Úmluva", a znovu potvrdivši,
že opatření v oblasti prevence, ochrany a nápravných opatření, jako jsou napří-
klad odškodnění a rehabilitace, jsou nezbytná pro účinné a trvalé potlačení nuce-
né nebo povinné práce, podle čtvrtého bodu jednacího pořádku zasedání,

a
rozhodnuvši, že tyto návrhy budou mít formu Doporučení doplňujícího
Úmluvu a Protokol,

přijímá dne 11. června 2014 následující Doporučení, jež může být nazýváno
jako Doporučení o nucené práci (doplňková opatření) z roku 2014.

1. Členské státy by měly zřídít nebo posílit, je-li to nutné, po konzultaci
s dotčenými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, jakož i dalšími dotče-
nými skupinami:

- a) vnitrostátní politiky a akční plány s časově vymezenými opatřeními, s vyu-
žitím přístupu citlivého k problematice genderu a dětí, umožňující účinné
a trvalé potlačení nucené nebo povinné práce ve všech jejích formách skrze
prevenci, ochranu a zajištění přístupu k nápravným opatřením, jako jsou na-
příklad finanční odškodnění obětí, a postihování pachatelů, a
- b) příslušné orgány, jako jsou inspektoráty práce, soudy a ústřední orgány,
nebo jiné institucionální mechanismy, které se zabývají problematikou nu-
cené nebo povinné práce, k zajištění přípravy, koordinace, provádění, moni-
torování a hodnocení vnitrostátních politik a akčních plánů.

2.

- a) Členské státy by měly pravidelně shromažďovat, analyzovat a zpřístupňovat spolehlivé, nestranné a podrobné informace a statistické údaje o povaze a rozsahu nucené nebo povinné práce, rozčleněné podle jednotlivých relevantních charakteristik, jako je pohlaví, věk a státní příslušnost, jež by umožnily posuzovat dosažený pokrok.
- b) Mělo by být respektováno právo na ochranu osobních údajů.

Prevence

3. Členské státy by měly přijmout preventivní opatření, která budou zahrnovat:

- a) dodržování, prosazování a provádění základních zásad a práv v práci,
- b) podporu svobody sdružování a kolektivního vyjednávání umožňující pracovníkům z ohrožených skupin stát se členy organizací pracovníků,
- c) programy pro boj proti diskriminaci, která zvyšuje nebezpečí, že bude daná osoba nucena k práci,
- d) iniciativy zaměřené na řešení problematiky dětské práce a podporu vzdělávacích příležitostí pro děti, chlapce i dívky, jakožto pojistky proti situaci, kdy se děti stanou oběťmi nucené nebo povinné práce a
- e) přijmout opatření k dosažení cílů Protokolu a Úmluvy.

4. S přihlédnutím k vlastním vnitrostátním podmínkám by členské státy měly přijímat co nejúčinnější opatření, jako například:

- a) řešení hlavních příčin ohrožení pracovníků nucenou nebo povinnou prací,
- b) cílené informační kampaně, zaměřené zejména na osoby nejvíce ohrožené nucenou nebo povinnou prací, o způsobech ochrany před podvodnými, resp. nezákonnými náborovými praktikami a postupy vůči zaměstnancům, o jejich právech a povinnostech v práci a o možnostech získání pomoci v případě potřeby,
- c) cílené informační kampaně týkající se sankcí za porušení zákazu nucené nebo povinné práce,
- d) školicí programy pro ohrožené skupiny ke zvýšení jejich zaměstnatelnosti a schopností a znalostí k provozování výdělečné činnosti,
- e) opatření zajišťující aby vnitrostátní právní předpisy týkající se pracovněprávních vztahů pokrývaly všechna odvětví hospodářství a aby dodržování těchto předpisů bylo účinně vymahatelné. Příslušné informace o pracovních podmínkách by měly být podány odpovídajícím, ověřitelným a snadno srozumitelným způsobem, pokud možno prostřednictvím písemných smluv v souladu s vnitrostátním právem či kolektivními smlouvami,

- f) poskytování základních záruk sociální ochrany, které tvoří součást vnitrostátní minimální úrovně sociální ochrany, jak je stanovena v Doporučení č. 202 o minimálních úrovních sociální ochrany z roku 2012, s cílem snížit ohrožení nucenou nebo povinnou prací,
- g) poskytování informací a poradenství pro migranty před jejich odjezdem z domovské země a po příjezdu do cílové země, aby tak byli lépe připraveni na život a práci v místních podmínkách a měli vyšší povědomí a informovanost o obchodu s lidmi provozovaném za účelem nucené práce,
- h) koherentní politiky, jako je politika zaměstnanosti a politika pracovní migrace, beroucí v úvahu rizika, kterým čelí konkrétní skupiny migrantů, včetně nelegálních migrantů, a řešící okolnosti, které by mohly vyústit v případy nucené práce,
- i) podporu koordinace aktivit příslušných státních orgánů a aktivit orgánů ostatních států s cílem napomáhat pravidelné a bezpečné migraci a zamezovat obchodování s lidmi, včetně koordinace aktivit k regulaci, licencování a monitorování náborových a zprostředkovatelských agentur s cílem eliminace účtování náborových poplatků vedoucích k dlužnímu otroctví a jiných forem ekonomického nátlaku, a
- j) plnění závazku z Úmluvy potlačovat nucenou nebo povinnou práci, poskytování poradenství a podpory zaměstnavatelům a podnikům při přijímání účinných opatření k identifikaci, prevenci, zmírňování dopadů a dokládání řešení rizik nucené nebo povinné práce, opatření týkajících se jejich činnosti nebo produktů, popř. jimi využívaných služeb nebo operací, v nichž jsou přímo zapojeni.

Ochrana

5.

- a) Měly by být konány cílené snahy o identifikaci a osvobození obětí nucené nebo povinné práce.
- b) Obětem nucené či povinné práce by měla být poskytována ochranná opatření. Tato opatření by neměla být podmíněna ochotou obětí spolupracovat v trestním nebo jiném řízení.
- c) Mohou být činěny kroky s cílem podpořit spolupráci obětí při odhalování a potrestání pachatelů.

6. Členské státy by měly uznat úlohu a možnosti organizací pracovníků a dalších organizací při podpoře a pomoci obětem nucené nebo povinné práce.

7. Každý členský stát by měl, v souladu se základními zásadami svého právního systému, přijmout opatření nezbytná k tomu aby zajistil, že příslušné orgány budou mít právo nezahajovat trestní stíhání obětí nucené nebo povinné práce, či neukládat těmto obětem sankce za zapojení do nezákonných aktivit,

které byly nuceny spáchat v přímém důsledku svého donucení k nucené nebo povinné práci.

8. Členské státy by měly přijmout opatření k odstranění zneužívání a podvodných praktik náborových a pracovních agentur, jako například:

- a) zamezení vybírání náborových poplatků od pracovníků,
- b) požadavek transparentních pracovních smluv, obsahujících jasné vysvětlení podmínek pracovního poměru a pracovních podmínek,
- c) zavedení patřičných a přístupných mechanismů k podávání stížností,
- d) ukládání odpovídajících sankcí a
- e) regulaci nebo licencování těchto služeb.

9. Členské státy by, s přihlédnutím k vlastním vnitrostátním faktorům, měly přijmout co nejúčinnější ochranná opatření k zajištění potřeb všech obětí nucené nebo povinné práce, a to jak pokud jde o okamžitou pomoc, tak při dlouhodobém zotavování a rehabilitaci, jako například:

- a) vynaložení přiměřeného úsilí na ochranu bezpečnosti obětí nucené nebo povinné práce, případně i jejich rodinných příslušníků a svědků, včetně ochrany před zastrašováním a odplatou za uplatnění svých práv podle příslušného vnitrostátního práva, či za spolupráci při soudním řízení,
- b) zajištění vhodného a přiměřeného ubytování,
- c) zdravotní péče zahrnující lékařskou a psychologickou pomoc, jakož i poskytování zvláštní rehabilitační péče pro oběti nucené nebo povinné práce, včetně obětí vystavených také sexuálnímu násilí,
- d) věcná pomoc,
- e) ochrana soukromí a identity a
- f) sociální a ekonomická pomoc, včetně zajištění přístupu ke vzdělávání a získávání nových dovedností, a přístupu k důstojné práci.

10. Ochranná opatření pro děti, které byly podrobeny nucené nebo povinné práci, by měla brát v úvahu zvláštní potřeby a nejlepší zájem každého dítěte, a kromě ochrany vymezené v úmluvě č. 182 o nejhorších formách dětské práce z roku 1999 by měla zahrnovat:

- a) přístup ke vzdělání pro dívky i chlapce,
- b) tam, kde je to vhodné, ustanovení opatrovníka nebo jiného zástupce,
- c) považování osoby za nezletilou pokud je její věk nejistý, ale existují-li důvody domnívat se, že činí méně než 18 let, a to až do ověření věku osoby a
- d) úsilí o navrácení dětí do jejich rodin, popř., pokud je to v nejlepším zájmu dítěte, zajištění náhradní rodinné péče.

11. S přihlédnutím ke svým vnitrostátním faktorům by členské státy měly přijmout co nejúčinnější ochranná opatření pro migranty, kteří byli podrobeni nucené nebo povinné práci, a to bez ohledu na jejich právní postavení v daném členském státě. Jedná se například o:

- a) zajištění období na rozmyšlenou a zotavení s cílem umožnit dotyčné osobě informovaně se rozhodnout o využití ochranných opatření a případné účasti v soudním řízení. Během tohoto období musí být dotyčné osobě, u níž existuje důvodné podezření, že byla obětí nucené nebo povinné práce, umožněno pobývat na území daného členského státu,
- b) poskytnutí dočasného nebo trvalého povolení k pobytu a přístupu na trh práce a
- c) usnadnění bezpečné a pokud možno dobrovolné repatriace.

Nápravné prostředky, jako například finanční náhrady a přístup ke spravedlnosti

12. Členské státy by měly přijmout opatření s cílem zajistit, aby všechny oběti nucené nebo povinné práce měly přístup ke spravedlnosti a jiným vhodným a účinným nápravným prostředkům, jako je náhrada za osobní a věcnou újmu, včetně:

- a) zajištění, aby všechny oběti, a to buď samy, nebo prostřednictvím svých zástupců, měly v souladu s vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi účinný přístup k soudům a jiných mechanismům řešení sporů a aby tak mohly uplatňovat svá práva, včetně práva na náhradu způsobené újmy,
- b) umožnění obětem domáhat se na osobách, které je podrobily nucené nebo povinné práci, náhrady za způsobenou újmu, včetně nevyplacené mzdy a odvodů do systému sociálního zabezpečení,
- c) zajištění přístupu k příslušným stávajícím systémům pro poskytování náhrad,
- d) poskytování informací a poradenství ohledně zákonných práv obětí a služeb, které mají oběti k dispozici, a to v jazyce, kterému rozumí, jakož i zajištění přístupu k právní pomoci, pokud možno bezplatné, a
- e) zajištění, aby všechny oběti, které byly podrobeny nucené nebo povinné práci v daném členském státě, bez ohledu na to, zda se jedná či nejedná o státní příslušníky tohoto státu, mohly využívat všechny odpovídající správní, občanskoprávní a trestní nápravné prostředky dostupné v tomto státě, a to bez ohledu na fyzickou přítomnost nebo právní status obětí na území státu. Tam, kde je to vhodné, by na tyto nápravné prostředky měly být kladeny zjednodušené procesní požadavky.

Prosazování

13. Členské státy by měly přijmout opatření k posílení prosazování vnitrostátních právních předpisů a jiných opatření, včetně:

- a) poskytnutí potřebného mandátu, zdrojů a školení příslušným orgánům, jako jsou služby inspekce práce, které jim umožní účinně prosazovat právo a spolupracovat s ostatními organizacemi zabývajícími se prevencí a ochranou obětí nucené nebo povinné práce,
- b) ukládání dodatečných postihů vedle trestních sankcí, jako například konfiskace zisků z nucené nebo povinné práce či konfiskace jiných aktiv v souladu s vnitrostátními právními předpisy,
- c) zajištění toho, aby právnické osoby mohly nést odpovědnost za porušení zákazu užívání nucené nebo povinné práce, skrze provedení článku 25 Úmluvy a výše uvedeného bodu (b), a
- d) posílení úsilí k nalézání obětí nucené nebo povinné práce, včetně vymezení ukazatelů nucené nebo povinné práce využitelných inspektory práce, donucovacími orgány, sociálními pracovníky, imigračními úředníky, státními zástupci, zaměstnavateli, organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, nevládními organizacemi a dalšími dotčenými subjekty.

Mezinárodní spolupráce

14. Měla by být posílena mezinárodní spolupráce mezi členskými státy navzájem a mezi nimi a příslušnými mezinárodními a regionálními organizacemi. Všechny subjekty by si měly vzájemně pomáhat k zajišťování účinného a trvalého potlačení nucené nebo povinné práce, včetně:

- a) posilování mezinárodní spolupráce mezi institucemi vynucujícími dodržování pracovního práva, vedle prosazování trestního práva,
- b) mobilizace zdrojů pro vnitrostátní akční programy a mezinárodní technické spolupráce a pomoci,
- c) vzájemné právní pomoci,
- d) spolupráce při řešení a prevenci využívání nucené nebo povinné práce diplomatickými pracovníky, a
- e) vzájemné technické pomoci, včetně výměny informací a sdílení osvědčených postupů a zkušeností získaných v boji proti nucené nebo povinné práci.

1.3 ÚMLUVA Č. 87 – ÚMLUVA O SVOBODĚ SDRUŽOVÁNÍ A OCHRANĚ PRÁVA ODBOROVĚ SE ORGANIZOVAT, 1948

Generální konference Mezinárodní organizace práce, která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do San Franciska a tam se sešla dne 17. června 1948, na svém třicátém prvním zasedání,

rozhodnuvši přijmout formou úmluvy některé návrhy, týkající se svobody sdružování a ochrany práva odborově se organizovat, jež jsou sedmým bodem jednacího pořadu zasedání,

berouc v úvahu, že preambule ústavy Mezinárodní organizace práce vyhláší uznání zásady svobody sdružování jako prostředek ke zlepšení podmínek zaměstnání a zajištění míru,

berouc v úvahu, že Filadelfská deklarace znovu potvrdila, že „svoboda vyjadřování a sdružování je nezbytnou podmínkou stálého pokroku“,

berouc v úvahu, že Mezinárodní konference práce na svém třicátém zasedání jednomyslně schválila zásady, které by mohly tvořit základ mezinárodní úpravy,

berouc v úvahu, že Valné shromáždění Spojených národů na svém druhém zasedání přijalo za své tyto zásady a vyzvalo Mezinárodní organizaci práce, aby vyvinula všechno své úsilí k tomu, aby bylo možno přijmout jednu nebo více mezinárodních úmluv,

přijímá dne 9. července 1948 úmluvu, které bude označována jako Úmluva o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat, 1948:

ČÁST I.

Svoboda sdružování

Čl. 1

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, pro který platí tato úmluva, se zavazuje uskutečnit následující ustanovení.

Čl. 2

Pracovníci a zaměstnavatelé bez jakéhokoliv rozdílu mají právo bez předchozího schválení ustavovat organizace podle vlastní volby, jakož i stát se členy takových organizací, a to za jediné podmínky, že se podřídí stanovím těchto organizací.

Čl. 3

1. Organizace pracovníků a zaměstnavatelů mají právo vypracovávat své stanovy a pravidla, zcela svobodně volit své zástupce, organizovat svoji správu a činnost a formulovat svůj program.

2. Veřejné orgány se zdrží jakéhokoliv zásahu, který by omezoval toto právo nebo zabraňoval jeho zákonnému vykonávání.

Čl. 4

Organizace pracovníků nebo zaměstnavatelů nepodléhají rozpuštění nebo pozastavení činnosti administrativní cestou.

Čl. 5

Organizace pracovníků a zaměstnavatelů mají právo ustavovat federace a konfederace, jakož i stát se jejich členy, a každá organizace, federace nebo konfederace má právo se stát členem mezinárodních organizací pracovníků a zaměstnavatelů.

Čl. 6

Ustanovení výše uvedených článků 2, 3 a 4 se vztahují na federace a konfederace organizací pracovníků a zaměstnavatelů.

Čl. 7

Nabytí statutu právnické osoby organizacemi pracovníků nebo zaměstnavatelů, jejich federacemi a konfederacemi nemůže být podřízeno takovým podmínkám, které by omezovaly provádění ustanovení výše uvedených článků 2, 3 a 4.

Čl. 8

1. Při vykonávání práv, která jsou jim přiznána touto úmluvou, musí pracovníci, zaměstnavatelé a jejich příslušné organizace, tak jako jiné osoby a organizování kolektivy, dbát zákonnosti.

2. Vnitrostátní zákonodárství nesmí omezovat, ani nesmí být uplatňováno tak, aby omezovalo záruky stanovené touto úmluvou.

Čl. 9

1. Do jaké míry budou záruky, vyplývající z této úmluvy, uplatněny v ozbrojených silách a v policii, bude stanoveno vnitrostátním zákonodárstvím.

2. Podle zásad stanovených v odstavci 8 článku 19 ústavy Mezinárodní organizace práce nelze o ratifikaci této Úmluvy některým členským státem mít za to, že se dotýká jakéhokoli již existujícího zákona, soudního rozhodnutí, obyčeje nebo dohody, na základě nichž se poskytují příslušníkům ozbrojených sil a policie práva zaručená touto úmluvou.

Čl. 10

V této úmluvě znamená slovo „organizace“ každou organizaci pracovníků nebo zaměstnavatelů, která má za cíl podporovat a hájit zájmy pracovníků nebo zaměstnavatelů.

ČÁST II.

Ochrana práva odborově se organizovat

Čl. 11

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, pro který platí tato úmluva, se zavazuje učinit všechna potřebná a vhodná opatření, aby zajistil pracovníkům a zaměstnavatelům svobodní vykonávání práva odborově se organizovat.

ČÁST III.

Různá opatření

Čl. 12

1. Pokud jde o území uvedená v článku 35 Ústavy Mezinárodní organizace práce, zmíněné aktem o změně ústavy Mezinárodní organizace práce z roku 1946, s výjimkou území uvedených v odstavcích 4 a 5 zmíněného takto pozměněného článku, každý členský stát organizace, který ratifikuje tuto úmluvu, zašle generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce současně s ratifikací úmluvy nebo v době co nejkratší po její ratifikaci prohlášení, v němž uvede:

- a) území, ohledně nichž se zavazuje provádět ustanovení úmluvy beze změny,
- b) území, u nichž se zavazuje provádět ustanovení úmluvy s výhradou změn a podrobnosti o těchto změnách,
- c) území, na nichž není možno úmluvu provádět a v těchto případech důvody, pro které ji není možno provádět,
- d) území, pro něž si vyhrazuje své rozhodnutí.

1. Závazky uvedené pod písmeny a) a b) prvního odstavce tohoto článku budou považovány za nedílnou součást ratifikace a budou mít stejné účinky.

2. Každý členský stát se může kdykoli novým prohlášením zcela nebo zčásti vzdát výhrad obsažených v jeho původním prohlášení na základě ustanovení pod písmeny b), c) a d) prvního odstavce tohoto článku.

3. Každý členský stát může v obdobích, během nichž lze tuto úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 16, zaslat generálnímu řediteli nové prohlášení pozměňující v jakémkoliv jiném směru znění kteréhokoli předchozího prohlášení a uvádějící údaje o současné situaci v takových územích.

Čl. 13

1. Jestliže otázky, které upravuje tato úmluva, spadají do vlastní pravomoci orgánů nemetropolitního území, členský stát odpovědný za mezinárodní styky tohoto území v dohodě s vládou tohoto území může zaslat generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce prohlášení jménem tohoto území o přijetí závazků obsažených v této úmluvě.

2. Prohlášení o přijetí závazků obsažených v této úmluvě mohou být zaslána generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce:

- a) dvěma nebo více členskými státy organizace za území spadající pod jejich společnou pravomoc,
- b) každým mezinárodním orgánem zodpovídajícím za správu nějakého území na základě ustanovení Charty Spojených národů nebo jakéhokoliv jiného platného ustanovení, týkajícího se tohoto území.

3. Prohlášení zaslání generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle ustanovení uvedených v předchozích odstavcích tohoto článku musí uvádět, zda ustanovení úmluvy budou prováděna na určitém území beze změny nebo se změnou, pokud v prohlášení bude uvedeno, že ustanovení úmluvy budou prováděna se změnami, musí být podrobně uvedeno, v čem zmíněné změny spočívají.

4. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán se mohou pozdějším prohlášením zcela nebo částečně vzdát práva dovolávat se kterékoli změny uvedené v dřívějším prohlášení.

5. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán mohou v obdobích, během nichž lze tuto úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 16, zaslat generálnímu řediteli noví prohlášení pozměňující v jakémkoli jiném směru znění kteréhokoli dřívějšího prohlášení a obsahující údaje o současném stavu, pokud jde o provádění této úmluvy.

ČÁST IV.

Závěrečná ustanovení

Čl. 14

Formální ratifikace této Úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 15

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 16

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 17

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací, prohlášení a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 18

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích, prohlášeních a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 19

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 20

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 16, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 21

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

1.4 ÚMLUVA Č. 98 – ÚMLUVA O PROVÁDĚNÍ ZÁSAD PRÁVA ORGANIZOVAT SE A KOLEKTIVNĚ VYJEDNÁVAT, 1949

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 8. června 1949 na svém třicátém druhém zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se
 provádění zásad práva organizovat se a kolektivně vyjednávat, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořádku zasedání,
 rozhodnuvši, že tyto návrhy budou mít formu Mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 1. července 1949 tuto úmluvu, která bude označována jako
 Úmluva o právu se organizovat a kolektivně vyjednávat, 1949:

Čl. 1

1. Pracovníci budou používat přiměřené ochrany proti všem projevům diskriminace směřujícím k ohrožení odborové svobody v jejich zaměstnání.

2. Taková ochrana se zejména uplatní, pokud jde o jednání, mající za cíl:

- a) vázat zaměstnání pracovníky na podmínku, že se nestane členem odborové organizace nebo že zruší svoje členství v odborové organizaci;
- b) propustit pracovníky nebo ho jiným způsobem poškodit pro jeho členství v odborech nebo pro jeho účast na odborové činnosti v mimopracovní době nebo, se souhlasem zaměstnavatele, během pracovní doby.

Čl. 2

1. Organizace pracovníků a zaměstnavatelů požívají při ustavování, činnosti nebo správě svých organizací náležitě ochrany proti jakémukoli zasahování jedněch do záležitostí druhých, ať již přímému či prostřednictvím zástupců nebo členů.

2. Za zasahování ve smyslu tohoto článku se pokládají zejména opatření směřující k vytvoření organizací pracovníků ovládaných zaměstnavateli nebo organizacemi zaměstnavatelů nebo k podporování organizací pracovníků finančními nebo jinými prostředky s úmyslem podřídit tyto organizace kontrole zaměstnavatelů nebo organizacím zaměstnavatelů.

Čl. 3

Tam, kde je to nutné, budou zřízeny orgány přiměřené vnitrostátním podmínkám, aby bylo zajištěno respektování práva organizovat se, vymezeného v předchozích člancích.

Čl. 4

Tam, kde je to nutné, budou přijata opatření přiměřená vnitrostátním podmínkám pro povzbuzení a podporování co nejširšího rozvoje a využití metody

dobrovolného vyjednávání mezi zaměstnavateli a organizacemi zaměstnavatelů na jedné straně a organizacemi pracovníků na druhé straně, tak, aby byly upraveny podmínky zaměstnání pomocí kolektivních smluv.

Čl. 5

1. Do jaké míry budou záruky vyplývající z této úmluvy uplatněny v ozbrojených silách a v policii, bude stanoveno vnitrostátním zákonodárstvím.

2. Podle zásad stanovených v odstavci 8 článku 19 ústavy Mezinárodní organizace práce, nelze o ratifikaci této úmluvy některým členským státem mít za to, že se dotýká jakéhokoli již existujícího zákona, soudního rozhodnutí, obyčeje nebo dohody, na základě nichž se poskytují příslušníkům ozbrojených sil a policie práva zaručená touto úmluvou.

Čl. 6

Tato úmluva se nezabývá postavením veřejných zaměstnanců pracujících ve státní správě a nebude moci být žádným způsobem vykládána tak, že by poškozovala jejich práva nebo jejich statut.

Čl. 7

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 8

1. Tato úmluva zavazuje pouze členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 9

1. Prohlášení, zasílaná generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, podle odstavce 2 článku 35 Ústavy Mezinárodní organizace práce, budou uvádět:

- a) území, ohledně nichž se příslušný členský stát zavazuje provádět ustanovení úmluvy beze změny;
- b) území, ohledně nichž se zavazuje provádět ustanovení úmluvy se změnami a podrobnosti o těchto změnách;
- c) území, na nichž není možno úmluvu provádět, a v těchto případech důvody, pro které ji není možno provádět;
- d) území, ohledně nichž si vyhrazuje svá rozhodnutí až do hlubšího posouzení situace.

2. Závazky uvedené pod písmeny a) a d) prvního odstavce tohoto článku budou považovány za nedílnou součást ratifikace a budou mít stejné účinky.

3. Každý členský stát se může kdykoliv novým prohlášením zcela nebo zčásti vzdát výhrad obsažených v jeho původním prohlášení na základě ustanovení pod písmeny b), c) nebo d) prvního odstavce tohoto článku.

4. Každý členský stát může v obdobích, během nichž lze úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 11, zaslat generálnímu řediteli nové prohlášení pozměňující v jakémkoli jiném směru znění kteréhokoli dřívějšího prohlášení a uvádějící údaje o současné situaci v takových územích.

Čl. 10

1. Prohlášení zasláná generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle odstavce 4 a 5 článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce budou uvádět, zda ustanovení úmluvy budou prováděna na určitém území beze změny nebo se změnou; pokud bude v prohlášení uvedeno, že ustanovení úmluvy budou prováděna se změnami, musí v něm být podrobně uvedeno, v čem zmíněné změny spočívají.

2. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán se mohou pozdějším prohlášením zcela nebo částečně vzdát práva dovolávat se kteréhokoli změny uvedené v dřívějším prohlášení.

3. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán mohou v obdobích, během nichž lze úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 11, zaslat generálnímu řediteli nové prohlášení, pozměňující v jakémkoli jiném směru znění kteréhokoli dřívějšího prohlášení a obsahující údaje o současném stavu, pokud jde o provádění této úmluvy.

Čl. 11

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který ji zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jež ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 12

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací, prohlášení a výpovědí, kterému členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 13

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích, prohlášeních a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 14

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci správu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 15

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 11, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva zůstane však v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 16

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

1.5 ÚMLUVA Č. 100 – ÚMLUVA O STEJNÉM ODMĚŇOVÁNÍ PRACUJÍCÍCH MUŽŮ A ŽEN ZA PRÁCI STEJNÉ HODNOTY, 1951

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 6. června 1951 na svém 34. zasedání,
rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se zásady stejného odměňová-
ní pracujících mužů a žen za práci stejné hodnoty, jež jsou sedmým bodem jed-
nacího pořadu zasedání,
stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá dne 29. června 1951 tuto úmluvu, která bude označována jako
Úmluva o stejném odměňování, 1951.

Čl. 1

Pro účely této úmluvy

- a) pojem "odměna" zahrnuje řádnou, základní nebo minimální mzdu nebo plat a jakékoliv vedlejší příjmy, vyplácené přímo nebo nepřímo, ať v hotovosti nebo v naturáliích, zaměstnavatelem pracovníku a plynoucí z pracovníkova zaměstnání;
- b) pojem "stejné odměňování pro pracující muže a ženy za práci stejné hodnoty" se vztahuje na tarify odměny, stanovené bez rozlišování založeného na pohlaví.

Čl. 2

1. Každý členský stát bude prostředky, odpovídajícími metodám užívá-
ným pro stanovení tarifů odměn, podporovat a pokud je to slučitelné s takovými
metodami, zajišťovat, aby byla na všechny pracovníky uplatňována zásada stej-
ného odměňování pro pracující muže a ženy za práci stejné hodnoty.

2. Tato zásada může být prováděna

- a) vnitrostátním zákonodárstvím;
- b) zákonně zavedenými nebo uznávanými metodami stanovení mezd;
- c) kolektivními smlouvami mezi zaměstnavateli a pracovníky;
- d) kombinací těchto různých prostředků.

Čl. 3

1. Kde takový postup bude usnadňovat provádění ustanovení této úmluvy,
budou přijata opatření podporující objektivní hodnocení zaměstnání na podkladě
práce, jež má být vykonávána.

2. Metody, jichž má být používáno při tomto hodnocení, mají být určeny
úřady odpovědnými za stanovení odměny za práci, nebo tam, kde tyto odměny
jsou stanoveny kolektivními smlouvami, jejich smluvními stranami.

3. Rozdílná odměňování pracovníků, která odpovídají bez ohledu na pohlaví rozdílům, určeným takovýmto objektivním hodnocením práce, jež má být vykonávána, se nebudou považovat za odporující zásadě stejného odměňování pracujících mužů a žen za práci stejné hodnoty.

Čl. 4

Každý členský stát bude vhodným způsobem spolupracovat se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků za účelem účinného provádění ustanovení této úmluvy.

Čl. 5

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 6

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 7

1. Prohlášení, zasílaná generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle odstavce 2 článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce, budou obsahovat údaje

- a) o územích, ohledně nichž se příslušný členský stát zavazuje provádět ustanovení úmluvy beze změny;
- b) o územích, ohledně nichž se zavazuje provádět ustanovení úmluvy se změnami a podrobnostmi o těchto změnách;
- c) o územích, na nichž není možno úmluvu provádět, a v těchto případech důvody, pro které ji není možno provádět;
- d) o územích, ohledně nichž si vyhrazuje svá rozhodnutí až do hlubšího posouzení situace.

2. Závazky zmíněné pod písmeny a) a b) prvního odstavce tohoto článku budou považovány za nedílnou součást ratifikace a budou mít stejné účinky.

3. Každý členský stát se může kdykoliv novým prohlášením zcela nebo zčásti vzdát výhrad obsažených v jeho původním prohlášení na základě ustanovení pod písmeny b), c) nebo d) prvního odstavce tohoto článku.

4. Každý členský stát může v obdobích, během nichž lze úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 9, zaslat generálnímu řediteli nové prohlášení

pozměňující v jakémkoli jiném směru znění kteréhokoliv dřívějšího prohlášení a obsahující údaje o současné situaci v takových územích.

Čl. 8

1. Prohlášení zaslaná generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle odstavce 4 a 5 článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce budou uvádět, zda ustanovení úmluvy budou prováděna na určitém území beze změny nebo se změnou; pokud bude v prohlášení uvedeno, že ustanovení úmluvy budou prováděna se změnami, musí v něm být podrobně uvedeno, v čem zmíněné změny spočívají.

2. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán se mohou pozdějším prohlášením zcela nebo částečně vzdát práva dovolávat se kteréhokoliv změny uvedené v dřívějším prohlášení.

3. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán mohou v obdobích, během nichž lze úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 9, zaslat generálnímu řediteli nové prohlášení pozměňující v jakémkoli jiném směru znění kteréhokoliv dřívějšího prohlášení a obsahující údaje o současném stavu, pokud jde o provádění této úmluvy.

Čl. 9

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 10

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací, prohlášení a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 11

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích, prohlášeních a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 12

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 13

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 9, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 14

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

1.6 ÚMLUVA Č. 105 – ÚMLUVA TÝKAJÍCÍ SE ODSTRANĚNÍ NUCENÉ PRÁCE, 1957

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce, a tam se sešla
dne 5. června 1957 na svém čtyřicátém zasedání,

přezkoumající otázku nucené práce, která tvoří čtvrtý bod jednacího pořadu
zasedání,

a

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o nucené práci z roku 1930,

a

majíc na zřeteli, že Úmluva o otroctví, 1926, stanoví, že budou učiněna
všechna potřebná opatření k zabránění tomu, aby se povinná nebo nucená práce
vyvinula ve stav obdobný otroctví, a že Dodatková úmluva o zrušení otroctví,
obchodu s otroky i institucí a praktik podobných otroctví, 1956, stanoví úplné
zrušení poddanství vzniklé ze zadlužení a nevolnictví,

a

berouc v úvahu, že Úmluva o ochraně mezd, 1949, stanoví, že mzda bude
vyplácena pravidelně, a zakazuje způsoby výplaty mzdy, které zbavují pracovní-
ka skutečné možnosti ukončit jeho zaměstnání,

a

rozhodnuvši se přijmout další návrhy týkající se zrušení některých forem
nucené nebo povinné práce, které představují porušení práv člověka zmíněných
v Chartě Spojených národů a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv,

a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá tohoto dvacátého pátého června roku tisícího devítistého padesátého
sedmého tuto úmluvu, která může být nazývána jako Úmluva o odstranění nuce-
né práce, 1957:

Čl. I

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se
zavazuje, že potlačí a nebude využívat v jakékoliv formě nucenou nebo povinnou
práci:

- a) jako prostředku politického nátlaku nebo politické výchovy nebo jako trestu
za zaujímání nebo vyjadřování politických názorů nebo názorů ideologicky
protichůdných nastolenému politickému, sociálnímu nebo hospodářskému
systému,

- b) jako metody mobilizace a využívání pracovních sil pro účely hospodářského rozvoje;
- c) jako prostředku pracovní kázně;
- d) jako trestu za účast ve stávkách;
- e) jako prostředku rasové, sociální, národnostní nebo náboženské diskriminace.

Čl. 2

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že přijme účinná opatření, aby zajistil okamžité a úplné odstranění nucené nebo povinné práce, jak je stanoveno v článku 1 této úmluvy.

Čl. 3

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 4

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem.

2. Úmluva vstoupí v platnost 12 měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistruje ratifikace dvou členů.

3. Poté tato úmluva vstoupí v platnost pro každého dalšího člena 12 měsíců po dni, kdy bude zaregistrována jeho ratifikace.

Čl. 5

1. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let od data, kdy poprvé vstoupila v platnost, aktem sděleným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který jej zaregistruje. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok od data, kdy byla zaregistrována.

2. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 6

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce vyrozumí všechny členy Mezinárodní organizace práce o registraci všech ratifikací a výpovědí, které mu sdělí členové Organizace.

2. Když bude oznamovat členům Organizace registraci druhé ratifikace, jež mu byla sdělena, upozorní generální ředitel členy Organizace na datum, kdy tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 7

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 8

Kdykoli to bude Správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 9

1. Jestliže konference přijme novou úmluvu, která zcela nebo zčásti reviduje tuto úmluvu, potom, pokud nová úmluva nestanoví jinak,

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem bude ipso iure znamenat okamžitou výpověď této úmluvy nehledě na ustanovení výše uvedeného článku 5, s výhradou, že nová revidující úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato úmluva členům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členy, kteří ji ratifikovali, avšak neratifikovali revidující úmluvu.

Čl. 10

Anglické a francouzské znění textu této úmluvy jsou stejně závazná.

1.7 ÚMLUVA Č. 111 – ÚMLUVA O DISKRIMINACI (ZAMĚSTNÁNÍ A POVOLÁNÍ), 1958

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 4. června 1958 na svém čtyřicátém druhém zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se diskriminace v oblasti za-
 městnání a povolání, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 majíc na zřeteli, že Filadelfská deklarace prohlašuje, že všechny lidské by-
 tosti, bez ohledu na rasu, vyznání nebo pohlaví, mají právo pečovat o své hmotné
 blaho a o svůj duchovní rozvoj v podmínkách svobody a důstojnosti, hospodář-
 ského zajištění a rovných příležitostí

a

majíc dále na zřeteli, že diskriminace zakládá porušení práv vyhlášených ve
 Všeobecné deklaraci lidských práv,

přijímá dne 25. června 1958 tuto úmluvu, která bude označována jako
 Úmluva o diskriminaci (zaměstnání a povolání), 1958:

Čl. 1

1. Pro účely této úmluvy výraz "diskriminace" zahrnuje:
 - a) jakékoliv rozlišování, vylučování nebo dávání přednosti založené na rase, barvě pleti, pohlaví, náboženství, politických názorech, národnostním nebo sociálním původu, které má za následek znemožnění nebo porušení rovnosti příležitostí nebo zacházení v zaměstnání nebo povolání;
 - b) jakékoli jiné rozlišování, vylučování nebo dávání přednosti, jež má za následek znemožnění nebo porušení rovnosti příležitostí nebo zacházení v zaměstnání nebo povolání, které může být určeno zúčastněným členským státem po projednání s reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud takové organizace existují, a s jinými příslušnými orgány.
2. Jakékoli rozlišování, vylučování nebo dávání přednosti založené na kvalifikaci vyžadované pro určité zaměstnání se nebude považovat za diskriminaci.

3. Pro účely této úmluvy výrazy "zaměstnání" a "povolání" zahrnují přístup k odbornému výcviku, přístup k zaměstnání a k různým povoláním, jakož i podmínky zaměstnání.

Čl. 2

Každý členský stát, pro který je tato úmluva v účinnosti, se zavazuje vyhlásit a provádět vnitrostátní politiku zaměřenou na prosazování rovnosti příležitostí

a zacházení v zaměstnání a povolání metodami přiměřeným i vnitrostátním podmínkám a zvyklostem tak, aby byla odstraněna jakákoliv diskriminace v tomto směru.

Čl. 3

Každý členský stát, pro který je tato úmluva v účinnosti, se zavazuje metodami přiměřenými vnitrostátním podmínkám a zvyklostem

- a) usilovat o spolupráci s organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků a s jinými příslušnými orgány při prosazování přijetí a provádění této politiky;
- b) vydávat zákony a podporovat výchovné programy způsobilé zajistit přijetí a provádění této politiky;
- c) zrušit jakákoliv zákonodárná ustanovení a změnit jakákoli správní opatření nebo praxi, které jsou neslučitelné s touto politikou;
- d) provádět tuto politiku, pokud jde o zaměstnání podřízená přímé kontrole národních orgánů;
- e) zajistit provádění této politiky při poradenství pro volbu povolání, odborném výcviku a zprostředkování práce, které podléhají kontrole národních orgánů;
- f) v každoročních zprávách o provádění úmluvy uvádět opatření, jež byla učiněna v souladu s touto politikou, a výsledky dosažené těmito opatřeními.

Čl. 4

Jakákoli opatření vůči osobě, která je oprávněně podezřelá, že se zabývá činností škodlivou pro bezpečnost státu, nebo o níž je prokázáno, že se zabývá takovou činností, se nebudou pokládat za diskriminaci za předpokladu, že taková osoba bude mít právo se odvolat k příslušnému orgánu zřízenému v souladu s vnitrostátní praxí.

Čl. 5

1. Zvláštní ochrana a podpůrná opatření, stanovená v jiných úmluvách nebo doporučeních přijatých Mezinárodní konferencí práce se nebudou pokládat za diskriminaci.

2. Každý členský stát může po projednání s reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud takové organizace existují, stanovit, že se nebudou pokládat za diskriminaci jiná zvláštní opatření, jež přihlížejí ke zvláštním potřebám osob, které se z důvodů jako pohlaví, věk, invalidita, povinnosti vůči rodině nebo sociální či kulturní statut, obecně považují za osoby vyžadující zvláštní ochranu nebo podporu.

Čl. 6

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje ji provádět v nemetropolitních územích v souladu s ustanoveními ústavy Mezinárodní organizace práce.

Čl. 7

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 8

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl. 9

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 10

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 11

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 12

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 13

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení výše uvedeného článku 9, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 14

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

1.8 ÚMLUVA Č. 135 – ÚMLUVA O OCHRANĚ ZÁSTUPCŮ PRACOVNÍKŮ V PODNIKU A ÚLEVÁCH, KTERÉ JIM MAJÍ BÝT POSKYTNUTY, 1971

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla
dne 2. června 1971 na svém padesátém šestém zasedání,

připomínajíc ustanovení Úmluvy o právu sdružovat se a kolektivně vyjednávat, 1949, která chrání pracovníky proti všem diskriminačním aktům, dotýkajícím se odborové svobody v zaměstnání,

domnívajíc se, že je potřebné doplnit tato ustanovení se zřetelem k zástupcům pracovníků,

rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se ochrany zástupců pracovníků v podniku a úlev, které jim mají být poskytnuty, jež jsou pátým bodem jednacího pořádku zasedání,

rozhodnuvši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 23. června roku 1971 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o zástupcích pracovníků, 1971:

Čl. 1

Zástupci pracovníků v podniku mají požívat účinné ochrany proti všem opatřením, která by je mohla poškozovat, včetně propuštění, a jež by byla motivována jejich postavením nebo činností jako zástupců pracovníků, jejich členstvím v odborech nebo účastí na odborářské činnosti, pokud jednají podle platných zákonů, kolektivních smluv nebo jiných smluvních úprav.

Čl. 2

1. Zástupcům pracovníků budou v podniku poskytnuty takové materiální možnosti, které jim umožní rychle a účinně vykonávat jejich funkci.

2. V tomto směru je nutné přihlížet k charakteristickým rysům systému pracovních vztahů v zemi a k potřebám, velikosti a možnostem příslušného podniku.

3. Poskytnutí takových materiálních možností nemá být na překážku výkonnému chodu příslušného podniku.

Čl. 3

Pro účely této úmluvy výraz „zástupci pracovníků“ znamená osoby, jež jsou za ně uznávány vnitrostátním zákonodárstvím nebo praxí, ať to jsou:

- a) zástupci odborů, tj. zástupci jmenovaní nebo zvolení odbory nebo členy těchto odborů; nebo
- b) zvolení zástupci, tj. zástupci, kteří jsou svobodně zvoleni pracovníky podniku podle ustanovení vnitrostátního zákonodárství nebo kolektivních smluv

a jejichž funkce nezahrnuje činnost, která se v příslušné zemi uznává za výlučnou pravomoc odborů.

Čl. 4

Vnitrostátní zákonodárství, kolektivní smlouvy, rozhodčí výroky nebo soudní rozhodnutí mohou stanovit typ nebo typy zástupců pracovníků, kteří budou mít právo na ochranu a materiální možnosti stanovené touto úmluvou.

Čl. 5

Pokud v témž podniku jsou jak zástupci odborů, tak zvolení zástupci, je třeba tam, kde je to nutné, přijmout vhodná opatření, aby bylo zajištěno, že zvolených zástupců nebude užito k oslabení postavení zúčastněných odborů nebo jejich zástupců, a aby byla podpořena spolupráce ve všech významných otázkách mezi zvolenými zástupci a zúčastněnými odbory a jejich zástupci.

Čl. 6

Provádění této úmluvy může být zajištěno vnitrostátním zákonodárstvím, kolektivními smlouvami nebo jakýmkoli jiným způsobem, který odpovídá vnitrostátní praxi.

Čl. 7

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 8

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců po dni, kdy byla jeho ratifikace zapsána.

Čl. 9

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé vstoupila v platnost, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 10

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové Organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace oznamovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 11

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 12

Kdykoli to bude správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 13

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem bude ipso iure znamenat okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení výše uvedeného článku 9, a to s výhradou, že nová revidující úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly, avšak neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 14

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

1.9 ÚMLUVA Č. 138 – ÚMLUVA O NEJNIŽŠÍM VĚKU PRO VSTUP DO ZAMĚŠTNÁNÍ, 1973

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy, kde se sešla
na svém padesátém osmém zasedání dne 6. června 1973,

a

rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se nejnižšího věku pro vstup
do zaměstnání, které jsou čtvrtým bodem pořadu jednání,

a

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o nejnižším věku v průmyslu, 1919,
Úmluvy o nejnižším věku na moři, 1920, Úmluvy o nejnižším věku v zemědě-
lství, 1921, Úmluvy o nejnižším věku pro obsluhy plachet a topiče, 1921, Úmluvy
o nejnižším věku pro neprůmyslová zaměstnání, 1932, Úmluvy o nejnižším věku
na moři, revidované 1936, Úmluvy o nejnižším věku v průmyslu, revidované
1937, Úmluvy o nejnižším věku pro neprůmyslová zaměstnání, revidované 1937,
Úmluvy o nejnižším věku pro rybáře, 1959, a Úmluvy o nejnižším věku pro pod-
zemní práce, 1965,

a

domnívající se, že nastal čas přijmout obecný instrument k tomuto předmětu,
který by postupně nahradil existující instrumenty použitelné na omezená hospo-
dářská odvětví, s cílem dosáhnout úplného odstranění dětské práce,

a rozhodnuvši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy;

přijímá dne dvacátého šestého června roku jeden tisíc devět set sedmdesát tři
následující úmluvu, na kterou se lze odvolávat jako na Úmluvu o nejnižším věku
pro vstup do zaměstnání, 1973.

Čl. 1

Každý členský stát, pro který je tato úmluva platná, se zavazuje k provádění
vnitrostátní politiky, která zajistí účinné odstranění dětské práce a postupné zvy-
šování nejnižšího věku pro vstup do zaměstnání či výkon práce na úroveň sluči-
telnou s co nejplnějším tělesným a duševním rozvojem mladistvých.

Čl. 2

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, stanoví v prohlášení
připojeném ke své ratifikaci nejnižší věk pro vstup do zaměstnání či výkon práce
na jeho území a v dopravních prostředcích registrovaných na jeho území; s vý-
hradou článků 4 až 8 této úmluvy nikdo mladší tohoto věku nebude připuštěn
k zaměstnání či práci v jakémkoli povolání.

2. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může následně vyrozumět generálního ředitele Mezinárodního úřadu práce dalšími prohlášeními, že zvyšuje nejnižší věk předtím stanovený.

3. Nejnižší věk stanovený podle odstavce 1 tohoto článku nebude nižší než věk, kdy končí povinná školní docházka, a v žádném případě nebude nižší než 15 let.

4. Bez ohledu na ustanovení odstavce 3 tohoto článku může členský stát, jehož hospodářství a vzdělávací zařízení jsou nedostatečně vyvinuty, po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud tyto existují, zpočátku stanovit nejnižší věk na 14 let.

5. Každý členský stát, který podle ustanovení předchozího odstavce stanovil nejnižší věk na 14 let, uvede ve svých zprávách o provádění této úmluvy, podávaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, prohlášení

- a) že důvod, proč tak činí, trvá; nebo
- b) že se od stanoveného dne vzdává svého práva využívat příslušných ustanovení.

Čl. 3

1. Nejnižší věk pro vstup do jakéhokoli druhu zaměstnání či pro výkon práce, jež svou povahou či okolnostmi, za nichž jsou vykonávány, jsou s to ohrozit zdraví, bezpečnost nebo mravnost mladistvých, nesmí být nižší než 18 let.

2. Druhy zaměstnání nebo práce, na něž se vztahuje odstavec 1 tohoto článku, budou stanoveny vnitrostátním zákonodárstvím nebo příslušným orgánem po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud tyto existují.

3. Bez ohledu na ustanovení odstavce 1 tohoto článku může vnitrostátní zákonodárství nebo příslušný orgán po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud tyto existují, povolit zaměstnání či práci od 16 let za podmínky, že zdraví, bezpečnost a mravnost těchto mladistvých jsou zcela chráněny a že se mladistvým dostalo přiměřeného zvláštního poučení nebo odborné výchovy v příslušném odvětví činnosti.

Čl. 4

1. Je-li to nutné, může příslušný orgán po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud tyto existují, vyloučit z provádění této úmluvy omezené kategorie zaměstnání či prací, v nichž dochází ke zvláštním a významným problémům při provádění této úmluvy.

2. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, uvede v první zprávě o provádění této úmluvy podávané podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce všechny kategorie vyloučené podle odstavce 1 tohoto článku s uvedením důvodů takového vyloučení a v následujících zprávách uvede stav svého

práva a praxe, pokud jde o vyloučené kategorie, a rozsah, v němž je ohledně těchto kategorií tato úmluva prováděna nebo se předpokládá, že bude prováděna.

3. Zaměstnání nebo práce uvedené v článku 3 této úmluvy nesmějí být vyloučeny z provádění Úmluvy podle tohoto článku.

Čl. 5

1. Členský stát, jehož hospodářství a vzdělávací zařízení jsou nedostatečně vyvinuty, může, po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud takové existují, zpočátku omezit rámec provádění této úmluvy.

2. Každý členský stát, který využije odstavce 1 tohoto článku, uvede v prohlášení připojeném ke své ratifikaci odvětví hospodářské činnosti nebo druhy podniků, na něž se budou vztahovat ustanovení této úmluvy.

3. Ustanovení Úmluvy se budou vztahovat přinejmenším na: hornictví a práci v lomech; výrobní průmysl; stavebnictví; elektrárenství, plynárenství a vodárenství; zdravotnické služby; dopravu, skladování a spoje; a plantáže a jiné zemědělské podniky převážně produkující pro komerční účely, s výjimkou podniků rodinných a malých rozměrů, které vyrábějí pro místní spotřebu a nezaměstnávají pravidelně námezdní pracovníky.

4. Každý členský stát, který omezil rámec provádění této úmluvy podle tohoto článku

- a) uvede ve svých zprávách podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce celkový stav zaměstnávání nebo práce mladistvých a dětí v odvětvích činnosti, která jsou vyňata z rámce provádění této úmluvy, a každý pokrok, jehož bylo dosaženo pro širší provádění ustanovení Úmluvy;
- b) může kdykoli formálně rozšířit rozsah provádění prohlášením adresovaným generálnímu řediteli Mezinárodní organizace práce.

Čl. 6

Tato úmluva se nevztahuje na práci vykonávanou dětmi a mladistvými ve školách v rámci všeobecného, odborného či technického vzdělávání nebo v jiných školicích zařízeních, ani na práci vykonávanou osobami alespoň čtrnáctiletými

v podnicích, kde se taková práce vykonává v souladu s podmínkami stanovenými příslušným orgánem po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud takové existují, a která je nedílnou součástí

- a) výuky či odborné výchovy, za něž primárně zodpovídá škola či školicí středisko;
- b) programu odborné výchovy zcela nebo částečně prováděného v podniku, byl-li takový program schválen příslušným orgánem;

- c) programu volby povolání určeného k usnadnění výběru povolání či zaměření odborné výchovy.

Čl. 7

1. Vnitrostátní zákonodárství může povolit zaměstnání či práci osob od 13 do 15 let věku pro lehké práce, které

- a) nejsou škodlivé pro jejich zdraví nebo vývoj; a
- b) nebrání jim ve školní docházce, účasti na programech pro volbu profese či odbornou výchovu schválených příslušným orgánem, nebo mít prospěch ze školení, jehož se jim dostává.

2. Vnitrostátní zákonodárství může povolit zaměstnání či práci osobám nejméně patnáctiletým, jež dosud nedokončily povinnou školní docházku, a to za podmínek stanovených v písmenech a) a b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Příslušný orgán určí činnosti, u nichž může být povoleno zaměstnání nebo výkon práce podle odstavců 1 a 2 tohoto článku a stanoví počet hodin a podmínky, za nichž mohou být takové zaměstnávání či práce vykonávány.

4. Bez ohledu na ustanovení odstavců 1 a 2 tohoto článku může členský stát, který využil ustanovení článku 2 odstavce 4, po dobu, po kterou uvedené ustanovení využívá, nahradit věk 13 a 15 let, uvedený v odstavci 1, věkem 12 a 14 let, a věk 15 let v odstavci 2 tohoto článku věkem 14 let.

Čl. 8

1. Po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud tyto existují, může příslušný orgán pro jednotlivé případy povolit výjimky ze zákazu zaměstnání nebo práce, stanoveného v článku 2 Úmluvy, pro takové účely, jako je např. účast na uměleckých představeních.

2. Taková povolení stanoví počet hodin a podmínky, za nichž jsou zaměstnávání či práce povoleny.

Čl. 9

1. Příslušný orgán přijme všechna potřebná opatření, vč. přiměřených sankcí, k zajištění účinného prosazování ustanovení této úmluvy.

2. Vnitrostátní zákonodárství nebo příslušný orgán určí osoby zodpovědné za dodržování ustanovení, jimiž se Úmluva provádí.

3. Vnitrostátní zákonodárství nebo příslušný orgán stanoví seznamy nebo jiné dokumenty, které má zaměstnavatel vést a mít k dispozici; takové seznamy nebo dokumenty budou obsahovat jména, věk nebo data narození, pokud možno řádně ověřené, osob, které zaměstnává či pro něj pracují a které jsou mladší 18 let.

Čl. 10

1. Tato úmluva mění, za podmínek stanovených tímto článkem, Úmluvu o nejnižším věku v průmyslu, 1919, Úmluvu o nejnižším věku na moři, 1920, Úmluvu o nejnižším věku v zemědělství, 1921, Úmluvu o nejnižším věku pro obsluhy plachet a topiče, 1921, Úmluvu o nejnižším věku pro neprůmyslová zaměstnání, 1932, Úmluvu o nejnižším věku na moři, revidovanou 1936, Úmluvu o nejnižším věku v průmyslu, revidovanou 1937, Úmluvu o nejnižším věku pro neprůmyslová zaměstnání, revidovanou 1937, Úmluvu o nejnižším věku pro rybáře, 1959, a Úmluvu o nejnižším věku pro podzemní práce, 1965.

2. Vstup této úmluvy v platnost neuzavře Úmluvu o nejnižším věku na moři, revidovanou 1936, Úmluvu o nejnižším věku v průmyslu, revidovanou 1937, Úmluvu o nejnižším věku pro neprůmyslová zaměstnání, revidovanou 1937, Úmluvu o nejnižším věku pro rybáře, 1959, a Úmluvu o nejnižším věku pro podzemní práce, 1965, dalším ratifikacím.

3. Úmluva o nejnižším věku v průmyslu, 1919, Úmluva o nejnižším věku na moři, 1920, Úmluva o nejnižším věku v zemědělství, 1921, Úmluva o nejnižším věku pro obsluhy plachet a topiče, 1921, se uzavírají dalším ratifikacím, pokud s takovýmto uzavřením vyjádří souhlas všechny členské státy, které jsou jimi vázány, buď ratifikací této úmluvy či prohlášením předaným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce.

4. Jakmile jsou závazky z této úmluvy přijaty

- a) členským státem, který je vázán Úmluvou o nejnižším věku v průmyslu, revidovanou 1937, a minimální věk stanovený podle článku 2 této úmluvy je ne méně než 15 let, způsobí to ipso jure okamžitou výpověď oné úmluvy;
- b) ohledně neprůmyslových zaměstnání, vymezených v Úmluvě o nejnižším věku pro neprůmyslová zaměstnání, 1932, členským státem, který je vázán onou úmluvou, způsobí to ipso jure okamžitou výpověď oné úmluvy;
- c) ohledně neprůmyslových zaměstnání, vymezených v Úmluvě o nejnižším věku pro neprůmyslová zaměstnání, revidované 1937, členským státem, který je vázán onou úmluvou, a minimální věk stanovený podle článku 2 této úmluvy je ne méně než 15 let, způsobí to ipso jure okamžitou výpověď oné úmluvy;
- d) ohledně zaměstnání na moři členským státem, který je vázán Úmluvou o nejnižším věku na moři, revidovanou 1936, a minimální věk stanovený podle článku 2 této úmluvy je ne méně než 15 let nebo členský stát stanoví, že článek 3 této úmluvy se vztahuje na zaměstnání na moři, způsobí to ipso jure okamžitou výpověď oné úmluvy;
- e) ohledně námořního rybolovu členským státem, který je vázán Úmluvou o nejnižším věku pro rybáře, 1959, a minimální věk stanovený podle článku 2 této úmluvy je ne méně než 15 let nebo členský stát stanoví, že článek 3

této úmluvy se vztahuje na námořní rybolov, způsobí to ipso jure okamžitou výpověď oné úmluvy;

- f) členským státem, který je vázán Úmluvou o nejnižším věku pro podzemní práce, 1965, a minimální věk stanovený podle článku 2 této úmluvy je ne méně než věk stanovený podle oné úmluvy nebo členský stát stanoví, že podle článku 3 této úmluvy se takový věk vztahuje na zaměstnání pod zemí v dolech, způsobí to ipso jure okamžitou výpověď oné úmluvy, pokud a jakmile tato úmluva vstoupí v platnost.

5. Přijetí závazků z této úmluvy

- a) způsobí výpověď Úmluvy o nejnižším věku v průmyslu, 1919, podle jejího článku 12;
- b) ohledně zemědělství způsobí výpověď Úmluvy o nejnižším věku v zemědělství, 1921, podle jejího článku 9;
- c) ohledně námořních zaměstnání způsobí výpověď Úmluvy o nejnižším věku na moři, 1920, podle jejího článku 10 a Úmluvy o nejnižším věku pro obsluhu plachet a topiče, 1921, podle jejího článku 12, pokud a jakmile tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 11

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 12

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byly zaregistrovány generálním ředitelem.

2. Vstoupí v platnost dvanáct měsíců od data, k němuž generální ředitel zaregistroval ratifikace dvou členských států.

3. Poté tato úmluva vstoupí v platnost pro každý další členský stát dvanáct měsíců od data, k němuž byla zaregistrována jeho ratifikace.

Čl. 13

1. Členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let od data, kdy Úmluva poprvé vstoupila v platnost, sdělením předaným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zaregistruje. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok od data, kdy byla zaregistrována.

2. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 14

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce vyrozumí všechny členské státy Mezinárodní organizace práce o registraci všech ratifikací a výpovědí, které mu sdělí členské státy Organizace.

2. Když bude oznamovat členským státům Organizace registraci druhé ratifikace, jež mu bude sdělena, upozorní generální ředitel členské státy Organizace na datum, kterým tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 15

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů v souladu s článkem 102 Charty Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 16

Kdykoli to bude Správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží Generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, je-li žádoucí zařadit na pořad jednání Konference otázku celkové nebo částečné revize této úmluvy.

Čl. 17

1. Přijme-li Konference novou úmluvu, která zcela nebo zčásti reviduje tuto úmluvu, pak, nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem zahrnuje ipso jure okamžité vypovězení této úmluvy, bez ohledu na ustanovení článku 13 této úmluvy, s tou výhradou, že nová úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato úmluva otevřena členským státům k ratifikaci.

2. Tato úmluva však v každém případě zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly, avšak neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 18

Anglické a francouzské znění této úmluvy jsou stejně závazná.

1.10 ÚMLUVA Č. 144 – ÚMLUVA O TROJSTRANNÝCH PORADÁCH NA PODPORU PROVÁDĚNÍ MEZINÁRODNÍCH PRACOVNÍCH NOREM, 1976

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 2. června 1976 na svém šedesátém prvním zasedání,

připomínajíc existující mezinárodní úmluvy a doporučení o práci – zejména Úmluvu o svobodě odborů a ochraně práva odborové sdružovat, 1948, Úmluvu o právu organizovat se a kolektivně vyjednávat, 1949, a Doporučení o poradách na podnikové a vnitrostátní úrovni, 1960 – které potvrzují právo zaměstnavatelů a pracovníků ustavovat svobodné a nezávislé organizace a požadují, aby byla učiněna opatření pro podporu účinných porad na národní úrovni mezi veřejnými orgány a organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, jakož i ustanovení četných mezinárodních pracovních úmluv a doporučení, které předpokládají rady mezi organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků o opatřeních k jejich provedení, zvaživši čtvrtý bod jednacího pořadu, který se nazývá: „Ustavení trojstranného mechanismu pro podporu provádění mezinárodních pracovních norem“,

a rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se trojstranných porad pro podporu provádění mezinárodních pracovních norem, stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 21. června 1976 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o trojstranných poradách o mezinárodních pracovních normách, 1976:

Čl. 1

V této úmluvě výraz „represntativní organizace“ znamená nejrepresntativnější organizace zaměstnavatelů a pracovníků, které požívají práva svobody sdružování.

Čl. 2

1. Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje zavést postupy, kterými bude zaručeno účinné projednávání otázek týkajících se činnosti Mezinárodní organizace práce, jež jsou uvedeny níže v článku 5 odst. 1, mezi zástupci vlády, zaměstnavatelů a pracovníků.

2. Povaha a forma postupů stanovených v odstavci 1 tohoto článku bude stanovena v každé zemi podle vnitrostátní praxe po projednání s represntativními organizacemi, pokud existují a nejsou-li takové postupy ještě zavedeny.

Čl. 3

1. Pro účely postupů předpokládaných touto úmluvou budou zástupci zaměstnavatelů a pracovníků svobodně vybráni svými represntativními organizacemi, pokud takové organizace existují.

2. Zaměstnavatelé a pracovníci budou na stejném základě zastoupeni ve všech orgánech, jejichž prostřednictvím se projednávání uskutečňují.

Čl. 4

1. Příslušný orgán zodpovídá za to, že bude poskytnuta administrativní podpora provádění postupů předpokládaných touto úmluvou.

2. Mezi příslušným orgánem a reprezentativními organizacemi, pokud takové organizace existují, budou přijata vhodná opatření pro financování potřebného školení osob, které se účastní takových postupů.

Čl. 5

1. Účelem postupů předpokládaných touto úmluvou je projednání:

- a) odpovědí vlád na dotazníky týkající se bodů jednacího pořadu Mezinárodní konference práce a připomínek vlád k návrhům textů, které má projednávat konference;
- b) návrhů, které mají být učiněny příslušnému orgánu nebo orgánům v souvislosti s předložením úmluv a doporučení podle článku 19 ústavy Mezinárodní organizace práce;
- c) neratifikovaných úmluv a doporučení, jež ještě nebyly provedeny, ve vhodných intervalech, aby byla zvážena opatření, jež by mohla být učiněna na podporu jejich provádění, popř. jejich ratifikace;
- d) otázek, které mohou vyplynout ze zpráv, jež mají být předloženy Mezinárodnímu úřadu práce podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce;
- e) návrhů na výpověď ratifikovaných úmluv.

2. Ve vhodných intervalech stanovených na základě společné dohody, nejméně však jednou ročně, se budou konat konzultace, aby bylo zajištěno přiměřené posouzení otázek uvedených v odstavci 1 tohoto článku.

Čl. 6

Bude-li to považováno za vhodné po projednání s reprezentativními organizacemi, pokud takové organizace existují, příslušný orgán podá roční zprávu o tom, jak fungují postupy stanovené touto úmluvou.

Čl. 7

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 8

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců po dni, kdy byla jeho ratifikace zapsána.

Čl. 9

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé vstoupila v platnost, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 10

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové Organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace oznamovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 11

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 12

Kdykoli to bude správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 13

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem bude ipso iure znamenat okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení výše uvedeného článku 9, a to s výhradou, že nová revidující úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly, avšak neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 14

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

1.11 ÚMLUVA Č. 182 – ÚMLUVA O ZÁKAZU A OKAMŽITÝCH OPATŘENÍCH K ODSTRANĚNÍ NEJHORŠÍCH FOREM DĚTSKÉ PRÁCE, 1999

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy,
a tam se sešla 1. června 1999 na svém 87. zasedání,

uvážujíc o potřebě přijmout nové instrumenty k zákazu a odstranění nejhorších forem dětské práce jako hlavní prioritu pro opatření na národní i mezinárodní úrovni včetně mezinárodní spolupráce a pomoci, jakož i o potřebě doplnit Úmluvu a Doporučení týkající se minimálního věku pro vstup do zaměstnání z roku 1973, které zůstávají základními instrumenty o dětské práci,

a

uvážujíc o tom, že účinné odstranění nejhorších forem dětské práce vyžaduje okamžité a komplexní jednání, berouc v úvahu význam bezplatného základního vzdělání a potřebu vyloučit děti, kterých se to týká, ze všech takových forem práce a zajistit jim rehabilitaci a sociální reintegraci, přihlížejíc přitom k potřebám jejich rodin, a

připomínajíc rezoluci týkající se odstranění dětské práce, přijatou Mezinárodní konferencí práce na jejím 83. zasedání v roce 1996,

a

uznávajíc, že dětská práce je do značné míry zapříčiněna chudobou, a že dlouhodobé řešení spočívá v trvalém ekonomickém růstu, který vede k sociálnímu pokroku, zejména ke zmírnění chudoby a k všeobecnému vzdělání,

a

připomínajíc Úmluvu o právech dítěte přijatou Valným shromážděním Organizace spojených národů 20. listopadu 1989,

a

připomínajíc Deklaraci MOP o základních principech a právech v práci, která byla přijata Mezinárodní konferencí práce na jejím 86. zasedání v roce 1998, a její následný proces,

a

připomínajíc, že některé z nejhorších forem dětské práce jsou pokryty jinými mezinárodními instrumenty, zejména Úmluvou o nucené práci z roku 1930 a Dodatkovou úmluvou OSN o zrušení otroctví, obchodu s otroky a institucí a praktik podobných otroctví z roku 1956,

a

rozhodnuvši se přijmout určité návrhy týkající se dětské práce, které jsou čtvrtým bodem pořadu jednání tohoto zasedání, a stanovíc, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy;

přijímá dne 17. června roku 1999 následující Úmluvu, která může být označována jako Úmluva o nejhorších formách dětské práce, 1999.

Čl. 1

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, přijme jako záležitost, která nesnese odkladu, okamžitá a účinná opatření k zajištění zákazu a odstranění nejhorších forem dětské práce.

Čl. 2

Pro účely této Úmluvy se výraz „dítě“ vztahuje na všechny osoby mladší 18 let.

Čl. 3

Pro účely této úmluvy výraz „nejhorší formy dětské práce“ zahrnuje:

- a) všechny formy otroctví nebo praktik podobných otroctví, jako je prodej a obchodování s dětmi, poddanství pro dluhy a nevolnictví a nucená nebo povinná práce, včetně nuceného nebo povinného najímání dětí k účasti v ozbrojených konfliktech;
- b) užívání, získávání nebo nabízení dítěte k prostituci, k výrobě pornografie nebo pro pornografická představení;
- c) užívání, získávání nebo nabízení dítěte k nezákonným činnostem, zejména k výrobě a obchodování s drogami tak, jak jsou definovány v příslušných mezinárodních smlouvách;
- d) práci, která svou povahou nebo okolnostmi, za nichž je vykonávána, je schopna poškodit zdraví, ohrožit bezpečnost nebo morálku dětí.

Čl. 4

1. Vnitrostátní zákony nebo nařízení nebo kompetentní orgán, po konzultaci s příslušnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, určí druhy prací uvedených v článku 3 písm. d), berouce v úvahu relevantní mezinárodní standardy, zejména články 3 a 4 Doporučení o nejhorších formách dětské práce, 1999.

2. Kompetentní orgán po konzultaci s příslušnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků určí, kde se takové druhy prací vyskytují.

3. Seznam druhů prací určených podle odstavce 1 tohoto článku bude po konzultaci s příslušnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků pravidelně přezkoumáván a revidován tak, jak to bude nutné.

Čl. 5

Každý členský stát, po konzultaci s organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, ustanoví nebo určí vhodné mechanismy ke kontrole implementace ustanovení, která provádějí tuto úmluvu.

Čl. 6

1. Každý členský stát navrhne a zavede, jako svou prioritu, akční programy k odstranění nejhorších forem dětské práce.

2. Takové akční programy budou navrženy a zavedeny v konzultaci s příslušnými vládními institucemi a organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, berouce v úvahu, bude-li to vhodné, názory dalších dotčených skupin.

Čl. 7

1. Každý členský stát přijme všechna potřebná opatření k zajištění účinné implementace a prosazování ustanovení, která provádějí tuto úmluvu, včetně stanovení a aplikace trestních sankcí nebo, bude-li to vhodné, jiných sankcí.

2. Každý členský stát, bera v úvahu důležitost vzdělání při odstraňování dětské práce, přijme účinná a časově určená opatření k:

- a) prevenci účasti dětí v nejhorších formách dětské práce;
- b) poskytnutí nutné a vhodné přímé pomoci pro vyloučení dětí z nejhorších forem dětské práce a pro jejich rehabilitaci a sociální integraci;
- c) zajištění přístupu k bezplatnému základnímu vzdělání a, kdekoli je to možné a vhodné, k odbornému vzdělávání pro všechny děti vyloučené z nejhorších forem dětské práce;
- d) identifikaci a oslovení dětí ve zvláštním nebezpečí; a
- e) zohlednění zvláštní situace dívek.

3. Každý členský stát určí kompetentní orgán odpovědný za implementaci ustanovení provádějících tuto úmluvu.

Čl. 8

Členské státy učiní vhodné kroky k tomu, aby si navzájem pomáhaly při provádění ustanovení této úmluvy prostřednictvím rozšířené mezinárodní spolupráce a/nebo pomoci včetně podpory sociálního a ekonomického rozvoje, programů na odstranění chudoby a všeobecného vzdělávání.

Čl. 9

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 10

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem.

2. Úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistruje ratifikace dvou členských států.

3. Poté tato úmluva vstoupí v platnost pro každý další členský stát dvanáct měsíců od data, kdy bude zaregistrována jeho ratifikace.

Čl. 11

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let od data, kdy poprvé vstoupila v platnost, aktem sděleným ge-

nerálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který jej zaregistruje. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok od data, kdy byla zaregistrována.

2. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 12

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce vyrozumí všechny členské státy Mezinárodní organizace práce o registraci všech ratifikací a výpovědí, které mu sdělí členské státy Organizace.

2. Když bude oznamovat členským státům Organizace registraci druhé ratifikace, jež mu bude sdělena, upozorní generální ředitel členské státy Organizace na datum, kterým tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 13

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 14

Kdykoli to bude Správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 15

1. Jestliže konference přijme novou úmluvu, která zcela nebo zčásti reviduje tuto úmluvu, potom pokud nová úmluva nestanoví jinak -

- a) ratifikace členem nové revidující úmluvy bude ipso iure znamenat okamžitou výpověď této úmluvy, nehledě na ustanovení výše uvedeného článku 14, s výhradou, že nová revidující úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato úmluva členům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členy, kteří ji ratifikovali, avšak neratifikovali revidující úmluvu.

Čl. 16

Anglické a francouzské znění této úmluvy jsou stejně závazná.

1.12 ÚMLUVA Č. 183 – ÚMLUVA O OCHRANĚ MATEŘSTVÍ (REVIDOVANÁ), 2000

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy, kde se sešla
30. května 2000 ke svému 88. zasedání,

znamenajíc potřebu revidovat Úmluvu o ochraně v mateřství (revidované)
z roku 1952 a Doporučení k ochraně v mateřství z roku 1952, která by ještě více
podpořila rovnoprávnost všech pracujících žen a zdraví a bezpečnost matky
a dítěte a uznala rozdílnost hospodářského a sociálního vývoje jednotlivých člen-
ských zemí, rozmanitost jejich ekonomických subjektů a rozdílnost vývoje
ochrany mateřství v národních zákonech a zvyklostech,

připomínajíc ustanovení Všeobecné deklarace lidských práv (1948), Úmluvy
OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (1979), Úmluvy OSN o právech
dětí (1989), Pekingské deklarace a akční platformy (1995), Deklarace Meziná-
rodní organizace práce o rovnosti pracovních příležitostí a rovnocenném zachá-
zení s ženami v zaměstnání (1975), Deklarace Mezinárodní organizace práce
o základních pracovních zásadách a právech a sledování jejich dodržování
(1998), jakož i k ustanovením mezinárodních pracovních úmluv a doporučení
zaměřených na zajištění rovnosti pracovních příležitostí a rovného zacházení
s muži a ženami, zvláště pak Úmluvy o pracovnících s rodinnými závazky z roku
1981,

a
zvažujíc situaci pracujících žen a potřebu zajistit jim ochranu v těhotenství,
která je společnou odpovědností vlády a celé společnosti,

rozhodnuvši se přijmout konkrétní návrhy na revizi Úmluvy o ochraně
v mateřství (revidované), 1952, a Doporučení k ochraně v mateřství, 1952, která
je čtvrtým bodem programu zasedání,

a
stanovíc, že tyto návrhy budou mít podobu mezinárodní úmluvy; přijímá dne
patnáctého června roku dva tisíce následující úmluvu, na kterou se lze odvolávat
jako na Úmluvu o ochraně v mateřství, 2000:

Působnost

Čl. 1

Pro účely této Úmluvy se pojem „žena“ vztahuje na jakoukoli osobu žen-
ského pohlaví bez jakéhokoli rozlišování a pojem „dítě“ se vztahuje na jakékoli
dítě bez jakéhokoli rozlišování.

Čl. 2

1. Tato Úmluva se vztahuje na všechny zaměstnané ženy, včetně těch,
které vykonávají atypické formy závislé práce.

2. Každá členský stát, který tuto Úmluvu ratifikuje, však může po poradě s reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků z rozsahu této Úmluvy částečně či úplně vyloučit vymezené kategorie pracovníků, jestliže by z aplikace Úmluvy vyvstaly zvláštní problémy závažné povahy.

3. Každý členský stát, který využije své možnosti podle předchozího odstavce, uvede ve své první zprávě o plnění Úmluvy, předložené podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce, seznam kategorií pracovníků, kteří byli takto vyloučeni, spolu s důvody pro jejich vyloučení. V dalších zprávách bude členský stát popisovat opatření přijatá se zřetelem k postupnému rozšíření ustanovení Úmluvy na tyto kategorie.

Ochrana zdraví

Čl. 3

Každý členský stát přijme, po poradě s reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, vhodná opatření, jež zajistí, aby těhotné nebo kojící ženy nebyly povinny vykonávat práci, kterou kompetentní orgán označil za škodlivou pro zdraví matky nebo dítěte nebo u které bylo zjištěno závažné riziko pro zdraví matky či jejího dítěte. Mateřská dovolená

Čl. 4

1. Po předložení zdravotního nebo jiného vhodného osvědčení, které stanoví národní zákony a zvyklosti, s uvedením předpokládaného data narození dítěte, má žena, na niž se vztahuje tato Úmluva, právo na mateřskou dovolenou v délce nejméně 14 týdnů.

2. Délku výše uvedené mateřské dovolené uvede každý členský stát v prohlášení doprovázející ratifikaci této Úmluvy.

3. Každý členský stát může následně uložit u generálního ředitele Mezinárodního úřadu práce další prohlášení o prodloužení trvání mateřské dovolené.

4. S ohledem na ochranu zdraví matky a dítěte je součástí mateřské dovolené šestitýdenní povinná mateřská dovolená po narození dítěte, není-li na národní úrovni dohodnuto mezi vládou a reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků jinak.

5. Část mateřské dovolené před narozením dítěte se prodlouží o jakoukoli dobu mezi předpokládaným a skutečným datem narození dítěte, aniž by o tuto dobu byla krácena povinná část dovolené po narození dítěte.

Volno v případě nemoci nebo komplikací

Čl. 5

Po předložení zdravotního osvědčení bude před nebo po období mateřské dovolené poskytnuto volno v případě nemoci, komplikací nebo rizika komplikací v souvislosti s těhotenstvím nebo porodem. Povaha a maximální délka trvání takové dovolené budou stanoveny v souladu s národními zákony a zvyklostmi.

Dávky

Čl. 6

1. Ženám, které budou čerpat volno podle článku 4 nebo 5, se budou poskytovat peněžité dávky v souladu s národními zákony a nařízeními nebo jiným způsobem v souladu s národními zvyklostmi.

2. Peněžité dávky budou na takové úrovni, aby žena mohla udržovat sebe i své dítě v řádném zdravotním stavu a na přiměřené životní úrovni.

3. Tam, kde podle národních právních úprav a zvyklostí vycházejí peněžité dávky vyplácené podle článku 4 z předchozího výdělku, nebude výše takových dávek menší než dvě třetiny předchozího výdělku ženy nebo takového výdělku, který se bere v úvahu pro výpočet dávek.

4. Tam, kde se podle národních právních úprav a zvyklostí používají ke stanovení peněžitých dávek při mateřské dovolené podle článku 4 jiné způsoby, bude výše takových dávek srovnatelná s částkou, která v průměru vyjde podle předchozího odstavce.

5. Každý členský stát zajistí, aby podmínky pro poskytnutí peněžitých dávek mohly být splněny převážnou většinou žen, na něž se tato Úmluva vztahuje.

6. Tam, kde žena nesplní podmínky pro poskytnutí peněžitých dávek podle národních zákonů a nařízení nebo jiným způsobem slučitelným s národní praxí, bude mít nárok na přiměřené dávky ze systémů sociální pomoci, projde-li testem majetkových poměrů, požadovaným pro poskytnutí takové pomoci.

7. Zdravotní péče se ženě a dítěti poskytuje v souladu s národními zákony a nařízeními nebo jiným způsobem slučitelným s národní praxí. Zdravotní péče bude zahrnovat prenatalní péči, porod, postnatální péči a v případě potřeby též nemocniční péči.

8. V zájmu ochrany situace žen na trhu práce budou dávky při mateřské dovolené podle článků 4 a 5 poskytovány prostřednictvím povinného sociálního pojištění nebo z veřejných fondů nebo způsobem daným národní právní úpravou a zvyklostmi. Zaměstnavatel není, nedá-li k tomu výslovný souhlas, sám povinen nést přímé náklady na takovéto peněžité dávky ženě, která je u něj zaměstnaná, s výjimkou případů kde:

- a) to tak vyžaduje národní právní úprava nebo zvyklosti členského státu před datem přijetí této Úmluvy Mezinárodní konference práce; nebo
- b) to na národní úrovni následně dohodne vláda s reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 7

1. U členského státu s nedostatečně rozvinutým hospodářstvím nebo systémem sociálního zabezpečení se bude mít za to, že splňuje požadavky článku 6,

odstavců 3 a 4, jestliže peněžité dávky nebudou poskytovány v nižší výši, než je sazba nemocenského nebo sazba dávek při dočasné invaliditě podle národních zákonů a nařízení.

2. Členský stát, který využije své možnosti podle předchozího odstavce, vysvětlí ve své první zprávě o provádění Úmluvy, předložené podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce, důvody, proč tuto možnost využila, a uvede sazbu, v níž se poskytují peněžité dávky. V dalších zprávách bude členský stát popisovat opatření přijatá se zřetelem na postupné zvyšování sazeb dávek.

Zachování zaměstnaneckého poměru a nediskriminace

Čl. 8

1. Od zaměstnavatele bude nezákonné, aby ženě ukončil zaměstnání v době těhotenství nebo mateřské dovolené podle článku 4 nebo 5 nebo v průběhu příslušné lhůty po návratu do práce, kterou stanoví národní zákony nebo nařízení, s výjimkou důvodů nesouvisejících s těhotenstvím nebo narozením dítěte a jejich následky nebo péčí o dítě. Důkazní břemeno ohledně toho, že důvody pro propuštění nesouvisejí s těhotenstvím nebo narozením dítěte a jejich následky nebo péčí o dítě, nese zaměstnavatel.

2. Ženě je po skončení mateřské dovolené zaručeno právo na návrat do stejného nebo rovnocenného postavení se stejným finančním ohodnocením.

Čl. 9

1. Každý členský stát přijme příslušná opatření, která zajistí, aby mateřství nepředstavovalo zdroj diskriminace v zaměstnání, včetně – nehlédě na článek 2, odstavec 1 – přístupu k zaměstnání.

2. Opatření zmíněná v předchozím odstavci budou zahrnovat zákaz požadování těhotenského testu nebo potvrzení o něm, jestliže se žena uchází o zaměstnání, s výjimkou případů, kde to vyžadují národní zákony nebo nařízení s ohledem na práci, která:

- a) je zakázaná nebo je omezena v případě těhotných či kojících žen podle národních zákonů a nařízení; nebo
- b) je spojena s uznaným nebo značným rizikem pro zdraví ženy a dítěte.

Kojící matky

Čl. 10

1. Ženě se poskytne právo na jednu nebo více přestávek denně nebo na zkrácení pracovní doby, aby mohla kojit své dítě.

2. Období, v němž je povoleno dělat přestávky ke kojení nebo uplatnit zkrácení pracovní doby, počet a délka přestávek na kojení a postupy upravující zkrácení pracovní doby budou dány národní právní úpravou a zvyklostmi. Zmíněné přestávky nebo zkrácení pracovní doby se budou započítávat do pracovní doby a v tomto smyslu budou odměňovány.

*Pravidelné přezkouvání**Čl. 11*

Každý členský stát bude ve spolupráci s reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků pravidelně přezkouvat vhodnost prodloužení volna uvedeného v článku 4 nebo zvýšení částky či sazby peněžitých dávek uvedených v článku 6.

*Provádění**Čl. 12*

Tato Úmluva bude prováděna prostřednictvím zákonů nebo nařízení, nebude-li realizována jinými prostředky, jako jsou kolektivní smlouvy, nálezy rozhodčího soudu, soudní rozhodnutí nebo jakýmkoli jiným způsobem v souladu s národními zvyklostmi.

*Závěrečná ustanovení**Čl. 13*

Tato Úmluva upravuje Úmluvu o ochraně v mateřství (revidovanou) z roku 1952.

Čl. 14

Formální ratifikace této Úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 15

1. Tato Úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem.

2. Tato Úmluva nabude účinnosti 12 měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistroval ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát poté tato Úmluva nabude účinnosti 12 měsíců od data, kdy byla zaregistrována jeho ratifikace.

Čl. 16

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto Úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato Úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zaregistrována.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto Úmluvu a který nepoužije práva vypovědět ji podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 17

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce registraci všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace oznámí.

2. Až bude generální ředitel oznamovat členům registraci druhé ratifikace, upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato Úmluva nabude účinnosti.

Čl. 18

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 19

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této Úmluvy a přezkoumá, zda je vhodné dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 20

1. Přijme-li konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto Úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této Úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 16, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato Úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 21

Anglické a francouzské znění této Úmluvy jsou stejně závazná.

2 ZAMĚSTNÁVÁNÍ

2.1 ÚMLUVA Č. 88 – ÚMLUVA O ORGANIZACI SLUŽEB PRO ZPROSTŘEDKOVÁNÍ PRÁCE, 1948

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do San Fran-
cisca a tam se sešla dne 17. června 1948 na svém třicátém prvním zasedání,
rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se zprostředkování práce, jež
jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,
stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá dne 9. července 1948 tuto úmluvu, která bude označována jako
Úmluva o zprostředkování práce, 1948.

Čl. 1

1. Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, pro nějž je tato úmluva v účinnosti, bude provozovat bezplatné veřejné služby pro zprostředkování práce anebo dbát toho, aby takové služby byly provozovány.

2. Hlavní povinností služeb pro zprostředkování práce bude zajistit, kde je to potřeba v součinnosti s jinými zúčastněnými veřejnými nebo soukromými orgány, co nejlepší organizaci pracovního trhu jakožto neodlučitelnou součást celostátního programu dosažení a udržování plné zaměstnanosti a rozvoje a využívání výrobních zdrojů.

Čl. 2

Organizace služeb pro zprostředkování práce bude sestávat z celostátní soustavy úřadoven pro zprostředkování práce řízených státním orgánem.

Čl. 3

1. Soustava musí zahrnovat síť místních úřadoven a kde je to vhodné, také regionálních úřadoven v dostatečném počtu pro potřeby všech zeměpisných oblastí státu a vhodně umístěných pro zaměstnavatele i pracovníky.

2. Organizace sítě

a) bude přezkoumána:

- i. kdykoliv dojde k významným změnám v rozmístění hospodářské činnosti a pracujícího obyvatelstva;
- ii. kdykoliv příslušný státní orgán považuje přezkoumání za žádoucí pro zhodnocení zkušeností získaných během zkušební doby; a

b) bude revidována, kdykoliv přezkoumání ukáže nutnost revize.

Čl. 4

1. Prostřednictvím poradních komisí pro spolupráci zástupců zaměstnavatelů a pracovníků budou učiněna vhodná opatření týkající se organizace a provádění služeb pro zprostředkování práce, jakož i rozvoje politiky služeb pro zprostředkování práce.

2. Tato opatření stanoví zřízení jedné nebo více celostátních poradních komisí a je-li toho třeba, regionálních a místních komisí.

3. Zástupci zaměstnavatelů a pracovníků v těchto komisích budou jmenováni ve stejném počtu, a to po poradě s reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků tam, kde takové organizace jsou.

Čl. 5

Obecné zásady zprostředkování práce, pokud jde o upozorňování pracovníků na volná místa, budou určovány po poradě se zástupci zaměstnavatelů a pracovníků prostřednictvím poradních komisí uvedených v článku 4.

Čl. 6

Zprostředkování práce bude organizováno tak, aby zajišťovalo účinný nábor a umísťování pracovníků. Za tím účelem bude:

- a) pomáhat pracovníkům nalézt vhodné zaměstnání a pomáhat zaměstnavatelům, aby získali vhodné pracovníky. Zejména musí podle pravidel ustanovených v celostátním měřítku:
 - i. Registrovat uchazeče o zaměstnání, zaznamenávat jejich odbornou kvalifikaci, jejich zkušenost a jejich přání, uskutečňovat pohovory o zaměstnání, zjišťovat – je-li toho třeba - jejich tělesnou a odbornou způsobilost a pomáhat jim ve vhodných případech získat informace pro volbu povolání, odborný výcvik nebo přeškolení.
 - ii. Získávat od zaměstnavatelů přesné informace o volných místech, o nichž zaměstnavatelé vyrozumějí úřadovny pro zprostředkování práce, a o požadavcích, které musí splnit hledaní pracovníci.
 - iii. Upozorňovat na volná místa uchazeče, kteří mají požadovanou odbornou a tělesnou způsobilost.
 - iv. Upozorňovat na uchazeče a na volná místa další úřadovny, jestliže první úřadovna není s to vhodně umístit uchazeče nebo vhodně obsadit volná místa anebo jestliže to odůvodňují jiné okolnosti.
- b) Přijímat přiměřená opatření na podporu:
 - i. profesionální mobility za účelem přizpůsobení nabídky pracovních sil možnostem zaměstnání v různých povoláních;
 - ii. územní mobility za účelem nápomoci přemísťování pracovníků do oblastí, kde jsou vhodné možnosti zaměstnání;

- iii. dočasných převodů pracovníků z jedné oblasti do jiné k vyrovnání místní dočasné nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách;
 - iv. přemístění pracovníků z jedné země do jiné, pokud se na něm zúčastněné vlády dohodly.
- c) Shromažďovat a analyzovat – kde je to vhodné ve spolupráci s jinými orgány, jakož i se zaměstnavateli a s odborovými organizacemi – veškeré dosažitelné informace o stavu pracovního trhu a o jeho pravděpodobném vývoji, a to jak v celostátním měřítku, tak v různých odvětvích, povoláních a v oblastech a dávat tyto informace soustavně a rychle k dispozici veřejným orgánům, organizacím zaměstnavatelů a pracovníků, jakož i veřejnosti;
 - d) spolupracovat při správě pojištění a pomoci v nezaměstnanosti a při provádění jiných opatření na podporu nezaměstnaným; a
 - e) pomáhat podle potřeby jiným veřejným i soukromým orgánům při vypracovávání sociálních a hospodářských plánů k zajištění příznivé situace v zaměstnanosti.

Čl. 7

Budou přijata opatření:

- a) aby se v rámci různých úřadoven pro zprostředkování práce umožnila specializace podle povolání a podle odvětví, jako je zemědělství nebo kterékoli jiné odvětví činnosti, v němž by tato specializace mohla být užitečná; a
- b) aby se náležitě vyhovělo potřebám zvláštních skupin uchazečů o zaměstnání, jako jsou osoby se změněnou pracovní schopností.

Čl. 8

V rámci zprostředkování práce a poraden pro volbu povolání budou učiněna a rozvíjena zvláštní opatření vztahující se na mladistvé.

Čl. 9

1. Personál úřadoven pro zprostředkování práce bude složen z veřejných zaměstnanců, jejichž postavení a služební podmínky je činí nezávislými na změnách vlády a na nevhodných vnějších vlivech, a zajišťují jim s ohledem na potřeby organizace trvalost zaměstnání.

2. Za podmínek stanovených vnitrostátním zákonodárstvím pro přijímání do veřejné služby budou zaměstnanci úřadoven pro zprostředkování práce přijímáni pouze s ohledem na jejich kvalifikaci pro výkon jejich funkce.

3. Způsob ověření této kvalifikace bude stanoven příslušným orgánem.

4. Zaměstnanci úřadoven pro zprostředkování práce budou přiměřeně školeni pro výkon svých funkcí.

Čl. 10

Organizace pro zprostředkování práce a je-li to vhodné, také jiné veřejné úřady, budou ve spolupráci s organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků i s jinými zúčastněnými orgány přijímat všechna možná opatření na podporu plného využívání možností služeb zprostředkování práce zaměstnavateli a pracovníky na základě dobrovolnosti.

Čl. 11

Príslušné orgány přijmou potřebná opatření k zajištění účinné spolupráce mezi veřejnou organizací pro zprostředkování práce a soukromými nevýdělečnými zprostředkovatelnami zaměstnání.

Čl. 12

1. Jestliže území členského státu zahrnuje rozlehlé oblasti, v nichž pro řídké osídlení nebo pro nízký stupeň rozvoje příslušný orgán považuje za nepraktické uplatňovat ustanovení této úmluvy, může tyto oblasti vyjmout z provádění úmluvy, a to buď celkově, nebo s výjimkami, které se budou týkat určitých závodů nebo povolání a které bude považovat za vhodné.

2. Každý členský stát uvede v první roční zprávě o provádění této úmluvy, kterou podá na základě článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, všechny oblasti, ohledně nichž se hodlá uchýlit k ustanovení tohoto článku, a uvede důvody, pro které se hodlá k tomuto ustanovení uchýlit. Po podání první zprávy se nebude moci žádný členský stát uchýlit k ustanovení tohoto článku, s výjimkou oblastí, které takto uvedl.

3. Každý členský stát, který se uchýlí k ustanovení tohoto článku, uvede v pozdějších ročních zprávách oblasti, ohledně nichž se zřídá práva dovolávat se těchto ustanovení.

Čl. 13

1. Pokud jde o území uvedená v článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce změněné aktem o změně ústavy Mezinárodní organizace práce z roku 1946, s výjimkou území uvedených v odstavcích 4 a 5 zmíněného takto pozměněného článku, každý členský stát organizace, který ratifikuje tuto úmluvu, zašle generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce současně s ratifikací úmluvy nebo v době co nejkratší po její ratifikaci prohlášení, v němž uvede:

- a) území, ohledně nichž se zavazuje provádět ustanovení úmluvy beze změny,
- b) území, u nichž se zavazuje provádět ustanovení úmluvy s výhradou změn a podrobnosti o těchto změnách,
- c) území, na nichž není možno úmluvu provádět a v těchto případech důvody, pro které ji není možno provádět,
- d) území, pro něž si vyhrazuje své rozhodnutí.

2. Závazky uvedené pod písmeny a) a b) prvního odstavce tohoto článku budou považovány za nedílnou součást ratifikace a budou mít stejné účinky.

3. Každý členský stát se může kdykoli novým prohlášením zcela nebo zčásti vzdát výhrad obsažených v jeho původním prohlášení na základě ustanovení pod písmeny b), c) a d) prvního odstavce tohoto článku.

4. Každý členský stát může v obdobích, během nichž lze tuto úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 17, zaslat generálnímu řediteli nové prohlášení pozměňující v jakémkoli jiném směru znění kteréhokoli předchozího prohlášení a uvádějící údaje o současné situaci v takových územích.

Čl. 14

1. Jestliže otázky, které upravuje tato úmluva, spadají do vlastní pravomoci orgánů nemetropolitního území, členský stát odpovědný za mezinárodní styky tohoto území v dohodě s vládou tohoto území může zaslat generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce prohlášení jménem tohoto území o přijetí závazků obsažených v této úmluvě.

2. Prohlášení o přijetí závazků obsažených v této úmluvě mohou být zasílána generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce:

- a) dvěma nebo více členskými státy organizace za území spadající pod jejich společnou pravomoc,
- b) každým mezinárodním orgánem zodpovídajícím za správu nějakého území na základě ustanovení Charty Spojených národů nebo jakéhokoliv jiného platného ustanovení týkajícího se tohoto území.

3. Prohlášení zaslaná generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle ustanovení uvedených v předchozích odstavcích tohoto článku musí uvádět, zda ustanovení úmluvy budou prováděna na určitém území beze změny nebo se změnou. Pokud v prohlášení bude uvedeno, že ustanovení úmluvy budou prováděna se změnami, musí být podrobně uvedeno, v čem zmíněné změny spočívají.

4. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán se mohou pozdějším prohlášením zcela nebo částečně vzdát práva dovolávat se kterékoli změny uvedené v dřívějším prohlášení.

5. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán mohou v obdobích, během nichž lze tuto úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 17, zaslat generálnímu řediteli nové prohlášení pozměňující v jakémkoli jiném směru znění kteréhokoli dřívějšího prohlášení a obsahující údaje o současném stavu, pokud jde o provádění této úmluvy.

Čl. 15

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 16

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 17

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 18

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací, prohlášení a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 19

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích, prohlášeních a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 20

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 21

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) Ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 17, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti.
- b) Od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 22

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

2.2 ÚMLUVA Č. 108 – ÚMLUVA O DOKLADECH TOTOŽNOSTI NÁMOŘNÍKŮ, 1958

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce, a tam se sešla
na svém čtyřicátém prvním zasedání dne 29. dubna 1958,

a

rozhodnuvši se přijmouti některé návrhy týkající se vzájemného nebo mezi-
národního uznávání národních osobních průkazů námořníků, jež jsou sedmým
bodem jednacího pořadu zasedání,

a

rozhodnuvši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá tohoto třináctého května roku tisícího devítistého padesátého osmé-
ho tuto úmluvu, která může být nazývána jako Úmluva o dokladech totožnosti
námořníků, 1958:

Čl. 1

1. Tato úmluva se vztahuje na každého námořníka zaměstnaného v jaké-
koliv funkci na palubě každé lodi jiné než válečné, která je zapsána na území, pro
které platí tato úmluva, a která běžně provozuje námořní plavbu.

2. V případě jakékoliv pochybnosti o tom, zda některé kategorie osob
mají být považovány za námořníky pro účel této úmluvy, bude otázka rozhodnuta
v každé zemi příslušným úřadem po projednání s příslušnými organizacemi re-
jdařů a námořníků.

Čl. 2

1. Každý člen, pro kterého platí tato úmluva, vystaví každému svému
státnímu příslušníku vykonávajícímu povolání námořníka na jeho žádost osobní
doklad námořníka odpovídající ustanovením článku 4 této úmluvy. Pokud by
však nebylo možné vystavit takový doklad zvláštním kategoriím jeho námořníků,
může člen místo toho vystavit pas naznačující, že jeho držitel je námořníkem,
a takový pas bude mít pro účel této úmluvy stejné účinky jako osobní doklad
námořníka.

2. Každý člen, pro kterého platí tato úmluva, může vystavit osobní doklad
námořníka kterémukoliv jinému námořníkovi, který buď koná službu na palubě
lodi zapsané na jeho území, nebo je evidován u úřadu práce na jeho území, jestli-
že o to požádá.

Čl. 3

Osobní doklad námořníka zůstane stále v držení námořníka.

Čl. 4

1. Osobní doklad námořníka bude vyhotoven v jednoduché formě z trvanlivého materiálu a upraven tak, aby jakékoliv změny byly snadno zjištělné.

2. Osobní doklad námořníka bude obsahovat název úřadu, který jej vystavil, datum a místo vystavení a prohlášení, že doklad je osobním dokladem námořníka pro účel této úmluvy.

3. Osobní doklad námořníka bude obsahovat následující údaje o jeho držiteli:

- a) plné jméno (rodné jméno, příjmení a další jména, pokud existují);
- b) datum a místo narození;
- c) státní příslušnost;
- d) charakteristické rysy postavy;
- e) fotografii; a
- f) podpis osoby, které byl vystaven, nebo jestliže se tato osoba neumí podepsat, otisk palce.

4. Jestliže člen vystavuje osobní doklady námořníka cizímu námořníkovi, doklad nemusí obsahovat prohlášení o státní příslušnosti uvedeného námořníka a jakékoliv takové prohlášení nebude nezvratným důkazem o jeho státní příslušnosti.

5. Každé časové omezení platnosti osobního dokladu námořníka bude v dokladu jasně vyznačeno.

6. S výhradou ustanovení předchozích odstavců budou přesná forma a obsah osobního dokladu námořníka určeny členem, který jej vydal, po projednání s příslušnými organizacemi rejdařů a námořníků.

7. Vnitrostátní zákonodárství může stanovit další údaje, které mají být zapsány v osobním dokladu námořníka.

Čl. 5

1. Každému námořníkovi, který je držitelem platného osobního dokladu námořníka vydaného příslušným orgánem území, pro které platí tato úmluva, bude povolován vstup na toto území.

2. Příslušnému námořníkovi bude rovněž povolován vstup na území uvedené v předchozím odstavci během období nejméně jednoho roku od skončení platnosti osobního dokladu námořníka, jehož je držitelem.

Čl. 6

1. Každý člen povolí vstup na území, pro které platí tato úmluva, námořníkovi, který je držitelem platného osobního dokladu námořníka, jestliže je o vstup požádáno za účelem dočasného volna na pevnině, zatímco je loď v přístavu.

2. Jestliže má osobní doklad námořníka místo pro příslušné zápisy, každý člen povolí rovněž vstup na území, pro které platí tato úmluva, každému námořníkovi, který je držitelem platného osobního dokladu námořníka, jestliže požádá o vstup za účelem:

- a) vstupu na svoji loď nebo přemístění na jinou loď;
- b) průjezdu přes toto území, aby mohl vstoupit na svoji loď v jiné zemi nebo aby byl navrácen do své země;
- c) za jakýmkoliv jiným účelem schváleným orgány dotyčného člena.

3. Každý člen může, dříve než povolí vstup na své území pro kterýkoliv z účelů uvedených v předchozím odstavci, vyžadovat uspokojivý důkaz včetně písemných dokladů od dotyčného námořníka, rejdaře nebo jeho zástupce nebo od příslušného konzula o záměru námořníka a o jeho schopnosti svůj úmysl provést. Člen může též omezit pobyt námořníka na dobu považovanou za přiměřenou pro dotyčný účel.

4. Nic v tomto článku nebude vykládáno tak, aby to omezovalo právo člena zabránit kterékoliv určité osobě ve vstupu nebo pobytu na jeho území.

Čl. 7

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 8

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem.

2. Úmluva vstoupí v platnost 12 měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistruje ratifikace dvou členů.

3. Poté tato úmluva vstoupí v platnost pro každého dalšího člena 12 měsíců po dni, kdy bude zaregistrována jeho ratifikace.

Čl. 9

1. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let od data, kdy poprvé vstoupila v platnost, aktem sděleným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který jej zaregistruje. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok od data, kdy byla zaregistrována.

2. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 10

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce vyrozumí všechny členy Mezinárodní organizace práce o registraci všech ratifikací a výpovědí, které mu sdělí členové Organizace.

2. Když bude oznamovat členům Organizace registraci druhé ratifikace, jež mu bude sdělena, upozorní generální ředitel členy Organizace na datum, kterým tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 11

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 12

Kdykoli to bude Správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 13

1. Jestliže konference přijme novou úmluvu, která zcela nebo zčásti reviduje tuto úmluvu, potom, pokud nová úmluva nestanoví jinak,

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem bude ipso iure znamenat okamžitou výpověď této úmluvy nehledě na ustanovení výše uvedeného článku 9, s výhradou, že nová revidující úmluva vstoupí v platnost;
- b) ode dne, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato úmluva členům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členy, kteří ji ratifikovali, avšak neratifikovali revidující úmluvu.

Čl. 14

Anglické a francouzské znění textu této úmluvy jsou stejně závazná.

2.3 ÚMLUVA Č. 122 – ÚMLUVA O POLITICE ZAMĚŠTNANOSTI, 1964

Generální konference Mezinárodní organizace práce, jež byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 17. června 1964 na svém čtyřicátém osmém zasedání,

přihlížejíc k tomu, že Filadelfská deklarace uznává slavnostní závazek Mezinárodní organizace práce podporovat mezi národy světa uskutečnění programů k dosažení plné zaměstnanosti a zvýšení životní úrovně, jakož i přihlížejíc k tomu, že preambule Ústavy Mezinárodní organizace práce jedná o potírání nezaměstnanosti a o zajištění mezd zabezpečujících vyhovující životní podmínky,

dále přihlížejíc k tomu, že podle ustanovení Filadelfské deklarace je zodpovědností Mezinárodní organizace práce zkoumat a posuzovat účinek hospodářské a finanční politiky na politiku zaměstnanosti se zaměřením na základní cíl, aby "všichni lidé bez ohledu na rasu, vyznání nebo pohlaví měli právo usilovat jak o svůj hmotný prospěch, tak o svůj duchovní rozvoj v podmínkách svobody a důstojnosti, hospodářského zajištění a rovných možností",

přihlížejíc k tomu, že Všeobecná deklarace lidských práv stanoví, že "každý má právo na práci, na svobodnou volbu zaměstnání, na spravedlivé a uspokojivé pracovní podmínky a na ochranu proti nezaměstnanosti",

připomínajíc ustanovení existujících mezinárodních pracovních úmluv a doporučení, které mají přímý vztah k politice zaměstnanosti, zejména Úmluvu a Doporučení o zprostředkovatelnách práce (1948), Doporučení o poradenství při volbě povolání (1949), Doporučení o odborné přípravě pro povolání (1962) a Úmluvu a Doporučení o diskriminaci v zaměstnání a povolání (1958),

přihlížejíc k tomu, že je třeba tyto instrumenty uplatňovat v širším rámci mezinárodního programu hospodářského rozvoje založeného na plné a produktivní zaměstnanosti a svobodně zvoleném zaměstnání,

rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se politiky zaměstnanosti, které jsou osmým bodem jednacího pořadu zasedání,

a

rozhodnuvši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 9. července 1964 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o politice zaměstnanosti, 1964:

Čl. 1

1. Za účelem podpory hospodářského růstu a rozvoje, zvýšení životní úrovně, krytí potřeby pracovních sil a překonání nezaměstnanosti a neúplné zaměstnanosti každý členský stát vyhlásí a bude provádět jako jeden ze svých hlavních cílů aktivní politiku zaměřenou na podporu plné a produktivní zaměstnanosti a svobodné volby zaměstnání.

2. Tato politika bude zajišťovat, že:

- a) bude práce pro všechny, kteří mohou pracovat a hledají práci,
- b) tato práce bude co možná nejproduktivnější,
- c) bude existovat svobodná volba zaměstnání a co nejširší možnost, aby každý pracovník mohl získat kvalifikaci pro zaměstnání, pro které se nejlépe hodí, a aby v něm mohl využívat svých schopností a nadání bez ohledu na svou rasu, barvu pleti, pohlaví, náboženství, politická přesvědčení, národní nebo společenský původ.

3. Tato politika bude náležitě přihlížet ke stupni a úrovni hospodářského rozvoje a vzájemnému vztahu mezi cíli v oblasti zaměstnanosti mezi ostatními hospodářskými a sociálními cíli, a bude prováděna metodami, které jsou v souladu s vnitrostátními podmínkami a zvyklostmi.

Čl. 2

Každý členský stát metodami a v rozsahu odpovídajícím jeho vnitrostátním podmínkám

- a) stanoví a pravidelně bude upravovat v rámci koordinované hospodářské a sociální politiky opatření, která je třeba přijmout za účelem dosažení cílů uvedených v článku 1,
- b) podnikne kroky, které jsou potřebné k uplatnění těchto opatření, včetně – pokud je toho třeba – k vypracování programů.

Čl. 3

Při provádění této úmluvy bude se zástupci osob, jichž se dotknou opatření, která mají být učiněna, zejména se zástupci zaměstnavatelů a pracovníků, projednávána politika zaměstnanosti, aby se pak mohlo plně přihlídnout k jejich zkušenostem a názorům a aby byla zajištěna jejich plná spolupráce při stanovení této politiky a získávání podpory pro tuto politiku.

Čl. 4

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 5

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl. 6

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva po prvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 7

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 8

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 9

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 10

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová smlouva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 6, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude platnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro tyto členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 11

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

2.4 ÚMLUVA Č. 123 – ÚMLUVA O MINIMÁLNÍM VĚKU PRO PRÁCI POD ZEMÍ V DOLECH, 1965

Generální konference Mezinárodní organizace práce, která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 2. června 1965 na svém 49. zasedání,

rozhodnuvši přijmout některá návrhy týkající se minimálního věku pro podzemní práci v dolech, jež jsou čtvrtým bodem pořadu zasedání,

konstatujíc, že Úmluva o podzemní práci (ženy), 1935, zásadně zakazuje zaměstnávat ženy, bez ohledu na věk, podzemními pracemi v dolech,

konstatujíc, že Úmluva o minimálním věku (průmysl) (revidovaná), 1937, která je použitelná na doly, stanoví, že děti do 15 let nesmějí být zaměstnávány a nesmějí pracovat v žádném veřejném ani soukromém podniku ani v jeho pobočce,

konstatujíc, že pokud jde o taková zaměstnání, která pro svou povahu nebo vzhledem k prostředí, v němž jsou vykonávána, jsou nebezpečná životu, zdraví nebo morálce zaměstnanců, úmluva dále stanoví, že národní zákony určí nebo zmocní příslušný orgán, aby určil vyšší věk než 15 let pro připuštění mladistvých nebo dospívajících osob k takové práci,

berouc v úvahu, že vzhledem k povaze zaměstnání pod zemí v dolech je žádoucí přijmout mezinárodní normy určující vyšší věkovou hranici než 15 let pro připuštění k takovému zaměstnání,

a

stanovivši, že tyto normy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 22. června 1965 následující úmluvu, která bude označena jako Úmluva o minimálním věku (práce v podzemí), 1965.

Čl. 1

1. Pro účely této úmluvy se pod výrazem „důl“ rozumí každý podnik, ať veřejný nebo soukromý, pro těžbu látek umístěných pod povrchem země, při které jsou lidé zaměstnání pod zemí.

2. Ustanovení této úmluvy týkající se zaměstnání nebo práce pod zemí v dolech se vztahují i na zaměstnání a práce pod zemí v lomech.

Čl. 2

1. Osoby nedosahující určené věkové hranice nebudou zaměstnávány nebo pracovat pod zemí v dolech.

2. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, určí minimální věk v prohlášení, které bude připojeno k ratifikaci.

3. Minimální věk nebude v žádném případě nižší než 16 let.

Čl. 3

Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může dodatečně oznámit generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce pozdějším prohlášením, že určuje minimální věk vyšší, než je ten, který určil v době ratifikace.

Čl. 4

1. K zajištění účinného provádění ustanovení této úmluvy přijmou příslušné orgány všechna nezbytná opatření včetně stanovení přiměřených sankcí.

2. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje udržovat přiměřený systém kontroly za účelem dozoru nad prováděním ustanovení této úmluvy nebo ověřovat, že přiměřená kontrola je vykonávána.

3. Národní zákony a předpisy určí osoby odpovědné za provádění ustanovení této úmluvy.

4. Zaměstnavatel bude vést a dá k dispozici kontrolním orgánům záznamy obsahující údaje o osobách, které jsou zaměstnány nebo pracují pod zemí a které jsou o méně než dva roky starší než je určený minimální věk. Tyto seznamy budou obsahovat

- a) datum narození, pokud možno úředně ověřené, a
- b) datum udávající, od kdy je pracovník zaměstnán nebo začal pracovat v podniku pod zemí.

5. Zaměstnavatel dá k dispozici zástupcům pracovníků na jejich žádost seznamy osob zaměstnaných nebo pracujících pod zemí, které jsou o méně než dva roky starší, než je určený minimální věk. Tyto seznamy budou obsahovat datum narození takovýchto osob a datum udávající, od kdy jsou zaměstnány nebo začaly pracovat v podniku pod zemí.

Čl. 5

Minimální věk určený v souladu s články 2 a 3 této úmluvy bude určen po konzultaci se zúčastněnými nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 6

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 7

1. Tato úmluva zavazuje pouze členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 8

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 9

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 10

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 11

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 12

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 8, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva zůstane však v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 13

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

2.5 ÚMLUVA Č. 142 – ÚMLUVA O PORADENSTVÍ PRO VOLBU POVOLÁNÍ A ODBORNÉ VÝCHOVĚ PRO ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ, 1975

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 4. června 1975 na svém šedesátém zasedání,
rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se rozvoje lidských zdrojů: po-
radenství pro volbu povolání a výchovy k povolání, které jsou šestým bodem
jednacího pořadu zasedání,

a
stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá dne 23. června 1975 tuto úmluvu, která bude označována jako
Úmluva o rozvoji lidských zdrojů, 1975:

Čl. 1

1. Každý členský stát přijme a bude rozvíjet všestrannou a koordinovanou
politiku a programy poradenství pro volbu povolání a odborné výchovy, úzce
spjaté se zaměstnaností, zejména prostřednictvím veřejných zprostředkovatelen
práce.

2. Tato politika a programy mají přihlížet:
- a) k potřebám, možnostem a problémům zaměstnanosti jak na oblastní, tak na
vnitrostátní úrovni;
 - b) ke stupni a úrovni hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje;
 - c) k vzájemným vztahům mezi rozvojem lidských zdrojů a jinými hospodář-
skými, sociálními a kulturními cíli.

3. Tato politika a programy se mají provádět metodami odpovídajícími
vnitrostátním podmínkám.

4. Tato politika a programy se mají zaměřit na to, aby jednotlivec byl s to
lépe chápat a individuálně nebo kolektivně ovlivňovat pracovní a sociální pro-
středí.

5. Tato politika a programy mají podněcovat všechny osoby a umožňovat
jim na základě rovnosti a bez jakékoli diskriminace rozvíjet a užívat svých pra-
covních schopností ve svém vlastním zájmu a v souladu se svým vlastním úsilím
s přihlédnutím k potřebám společnosti.

Čl. 2

Se zřetelem k výše uvedeným cílům každý členský stát vypracuje a bude
zdokonalovat otevřené, pružné a vzájemně se doplňující soustavy všeobecného,
technického a odborného vzdělání, poradenství pro volbu výchovy a povolání

a odborné výchovy, ať už se taková činnost rozvíjí v rámci školské soustavy nebo mimo ni.

Čl. 3

1. Každý členský stát postupně rozšíří své soustavy poradenství pro volbu povolání, včetně soustavných informací o stavu zaměstnanosti, aby tak zajistil všestrannou informovanost a pokud možno co nejširší poradenství pro všechny děti, mladé lidi i dospělé, včetně programů vhodných pro všechny postižené a nezpůsobilé osoby.

2. Takové informace a poradenství se budou týkat volby zaměstnání, odborné výchovy a s nimi souvisejících možností vzdělání, stavu zaměstnanosti a vyhlídek zaměstnání, možností postupu, bezpečnosti při práci a pracovní hygieny a jiných stránek pracovní činnosti v různých odvětvích hospodářské, sociální a kulturní aktivity a na všech stupních odpovědnosti.

3. Tyto informace a poradenství budou doplňovány všeobecnou informací o kolektivních smlouvách a o právech a povinnostech všech zúčastněných stran podle pracovního práva; tato informace se bude poskytovat v souladu s vnitrostátním právem a praxí, s přihlédnutím k příslušným funkcím a úkolům zúčastněných organizací pracovníků a zaměstnavatelů.

Čl. 4

Každý členský stát postupně rozšíří, přizpůsobí a sladí své soustavy odborné výchovy tak, aby odpovídaly potřebám mladistvých a dospělých po celý jejich život ve všech úsecích hospodářství, ve všech odvětvích hospodářské činnosti a na všech stupních odborné kvalifikace a odpovědnosti.

Čl. 5

Politika a programy poradenství pro volbu povolání a odborné výchovy se budou vypracovávat a provádět ve spolupráci s organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, a pokud je v souladu s vnitrostátním právem a praxí, i s jinými zúčastněnými organizacemi.

Čl. 6

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 7

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 8

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán Úmluvou na další desetileté období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 9

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozornil členské státy organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 10

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 11

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 12

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 8, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena ratifikací.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 13

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

2.6 ÚMLUVA Č. 159 – ÚMLUVA O PRACOVNÍ REHABILITACI A ZAMĚŠTNÁVÁNÍ INVALIDŮ, 1983

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 1. června 1983 na svém šedesátém devátém zasedání,
 poukazujíc na existující mezinárodní normy obsažené v doporučení o pracovní rehabilitaci invalidů, 1955 a v doporučení o rozvoji lidských zdrojů, 1975,
 u vědomí, že od přijetí doporučení o pracovní rehabilitaci invalidů, 1955,
 došlo k významnému vývoji v chápání potřebnosti rehabilitace, v rozsahu a organizaci rehabilitačních služeb a v zákonodárství a praxi mnoha členských států
 ohledně otázek, o nichž jedná toto doporučení,
 majíc na zřeteli, že Valné shromáždění Spojených národů prohlásilo rok 1981 za Mezinárodní rok invalidů pod heslem "Plná účast a rovnost" a že široký Světový akční program týkající se invalidů má na vnitrostátní a mezinárodní úrovni zajistit účinná opatření k provedení cílů „plné účasti“ invalidů na společenském životě a rozvoji a „rovnosti“,
 jsouc názoru, že vzhledem k tomuto vývoji je vhodné přijmout nové mezinárodní normy o této věci, které přihlížejí zejména k tomu, že je třeba zajistit všem skupinám invalidů rovné příležitosti a zacházení jak ve venkovských, tak v městských oblastech, aby mohli vykonávat zaměstnání a zapojit se do společnosti,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se pracovní rehabilitace, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání, a stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 20. června 1983 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o pracovní rehabilitaci a zaměstnávání invalidů, 1983:

ČÁST I.

Vymezení pojmů a působnosti

Čl. 1

1. Pro účely této úmluvy výraz "invalida" označuje každou osobu, jejíž vyhlídky naleznout a zachovat si vhodné zaměstnání a dosahovat v něm postupu jsou podstatně sníženy v důsledku náležitě ověřeného tělesného nebo duševního postižení.

2. Pro účely této úmluvy každý členský stát bude vycházet z toho, že účelem pracovní rehabilitace je umožnit, aby invalida získal a zachoval si vhodné zaměstnání a v něm postupoval, a tak mu bylo usnadněno jeho zapojení nebo opětné zapojení do společnosti.

3. Každý členský stát bude provádět ustanovení této úmluvy pomocí opatření, která vyhovují vnitrostátním podmínkám a odpovídají vnitrostátní praxi.

4. Ustanovení této úmluvy se vztahují na všechny skupiny invalidů.

ČÁST II.

Zásady politiky v oblasti pracovní rehabilitace a zaměstnávání invalidů

Čl. 2

Každý členský stát má v souladu s vnitrostátními podmínkami, praxí a možnostmi stanovit, provádět a pravidelně přezkoumávat vnitrostátní politiku v oblasti pracovní rehabilitace a zaměstnávání invalidů.

Čl. 3

Zmíněná politika má mít za cíl zajistit, aby vhodná opatření pracovní rehabilitace byla dostupná všem skupinám invalidů, a prosazovat možnosti zaměstnávat invalidy ve volném náboru.

Čl. 4

Zmíněná politika má být založena na zásadě rovných možností pro invalidy a pro ostatní pracovníky. Je třeba dbát rovných možností a zacházení s invalidními pracovníky a invalidními pracovníci. Zvláštní pozitivní opatření, jež mají zajistit skutečnou rovnost možností a zacházení s invalidními pracovníky a ostatními pracovníky, nesmějí být pokládána za diskriminační vůči ostatním pracovníkům.

Čl. 5

S reprezentativními organizacemi pracovníků a zaměstnavatelů je třeba prodávat provádění zmíněné politiky včetně opatření, jež je třeba učinit na podporu spolupráce a koordinace mezi veřejnými a soukromými institucemi, které se zabývají pracovní rehabilitací. Rovněž je třeba jednat s reprezentativními organizacemi invalidů nebo s těmi, které se jimi zabývají.

ČÁST III.

Vnitrostátní opatření pro rozvoj pracovní rehabilitace
a zaměstnávání invalidů

Čl. 6

Každý členský stát má prostřednictvím vnitrostátního zákonodárství nebo jiným způsobem odpovídajícím vnitrostátní praxi a podmínkám učinit opatření, jichž je zapotřebí k provedení článků 2, 3, 4 a 5 této úmluvy.

Čl. 7

Príslušné orgány mají učinit opatření za účelem poskytování a vyhodnocování poradenství pro volbu povolání, odborné výchovy, zprostředkování práce a jiných souvisejících služeb, jež mají umožnit invalidům získat a udržet si za-

městnání a dosahovat v něm postupu; stávající služby pro pracovníky vůbec mají být, pokud je to možné a vhodné, využívány po provedení potřebných úprav.

Čl. 8

Je třeba učinit opatření pro vytváření a rozvoj pracovní rehabilitace a zaměstnávání invalidů ve venkovských oblastech a v odlehlých obcích.

Čl. 9

Každý členský stát má usilovat o vyškolení a dostupnost poradců ve věcech rehabilitace, jakož i jiných vhodně kvalifikovaných osob pověřených poradenstvím pro volbu povolání, odbornou výchovu, zprostředkováním práce a zaměstnáváním invalidů.

ČÁST IV.

Závěrečná ustanovení

Čl. 10

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 11

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát nabude tato úmluva účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl. 12

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je запиše. Vypověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak je uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 13

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členské státy Organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 14

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 15

Kdykoli to bude považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží Generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání Konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 16

1. Přijme-li Generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 12, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly, jež však neratifikovaly novou revidující úmluvu.

Čl. 17

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

2.7 ÚMLUVA Č. 181 – ÚMLUVA O SOUKROMÝCH AGENTURÁCH PRÁCE, 1997

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se dne
3. června 1997 sešla na svém 85. zasedání;

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o agenturách práce činných za úplatu
(revidovaná), 1949;

vědoma si důležitosti pružnosti ve fungování trhů práce;

odvolávajíc se na to, že Mezinárodní konference práce na svém 81. zasedá-
ní v roce 1994 přijala stanovisko, že MOP by měla revidovat Úmluvu o agentu-
rách práce činných za úplatu (revidovaná), 1949;

berouc v úvahu velmi rozdílné prostředí, ve kterém soukromé agentury prá-
ce pracují ve srovnání s podmínkami, za nichž byla přijata shora uvedená úmlu-
va;

uznávajíc roli, kterou soukromé agentury práce mohou sehrát na dobře fun-
gujícím trhu práce;

připomínajíc potřebu chránit pracovníky před zneužíváním;

přiznávajíc potřebu zaručit právo na svobodu sdružování a podpořit kolek-
tivní vyjednávání a sociální dialog, jakožto nutné složky dobře fungujícího sys-
tému pracovních vztahů;

poukazujíc na ustanovení Úmluvy o službách zaměstnanosti, 1948;

připomínajíc ustanovení Úmluvy o nucené práci, 1930, Úmluvy o svobodě
sdružování a ochraně práva na organizování, 1948, Úmluvy o právu na organizo-
vání a kolektivní vyjednávání, 1949, Úmluvy o diskriminaci (zaměstnání a povo-
lání), 1958, Úmluvy o politice zaměstnanosti, 1964, Úmluvy o minimálním věku,
1973, Úmluvy o podpoře zaměstnanosti a ochraně proti nezaměstnanosti, 1988,
a ustanovení týkající se náboru a umísťování v Úmluvě o migraci za zaměstná-
ním (revidovaná), 1949, a Úmluvě o migrujících pracovnících (doplňující usta-
novení), 1975;

a

rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se revize Úmluvy o agentu-
rách práce činných za úplatu (revidovaná), 1949, což je čtvrtý bod pořadu jednání
konference;

a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy;

přijímá dne 19. června 1997 následující Úmluvu, která bude nazývána jako
Úmluva o soukromých agenturách práce, 1997:

Čl. 1

1. Pro účely této Úmluvy, výraz „soukromá agentura práce“ znamená jakoukoliv fyzickou nebo právnickou osobu, nezávislou na veřejných orgánech, která poskytuje jednu nebo více z následujících služeb trhu práce:

- a) služby pro sblížení nabídek a žádostí o zaměstnání, aniž by se soukromá agentura práce stala stranou pracovního poměru, který by z nich mohl vzniknout;
- b) služby spočívající v zaměstnávání pracovníků s cílem je dát k dispozici třetí straně, kterou může být fyzická nebo právnická osoba (která se dále bude nazývat „uživatelský podnik“), jež stanoví jejich úkoly a dohlíží nad jejich provedením;
- c) jiné služby vztahující se k hledání zaměstnání, stanovené kompetentním orgánem po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, jako například poskytování informací, které nejsou určeny ke sblížení specifických nabídek a žádostí o zaměstnání.

2. Pro účely této Úmluvy výraz „pracovníci“ zahrnuje žadatele (uchazeče) o zaměstnání.

3. Pro účely této Úmluvy výraz „zpracování osobních dat pracovníků“ znamená sběr, uchování, kombinaci, sdělení nebo jakékoli jiné použití informací týkajících se určitého nebo identifikovatelného pracovníka.

Čl. 2

1. Tato Úmluva se vztahuje na všechny soukromé agentury práce.

2. Tato Úmluva se vztahuje na všechny kategorie pracovníků a všechna odvětví ekonomické činnosti. Netýká se přijímání a umísťování námořníků.

3. Jedním z cílů této Úmluvy je povolit, v rámci daném jejími ustanoveními, činnost soukromých agentur práce, jakož i ochranu pracovníků používajících jejich služeb.

4. Členský stát může, po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi příslušných zaměstnavatelů a pracovníků:

- a) za určitých okolností zakázat činnost soukromých agentur práce ve vztahu k určitým kategoriím pracovníků nebo odvětvím ekonomické činnosti, pokud jde o poskytování jedné nebo více služeb uvedených v článku 1 odstavec 1;
- b) za určitých okolností vyloučit pracovníky v některých odvětvích ekonomické činnosti, nebo částí těchto odvětví, z rozsahu působnosti Úmluvy, nebo z některých jejích ustanovení, za předpokladu, že odpovídající ochrana příslušných pracovníků je zajištěna jinak.

5. Členský stát, který bude ratifikovat tuto Úmluvu, sdělí ve svých zprávách podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce všechny zákazy, případně vyloučení, které použije podle odstavce 4 výše, a uvede pro to důvody.

Čl. 3

1. Právní postavení soukromých agentur práce bude stanoveno v souladu s národními právními předpisy a praxí a po konzultaci s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

2. Podmínky, jimiž se řídí činnost soukromých agentur práce, stanoví člen systémem udělování licencí nebo povolení, s výjimkou případů, kdy jsou tyto podmínky řízeny nebo stanoveny příslušnými národními předpisy nebo praxí jinak.

Čl. 4

Musí být přijata opatření, která zajistí, aby pracovníkům přijatým do zaměstnání v soukromých agenturách práce poskytujících služby podle článku 1 nebylo odepřeno právo na svobodu sdružování a právo kolektivně vyjednávat.

Čl. 5

1. K prosazení rovnosti příležitostí a zacházení v přístupu k zaměstnání a k určitým povoláním bude členský stát dbát na to, aby soukromé agentury práce zacházely s pracovníky bez diskriminace na základě rasy, barvy pleti, pohlaví, náboženství, politických názorů, národnostního a sociálního původu nebo bez jakékoli jiné formy rozlišování pokryté národním zákonodárstvím a praxí, jako je například věk nebo zdravotní postižení.

2. Odstavec 1 tohoto článku nebude prováděn takovým způsobem, aby znemožnil soukromým agenturám práce poskytovat zvláštní služby nebo cílené programy zaměřené na pomoc znevýhodněným pracovníkům při jejich činnosti vyhledávání zaměstnání.

Čl. 6

Zpracování osobních dat pracovníků soukromými agenturami práce bude:

- a) prováděno způsobem, který chrání tato data a zajistí respektování soukromí pracovníků v souladu s národními právními předpisy a praxí;
- b) omezeno na záležitosti týkající se kvalifikace a odborných zkušeností příslušných pracovníků a na další přímo relevantní informace.

Čl. 7

1. Soukromé agentury práce nebudou pracovníkům účtovat přímo nebo nepřímo, zcela nebo zčásti, žádné poplatky nebo náklady.

2. V zájmu příslušných pracovníků a po konzultaci s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků může kompetentní orgán povolit výjimky z ustanovení odstavce 1 výše, pokud jde o některé kategorie pracovníků, jakož i určité typy služeb poskytovaných soukromými agenturami práce.

3. Členský stát, který povolil výjimky podle odstavce 2 výše, poskytne informace o takových výjimkách a udá důvody pro tyto výjimky ve svých zprávách podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce.

Čl. 8

1. Po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků přijme členský stát všechna nutná a vhodná opatření v rámci své pravomoci a tam, kde je to vhodné, ve spolupráci s jinými členskými státy, aby poskytl migrujícím pracovníkům najatým nebo umístěným na jeho území soukromými agenturami práce dostatečnou ochranu před zneužitím a aby takovému zneužití zabránil. Tato opatření budou spočívat v zákonech nebo nařízeních, kterými se stanoví sankce, včetně zákazu činnosti těm soukromým agenturám práce, které provozují podvodnou činnost nebo se dopouští zneužívání.

2. V případech, kdy jsou pracovníci najímáni v jedné zemi na práci v jiné, zváží členské státy uzavření bilaterálních smluv, aby předešly zneužívání nebo podvodné činnosti při najímání, umístování a zaměstnávání.

Čl. 9

Členský stát přijme opatření, aby zajistil, že soukromé agentury práce nebudou používat ani zprostředkovávat práci dětí.

Čl. 10

Kompetentní orgán zajistí, aby existovaly dostatečné mechanismy a postupy zahrnující, pokud je to vhodné, nejreprezentativnější organizace zaměstnavatelů a pracovníků k prošetření stížností, údajného zneužívání nebo podvodné praxe soukromých agentur práce.

Čl. 11

V souladu s národními právními předpisy a praxí přijme členský stát potřebná opatření, aby zajistil odpovídající ochranu pracovníků zaměstnávaných soukromými agenturami práce způsobem uvedeným v článku 1 odstavci 1 (b) výše, pokud jde o:

- a) svobodu sdružování;
- b) kolektivní vyjednávání;
- c) minimální mzdy;
- d) pracovní dobu a jiné pracovní podmínky;
- e) dávky podle zákonných systémů sociálního zabezpečení;
- f) přístup k výcviku;
- g) ochranu zdraví a bezpečnost při práci;
- h) náhradu při pracovních úrazech nebo nemocích z povolání
- i) náhradu v případě platební neschopnosti a ochranu nároků pracovníků;
- j) ochranu a dávky v mateřství a ochranu a dávky v rodičovství.

Čl. 12

V souladu s národními právními předpisy a praxí členský stát určí a rozdělí příslušnou odpovědnost soukromých agentur práce poskytujících služby uvedené v odstavci 1(b) článku 1 a uživatelských podniků, pokud jde o:

- a) kolektivní vyjednávání;
- b) minimální mzdy;
- c) pracovní dobu a jiné pracovní podmínky;
- d) dávky podle zákonných systémů sociálního zabezpečení;
- e) přístup k výcviku;
- f) ochranu zdraví a bezpečnost při práci;
- g) náhradu při pracovních úrazech nebo nemocích z povolání;
- h) náhradu v případě platební neschopnosti a ochranu nároků pracovníků;
- i) ochranu a dávky v mateřství a ochranu a dávky v rodičovství.

Čl. 13

1. V souladu s národními právními předpisy a praxí a po konzultaci s nej-reprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků bude člen definovat, určovat a periodicky přezkoumávat podmínky na podporu spolupráce mezi veřejnými službami zaměstnanosti a soukromými agenturami práce.

2. Podmínky uvedené v odstavci 1 výše budou založeny na zásadě, že veřejné orgány si podrží konečnou pravomoc nad:

- a) formulováním politiky trhu práce;
- b) používáním a kontrolou veřejných prostředků určených pro provádění této politiky.

3. Soukromé agentury práce budou v časových úsecích stanovených kompetentním orgánem poskytovat tomuto orgánu informace, které si vyžádá, s náležitým ohledem na důvěrnou povahu těchto informací:

- a) aby umožnily kompetentnímu orgánu získat přehled o struktuře a činnosti soukromých agentur práce v souladu s národními podmínkami a praxí;
- b) pro účely statistiky.

4. Kompetentní orgán bude tyto informace shromažďovat a v pravidelných intervalech publikovat.

Čl. 14

1. Ustanovení této Úmluvy budou provedena pomocí zákonů nebo nařízení nebo jakýmkoli jiným způsobem v souladu s národní praxí, jako jsou například soudní rozhodnutí, výroky arbitráže nebo kolektivní smlouvy.

2. Dohled nad prováděním opatření přijatých k naplnění této Úmluvy bude zajištěn službami inspekce práce nebo jinými kompetentními veřejnými orgány.

3. Přiměřená nápravná opatření včetně sankcí, kde je to vhodné, budou stanovena a účinně aplikována v případech porušení této Úmluvy.

Čl. 15

Tato Úmluva se nebude nijak dotýkat příznivějších ustanovení, která se provádějí podle jiných mezinárodních úmluv práce ve vztahu k pracovníkům najatým, umístěným nebo zaměstnávaným soukromými agenturami práce.

Čl. 16

Tato Úmluva reviduje Úmluvu o agenturách práce činných za úplatu (revidovaná), 1949, a Úmluvu o agenturách práce činných za úplatu, 1933.

Čl. 17

Formální ratifikace této Úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 18

1. Tato Úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Tato Úmluva nabude účinnosti 12 měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát poté tato Úmluva nabude účinnosti 12 měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 19

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto Úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato Úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je запиše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto Úmluvu a který nepoužije práva vypovědět ji podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak je uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán Úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 20

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Až bude generální ředitel oznamovat členům zapsání druhé ratifikace, upozorní členské státy organizace na datum, kdy tato Úmluva nabude účinnosti.

Čl. 21

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 22

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této Úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 23

1. Přijme-li konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto Úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této Úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 19, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato Úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato Úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 24

Anglické a francouzské znění této Úmluvy mají stejnou platnost.

3 PRACOVNÍ PODMÍNKY

3.1 ÚMLUVA Č. 26 – ÚMLUVA O ZAVEDENÍ METOD STANOVENÍ MINIMÁLNÍCH MEZD, 1928

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 30. května 1928 na svém jedenáctém zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se způsobů stanovení minimálních mezd, jež jsou prvním bodem jednacího pořadu zasedání,
 a
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 16. června 1928 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o metodách stanovení minimálních mezd, 1928, aby ji členské státy Mezinárodní organizace práce ratifikovaly podle ustanovení ústavy Mezinárodní organizace práce:

Čl. 1

1. Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že zavede nebo bude zachovávat metody umožňující stanovení minimální sazby mezd pro pracovníky zaměstnané v některých živnostech nebo odvětvích živností (a zejména v živnostech domáckých), kde neexistuje účinný systém pro stanovení mezd kolektivními smlouvami nebo jinak a v nichž jsou mzdy mimořádně nízké.

2. Pro účely této úmluvy slovo "živnosti" zahrnuje živnosti výrobní a obchod.

Čl. 2

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, má právo rozhodnout po projednání s organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, jestliže takové organizace pro dotčenou živnost nebo pro dotčené odvětví živnosti existují, na které živnosti nebo na která odvětví živnosti a zejména na které domácké živnosti nebo na která odvětví těchto živností se budou vztahovat metody stanovení minimálních mezd, zmíněné v článku 1.

Čl. 3

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, má právo určit povahu a formu metod stanovení minimálních mezd jakož i způsoby jejich provádění.

2. Avšak

- a) nežli se budou metody stanovení minimálních mezd vztahovat na určitou živnost nebo na určité odvětví činnosti, budou projednány se zástupci zúčastněných zaměstnavatelů a pracovníků včetně zástupců jejich příslušných

organizací, jestliže takové organizace existují, jakož i se všemi osobami, zvláště pro to kvalifikovanými svým povoláním nebo funkcí, na něž příslušný úřad bude pokládat za vhodné se obrátit;

- b) zúčastnění zaměstnavatelé a pracovníci se mají účastnit provádění metod stanovení minimálních mezd ve formě a v míře, jež mohou být určeny vnitrostátním zákonodárstvím, avšak vždy ve stejném počtu a za stejných podmínek;
- c) minimální sazby mezd, které budou stanoveny, budou závazné pro zúčastněné zaměstnavatele a pracovníky, takže nebudou moci jimi být sníženy ani individuální dohodou ani - kromě všeobecného nebo zvláštního povolení příslušného úřadu - kolektivní smlouvou.

Čl. 4

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, bude pomocí kontroly a sankcí činit opatření, aby zúčastnění zaměstnavatelé a pracovníci znali platné minimální sazby mezd a aby vyplácené mzdy nebyly nižší nežli minimální sazby, jichž se má použít.

2. Každý pracovník, na něž se vztahují minimální sazby a který obdržel mzdu nižší, nežli činí tyto sazby, má právo na to, aby ve lhůtě, kterou může určit vnitrostátní zákonodárství, vymáhal soudní nebo jinou zákonnou cestou částku, která mu má být ještě zaplacená.

Čl. 5

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, podá každého roku Mezinárodnímu úřadu práce všeobecnou zprávu, ve které uvede seznam živností nebo odvětví živností, v nichž byly použity metody stanovení minimálních mezd, a sdělí podmínky, za nichž se tyto metody prováděly, jakož i jejich výsledky. Tato zpráva bude zahrnovat stručné údaje o přibližném počtu pracovníků podrobených této úpravě, o stanovených sazbách minimálních mezd a o ostatních nejdůležitějších opatřeních týkajících se minimálních mezd, pokud taková opatření existují.

Čl. 6

Formální ratifikace této úmluvy budou za podmínek stanovených v ústavě Mezinárodní organizace práce oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 7

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 8

Jakmile budou u Mezinárodního úřadu práce zapsány ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace práce, oznámí to generální ředitel Mezinárodního úřadu práce všem členům Mezinárodní organizace práce. Rovněž jim oznámí zápis všech ratifikací, které mu členové organizace sdělí.

Čl. 9

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Vypověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána u Mezinárodního úřadu práce.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další pětileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí pětiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 10

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 11

Francouzské a anglické znění této úmluvy mají stejnou platnost.

3.2 ÚMLUVA Č. 43 – ÚMLUVA O PRACOVNÍ DOBĚ VE SKLÁRNÁCH NA AUTOMATICKY VYRÁBĚNÉ TABULOVÉ SKLO, 1934

Všeobecná konference Mezinárodní organizace práce Společnosti Národů, svolaná do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se shromáždivší dne 4. června 1934 ve svém osmnáctém zasedání,

rozhodnuvši přijmouti různé návrhy týkající se pracovní doby ve sklárnách na automaticky vyráběné tabulové sklo, kterážto otázka tvoří třetí bod denního pořadu zasedání,

rozhodnuvši, aby tyto návrhy nabyly formy návrhu mezinárodní úmluvy, přijala dne 21. června 1934 návrh úmluvy, jenž bude nazván úmluvou o sklárnách na výrobu tabulového skla, 1934.

Čl. 1

1. Tato úmluva vztahuje se na osoby, jež pracují ve směnách (v pracovních skupinách) po sobě jdoucích při nutně nepřetržitém provozu ve sklárnách na tabulové sklo, vyrábějících automatickými stroji tabulové sklo nebo sklo, mající tytéž charakteristické vlastnosti a lišící se pouze silou a jinými rozměry.

2. Za nutně nepřetržitý provoz se považuje každá činnost, která v důsledku automatické a nepřetržité povahy dodávání roztaveného skla a činnosti strojů jest nutně provozována bez přerušení v jakémkoli okamžiku denním, nočním a týdenním.

Čl. 2

1. Osoby, na které se vztahuje tato úmluva, musí býti zaměstnány podle soustavy obsahující alespoň čtyři směny.

2. Pracovní doba těchto osob nesmí překročiti v průměru čtyřicetdvě hodiny týdně.

3. Tento průměr budiž počítán v období nepřesahujícím čtyři týdny.

4. Trvání pracovní střídý nesmí převyšovati osm hodin.

5. Doba odpočinku, obsaženého mezi dvěma střídami téže směny, nesmí býti kratší šestnácti hodin, avšak tato doba může, je-li to nutno, býti zkrácena při periodické záměně v rozvrhu směn.

Čl. 3

1. Meze uvedené v článku 2, v odstavcích 2, 3 a 4 mohou býti překročeny a doba odpočinku uvedená v odstavci 5 může býti zkrácena, avšak pouze v míře nutné k tomu, aby bylo zabráněno vážné závadě v pravidelném chodu závodu:

a) v případě nastavší nebo hrozící nehody, v případě naléhavých prací, jež třeba vykonati na strojích nebo na náradí, anebo v případě vyšší moci;

- b) je-li třeba nahraditi neočekávanou nepřítomnost jedné nebo více osob téže směny.

2. Přiměřená odměna za hodiny přes čas, vykonané na základě tohoto článku, budiž poskytnuta za podmínek, které budou stanoveny národním zákonodárstvím nebo dohodou mezi zúčastněnými organisacemi zaměstnavatelskými a zaměstnaneckými.

Čl. 4

Aby bylo usnadněno skutečné provádění předpisů této úmluvy, je každý zaměstnavatel povinen:

- a) oznámí vyhláškami umístěnými zjevným způsobem v závodě nebo na jiném vhodném místě anebo jakýmkoliv jiným způsobem, schváleným příslušným úřadem, hodiny, kdy začíná a končí střída každé směny;
- b) jednou oznámený rozvrh hodin měnit pouze způsobem a formou vyhlášky, schválenými příslušným úřadem;
- c) zapsat do seznamu způsobem, který schválí příslušný úřad, veškeré hodiny přes čas, vykonané na základě článku 3, jakož i odměnu udělenou za tyto hodiny přes čas.

Čl. 5

Úřední ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu tajemníku Společnosti Národů a budou jím zapsány do rejstříku.

Čl. 6

1. Tato úmluva bude zavazovati pouze členy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána do rejstříku generálním tajemníkem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generálním tajemníkem byla zapsána do rejstříku ratifikace dvou členů.

3. Poté nabude tato úmluva účinnosti pro každého člena dvanáct měsíců ode dne, kdy jeho ratifikace byla zapsána do rejstříku.

Čl. 7

Jakmile ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce budou zapsány do rejstříku v sekretariátě, generální tajemník Společnosti Národů oznámí tuto skutečnost všem členům Mezinárodní organizace práce. Oznámí jim rovněž zápis ratifikací, které mu budou sděleny dodatečně všemi ostatními členy organizace.

Čl. 8

1. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí desetiletého období ode dne počátku účinnosti této úmluvy, a to aktem, zasláným generálnímu tajemníku Společnosti Národů a jím do rejstříku zapsaným. Vypověď nabývá účinnosti teprve rok po zápisu v sekretariátě.

2. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období, uvedeného v předchozím odstavci, nepoužije možnosti výpovědi, stanovené v tomto článku, bude vázán na nové období deseti let a v důsledku toho bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínky, stanovených tímto článkem.

Čl. 9

Po uplynutí každého desetiletého období, počítajíc od účinnosti této úmluvy, Správní rada Mezinárodního úřadu práce musí předložit Všeobecné konferenci zprávu o provádění této úmluvy a rozhodne, neměla-li by být dána na pořad jednání konference otázka úplné nebo částečné její revise.

Čl. 10

1. Přijme-li konference novou úmluvu, pozměňující úplně nebo částečně tuto úmluvu, a pokud nestanoví nová úmluva jinak:

- a) bude mít ratifikace nové pozměňující úmluvy některým členem bez dalšího za následek, nehledíc ke shora uvedenému článku 8, okamžitou výpověď této úmluvy s výhradou, že nová pozměňující úmluva nabyla účinnosti;
- b) ode dne účinnosti nové pozměňující úmluvy přestane tato úmluva být otevřena ratifikaci členskými státy.

2. Tato úmluva zůstane však v každém případě v účinnosti ve své podobě a znění pro ony členské státy, jež ji ratifikovaly a které by neratifikovaly novou úmluvu pozměňující.

Čl. 11

Francouzské i anglické znění této úmluvy jsou obě autentická.

3.3 ÚMLUVA Č. 95 – ÚMLUVA O OCHRANĚ MZDY, 1949

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 8. června 1949 na svém 32. zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se ochrany mzdy, jež jsou
 sedmým bodem jednacího pořadu zasedání,
 a
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 1. července 1949 tuto úmluvu, která bude označována jako
 Úmluva o ochraně mzdy, 1949:

Čl. 1

Pro účely této úmluvy výraz "mzda" znamená odměnu nebo výdělek, ať se nazývají nebo vypočítávají jakkoli, které lze vyjádřit penězi a stanovit po vzájemné dohodě nebo podle vnitrostátních právních předpisů, jež zaměstnavatel má vyplácet na základě písemné nebo ústní pracovní smlouvy pracovníku za práci, která byla nebo má být vykonána, nebo za služby, které byly nebo budou poskytnuty.

Čl. 2

1. Tato úmluva se vztahuje na všechny osoby, kterým se vyplácí nebo má vyplácet mzda.

2. Příslušný orgán může po projednání s přímo zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují, vyjmout z provádění všech nebo některých ustanovení této úmluvy skupiny osob, jejichž poměry a podmínky zaměstnání jsou takové, že by nebylo vhodné vztahovat na ně provádění všech nebo některých výše zmíněných ustanovení, a jež nejsou zaměstnány domácí službou či podobným zaměstnáním.

3. Každý členský stát uvede ve své první výroční zprávě o provádění této úmluvy, předkládané podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, všechny skupiny osob, které hodlá vyjmout z provádění všech nebo některých ustanovení této úmluvy ve smyslu ustanovení předcházejícího odstavce; po předložení první výroční zprávy žádný členský stát nesmí vyjímát jiné skupiny než ty, které takto uvedl.

4. Každý členský stát, který uvedl ve své první výroční zprávě skupiny osob, které hodlá vyjmout z provádění všech nebo některých ustanovení této úmluvy, uvede v následujících výročních zprávách všechny skupiny osob, pro něž se vzdává práva použít ustanovení odstavce 2 tohoto článku, a jakýkoli pokrok, jehož bylo dosaženo při provádění této úmluvy u takových skupin osob.

Čl. 3

1. Mzdy splatné v penězích se budou vyplácet pouze v zákonné měně a výplaty vlastními směnkami, šeky nebo kupony nebo jakýmkoli jinými prostředky, které jsou údajně zákonným platidlem, budou zakázány.

2. Příslušný orgán může dovolit nebo stanovit výplatu mzdy bankovním nebo poštovním šekem nebo poštovní poukázkou v případech, kde je tento způsob výplaty běžný nebo nutný vzhledem k zvláštním okolnostem nebo kde je tak stanoveno kolektivní smlouvou nebo rozhodčím výrokem, nebo, není-li tak stanoveno, se souhlasem dotyčného pracovníka.

Čl. 4

1. Vnitrostátní právní předpisy, kolektivní smlouvy nebo rozhodčí výroky mohou dovolit výplatu části mzdy v naturálních požitcích v odvětvích nebo v zaměstnáních, kde vyplácení části mzdy v naturálních požitcích je běžné nebo žádoucí vzhledem k povaze příslušného odvětví nebo zaměstnání; v žádném případě nesmí být dovolena výplata mzdy ve formě lihovin nebo škodlivých drog.

2. V případech, kdy je dovoleno vyplácet část mzdy ve formě naturálních požitků, je třeba učinit vhodná opatření, aby

- a) naturální požitky byly přiměřené osobní potřebě a prospěchu pracovníka a jeho rodiny a
- b) hodnota přisuzovaná takovým požitkům byla správná a přiměřená.

Čl. 5

Mzda se bude vyplácet přímo příslušnému pracovníkovi, ledaže vnitrostátní předpisy, kolektivní smlouva nebo rozhodčí výrok stanoví jinak nebo příslušný pracovník souhlasí s jiným postupem.

Čl. 6

Zaměstnavatelům je zakázáno omezovat jakýmkoliv způsobem pracovníky ve volném nakládání se mzdou.

Čl. 7

1. Kde v souvislosti s provozem podniku jsou v závodě zřízeny obchody pro prodej zboží pracovníkům nebo provozovny, které jim poskytují služby, nesmí být činěn na pracovníky žádný nátlak, aby v takových obchodech nakupovali nebo používali služeb, které podnik poskytuje.

2. Kde není možné chodit do jiných obchodů nebo používat jiných služeb, musí příslušný orgán učinit vhodná opatření, aby se zboží prodávalo a služby poskytovaly za správné a přiměřené ceny nebo obchody v závodech nebo služby poskytované zaměstnavatelem nebyly využívány pro vlastní zisk, ale v zájmu pracovníků.

Čl. 8

1. Srážky ze mzdy jsou povoleny pouze za podmínek a do výše stanovené vnitrostátními právními předpisy anebo určené kolektivní smlouvou či rozhodčím výrokem.

2. Pracovníci mají být informováni způsobem, jaký příslušný orgán uzná za nejvhodnější, o podmínkách, za jakých takové srážky mohou být provedeny, a o výši těchto srážek.

Čl. 9

Je zakázána každá srážka ze mzdy, kterou pracovník přímo nebo nepřímo zajišťuje platbu zaměstnavateli nebo jeho zástupci nebo jakémukoli zprostředkovateli (jako např. agentu, který zprostředkuje práci nebo provádí nábor), aby tak získal zaměstnání nebo si je udržel.

Čl. 10

1. Mzda může být zabavena nebo postoupena pouze za okolností a do výše stanovené vnitrostátními právními předpisy.

2. Mzda bude chráněna proti zabavení nebo postoupení do výše, která se považuje za nutnou pro výživu pracovníka a jeho rodiny.

Čl. 11

1. V případě úpadku nebo soudní likvidace podniku budou pracovníci v něm zaměstnaní považováni za přednostní věřitele buď vzhledem k dlužným mzdám za práci vykonanou před úpadkem nebo soudní likvidací po dobu stanovenou vnitrostátními předpisy nebo vzhledem k mzdám nepřesahujícím výši stanovenou vnitrostátními právními předpisy.

2. Mzda, která je přednostní pohledávkou, bude vyplacena celá, dříve, než běžní věřitelé mohou vymáhat podíly z aktiv.

3. Vnitrostátní právní předpisy určí přednostní pořadí mzdy, která je přednostní pohledávkou, se zřetelem k ostatním přednostním pohledávkám.

Čl. 12

1. Mzda bude vyplácena pravidelně. Vnitrostátní právní předpisy, popřípadě kolektivní smlouva nebo rozhodčí výrok stanoví lhůty pro výplatu mzdy, neexistují-li jiné vhodné úpravy, které zajišťují její pravidelnou výplatu.

2. Při skončení pracovní smlouvy se provede konečné vyrovnání veškeré dlužné mzdy podle vnitrostátních právních předpisů, kolektivní smlouvy nebo rozhodčího výroku nebo, není-li takového předpisu, smlouvy nebo výroku, v přiměřené lhůtě se zřetelem na ustanovení pracovní smlouvy.

Čl. 13

1. Je-li mzda vyplácena v hotovosti, provede se její výplata pouze v pracovní dny a na pracovišti nebo v jeho blízkosti, nestanoví-li jinak vnitrostátní

právní předpisy, kolektivní smlouva nebo rozhodčí výrok nebo nepovažují-li se za vhodnější jiné úpravy, známé dotčeným pracovníkům.

2. Zakazuje se vyplácet mzdu ve výčepech nápojů nebo podobných podniků, a je-li třeba předejít zneužití, v obchodech nebo prodejnách s prodejem zboží v drobném nebo v zábavních podnicích, a to s výjimkou případů, kdy se mzda vyplácí pracovníkům tam zaměstnaným.

Čl. 14

Je-li toho třeba, učiní se účinná opatření, aby pracovníci mohli být vhodným a snadno srozumitelným způsobem informováni:

- a) o mzdových podmínkách, za jakých budou pracovat, a to dříve, než nastoupí zaměstnání nebo nastanou jakékoli změny; a
- b) o složkách jejich mzdy za příslušné výplatní období, a to při každé výplatě mzdy, pokud se tyto složky mění.

Čl. 15

Právní předpisy provádějící ustanovení této úmluvy:

- a) budou k dispozici všem osobám, jichž se týkají;
- b) určí osoby odpovědné za jejich provádění;
- c) stanoví vhodné sankce za jakékoli jejich porušení;
- d) zajistí ve všech případech, kde toho je třeba, aby se vedly vyhovující výkazy ve vhodné formě a vhodným způsobem.

Čl. 16

Výroční zprávy, které mají být předkládány podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, budou obsahovat úplné informace o opatřeních uvádějících v život ustanovení této úmluvy.

Čl. 17

1. Jestliže území členského státu zahrnuje rozsáhlé oblasti, kde příslušný orgán považuje ustanovení této úmluvy za neproveditelná pro řídké osídlení obyvatelstvem nebo vzhledem k dosaženému stupni rozvoje, může po poradě se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují, vyjmout takové oblasti z provádění této úmluvy buď zcela nebo učinit takové výjimky, které považuje za vhodné se zřetelem k určitým podnikům nebo pracím.

2. Každý členský stát oznámí ve své první výroční zprávě o provádění této úmluvy, kterou předkládá podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, všechny oblasti, ohledně nichž zamýšlí použít ustanovení tohoto článku, a zdůvodní takový postup. Žádný členský stát se po předložení své první výroční zprávy nebude moci dovolávat ustanovení tohoto článku s výjimkou území, která takto oznámil.

3. Každý členský stát, který použil ustanovení tohoto článku, zváží znovu ve lhůtách nikoli deších tří let po projednání s příslušnými organisacemi zaměstnavatelů a pracovníků, zda lze rozšířit provádění této úmluvy na oblasti vyňaté podle odstavce 1.

4. Každý členský stát, který použil ustanovení tohoto článku, uvede v dalších výročních zprávách všechny oblasti, pro které se vzdává práva použít zmíněných ustanovení, a jakýkoli pokrok směřující k postupnému provádění této úmluvy v takových oblastech.

Čl. 18

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 19

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 20

1. V prohlášeních zaslaných generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle odstavce 2 článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce budou uvedena

- a) území, na nichž se příslušný členský stát zavazuje provádět ustanovení této úmluvy beze změn;
- b) území, na nichž se příslušný členský stát zavazuje provádět ustanovení této úmluvy se změnami, včetně podrobností o těchto změnách;
- c) území, na nichž nelze tuto úmluvu provádět, včetně důvodů, pro které ji nelze provádět;
- d) území, ohledně nichž si příslušný členský stát vyhrazuje rozhodnout až po podrobnějším zvážení situace.

2. Závazky uvedené pod písmeny a) a b) odstavce 1 tohoto článku se budou považovat za nedílnou součást ratifikace a budou mít stejnou účinnost jako ratifikace.

3. Každý členský stát může pozdějším prohlášením zcela nebo částečně zrušit jakoukoli výhradu učiněnou ve svém původním prohlášení podle písmene b), c) nebo d) odstavce 1 tohoto článku.

4. Každý členský stát může v době, kdy lze vypovědět tuto úmluvu podle ustanovení článku 22, zaslat generálnímu řediteli prohlášení pozměňující v ja-

kémkoli jiném ohledu znění každého předcházejícího prohlášení s uvedením současné situace v určených územích.

Čl. 21

1. V prohlášeních zaslaných generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce ve smyslu odstavce 4 nebo 5 článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce bude uvedeno, zda se ustanovení této úmluvy budou provádět na příslušném území beze změn anebo se změnami; bude-li v prohlášení uvedeno, že ustanovení této úmluvy budou prováděna se změnami, je třeba uvést i podrobnosti o takových změnách.

2. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán mohou v době, kdy lze vypovědět tuto úmluvu podle ustanovení článku 22, zaslat generálnímu řediteli prohlášení pozměňující v jakémkoli jiném ohledu znění každého předcházejícího prohlášení s uvedením současné situace, pokud jde o provádění této úmluvy.

Čl. 22

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 23

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 24

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 25

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkou-

má, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revise.

Čl. 26

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 22, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 27

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

3.4 ÚMLUVA Č. 99 – ÚMLUVA O METODÁCH STANOVENÍ MINIMÁLNÍCH MEZD V ZEMĚDĚLSTVÍ, 1951

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 jež byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a jež
 se tam sešla na svém třicátém čtvrtém zasedání dne 6. června 1951,
 rozhodnuvši o přijetí některých návrhů, týkajících se metod stanovení mini-
 málních mezd v zemědělství, jež jsou osmým bodem pořadu zasedání,
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 28. června roku 1951 tuto úmluvu, která bude označována jako
 Úmluva o metodách stanovení minimálních mezd (zemědělství), 1951.

Čl. 1

1. Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že zavede nebo bude zachovávat náležité metody, které umožní stanovit minimální mzdy pro pracovníky zaměstnané v zemědělských podnicích a v příbuzných povoláních.

2. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může po projednání se zúčastněnými nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud takové organizace existují, určit podniky, zaměstnání a kategorie osob, na které se budou vztahovat v předchozím odstavci zmíněné metody stanovení minimálních mezd.

3. Příslušný orgán může vyjmout z provádění všech nebo jednotlivých ustanovení této úmluvy kategorie osob, pro které jsou tato ustanovení v důsledku jejich pracovních podmínek nepoužitelná, jako jsou například rodinní příslušníci zaměstnávání majitelem podniku.

Čl. 2

1. Vnitrostátní zákonodárství, kolektivní smlouvy nebo rozhodčí výroky mohou povolit částečnou výplatu minimální mzdy v naturáliích v případech, kdy tento způsob odměňování je obvyklý nebo žádoucí.

2. Pokud toto částečné vyplácení minimální mzdy v naturáliích je přípustné, budou přijata vhodná opatření, aby

- a) také naturálie byly přiměřené osobní potřebě a prospěchu zaměstnance a jeho rodiny,
- b) hodnota těchto dávek byla spravedlivá a přiměřená.

Čl. 3

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může svobodně určit při zachování podmínek, uvedených v následujících odstavcích, povahu a formu

metod stanovení minimálních mezd, jakož i způsoby, jakými se bude tato úprava provozovat.

2. Dříve, než o tom bude rozhodnuto, budou předběžně vyslechnuty zúčastněné nejrepresentativnější organizace zaměstnavatelů a zaměstnanců, kde takové organizace existují, a podle uvážení příslušného úřadu též jiné osoby, které jsou pro to svým povoláním nebo zastávanou funkcí zvláště oprávněny.

3. Příslušní zaměstnavatelé a pracovníci se zúčastní praktického stanovení minimálních mezd nebo musí být alespoň konsultováni či mít právo na přednesení svého stanoviska, a to ve formě a míře, jaké stanoví vnitrostátní zákonodárství, v každém případě však na základě plné rovnoprávnosti.

4. Stanovené minimální mzdové sazby budou pro zúčastněné svazy zaměstnavatelů a zaměstnanců závazné a nesmějí být snižovány.

5. Příslušný orgán může připustit dle potřeby jednotlivé výjimky z minimálních mzdových sazeb, aby bylo zabráněno snížení možností pro zaměstnání tělesně nebo duševně postižených pracovníků.

Čl. 4

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, přijme potřebná opatření, aby bylo zajištěno, že zúčastnění zaměstnavatelé a pracovníci budou seznámeni s platnými minimálními mzdovými sazbami a že vyplácené mzdy nebudou nižší než minimální sazby tam, kde jich lze použít. Tato opatření budou obsahovat taková ustanovení o kontrole, dohledu a sankcích, které jsou nezbytné a odpovídají poměrům v zemědělství příslušné země.

2. Každý pracovník, na něž se vztahují minimální mzdové sazby, a který obdržel nižší mzdu, nežli činí tyto sazby, má mít právo vymáhat soudní cestou nebo jinou zákonnou cestou zaplacení zbytku mzdy, který mu patří, a to ve lhůtě stanovené vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 5

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, přeloží každoročně Mezinárodnímu úřadu práce všeobecnou zprávu o způsobu a výsledcích provádění této praxe spolu s přehledem souhrnných údajů o zaměstnáních a přibližném počtu zaměstnanců, na něž se tato úprava vztahuje, o stanovených minimálních mzdových sazbách a v jednotlivých případech o jiných zvláště důležitých podmínkách vztahujících se k úpravě minimálních mezd.

Čl. 6

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 7

1. Tato úmluva zavazuje pouze členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 8

1. Prohlášení, zasílaná generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle odstavce 2 článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce, budou uvádět:

- a) území, ohledně nichž se příslušný členský stát zavazuje provádět ustanovení úmluvy beze změny,
- b) území, ohledně nichž se zavazuje provádět ustanovení úmluvy se změnami, a podrobnosti o těchto změnách,
- c) území, na nichž není možno úmluvu provádět, a v těchto případech důvody, pro které ji není možno provádět,
- d) území, ohledně nichž si vyhrazuje své rozhodnutí až po hlubším posouzení situace.

2. Závazky zmíněné pod písmeny a) a b) prvního odstavce tohoto článku budou považovány za nedílnou součást ratifikace a budou mít stejné účinky.

3. Každý členský stát se může kdykoliv novým prohlášením zcela nebo zčásti vzdát výhrad obsažených v jeho původním prohlášení na základě ustanovení pod písmeny b), c) nebo d) prvního odstavce tohoto článku.

4. Každý členský stát může v obdobích, během nichž lze úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 10, zaslat generálnímu řediteli nové prohlášení pozměňující v jakémkoli jiném směru znění kteréhokoli dřívějšího prohlášení a obsahující údaje o současné situaci v takových územích.

Čl. 9

1. Prohlášení zaslané generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle odstavců 4 a 5 článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce budou uvádět, zda ustanovení úmluvy budou prováděna na určitém území bez změny nebo se změnou. Pokud bude v prohlášení uvedeno, že ustanovení úmluvy budou prováděna se změnami, musí v něm být podrobně uvedeno, v čem zmíněné změny spočívají.

2. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán se mohou pozdějším prohlášením zcela nebo částečně vzdát práva dovolávat se kterékoli změny uvedené v dřívějším prohlášení.

3. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán mohou v obdobích, během nichž lze úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 10, zaslat generálnímu řediteli nové prohlášení, pozměňující v jakémkoli jiném směru znění kteréhokoli dřívějšího prohlášení a obsahující údaje o současném stavu, pokud jde o provádění této úmluvy.

Čl. 10

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 11

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací, prohlášení a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 12

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích, prohlášeních a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 13

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 14

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 10, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva zůstane však v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 15

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

3.5 ÚMLUVA Č. 1 – ÚMLUVA O PRACOVNÍ DOBĚ V PRŮMYSLU, 1919

Generální konference Mezinárodní organizace práce, která byla svolána vládou Spojených států amerických ve Washingtonu dne 29. října 1919,

rozhodnuvši se přijmout různé návrhy týkající se provádění zásady osmihodinového dne a čtyřicetiosmihodinového týdne, jež jsou prvním bodem jednacího pořadu zasedání konference, jež se koná ve Washingtonu, a

stanovivše, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy, přijímá tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o pracovní době (průmysl), 1919, aby ji členské státy Mezinárodní organizace práce ratifikovaly podle ustanovení Ústavy Mezinárodní organizace práce:

Čl. 1

1. Za "podniky průmyslové" ve smyslu této smlouvy považují se jmenovitě:
 - a) doly, lomy a podniky těžbařské všeho druhu,
 - b) podniky, v nichž se výrobky zhotovují, pozměňují, čistí, opravují, dokončují, připravují pro prodej, nebo v nichž se látky přeměňují, počítaje do toho stavbu lodí, podniky zabývající se bouráním hmot, podobně jako výroba, přeměna a převod hnací síly vůbec a elektřiny,
 - c) stavba, přestavba, udržování, přizpůsobování nebo bourání všech staveb a budov, železnic, pouličních drah, přístavů, doků, hrází, kanálů, zařízení pro plavbu vnitrozemskou, cest, tunelů, mostů, sběracích stok, studní, zařízení telegrafů a telefonů, zařízení elektrických, plynáren, vodovodů nebo jiné práce stavební, podobně jako práce přípravné a zakládací, jež uvedeným pracím předcházejí,
 - d) doprava osob nebo zboží po cestách nebo drahách železných nebo cestách vodních, mořských nebo vnitrozemských, včetně správy zboží v dokách, na nábrežích, v loděnicích a skladištích, vyjma dopravu ruční.
2. Předpisy o dopravě po moři a po cestách vodních vnitrozemských určí zvláštní konference pro práci námořníků a lodníků.
3. V každé zemi určí příslušný úřad hranice mezi průmyslem s jedné strany a obchodem a zemědělstvím s druhé strany.

Čl. 2

Ve všech podnicích průmyslových, veřejných nebo soukromých, nebo v odděleních k nim přínaležejících, necht' jsou jakéhokoliv druhu, vyjímaje podniky, v nichž jsou zaměstnání výhradně členové jedné a téže rodiny, nesmí délka pracovní doby zřízenců převyšovati 8 hodin denně a čtyřicet osm hodin týdně s těmito výjimkami:

- a) Ustanovení této smlouvy nevztahují se na osoby, jež zastávají nějaké místo dohlížetelské nebo ředitelské nebo místo vyžadující důvěry.
- b) Když na základě zákona nebo následkem zvyku nebo úmluv mezi sdruženími zaměstnavatelů a dělníků (nebo, když není takových sdružení, mezi zástupci zaměstnavatelů a dělníků) je délka pracovní doby po jeden den nebo po více dní v týdnu kratší než 8 hodin, může příslušný úřad nebo smlouva mezi organizacemi nebo zmíněnými zástupci zájemníků ospravedlniti překročení hranice 8 hodin jiné dny v týdnu. Překročení uvedené v tomto paragrafu nesmí nikdy převyšovati jednu hodinu denně.
- c) Pracuje-li se ve směnách, může býti délka pracovní doby prodloužena přes 8 hodin denně a čtyřicet osm hodin týdně pod podmínkou, že průměr pracovních hodin v období tří neděl nebo v období kratším nepřevyší osm hodin denně a čtyřicet osm hodin týdně.

Čl. 3

Hranici pracovních hodin zmíněnou v článku 2. lze překročiti, když se udá nebo když hrozí nějaká nehoda, nebo když jest nutno provésti pilné práce na strojích nebo náradích, nebo v případě vyšší moci, ale pouze v rozsahu nutném, aby se vyvarovalo vážné nesnazi vyplývající pro řádný chod podniku.

Čl. 4

Hranici pracovních hodin zmíněnou v článku 2. lze překročiti při pracích, jejichž nepřetržitý výkon následkem povahy práce musí býti zajištěn postupnými směnami, s podmínkou, že pracovní hodiny nepřevyšují průměrně 56 hodin týdně. Tato úprava nesmí se dotýkati prázdně, která může býti zajištěna dělníkům zákonem domácím jako náhrada za jejich týdenní den odpočinku.

Čl. 5

1. Ve výjimečných případech, kde by se hranice stanovené v článku 2. nedaly zachovati, a pouze v těchto případech, může býti smlouvami mezi sdruženími dělníků a zaměstnavatelů zaveden pro delší období rozvrh upravující délku denní pracovní doby, jestliže úřad, jemuž smlouvy ty třeba předložiti, přemění dotýčná ujednání v řád.

2. Průměrná délka pracovní doby rozpočtena na počet neděl, obsažených v rozvrhu, nesmí na žádný způsob převyšovati čtyřicet osm hodin týdně.

Čl. 6

1. Předpisem veřejného úřadu budou stanoveny pro jednotlivé druhy průmyslu a řemesel:

- a) stálé výjimky, jež třeba připustiti pro práce přípravné nebo doplňující, jež musí býti nutně obstarány mimo hranice vykázané pro všeobecnou práci podniku, nebo pro jisté druhy osob, jejichž práce jest jen občasná;

- b) dočasné výjimky, jež třeba připustiti, aby bylo umožněno podnikům, aby zdolaly přírůstek práce mimořádné.

2. Tyto řady mají býti vydány po předchozí úradě organisací zaměstnavatelů a zúčastněných dělníků tam, kde jsou takové organisace. V nich se určí nejvyšší počet hodin přes čas, jež mohou býti v každém případě povoleny. Sazba mzdy za tyto hodiny přes čas zvýší se aspoň o 25 % u porovnání se mzdou obyčejnou.

Čl. 7

1. Každá vláda zašle Mezinárodní kanceláři práce:
 - a) seznam prací, jež jsou vyznačeny na základě své povahy jako nezbytně nepřetržité ve smyslu článku 4.,
 - b) úplné zprávy o provádění dohod zmíněných v článku 5.,
 - c) úplné zprávy o opatřeních vydaných ve formě řádu na základě čl. 6. a o jejich provádění.

2. Mezinárodní kancelář práce podá každého roku zprávu o tomto předmětu generální konferenci Mezinárodní organisace práce.

Čl. 8

1. Aby bylo usnadněno provádění obsahu této smlouvy, jest každý zaměstnavatel povinen:

- a) oznámíti nápadnými návštěvami ve svém závodě nebo jiným způsobem úřadem schváleným hodiny, kdy práce začíná a končí, nebo když se práce koná ve směnách, hodiny, kdy počíná a končí střída každé směny. Hodiny budou stanoveny takovým způsobem, aby nepřekračovaly hranic naznačených v této smlouvě, a byvše oznámeny, nemohou býti změněny než způsobem, jež úřad schválil;
- b) oznámíti tímže způsobem přestávky povolené v době pracovní, jež se nepovažují za část hodin pracovních;
- c) zapisovati do záznamů způsobem schváleným zákony té které země nebo řádem příslušného úřadu všechny hodiny přes čas vykonané na základě článků 3. a 6. této smlouvy.

2. Zaměstnávají osoby mimo hodiny stanovené podle odstavce

- a) nebo během hodin stanovených podle odstavce
- b) jest zakázáno.

Čl. 9

Provádění této smlouvy v Japonsku bude podléhati těmto změnám a podmínkám:

- a) Za "podniky průmyslové" se považují zejména: podniky vypočtené v odstavci a) článku 1.; podniky vypočtené v odstavci b) článku 1., zaměstnáva-

jí-li aspoň 10 osob; podniky, vypočtené v odstavci c) článku 1., s výhradou, že podnik spadá pod definici "továrny", stanovenou příslušným úřadem; podniky, vypočtené v odstavci d) článku 1., vyjma dopravu osob nebo zboží po cestách, správu zboží v dokách, na nábrežích, v loděnicích a skladištích, rovněž jako dopravu ruční, a bez ohledu na počet zaměstnaných osob ony z podniků průmyslových, vypočtených v odstavcích b) a c) článku 1., jež příslušný úřad by prohlásil za velmi nebezpečné nebo spojené s pracemi nezdavými.

- b) Délka skutečné pracovní doby každé osoby ve stáří aspoň 15 let zaměstnané v podniku průmyslovém, veřejném nebo soukromém nebo odděleních k němu přináležejících, nesmí překročovati padesát sedm hodin týdně, vyjma v průmyslu surového hedvábí, kde nejdelší pracovní doba může obnášeti šedesát hodin týdně.
- c) Délka skutečné pracovní doby nesmí v žádném případě překračovati čtyřicet osm hodin týdně pro děti mladší patnácti let zaměstnané v podnicích průmyslových, veřejných nebo soukromých nebo odděleních k nim přináležejících, dále pro osoby zaměstnané pracemi podzemními v dolech bez rozdílu jejich stáří.
- d) Obmezení pracovních hodin může býti pozměněno za podmínek naznačených v člancích 2., 3., 4. a 5. této smlouvy, avšak poměr mezi dobou příznávaného prodloužení a dobou normálního pracovního týdne nesmí překračovati rozsah vyplývající z ustanovení zmíněných článků.
- e) V období týdenním přiznává se všem dělníkům bez rozdílu odvětví nepřetržitý klid 24 hodin.
- f) Předpisy průmyslového zákona japonského, které obmezují jeho platnost na závody, kde jest zaměstnáno alespoň 15 osob, budou pozměněny tím způsobem, že se toto zákonodárství bude napříště vztahovati na závody, kde jest zaměstnáno alespoň 10 osob.
- g) Předpisy předcházejícího odstavce tohoto článku nabudou platnosti nejpozději 1. července 1922, předpisy však obsažené v článku 4., tak jak jsou pozměněny odstavcem d) tohoto článku, nabudou platnosti nejpozději 1. července 1923.
- h) Hranice 15 let zmíněná v odstavci c) tohoto článku bude zvýšena na 16 let nejpozději dnem 1. července 1925.

Čl. 10

1. V Indii britské bude přijata zásada šedesátihodinného týdne pro všechny pracovníky zaměstnané v závodech průmyslových toho času spravovaných zákonodárstvím průmyslovým, jehož provádění zajišťuje vláda indická, podobně jako v dolech a v odvětvích prací železničních, jež budou za tím účelem vypočte-

ny příslušným úřadem. Tento úřad může schváliti změny v mezích tuto uvede-
ných, musí však při tom přihlížeti k předpisům článků 6. a 7. této smlouvy.

2. Ostatní předpisy této smlouvy pro Indii neplatí, ale o dále sahajícím
obmezení pracovních hodin bude jednáno na některém příštím zasedání generální
konference.

Čl. 11

Ustanovení této smlouvy neplatí pro Čínu, Persii a Siam, avšak o obmezení
pracovní doby v těchto zemích musí býti jednáno na některém příštím zasedání
generální konference.

Čl. 12

Pro provádění této smlouvy v Řecku může býti doba počátku platnosti její
ustanovení odsunuta v souhlase s článkem 19. do 1. července 1923 pro tyto zá-
vody průmyslové:

1. továrny na sírouhlík,
2. továrny na kyseliny,
3. koželužny,
4. papírny,
5. tiskárny,
6. pily,
7. skladiště tabáku a podniky, kde se tabák připravuje,
8. práce důlní, konané pod širým nebem,
9. slévárny,
10. vápenky,
11. barvírny,
12. sklárny (foukači),
13. plynárny (topiči),
14. nakládání a skládání zboží,

a nejpozději do 1. července 1924 pro tyto podniky průmyslové:

1. průmysl strojnický: stavbu strojů, výrobu železných pokladen, vah, po-
stelí, cvočků, broků, slévárny železa a bronz, klempířství, dílny cínařské, výro-
bu přístrojů hydraulických;
2. průmysl stavební: vápenné pece, cementárny, sádrárny, cihelny, továr-
ny na dlaždičky, závody hrnčířské, řezání mramoru, práce zemní a stavební;
3. průmysl textilní: přádelny a tkalcovství všech druhů, vyjma barvírny;

4. průmysl poživatin: pekárny, výrobu jedlých těstovin, výrobu vína, lihovin a nápojů, olejny, pivovary, výrobu ledu a šumících vod, výrobu cukrovinek a čokolády, výrobu uzenek a konserv, jatky a řeznictví;

5. průmysl chemický: továrny na barvy syntetické, sklárny (vyjma foukače), výrobu tresti terpentýnové a vinného kamene, výrobu kyslíku a výrobků lékárnických, výrobu lněného oleje, výrobu glycerinu, výrobu karbidu vápenatého, plynárny (vyjma topiče);

6. průmysl kožařský: továrny na obuv, továrny na zboží kožené;

7. průmysl papírnický a tiskařský: výrobu obálek, záznamních knih, krabic, sáčků, dílny knihařské, litografické a zinkografické;

8. průmysl oděvní: dílny pro výrobu šatstva a prádla, výrobu ložních pokrývek, umělých květin a prýmkařství, úpravu peří, výrobu klobouků a deštníků;

9. průmysl dřevařský: stolařství, bednářství, kolářství, výrobu náradí a židlí, výrobu rámu, výrobu kartáčů a metel;

10. průmysl elektrářský: dílny k výrobě proudu, dílny pro zařízení elektrické;

11. dopravu po zemi: zaměstnance železnic a pouličních drah, řidiče, vozky a povozníky.

Čl. 13

Pro provádění této smlouvy v Rumunsku může být doba počátku platnosti její odsunuta v souhlase s článkem 19. do 1. července 1924.

Čl. 14

Vláda každé země může ustanovení této smlouvy nařízením zastavit v případě války, nebo když se vyskytnou události, jež ohrožují bezpečnost národní.

Čl. 15

Úřední ratifikace této smlouvy za podmínek naznačených v části XIII Versailleské smlouvy ze dne 28. června 1919 a Saint-Germainské smlouvy ze dne 10. září 1919 budou oznámeny generálnímu sekretáři Svazu národů a budou jím zaznamenány do rejstříku.

Čl. 16

1. Každý člen Mezinárodní organizace práce, který schválí tuto smlouvu, se zavazuje, že ji bude provádět také ve svých koloniích, državách a v těch ze svých protektorátů, které se nespravují úplně samy, za těchto výhrad:

- a) že ustanovení smlouvy nebudou neproveditelná následkem místních poměrů;
- b) že změny, které by byly potřebné k tomu, aby úmluva se přizpůsobila místním poměrům, budou moci být do ní pojaty.

2. Každý člen musí oznámiti Mezinárodnímu úřadu práce rozhodnutí, jež má v úmyslu učiniti vzhledem na každou ze svých kolonií neb držav, neb každý z těch svých protektorátů, jež se nespravují úplně samy.

Čl. 17

Jakmile bude u sekretariátu zapsána ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce, oznámí generální sekretář Svazu národů tuto skutečnost všem členům Mezinárodní organizace práce.

Čl. 18

Tato smlouva nabude platnosti dnem, kdy generální sekretář Svazu národů tak učiní, a bude vázati jen členy, kteří dali zapsati svou ratifikaci u sekretariátu. Po této době smlouva nabude platnosti u každého jednotlivého člena dnem, kdy bude zapsána ratifikace člena u sekretariátu.

Čl. 19

Každý člen, který ratifikuje tuto smlouvu, se zavazuje, že bude prováděti její ustanovení nejpozději dnem 1. července 1921 a že učiní opatření potřebná k tomu, aby její ustanovení byla uskutečněna.

Čl. 20

Každý člen, který ratifikoval tuto smlouvu, může ji po uplynutí období desíti let ode dne, kdy nabyla platnosti, vypověděti spisem zasláným generálnímu sekretáři Svazu národů, který jej zapíše do rejstříku. Vypověď nabude účinku teprve za rok od té doby, kdy byla zapsána u sekretariátu.

Čl. 21

Správní rada Mezinárodní kanceláře práce musí aspoň jednou za 10 let předložit generální konferenci zprávu o provádění této smlouvy a rozhodne, zda má býti dána na denní pořádek konference otázka revise nebo změny této smlouvy.

Čl. 22

Texty francouzský i anglický této smlouvy jsou oba autentické.

3.6 ÚMLUVA Č. 14 – ÚMLUVA O PROVEDENÍ TÝDENNÍHO KLIDU V PRŮMYSLÝCH ZÁVODECH, 1921

Valné shromáždění Mezinárodní organizace práce Společnosti národů, svolané do Ženevy správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se 25. října 1921 shromáždil ve svém třetím zasedání,

když se rozhodlo přijmouti různé návrhy, týkající se týdenního klidu v průmyslových závodech, otázky to tvořící sedmý bod denního pořadu zasedání,

a když rozhodlo, aby tyto návrhy byly podkladem návrhu mezinárodní úmluvy, přijímá tento návrh úmluvy k ratifikaci jednotlivými členy Mezinárodní organizace práce ve smyslu ustanovení XIII. části mírové smlouvy versailleské a souhlasných částí ostatních mírových smluv:

Čl. 1

Za podniky "průmyslové" ve smyslu této úmluvy považují se:

- a) doly, lomy a podniky těžařské všeho druhu;
- b) podniky, v nichž výrobky se zhotovují, pozměňují, čistí, opravují, ozdobují, dokončují, připravují do prodeje, nebo v nichž látky se přeměňují, čítají v to stavbu lodí, podniky na strhování staveb, jakož i výrobu, přeměnu a převod hybné síly vůbec a elektřiny;
- c) stavba, přestavba, udržování, opravování, přeměna nebo bourání všech staveb a budov, železnic, pouličních drah, přístavů, loděnic, hrází, průplavů, zařízení pro vnitrozemskou plavbu, cest, tunelů, mostů, viaduktů, stok sběracích, stok obyčejných, studní, zařízení telefonických a telegrafických, zařízení elektrických, plynáren, vodovodů, nebo jiné práce stavební, jakož i práce přípravné a práce základní, jež uvedeným pracím předcházejí;
- d) doprava osob nebo zboží po cestách, po železnici nebo vnitrozemských cestách vodních, čítají v to manipulaci se zbožím v dokách, na nábrežích, v loděnicích a ve skladištích, výjma dopravu ruční

Uvedený výpočet je sestaven s výhradou zvláštních výjimek pro jednotlivé země, stanovených v úmluvě washingtonské o omezení počtu pracovních hodin v průmyslových závodech na osm hodin denně a čtyřicet osm hodin týdně, pokud ovšem těchto výjimek lze použití při této úmluvě.

Každý člen, uzná-li to za nutné, bude moci ještě doplňkem k předchozímu výpočtu stanovit rozhraničovací čáru mezi průmyslem s jedné strany, obchodem a zemědělstvím s druhé strany.

Čl. 2

Veškerí zaměstnanci průmyslových závodů veřejných nebo soukromých nebo jich závodů vedlejších musí mít během každé sedmidenní doby nepřetržitý

klid, trvající nejméně dvacet čtyři hodiny, s výhradou výjimek zmíněných v dalších článcích.

Tento odpočinek budiž dán pokud možno současně veškerým zaměstnancům každého závodu.

Má připadnouti pokud možno na dny sváteční podle tradice nebo podle zvyku země nebo kraje.

Čl. 3

Každý člen bude moci vyjmouti z použití ustanovení článku 2. osoby zaměstnané v průmyslových závodech, v nichž zaměstnání jsou pouze členové jedné a téže rodiny.

Čl. 4

Každý člen může schváliti úplné nebo částečné výjimky z ustanovení článku 2. (čítajíc v to zrušení nebo zmenšení odpočinku), zejména se zřetelem na všechny vhodné ohledy hospodářské a humanitní, a po vyslechnutí povolaných odborových svazů zaměstnavatelských i dělnických tam, kde takové svazy existují. Toto vyslechnutí nebude nutné v případě výjimek, které jsou již poskytnuty platným zákonodárstvím.

Čl. 5

Každý člen má pokud možno zajistiti náhradní odpočinek za zrušení nebo zmenšení odpočinku dovolené podle článku 4., vyjma případy, kdy ujednáním nebo místním zvykem bude již předem postaráno o takový odpočinek.

Čl. 6

Každý člen sestaví seznam výjimek povolených podle článků 3. a 4. této úmluvy a oznámí jej Mezinárodnímu úřadu práce. Každý člen oznámí pak vždy po dvou letech všechny změny, které v tomto seznamu nastanou.

Mezinárodní úřad práce podá o tom zprávu valnému shromáždění Mezinárodní organizace práce.

Čl. 7

Aby se usnadnilo provádění předpisů této úmluvy, bude každý zaměstnavatel, ředitel nebo správce podroben těmto povinnostem:

- a) v případě, že týdenní odpočinek jest poskytnut hromadně veškerým zaměstnancům, oznámiti dny a hodiny hromadného odpočinku vyhláškami vyvěšenými na nápadném místě v závodě nebo jiném vhodném místě nebo jakýmkoli způsobem schváleným vládou;
- b) není-li odpočinek poskytnut hromadně veškerým zaměstnancům, oznámiti pomocí rejstříku, vyhotoveného podle zákonného předpisu země nebo nařízení příslušného úřadu, dělníky nebo zřízence, jichž odpočinek je upraven zvlášť, a ohlásiti tuto úpravu.

Čl. 8

Úřední ratifikace této úmluvy budou za podmínek předepsaných v části XIII. mírové smlouvy versailleské a v souhlasných částech ostatních mírových smluv oznámeny generálnímu tajemníku Společnosti národů a jím zapsány do rejstříku.

Čl. 9

Tato úmluva nabude působnosti, jakmile její ratifikace dvěma členy Mezinárodní organizace práce bude generálním tajemníkem zapsána do rejstříku.

Úmluva bude zavazovati pouze členy, jichž ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

V důsledku toho tato úmluva nabude působnosti pro každého člena v den, kdy jeho ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

Čl. 10

Jakmile bude v sekretariátě zapsána ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce, oznámí generální tajemník Společnosti národů tuto skutečnost všem členům Mezinárodní organizace práce. Rovněž je zpraví o zapsání ratifikací, které mu budou později oznámeny od ostatních členů organizace.

Čl. 11

Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, zavazuje se provést ustanovení článků 1., 2., 3., 4., 5., 6. a 7. nejpozději 1. ledna 1924 a učiniti taková opatření, která budou nutná, aby tato ustanovení byla uskutečněna.

Čl. 12

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje provést ji ve svých osadách, državách a protektorátech v soulase s ustanoveními článku 421. mírové smlouvy versailleské a souhlasných článků ostatních mírových smluv.

Čl. 13

Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí doby deseti let ode dne působnosti této úmluvy, a to zvláštním přípisem zasláným generálnímu tajemníku Společnosti národů a jím do rejstříku zapsaným. Výpověď nabývá účinnosti teprve rok po zapsání v sekretariátě.

Čl. 14

Správní rada Mezinárodního úřadu práce podá aspoň jednou za deset let valnému shromáždění zprávu o provádění této úmluvy a rozhodne, má-li být dána na denní pořad shromáždění otázka revise nebo změny této úmluvy.

Čl. 15

Francouzský a anglický text této úmluvy jsou oba původní.

3.7 ÚMLUVA Č. 49 – ÚMLUVA O ZKRÁCENÍ PRACOVNÍ DOBY VE SKLÁRNÁCH NA VÝROBU LAHVÍ, 1935

Všeobecná konference Mezinárodní organizace práce, shromáždivše se v Ženevě dne 4. června 1935 ve svém devatenáctém zasedání, uváživši, že zkrácení pracovní doby jest šestou otázkou denního pořadu zasedání, potvrdivši zásadu, stanovenou v úmluvě o čtyřicetihodinové pracovní době z r. 1935, týkající se též zachování životní úrovně zaměstnanců, a rozhodnuvši se uskutečniti ihned zkrácení pracovní doby ve sklárnách na výrobu lahví, přijala dne 25. června 1935 návrh úmluvy, jenž bude nazván úmluvou o zkrácení pracovní doby (sklární na výrobu lahví) z r. 1935.

Čl. 1

1. Tato úmluva vztahuje se na osoby, které pracují ve sklárnách, kde láhve jsou vyráběny pomocí automatických strojů, ve směnách (v pracovních skupinách) po sobě jdoucích a jsou zaměstnány při výkonech, týkajících se činnosti generátorů, vanových pecí, automatických strojů a chladicích pecí, jakož i při vedlejších pracích, které tato činnost přináší.

2. K účelům této úmluvy zahrnuje výraz "láhve" podobné skleněné předměty, vyráběné týmiž výkony jako láhve.

Čl. 2

1. Osoby, na které se vztahuje tato úmluva, musí býti zaměstnány podle soustavy obsahující alespoň čtyři směny.

2. Pracovní doba těchto osob nesmí překročiti v průměru čtyřicetdvě hodiny týdně.

3. Tento průměr budiž počítán v období nepřesahujícím čtyři týdny.

4. Trvání pracovní střídy nesmí převyšovati osm hodin.

5. Doba odpočinku, obsaženého mezi dvěma střídami téže směny, nesmí býti kratší šestnácti hodin, avšak tato doba může, je-li to nutno, býti zkrácena při periodické záměně v rozvrhu směn.

Čl. 3

1. Meze uvedené v článku 2, v odstavcích 2, 3 a 4 mohou býti překročeny a doba odpočinku uvedená v odstavci 5 může býti zkrácena, avšak pouze v míře nutné k tomu, aby bylo zabráněno vážné závadě v pravidelném chodu závodu:

- a) v případě nastavši nebo hrozící nehody, v případě naléhavých prací, jež třeba vykonati na strojích nebo na náradí, anebo v případě vyšší moci;
- b) je-li třeba nahraditi neočekávanou nepřítomnost jedné nebo více osob téže směny.

2. Přiměřená odměna za hodiny přes čas, vykonané na základě tohoto článku, budiž poskytnuta za podmínek, které budou stanoveny národním zákonodárstvím nebo dohodou mezi zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelskými a zaměstnaneckými.

Čl. 4

Aby bylo usnadněno skutečné provádění předpisů této úmluvy, je každý zaměstnavatel povinen:

- a) oznámiti vyhláškami umístěnými zjevným způsobem v závodě nebo na jiném vhodném místě anebo jakýmkoliv jiným způsobem, schváleným příslušným úřadem, hodiny, kdy začíná a končí střída každé směny;
- b) jednou oznámený rozvrh hodin měniti pouze způsobem a formou vyhlášky, schválenými příslušným úřadem;
- c) zapsati do seznamu způsobem, který schválí příslušný úřad, veškeré hodiny přes čas, vykonané na základě článku 3, jakož i odměnu udělenou za tyto hodiny přes čas.

Čl. 5

Nic v této úmluvě netýká se jakéhokoliv zvyku anebo jakékoliv dohody mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, která zajišťuje podmínky příznivější, než které jsou uvedeny v této úmluvě.

Čl. 6

Úřední ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu tajemníku Společnosti Národů a budou jím zapsány do rejstříku.

Čl. 7

1. Tato úmluva bude vázati pouze členy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána do rejstříku generálním tajemníkem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generálním tajemníkem byla zapsána do rejstříku ratifikace dvou členů.

3. Poté nabude tato úmluva účinnosti pro každého člena dvanáct měsíců ode dne, kdy jeho ratifikace byla zapsána do rejstříku.

Čl. 8

Jakmile ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce budou zapsány do rejstříku v sekretariátě, generální tajemník Společnosti Národů oznámí tuto skutečnost všem členům Mezinárodní organizace práce. Oznámí jim rovněž zápis ratifikací, které mu budou sděleny dodatečně všemi ostatními členy organizace.

Čl. 9

1. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí desetiletého období ode dne počátku účinnosti této úmluvy, a to aktem, zaslaným generálnímu tajemníku Společnosti Národů a jím do rejstříku zapsaným. Výpověď nabývá účinnosti teprve rok po zápisu v sekretariátě.

2. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období, uvedeného v předchozím odstavci, nepoužije možnosti výpovědi, stanovené v tomto článku, bude vázán na nové období deseti let a v důsledku toho bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínky, stanovených tímto článkem.

Čl. 10

Po uplynutí každého desetiletého období, počítajíc od účinnosti této úmluvy, Správní rada Mezinárodního úřadu práce musí předložit Všeobecné konferenci zprávu o provádění této úmluvy a rozhodne, neměla-li by být dána na program konference otázka úplné nebo částečné její revise.

Čl. 11

1. Přijme-li konference novou úmluvu, pozměňující úplně nebo částečně tuto úmluvu, a pokud nestanoví nová úmluva jinak:

- a) bude mít ratifikace nové pozměňující úmluvy některým členem bez dalšího za následek, nehledíc ke shora uvedenému článku 9, okamžitou výpověď této úmluvy s výhradou, že nová pozměňující úmluva nabyla účinnosti;
- b) ode dne účinnosti nové pozměňující úmluvy přestane tato úmluva být otevřena ratifikaci členskými státy. 2. Tato úmluva zůstane však v každém případě v účinnosti ve své podobě a znění pro ony členské státy, jež ji ratifikovaly a které by neratifikovaly novou úmluvu pozměňující.

Čl. 12

Francouzské i anglické znění této úmluvy jsou obě autentická.

3.8 ÚMLUVA Č. 90 – ÚMLUVA O NOČNÍ PRÁCI MLADISTVÝCH ZAMĚSTNANÝCH V PRŮMYSLU (REVIDOVANÁ), 1948

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do San Franciska a tam se sešla dne 17. června 1948 na svém třicátém prvním zasedání,
rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se
částečné revize Úmluvy o noční práci mladistvých (průmysl), 1919, přijaté konferencí na prvním zasedání, jež jsou desátým bodem jednacího pořadu zasedání,
stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá dne 10 července 1948 tuto Úmluvu o noční práci mladistvých (průmysl) (revidovaná), 1948:

ČÁST I.

Všeobecná ustanovení

Čl. 1

1. Pro účely této úmluvy budou za "průmyslové podniky" považovány zejména:

- a) doly, lomy a jiné těžební podniky pro těžbu nerostů ze země;
- b) podniky, v nichž jsou výrobky vyráběny, upravovány, čistěny, opravovány, zdobený, dokončovány, přizpůsobovány pro prodej, rozbíjeny nebo ničeny nebo v nichž se hmoty podrobují přeměně, včetně podniků na stavbu lodí, jakož i podniků na výrobu, přeměnu a vedení elektřiny nebo pohonné síly jakéhokoliv druhu;
- c) podniky stavební a podniky civilního inženýrství, včetně prací při stavbě, údržbě, přestavbě a bourání;
- d) podniky pro dopravu osob nebo zboží po silnicích nebo po železnicích, včetně manipulace se zbožím v přístavech, na nábřežích, na rampách, ve skladištích nebo na letištích.

2. Příslušný úřad určí hranici mezi průmyslem na jedné straně a zemědělstvím, obchodem a ostatními neprůmyslovými činnostmi na straně druhé.

3. Vnitrostátní zákony nebo předpisy mohou z provádění této úmluvy vyjmout zaměstnávání pracemi, které se nepovažují za škodlivé, nepříznivé nebo nebezpečné mladistvým a které se provádějí v rodinných podnicích, v nichž jsou zaměstnáni jen rodiče a jejich děti nebo svěřenci.

Čl. 2

1. Pro účely této úmluvy znamená výraz "noc" dobu alespoň dvanácti po sobě jdoucích hodin.

2. Pro mladistvé mladší šestnácti let bude tato doba zahrnovat časový úsek mezi desátou hodinou večer a šestou hodinou ráno.

3. Pro mladistvé od šestnácti do osmnácti let bude tato doba zahrnovat časový úsek, určený příslušným orgánem, v trvání alespoň sedmi po sobě jdoucích hodin mezi desátou hodinou večer a sedmou hodinou ráno, příslušný orgán může stanovit různé časové úseky pro různé oblasti, odvětví, podniky nebo průmyslové obory nebo závody, avšak před určením časového úseku začínajícího po jedenácté hodině večer se poradí se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 3

1. Mladiství mladší osmnácti let nesmějí být zaměstnávání ani pracovat v noci ve veřejných ani v soukromých průmyslových podnicích, ani v jejich pobočkách, kromě případů níže stanovených.

2. Příslušný orgán může po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků povolit noční práci mladistvých, kteří dosáhli šestnácti let, avšak jsou mladší osmnácti let, pro účely učebního poměru nebo odborného výcviku v určených průmyslových odvětvích nebo zaměstnáních, která vyžadují, aby byla vykonávána nepřetržitě.

3. Mladistvým pracujícím v noci podle předchozího odstavce, bude poskytnut mezi dvěma pracovními směny odpočinek v rozsahu nejméně třinácti po sobě jdoucích hodin.

4. Tam, kde zákonodárství země zakazuje noční práci všem pracovníkům v pekárenském průmyslu, příslušný úřad může pro mladistvé, kteří dosáhli šestnácti let, pro účely jejich učebního poměru nebo odborného výcviku nahradit dobu alespoň sedmi po sobě jdoucích hodin mezi desátou hodinou večer a sedmou hodinou ráno, předepsanou příslušným orgánem na základě článku 2 odstavce 3, dobou mezi devátou hodinou večerní čtvrtou hodinou ranní.

Čl. 4

1. V zemích, kde podnebí činí práci ve dne zvláště obtížnou, může být noční období a zakázaný časový úsek kratší, nežli období a časový úsek stanovené v předchozích člancích, jestliže se poskytne náhradní odpočinek ve dne.

2. Ustanovení článků 2 a 3 se nebudou vztahovat na noční práci mladistvých ve věku od šestnácti do osmnácti let v případě nepředvídatelné události, která nemohla být odvrácena ani předvídána, k níž nedochází pravidelně a která brání normálnímu provozu průmyslového podniku.

Čl. 5

Jestliže to v případě zvlášť závažných okolností vyžaduje veřejný zájem, vláda může dočasně zrušit zákaz noční práce mladistvých ve věku od šestnácti do osmnácti let.

Čl. 6

1. Právní předpisy provádějící ustanovení této úmluvy:

- a) nařídí učinit vhodná opatření, aby s těmito předpisy byli seznámeni všichni, jichž se týkají,
- b) určí osoby odpovědné za jejich dodržování,
- c) stanoví přiměřené postihy při jejich porušení,
- d) budou počítat se zřízením a zachováním soustavy přiměřeného dozoru k zajištění jejich účinného dodržování,
- e) budou vyžadovat, aby každý zaměstnavatel v průmyslovém podniku veřejném nebo soukromém vedl rejstřík nebo měl k dispozici úřední záznamy, udávající jména a data narození všech osob mladších osmnácti let, které zaměstnává, jakož i další případné údaje, vyžadované příslušným orgánem.

2. Roční zprávy předkládané členskými státy podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce budou obsahovat úplné informace o právních předpisech, uvedených v předchozím odstavci, a shrnutí výsledků dozoru prováděného podle těchto předpisů.

ČÁST II.

Zvláštní ustanovení pro některé země

Čl. 7

1. Každý členský stát, ve kterém před dnem, kdy přijme právní předpisy, umožňující ratifikaci této úmluvy, existovaly právní předpisy, upravující noční práci mladistvých v průmyslu, které stanovily věkovou hranici nižší než osmnáct let, může prohlášením připojeným k ratifikaci nahradit věk osmnácti let, uložený v odstavci 1 článku 3, věkem nižším než osmnáct let, avšak v žádném případě věkem nižším než šestnáct let.

2. Členský stát, který učiní takovéto prohlášení, bude je moci kdykoli zrušit prohlášením pozdějším.

3. Členský stát, pro který je účinné prohlášení, učiněné podle odstavce 1 tohoto článku, každý rok ve zprávě o provádění této úmluvy uvede, do jaké míry bylo dosaženo pokroku z hlediska úplného provádění ustanovení úmluvy.

Čl. 8

1. Ustanovení části I. této úmluvy se vztahují na Indii s výjimkou změn uvedených v tomto článku.

2. Zmíněná ustanovení se vztahují na veškerá území, na nichž má zákonodárný orgán Indie kompetenci je provádět.

3. Výraz "průmyslový podnik" zahrnuje:

- a) továrny, tak jak jsou definovány v zákoně Indie o továrnách,

b) doly, na které se vztahuje zákon Indie o dolech,

c) železnice a přístavy.

4. Článek 2 odstavec 2 se vztahuje na mladistvé, kteří dosáhli třinácti let, ale jsou mladší patnácti let.

5. Článek 2 odstavec 3 se vztahuje na mladistvé, kteří dosáhli patnácti let, ale jsou mladší sedmnácti let.

6. Článek 3 odstavec 1 a článek 4 odstavec 1 se vztahují na mladistvé, kteří jsou mladší sedmnácti let.

7. Článek 3 odstavce 2, 3 a 4, článek 4 odstavec 2 a článek 5 se vztahují na mladistvé, kteří dosáhli patnácti let, ale jsou mladší sedmnácti let.

8. Článek 6 odstavec 1 (e) se vztahuje na mladistvé, kteří jsou mladší sedmnácti let.

Čl. 9

1. Ustanovení části I. této úmluvy se vztahují na Pákistán s výjimkou změn uvedených v tomto článku.

2. Zmíněná ustanovení se vztahují na veškerá území, na nichž má zákonodárný orgán Pákistánu kompetenci je provádět.

3. Výraz "průmyslový podnik" zahrnuje:

a) továrny, tak jak jsou definovány v zákoně o továrnách,

b) doly, na které se vztahuje zákon o dolech,

c) železnice a přístavy.

4. Článek 2 odstavec 2 se vztahuje na mladistvé, kteří dosáhli věku třinácti let, ale jsou mladší patnácti let.

5. Článek 2 odstavec 3 se vztahuje na mladistvé, kteří dosáhli věku patnácti let, ale jsou mladší sedmnácti let.

6. Článek 3 odstavec 1 a článek 4 odstavec 1 se vztahují na mladistvé, kteří jsou mladší sedmnácti let.

7. Článek 3 odstavce 2, 3 a 4, článek 4 odstavec 2 a článek 5 se vztahují na mladistvé, kteří dosáhli patnácti let, ale jsou mladší sedmnácti let.

8. Článek 6 odstavec 1 (e) se vztahuje na mladistvé, kteří jsou mladší sedmnácti let.

Čl. 10

1. Mezinárodní konference práce může na každém zasedání, na němž je tento bod zařazen na pořad jednání, přijmout dvoutřetinovou většinou návrhy na změnu jednoho nebo více předchozích článků části II. této úmluvy.

2. Ve všech návrzích na změnu bude uveden členský stát nebo členské státy, na něž se návrh vztahuje, a tyto návrhy budou do jednoho roku anebo za

výjimečných okolností do osmnácti měsíců od skončení zasedání konference předloženy příslušným členským státem nebo členskými státy příslušnému orgánu nebo orgánům k uzákonění nebo k přijetí jiných opatření.

3. Členský stát, který dosáhne souhlasu příslušného orgánu nebo orgánů, oznámí ratifikaci změny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k zápisu.

4. Jakmile bude takový návrh změny ratifikován členským státem nebo členskými státy, na něž se vztahuje, nabude účinnosti jakožto změna této úmluvy.

ČÁST III.

Závěrečná ustanovení

Čl. 11

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 12

1. Tato úmluva zavazuje pouze členské státy mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 13

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Vypověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 14

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací, prohlášení a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 15

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích, prohlášeních a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 16

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 17

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 13, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva zůstane však v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 18

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

3.9 ÚMLUVA Č. 132 – ÚMLUVA TÝKAJÍCÍ SE KAŽDOROČNÍ PLACENÉ DOVOLENÉ (REVIDOVANÁ), 1970

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce,
a tam se sešla dne 3. června 1970 na svém padesátém čtvrtém zasedání,
a

rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se placené dovolené, která je čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy, přijímá dne dvacátého čtvrtého června roku tisíc devět set sedmdesát tuto úmluvu, která může být označována jako Úmluva o placené dovolené (revidovaná), 1970:

Čl. 1

Ustanovení této úmluvy budou provedena vnitrostátními právními předpisy, pokud nedojde k jejich provádění prostřednictvím kolektivních smluv, rozhodčích výroků, soudních rozhodnutí, úředních orgánů pro stanovení mezd nebo jiným způsobem, který odpovídá vnitrostátní praxi a bere v úvahu vnitrostátní podmínky.

Čl. 2

1. Tato úmluva se vztahuje na všechny zaměstnané osoby s výjimkou námořníků.

2. Je-li to nutné, mohou být příslušným orgánem nebo způsobem v zemi obvyklým po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, kde takové organizace existují, učiněna opatření, kterými se omezené kategorie zaměstnaných osob vyloučí z provádění této úmluvy, pokud by její provádění ve vztahu k jejich zaměstnání vyvolalo zvláštní problémy závažné povahy ve vynucování nebo problémy ústavního nebo legislativního pořádku.

3. Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, oznámí ve své první zprávě o provádění Úmluvy předložené podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce všechny kategorie, které byly vyloučeny podle odstavce 2 tohoto článku, s uvedením důvodů takového vyloučení a v následujících zprávách uvede stav svého zákonodárství a praxe se zřetelem k vyloučeným kategoriím a rozsah, ve kterém byla Úmluva uplatněna nebo se navrhuje ji uplatnit ve vztahu k takovým kategoriím.

Čl. 3

1. Každá osoba, na kterou se vztahuje tato úmluva, má nárok na každoroční placenou dovolenou ve stanovené minimální délce.

2. Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, uvede v prohlášení připojeném ke své ratifikaci délku dovolené.

3. Dovolená nesmí být v žádném případě kratší než tři pracovní týdny za jeden rok práce.

4. Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, může vyrozumět generálního ředitele Mezinárodního úřadu práce pozdějším prohlášením, že prodlužuje délku dovolené oproti délce stanovené v době ratifikace.

Čl. 4

1. Každá osoba, jejíž délka vykonané práce během stanoveného roku je kratší nežli délka, jaká se vyžaduje pro získání nároku na plnou dovolenou stanovenou v předchozím článku, má za tento rok nárok na placenou dovolenou v poměru odpovídajícím délce její vykonané práce v tomto roce.

2. Výraz "rok" v odstavci 1 tohoto článku znamená kalendářní rok nebo každé jiné časové období stejné délky stanovené příslušným orgánem nebo způsobem obvyklým v dotyčné zemi.

Čl. 5

1. Pro vznik nároku na každoroční placenou dovolenou lze vyžadovat minimální dobu výkonu práce.

2. Délka takové minimální doby práce pro vznik nároku bude stanovena příslušným orgánem nebo způsobem obvyklým v dotyčné zemi, nebude však v žádném případě přesahovat šest měsíců.

3. Způsob výpočtu délky doby práce pro účely vzniku nároku na dovolenou bude stanoven příslušným orgánem nebo způsobem obvyklým v každé zemi.

4. Za podmínek stanovených příslušným orgánem nebo způsobem obvyklým v každé zemi bude nepřítomnost v práci z důvodů nezávislých na vůli dotyčné zaměstnané osoby, jako například pro nemoc, úraz nebo mateřskou dovolenou, započítávána do doby výkonu práce.

Čl. 6

1. Úředně uznané a zvykové veřejné svátky, ať již případnou do doby každoroční dovolené či nikoliv, se nebudou započítávat do minimální délky každoroční placené dovolené stanovené v článku 3 odst. 3 této úmluvy.

2. Za podmínek stanovených příslušným orgánem nebo způsobem obvyklým v dotyčné zemi nelze období pracovní neschopnosti pro nemoc nebo úraz započítávat do minimální délky každoroční placené dovolené stanovené v článku 3 odst. 3 této úmluvy.

Čl. 7

1. Každá osoba, která čerpá dovolenou stanovenou podle této úmluvy, dostane za celou dobu takové dovolené nejméně svou normální nebo průměrnou mzdu (včetně odpovídající peněžité náhrady jakékoliv části mzdy, která je vyplá-

cena v naturáliích a která není trvalou platbou, náležející dotyčné osobě nezávisle na tom, zda je na dovolené či nikoliv) vypočítanou způsobem stanoveným příslušným orgánem nebo způsobem obvyklým v každé zemi.

2. Částky náležející podle odstavce 1 tohoto článku budou vyplaceny dotyčné zaměstnané osobě před její dovolenou, ledaže by bylo ujednáno něco jiného v dohodě, kterou jsou tato osoba a zaměstnavatel vázáni.

Čl. 8

1. Rozdělení každoroční placené dovolené na části může být povoleno příslušným orgánem nebo způsobem obvyklým v každé zemi.

2. Pokud nebylo jinak ujednáno v dohodě mezi zaměstnavatelem a dotyčnou zaměstnanou osobou a pod podmínkou, že délka odpracované doby zakládá dotyčné osobě nárok na takovou délku dovolené, jedna z částí dovolené musí činit nejméně dva nepřerušené pracovní týdny.

Čl. 9

1. Nepřerušená část každoroční placené dovolené uvedená v článku 8 odst. 2 této úmluvy musí být poskytnuta a vyčerpána nejpozději do jednoho roku a zbytek každoroční placené dovolené nejpozději do osmnácti měsíců od konce roku, za který vznikl nárok na dovolenou.

2. Ta část každoroční placené dovolené, která přesahuje stanovenou minimální výměru, může být se souhlasem zúčastněné zaměstnané osoby odložena až za období stanovené v odstavci 1 tohoto článku, a to do další časově omezené doby.

3. Minimální délka dovolené, která nesmí být předmětem odložení, stejně jako omezená doba zmíněná v odstavci 2 tohoto článku, po kterou je odložení možné, budou stanoveny příslušným orgánem po projednání se zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků nebo kolektivním vyjednáváním nebo s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám každé země jiným vhodným způsobem, který odpovídá vnitrostátní praxi.

Čl. 10

1. Doba, v níž má být dovolená čerpána, bude stanovena zaměstnavatelem po projednání se zúčastněnou zaměstnanou osobou nebo s jejími zástupci, pokud není stanovena právním předpisem, kolektivní smlouvou, rozhodčím výrokem nebo jiným způsobem odpovídajícím vnitrostátní praxi.

2. Při stanovení doby, ve které má být dovolená čerpána, bude přihlíženo k potřebám práce a k možnostem odpočinku a zotavení, které jsou zaměstnané osobě nabízeny.

Čl. 11

Zaměstnaná osoba, která završila minimální dobu výkonu práce odpovídající době, kterou lze vyžadovat podle článku 5 odst. 1 této úmluvy, obdrží při skon-

čení pracovního poměru buď placenou dovolenou odpovídající délce její práce, za kterou dosud takovou dovolenou neobdržela, nebo náhradu mzdy místo této dovolené nebo se jí poskytne možnost převést odpovídající nárok na dovolenou do budoucna.

Čl. 12

Dohody o vzdání se nároku na minimální délku každoroční placené dovolené stanovenou v článku 3 odst. 3 této úmluvy nebo o zřeknutí se takové dovolené za náhradu nebo jiným způsobem budou podle vnitrostátních podmínek neplatné nebo budou zakázány.

Čl. 13

Príslušným orgánem nebo způsobem obvyklým v každé zemi mohou být stanovena zvláštní pravidla pro případy, kdy zaměstnaná osoba během své dovolené vykonává výdělečnou činnost v rozporu s účelem dovolené.

Čl. 14

Budou přijata účinná opatření odpovídající způsobům naplňování ustanovení této úmluvy pomocí přiměřené inspekce práce nebo jiným způsobem, aby bylo zajištěno řádné provádění a vynucování předpisů nebo opatření týkajících se placené dovolené.

Čl. 15

1. Každý člen může přijmout závazky plynoucí z této úmluvy zvlášť:
 - a) pro osoby zaměstnané v hospodářských odvětvích mimo zemědělství;
 - b) pro osoby zaměstnané v zemědělství.
2. Každý člen uvede při své ratifikaci, zda přijímá závazky plynoucí z této úmluvy pro všechny osoby uvedené výše pod písmenem (a) odstavce 1 tohoto článku pro osoby uvedené pod písmenem (b) odstavce 1 tohoto článku nebo pro obojí.
3. Každý člen, který při své ratifikaci přijal závazky plynoucí z této úmluvy jen pro osoby uvedené v písmenu (a) odstavce 1 tohoto článku nebo pro osoby uvedené v písmenu (b) odstavce 1 tohoto článku, může později sdělit generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, že přijímá závazky plynoucí z Úmluvy pro všechny osoby, na něž se vztahuje tato úmluva.

Čl. 16

Tato úmluva reviduje Úmluvu o placené dovolené, 1936, a Úmluvu o placené dovolené (zemědělství), 1952, za těchto podmínek:

- a) přijetí závazků plynoucích z této úmluvy pro osoby zaměstnané v hospodářských odvětvích mimo zemědělství znamená pro člena, který je vázán Úmluvou o placené dovolené, 1936, ipso iure okamžitou výpověď této poslední uvedené Úmluvy;

- b) přijetí závazků plynoucích z této úmluvy pro osoby zaměstnané v zemědělství, znamená pro člena, který je vázán Úmluvou o placené dovolené (zemědělství), 1952, ispo iure okamžitou výpověď této posledně uvedené Úmluvy;
- c) tím, že tato úmluva vstoupí v platnost, není Úmluva o placené dovolené (zemědělství), 1952, uzavřena dalším ratifikacím.

Čl. 17

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 18

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem.

2. Úmluva vstoupí v platnost 12 měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistruje ratifikace dvou členů.

3. Poté tato úmluva vstoupí v platnost pro každého dalšího člena 12 měsíců po dni, kdy bude zaregistrována jeho ratifikace.

Čl. 19

1. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let od data, kdy poprvé vstoupila v platnost, aktem sděleným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který jej zaregistruje. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok od data, kdy byla zaregistrována.

2. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 20

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce vyrozumí všechny členy Mezinárodní organizace práce o registraci všech ratifikací a výpovědí, které mu sdělí členové Organizace.

2. Když bude oznamovat členům Organizace registraci druhé ratifikace, jež mu bude sdělena, upozorní generální ředitel členy Organizace na datum, kterým tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 21

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 22

Kdykoli to bude Správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 23

1. Jestliže konference přijme novou úmluvu, která zcela nebo zčásti reviduje tuto úmluvu, potom, pokud nová úmluva nestanoví jinak,

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem bude ipso iure znamenat okamžitou výpověď této úmluvy, nehledě na ustanovení výše uvedeného článku 19, s výhradou, že nová revidující úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato úmluva otevřena k ratifikaci členům.

2. Tato úmluva zůstane však v platnosti co do formy a obsahu pro ty členy, kteří ji ratifikovali, avšak neratifikovali revidující úmluvu.

Čl. 24

Anglické a francouzské znění textu této úmluvy jsou stejně závazná.

3.10 ÚMLUVA Č. 140 – ÚMLUVA O PLACENÉM STUDIJNÍM VOLNU, 1974

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

kteřá byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 5. června 1974 na svém padesátém devátém zasedání;

jsouc si vědoma, že článek 26 Všeobecné deklarace lidských práv potvrzuje, že každý má právo na vzdělání;

jsouc si dále vědoma ustanovení obsažených v existujících mezinárodně pracovních doporučeních o odborné výchově a ochraně představitelů pracovníků, která se týkají dočasného uvolnění pracovníků nebo jim zaručují volno k účasti na studijních nebo výchovných programech;

majíc na zřeteli, že potřeba stálého studia a výchovy odpovídající vědeckému a technickému rozvoji a vývoji hospodářských a sociálních vztahů vyžaduje vhodná opatření ohledně volna ke studiu a výchově, jež by odpovídala novým snahám, potřebám a cílům sociální, hospodářské, technické a kulturní povahy;

domnívající se, že by placené studijní volno mělo být pojímáno v souvislosti s politikou stálého studia a výchovy, jež by se postupně a účinně prováděla;

rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se placeného studijního volna, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání;

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu úmluvy,

přijímá dne 24. června 1974 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o placeném studijním volnu, 1974.

Čl. 1

V této úmluvě výraz "placené studijní volno" znamená volno poskytnuté pracovníku ke studijním účelům po stanovenou dobu v pracovní době s průměrnými příspěvky v penězích.

Čl. 2

Každý členský stát stanoví a bude provádět způsobem odpovídajícím vnitrostátním podmínkám a praxi, je-li toho třeba, postupně politiku prosazující poskytování placeného studijního volna:

- a) k odborné přípravě na všech stupních;
- b) k všeobecnému, společenskému a občanskému vzdělávání;
- c) k odborářské výchově.

Čl. 3

Taková politika má přispívat, a to pokud je to nutné, za různých podmínek:

- a) k získání, zlepšení a přizpůsobení odborné kvalifikace potřebné k výkonu povolání nebo funkce i k postupu v zaměstnání a jeho zajištění v podmín-

- kách vědeckého a technického rozvoje a hospodářských a strukturálních změn;
- b) k odborné a aktivní účasti pracovníků a jejich představitelů na životě podniku a společnosti;
 - c) k lidskému, sociálnímu a kulturnímu pokroku pracovníků; a
 - d) všeobecně k podpoře vhodného stálého vzdělání a odborné přípravy, jež umožňují pracovníkům vyhovět současným požadavkům.

Čl. 4

Tato politika má přihlížet ke stupni rozvoje a k zvláštním potřebám země a různých odvětví činnosti a má být skloubena s celkovou politikou zaměstnanosti, vzdělávání a odborné přípravy a délkou pracovní doby s náležitým zřetelem, pokud je toho třeba, ke kolísání délky pracovní doby nebo rozsahu práce podmíněným ročním obdobím.

Čl. 5

Placené studijní volno může být přiznáno vnitrostátním zákonodárstvím, kolektivními smlouvami, rozhodčími výroky nebo jakýmkoli jiným způsobem odpovídajícím vnitrostátní praxi.

Čl. 6

Veřejné orgány, organizace zaměstnavatelů a pracovníků, instituce a organizace poskytující vzdělání a výchovu se budou podílet způsobem odpovídajícím vnitrostátním podmínkám a praxi na stanovení a provádění politiky prosazující placené studijní volno.

Čl. 7

Financování opatření týkající se placeného studijního volna bude zajištěno pravidelným přiměřeným způsobem odpovídajícím vnitrostátní praxi.

Čl. 8

Placené studijní volno nesmí být pracovníkům odepřeno z důvody rasy, barvy pleti, pohlaví, náboženství, politického přesvědčení, národnosti nebo sociálního původu.

Čl. 9

Je-li toho třeba, budou přijata zvláštní ustanovení o placeném studijním volnu:

- a) jestliže některé zvláštní skupiny pracovníků jako např. pracovníci v malých podnicích, zemědělští nebo jiní pracovníci, kteří bydlí v odloučených oblastech, pracovníci zaměstnaní na směny nebo pracovníci se závazky vůči rodině jen obtížně mohou být zahrnuti pod obecnou úpravu;
- b) jestliže zvláštní skupiny podniků jako např. malé nebo sezónní podniky jen obtížně mohou být zahrnuty pod obecnou úpravu, a to za předpokladu, že

pracovníci těchto podniků nebudou vyloučeni z výhod placeného studijního volna.

Čl. 10

Podmínky pro přiznání placeného studijního volna pracovníkům mohou být rozdílné podle toho, zda se takové volno poskytuje

- a) k odborné přípravě na všech stupních;
- b) k všeobecnému, společenskému nebo občanskému vzdělávání;
- c) k odborářské výchově.

Čl. 11

Doba placeného studijního volna se bude započítávat do doby zaměstnání rozhodné pro stanovení nároků na sociální dávky a jiných práv plynoucích z pracovního poměru podle toho, jak je stanoveno vnitrostátním zákonodárstvím, kolektivními smlouvami, rozhodčími výroky nebo jiným způsobem odpovídajícím vnitrostátní praxi.

Čl. 12

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 13

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 14

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 15

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis poslední ratifikace nutné k tomu, aby úmluva nabyla účinnosti, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 16

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 17

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 18

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 14, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 19

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4 BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ

4.1 ÚMLUVA Č. 13 – ÚMLUVA O POUŽÍVÁNÍ BĚLOBY V NATĚRAČSTVÍ, 1921

Valné shromáždění Mezinárodní organizace práce Společnosti národů, svolané do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se 25. října 1921 shromáždivší ve svém třetím zasedání, když se rozhodlo přijmouti různé návrhy o zákazu používání běloby v natěračství, otázce to, tvořící šestý bod denního pořadu zasedání, a když rozhodlo, aby tyto návrhy sloužily za podklad návrhu mezinárodní úmluvy, přijímá tento návrh úmluvy k ratifikaci jednotlivými členy Mezinárodní organizace práce ve smyslu ustanovení XIII. části mírové smlouvy versailleské a souhlasných částí ostatních mírových smluv.

Čl. 1

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, zavazuje se zakázati, s výhradou výjimek obsažených ve článku 2, používání běloby, síranu olovnatého a všech výrobků, obsahujících tyto barvy, při natěračských pracích uvnitř budov, s výjimkou nádraží a průmyslových závodů, v nichž používání běloby, síranu olovnatého a všech výrobků, obsahujících tyto barvy, je označeno kompetentními úřady za nutné, po vyslechnutí organizací zaměstnavatelských a dělnických. Používání bílých barev, obsahujících maximálně 2 % olova, přepočítáno na kovové olovo, jest nicméně dovoleno.

Čl. 2

Ustanovení článku 1 nevztahují se na dekorativní malířství, na čárkování a na obnovení základního nátěru. Každá vláda určí rozdělovací hranici mezi různými způsoby malířství a upraví používání běloby, síranu olovnatého a všech výrobků, obsahujících tyto barvy, pokud jde o tyto práce, podle ustanovení článku 5, 6 a 7 této úmluvy.

Čl. 3

Jest zapovězeno používati mladistvých dělníků do 18 let a žen při průmyslových pracích natěračských, při nichž se užívá běloby, síranu olovnatého a všech výrobků, obsahujících tyto barvy. Příslušné úřady jsou oprávněny, po vyslechnutí organizací zaměstnavatelských a dělnických, dovoliti používání učňů v natěračství za účelem jejich odborného vzdělání při pracích zakázaných podle předešlého odstavce.

Čl. 4

Zákazy, uvedené v článku 1 a 3, vstoupí v účinnost šest let po dni ukončení třetího zasedání Mezinárodní konference práce.

Čl. 5

Každý člen Mezinárodní organizace práce, ratifikující tuto úmluvu, se zavazuje upravit na podkladě následujících zásad používání běloby, síranu olovnatého a všech výrobků, obsahujících tyto barvy, při pracích, při nichž toto používání není zakázáno:

I.

- a) Běloba, síran olovnatý anebo výrobky obsahující tyto barvy, mohou být používány při natěračských pracích pouze ve způsobu pasty nebo barvy hotové k použití.
- b) Budou učiněna opatření, aby se předešlo nebezpečí, hrozícímu z používání barvy v prášku.
- c) Budou učiněna opatření vždy, pokud jen to bude možno, aby se odstranilo nebezpečí, vznikající z prachu, způsobeného natíráním nebo odškrabováním nátěru na sucho.

II.

- a) Budou učiněna opatření, aby dělníci, zaměstnaní při natěračství, mohli všemožně dbátí nutné čistoty během a po ukončení práce.
- b) Dělníci zaměstnaní v natěračství budou povinni nositi pracovní obleky po celou pracovní dobu.
- c) Budou učiněna vhodná opatření, aby se zabránilo znečištění šatů, odložených během práce, materiálem používaným při natěračství.

III.

- a) Případy otravy olovem, jakož i případy domnělé otravy olovem, budou oznámeny a na to zjištěny lékařem, jehož určí příslušný úřad.
- b) Příslušný úřad bude mít možnost žádati lékařskou prohlídku dělníků, bude-li to pokládati za nutné.

IV.

Dělníkům zaměstnaným v natěračství budou rozdávána poučení o zvláštních ochranných zdravotních opatřeních, týkajících se jejich zaměstnání.

Čl. 6

Příslušný úřad, vyslechna organizace zaměstnavatelské i dělnické, učiní všechna opatření, která uzná za nutná, aby bylo zajištěno dodržování úpravy, o níž se mluví v předešlých člancích.

Čl. 7

Budou sbírána statistická data o otravě olovem u dělníků natěračských, a to:

- a) o případech onemocnění na základě hlášení a zjištění všech případů otravy;

- b) o úmrtnosti podle metody, schválené oficiální statistickou službou každé země.

Čl. 8

Úřední ratifikace této úmluvy za podmínek předepsaných v části XIII. mírové smlouvy versailleské a v souhlasných částech ostatních mírových smluv, budou oznámeny generálnímu tajemníku Společnosti národů a jím zapsány do rejstříku.

Čl. 9

Tato úmluva nabude platnosti, jakmile její ratifikace dvěma členy Mezinárodní organizace práce bude generálním tajemníkem zapsána do rejstříku. Úmluva bude zavazovati pouze členy, jichž ratifikace bude zapsána v sekretariátě. V důsledku toho tato úmluva vstoupí v platnost u každého člena v den, kdy jeho ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

Čl. 10

Jakmile bude v sekretariátě zapsána ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce, oznámí generální tajemník Společnosti národů tuto skutečnost všem členům Mezinárodní organizace práce. Rovněž zpraví je o zápisu ratifikací, které mu budou později oznámeny od ostatních členů organizace.

Čl. 11

Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, zavazuje se provést ustanovení čl. 1, 2, 3, 4., 5, 6 a 7 nejpozději 1. ledna 1924 a učiniti taková opatření, která budou nutná, aby tato ustanovení byla uskutečněna.

Čl. 12

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje provést ji ve svých osadách, državách a protektorátech, v souhlase s ustanoveními čl. 421. mírové smlouvy versailleské a souhlasných článků ostatních mírových smluv.

Čl. 13

Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí doby 10 let ode dne počátku platnosti této úmluvy, a to zvláštním přípisem zaslaným generálnímu tajemníku Společnosti národů a jím do rejstříku zapsaným. Výpověď nabývá účinnosti teprve rok po zapsání v sekretariátě.

Čl. 14

Správní rada Mezinárodního úřadu práce podá aspoň jednou za 10 let všeobecné konferenci práce zprávu o provádění této úmluvy a rozhodne, má-li býti dána na denní pořad konference otázka revise nebo změny této úmluvy.

Čl. 15

Francouzský a anglický text této úmluvy jsou oba původní.

4.2 ÚMLUVA Č. 77 – ÚMLUVA O LÉKAŘSKÉM VYŠETŘENÍ ZPŮSOBILOSTI DĚTÍ A MLADISTVÝCH K ZAMĚSTNÁNÍ V PRŮMYSLU, 1946

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Montrealu
 a tam se sešla dne 19. září 1946 na své dvacátém devátém zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se lékařského vyšetření způso-
 bilosti dětí a mladistvých k zaměstnání v průmyslu, jež jsou třetím bodem jedna-
 cího pořadu zasedání,
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy;
 přijímá dne 9. října roku 1946 tuto úmluvu, která bude označována jako
 Úmluva o lékařském vyšetření mladistvých (průmysl), 1946:

ČÁST I.

Všeobecná ustanovení

Čl. 1

1. Tato úmluva se vztahuje na děti a mladistvé, kteří jsou zaměstnáni nebo pracují v průmyslových podnicích veřejných nebo soukromých, nebo se podílejí na jejich činnosti.

2. Pro účely této úmluvy výraz "průmyslový podnik" zahrnuje zejména:

- a) doly, lomy a jiné podniky pro těžbu nerostů ze země;
- b) podniky, kde se výrobky zhotovují, upravují, čistí, opravují, zdobí, dokončují, připravují pro prodej, drtí nebo ničí, nebo v nichž se látky dále zpracovávají, včetně podniků pro stavbu lodí, pro výrobu, přeměnu a přenos elektřiny nebo hnací síly jakéhokoli druhu;
- c) podniky pro stavbu budov a inženýrské stavitelství včetně prací spojených s výstavbou, opravou, údržbou, přestavbou a demolicí;
- d) podniky pro přepravu osob nebo zboží po silnici, železnici nebo vnitrozemských vodách nebo letecky včetně manipulace se zbožím v docích, na nákladních, přístavištích, ve skladištích nebo na letištích.

3. Příslušný orgán určí hranici mezi průmyslem a zemědělstvím, obchodem a ostatními neprůmyslovými pracemi.

Čl. 2

1. Děti a mladiství do osmnácti let nesmějí být připuštěni k zaměstnání v průmyslovém podniku, ledaže po důkladném lékařském vyšetření byli uznáni způsobilými k práci, kterou mají být zaměstnáni.

2. Lékařské vyšetření způsobilosti k zaměstnání provede kvalifikovaný lékař schválený příslušným orgánem a bude osvědčeno buď lékařským vysvědčením nebo potvrzením v pracovním povolení nebo v pracovní knížce.

3. Doklad dosvědčující způsobilost k zaměstnání může:

- a) stanovit určité podmínky zaměstnání;
- b) být vydán pro určitou práci nebo pro skupinu prací nebo zaměstnání, jež podobně ohrožují zdraví, které stanovil jako skupinu orgán odpovědný za provádění právních předpisů o lékařském vyšetření způsobilosti k zaměstnání.

4. Vnitrostátní právní předpisy určí orgán příslušný k vydání dokladu potvrzujícího způsobilost k zaměstnání a stanoví podmínky pro vystavení a vydání tohoto dokladu.

Čl. 3

1. Dítě nebo mladistvý, pokud jde o způsobilost k zaměstnání, které vykonává, bude pod lékařským dohledem až do osmnácti let.

2. Zaměstnání dítěte nebo mladistvého do osmnácti let může pokračovat pouze tehdy, opakuje-li se lékařské vyšetření nejméně jednou za rok.

3. Vnitrostátní právní předpisy mají:

- a) buď stanovit zvláštní předpoklady, za nichž se má vyžadovat další lékařské vyšetření mimo každoroční vyšetření anebo vyšetření v častějších intervalech, aby byl zajištěn účinný dohled s přihlédnutím k ohrožení zdraví v zaměstnání a ke zdravotnímu stavu dítěte nebo mladistvého, jaký byl zjištěn při předcházejících vyšetřeních;
- b) nebo zmocnit příslušný orgán, aby ve výjimečných případech vyžadoval opakování lékařského vyšetření.

Čl. 4

1. Pro zaměstnání, která vysoce ohrožují zdraví, se má vyžadovat lékařské vyšetření způsobilosti k zaměstnání a jeho periodické opakování aspoň do dvacátého prvního roku.

2. Vnitrostátní právní předpisy mají určit nebo zmocnit vhodný orgán, aby určil zaměstnání nebo skupiny zaměstnání, pro něž se má vyžadovat lékařské vyšetření způsobilosti k zaměstnání a jeho periodické opakování aspoň do dvacátého prvního roku.

Čl. 5

Lékařské vyšetření vyžadované podle předcházejících článků nemá být spojeno s žádnými výdaji pro dítě nebo mladistvého ani pro jeho rodiče.

Čl. 6

1. Příslušný orgán učiní vhodná opatření pro poradenství pro volbu povolání léčebnou a pracovní rehabilitaci a přeškolení dětí a mladistvých, kteří byli na

základě lékařského vyšetření uznání nezpůsobilými pro některé druhy prací nebo jsou tělesně postiženi nebo oslabeni.

2. Příslušný orgán stanoví povahu a rozsah takových opatření; za tím účelem má být navázána spolupráce mezi pracovními úřady, zdravotnickými a výchovnými orgány a orgány sociální péče a aby se taková opatření mohla provést, má se udržovat účinná součinnost mezi těmito orgány.

3. Vnitrostátní právní předpisy mohou stanovit, že dětem a mladistvým, u nichž nebyla jednoznačně stanovena způsobilost k zaměstnání, budou vydána:

- a) dočasná povolení k zaměstnání nebo lékařská vysvědčení platná na omezenou dobu, po jejímž uplynutí se musí mladý pracovník podrobit novému vyšetření;
- b) povolení nebo vysvědčení, která stanoví zvláštní podmínky pro výkon povolání.

Čl. 7

1. Na zaměstnavateli se má vyžadovat, aby uschovával a měl k dispozici pro inspektory práce buď lékařské vysvědčení o způsobilosti k zaměstnání nebo pracovní povolení či pracovní knížku prokazující, že z lékařského hlediska není námitek proti zaměstnání podle toho, co je předepsáno vnitrostátními právními předpisy.

2. Vnitrostátní právní předpisy určí jiné způsoby dohledu, jimiž může být zajištěno přesné provádění této úmluvy.

ČÁST II.

Zvláštní ustanovení pro některé země

Čl. 8

1. Jestliže území členského státu zahrnuje rozsáhlé oblasti, kde pro řídké zalidnění nebo vzhledem k dosaženému stupni rozvoje příslušný orgán považuje ustanovení této úmluvy za neproveditelná, může vyjmout takové oblasti z provádění této úmluvy buď zcela, nebo učinit takové výjimky, které považuje za vhodné vzhledem k určitým podnikům nebo zaměstnáním.

2. Každý členský stát uvede ve své první výroční zprávě o provádění této úmluvy, kterou předkládá podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce všechny oblasti, pro které zamýšlí použít ustanovení tohoto článku, a žádný členský stát nepoužije po předložení své první výroční zprávy ustanovení tohoto článku na jiné oblasti, než které takto uvedl.

3. Každý členský stát, který použil ustanovení tohoto článku, označí ve svých dalších výročních zprávách oblasti, pro které se vzdává práva použít ustanovení tohoto článku.

Čl. 9

1. Každý členský stát, který, dříve, než přijal právní předpisy umožňující ratifikaci této úmluvy, neměl v zákonodárství o lékařském vyšetření způsobilosti dětí a mladistvých k zaměstnání v průmyslu, může prohlášením připojeným k ratifikaci nahradit věkovou hranici osmnáct let stanovenou v člancích 2 a 3 nižší věkovou hranicí, ne však nižší než šestnáct let, a věkovou hranici dvacet jedna let stanovenou v článku 4 nižší věkovou hranicí, ne však nižší než devatenáct let.

2. Každý členský stát, který učinil takové prohlášení, může je kdykoliv odvolat pozdějším prohlášením.

3. Každý členský stát, pro nějž je v platnosti prohlášení učiněné podle odstavce 1 tohoto článku, bude každoročně oznamovat ve svých výročních zprávách o provádění této úmluvy jakýkoli pokrok, směřující k úplnému provádění ustanovení této úmluvy.

Čl. 10

1. Ustanovení části I této úmluvy se vztahuje na Indii s výhradou odchylek stanovených v tomto článku:

- a) zmíněná ustanovení se vztahují na všechna území, kde "Indian Legislature" je oprávněna je provádět;
- b) výraz "průmyslový podnik" zahrnuje:
 - i. továrny podle indického zákona o továrnách,
 - ii. doly podle indického důlního zákona,
 - iii. železnice,
 - iv. všechna zaměstnání, na která se vztahuje zákon z r. 1938 o zaměstnávání dětí;
- c) články 2 a 3 se vztahují na děti a mladistvé do šestnácti let;
- d) v článku 4 se nahradí slova "dvacet jedna let" slovy "devatenáct let";
- e) odstavce 1 a 2 článku 6 se nevztahují na Indii.

2. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku mohou být změně takto:

- a) Mezinárodní konference práce může na každém zasedání, na kterém je záležitost zařazena na pořad jednání, přijmout dvoutřetinovou většinou pozměňovací návrhy k odstavci 1 tohoto článku;
- b) každý takový pozměňovací návrh má být do roka nebo za výjimečných okolností do osmnácti měsíců od skončení zasedání konference předložen v Indii orgánu nebo orgánům, do jejichž působnosti záležitost spadá, aby byl uzákoněn anebo byla učiněna opatření jiného druhu;

- c) dosáhne-li Indie souhlasu příslušného orgánu nebo orgánů, oznámí formálně ratifikaci nového pozměněného znění generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k zapsání;
- d) každý takový pozměňovací návrh, který byl Indií ratifikován, vstoupí v platnost jako nové pozměněné znění této úmluvy.

ČÁST III.

Závěrečná ustanovení

Čl. 11

Nic v této úmluvě se nedotkne jakéhokoli zákona, rozhodnutí, zvyklosti nebo dohody mezi zaměstnavateli a pracovníky, které zajišťují příznivější podmínky, než jsou podmínky stanovené touto úmluvou.

Čl. 12

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 13

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 14

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 15

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členské státy organizace sdělí.

2. Když bude členským státům organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy organizace na datum, kdy tato smlouva nabude účinnosti.

Čl. 16

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 17

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za potřebné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 18

1. 1 Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 14, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly, a jež neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 19

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.3 ÚMLUVA Č. 78 – ÚMLUVA O LÉKAŘSKÉM VYŠETŘENÍ ZPŮSOBILOSTI DĚTÍ A MLADISTVÝCH K ZAMĚŠTNÁNÍ NEPRŮMYSLOVÝMI PRACEMI, 1946

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Montrealu
 a tam se sešla dne 19. září 1946 na svém dvacátém devátém zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se
 lékařského vyšetření způsobilosti dětí a mladistvých k zaměstnání neprů-
 myslovými pracemi, jež jsou třetím bodem jednacího pořadu zasedání,
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 9. října 1946 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva
 o lékařském vyšetření mladistvých (neprůmyslové práce), 1946:

ČÁST I.

Všeobecná ustanovení

Čl. 1

1. Tato úmluva se vztahuje na děti a mladistvé, kteří jsou zaměstnání neprůmyslovými pracemi za mzdu nebo přímo či nepřímo za úplatu.

2. Pro účely této smlouvy výraz "neprůmyslové práce" zahrnuje všechny ostatní práce, které příslušný orgán nezařadil mezi práce v průmyslu, v zemědělství nebo na moři.

3. Příslušný orgán určí hranici mezi neprůmyslovými pracemi a pracemi v průmyslu, v zemědělství a na moři.

4. Vnitrostátní právní předpisy mohou vyjmout z provádění této úmluvy zaměstnání v rodinných podnicích, kde jsou zaměstnání pouze rodiče a jejich děti nebo svěřenci, při vykonávání prací, které jsou uznány za neohrožující zdraví dětí nebo mladistvých.

Čl. 2

1. Děti a mladiství do osmnácti let nesmějí být připuštěni k zaměstnání neprůmyslovými pracemi, ledaže po důkladném lékařském vyšetření byli uznáni způsobilými pro takovou práci.

2. Lékařské vyšetření způsobilosti k zaměstnání provede kvalifikovaný lékař schválený příslušným orgánem a bude osvědčeno buď lékařským vyšetřením nebo potvrzením v pracovním povolení nebo v pracovní knížce.

3. Doklad osvědčující způsobilost k zaměstnání může:

- a) stanovit určité podmínky zaměstnání;
- b) být vydán pro určitou práci nebo pro skupinu prací nebo zaměstnání, jež podobně ohrožují zdraví, které stanovil jako skupinu orgán odpovědný za

provádění právních předpisů o lékařském vyšetření způsobilosti k zaměstnání.

4. Vnitrostátní právní předpisy určí orgán příslušný k vydání dokladu potvrzujícího způsobilost k zaměstnání a stanoví podmínky pro vystavení a vydání tohoto dokladu.

Čl. 3

1. Dítě nebo mladistvý, pokud jde o způsobilost k zaměstnání, které vykonává, bude pod lékařským dohledem až do osmnácti let.

2. Zaměstnání dítěte nebo mladistvého do osmnácti let může pokračovat pouze tehdy, opakuje-li se lékařské vyšetření nejméně jednou za rok.

3. Vnitrostátní právní předpisy mají:

- a) buď stanovit zvláštní předpoklady, za nichž se má vyžadovat další lékařské vyšetření mimo každoroční vyšetření anebo vyšetření v častějších intervalech, aby byl zajištěn účinný dohled s přihlédnutím k ohrožení zdraví v zaměstnání a ke zdravotnímu stavu dítěte anebo mladistvého, jaký byl zjištěn při předcházejících vyšetřeních;
- b) nebo zmocnit příslušný orgán, aby ve výjimečných případech vyžadoval opakování lékařského vyšetření.

Čl. 4

1. Pro zaměstnání, která vysoce ohrožují zdraví, se má vyžadovat lékařské vyšetření způsobilosti k zaměstnání a jeho periodické opakování aspoň do dvacátého prvního roku.

2. Vnitrostátní právní předpisy mají určit nebo zmocnit vhodný orgán, aby určil zaměstnání nebo skupiny zaměstnání, pro něž se má vyžadovat lékařské vyšetření způsobilosti k zaměstnání a jeho periodické opakování aspoň do dvacátého prvního roku.

Čl. 5

Lékařské vyšetření vyžadované podle předcházejících článků, nemá být spojeno s žádnými výdaji pro dítě nebo mladistvého ani pro jeho rodiče.

Čl. 6

1. Příslušný orgán učiní vhodná opatření pro poradenství pro volbu povolání, léčebnou a pracovní rehabilitaci a přeškolení dětí a mladistvých, kteří byli na základě lékařského vyšetření uznáni nezpůsobilými pro některé druhy prací nebo jsou tělesně postiženi nebo oslabeni.

2. Příslušný orgán stanoví povahu a rozsah takových opatření; za tím účelem má být navázána spolupráce mezi pracovními úřady, zdravotnickými a výchovnými orgány a orgány sociální péče a aby se taková opatření mohla provést, má se udržovat účinná součinnost mezi těmito orgány.

3. Vnitrostátní právní předpisy mohou stanovit, že dětem a mladistvým, u nichž nebyla jednoznačně stanovena způsobilost k zaměstnání, budou vydána:

- a) dočasná povolení k zaměstnání nebo lékařská vysvědčení platná po omezenou dobu, po jejímž uplynutí se musí mladý pracovník podrobit novému vyšetření;
- b) povolení nebo vysvědčení, která stanoví zvláštní podmínky pro výkon povolání.

Čl. 7

1. Na zaměstnavateli se má vyžadovat, aby uschovával a měl k dispozici pro inspektory práce buď lékařské vysvědčení o způsobilosti k zaměstnání nebo pracovní povolení či pracovní knížku prokazující, že z lékařského hlediska není námitek proti zaměstnání podle toho, co je předepsáno vnitrostátními právními předpisy.

2. Vnitrostátní právní předpisy určí:

- a) opatření pro zjištění totožnosti osoby, aby bylo možno kontrolovat, jak se provádí systém lékařských vyšetření způsobilosti k zaměstnání u dětí a mladistvých zaměstnaných buď na vlastní účet nebo na účet rodičů v ambulantním obchodě anebo v jiném zaměstnání provozovaném na ulicích nebo v místech přístupných veřejnosti;
- b) ostatní kontrolní metody, aby bylo zajištěno přesné dodržování této úmluvy.

ČÁST II.

Zvláštní ustanovení pro některé země

Čl. 8

1. Jestliže území členského státu zahrnuje rozsáhlé oblasti, kde pro řídké zalidnění nebo vzhledem k dosaženému stupni rozvoje příslušný orgán považuje ustanovení této úmluvy za neproveditelná, může vyjmout takové oblasti z provádění této úmluvy buď zcela, nebo umožnit takové výjimky, které považuje za vhodné vzhledem k určitým podnikům nebo zaměstnáním.

2. Každý členský stát uvede ve své první výroční zprávě o provádění této úmluvy, kterou předkládá podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, všechny oblasti, pro které zamýšlí použít ustanovení tohoto článku, a žádný členský stát nepoužije po předložení své první výroční zprávy ustanovení tohoto článku na jiné oblasti, než které takto uvedl.

3. Každý členský stát, který použil ustanovení tohoto článku, označí ve svých dalších výročních zprávách oblasti, pro které se vzdává práva použít ustanovení tohoto článku.

Čl. 9

1. Každý členský stát, který, dříve, než přijal právní předpisy umožňující ratifikaci této úmluvy, neměl zákonodárství o lékařském vyšetření způsobilosti dětí a mladistvých k neprůmyslovým pracím, může prohlášením připojeným k ratifikaci nahradit věkovou hranici osmnáct let stanovenou v člancích 2 a 3 nižší věkovou hranicí, ne však nižší než šestnáct let, a věkovou hranici dvacet jedna let stanovenou v článku 4 nižší věkovou hranicí, ne však nižší než devatenáct let.

2. Každý členský stát, který učinil takové prohlášení, může je kdykoliv odvolat pozdějším prohlášením.

3. Každý členský stát, pro nějž je v platnosti prohlášení učiněné podle odstavce 1 tohoto článku, bude každoročně oznamovat ve svých výročních zprávách o provádění této úmluvy jakýkoli pokrok, směřující k úplnému provádění ustanovení této úmluvy.

ČÁST III.**Závěrečné ustanovení***Čl. 10*

Nic v této úmluvě se nedotkne jakéhokoli zákona, rozhodnutí, zvyklostí nebo dohody mezi zaměstnavateli a pracovníky, které zajišťují příznivější podmínky, než jsou podmínky stanovené touto úmluvou.

Čl. 11

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 12

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 13

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Vypověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další de-

setileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 14

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členské státy organizace sdělí.

2. Když bude členským státům organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 15

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 16

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za potřebné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 17

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 13, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a jež neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 18

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.4 ÚMLUVA Č. 115 – ÚMLUVA O OCHRANĚ PRACOVNÍKŮ PŘED IONISUJÍCÍM ZÁŘENÍM, 1960

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 1. června 1960 na svém čtyřicátém čtvrtém zasedání,
rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se ochrany pracovníků před
ionisujícím zářením, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,
a
stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá dne 22. června 1960 tuto úmluvu, jež bude označována jako Úmluva
o ochraně před zářením, 1960.

ČÁST I.

Všeobecná ustanovení

Čl. 1

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, jenž ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje zajistit její účinnost prostřednictvím zákonů a jiných předpisů, pravidel ustálené praxe nebo jiných vhodných prostředků. Při provádění ustanovení úmluvy příslušný úřad se bude radit se zástupci zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 2

1. Tato úmluva se vztahuje na veškeré činnosti, při nichž pracovníci jsou vystaveni ionisujícímu záření během své práce.

2. Tato úmluva se nevztahuje na radioaktivní látky, ať již uzavřené nebo otevřené, ani na přístroje vydávající ionisující záření, jež jsou vzhledem k omezeným dávkám, které lze od nich dostat, vyjmuty z jejich ustanovení některým ze způsobů zajišťujících právní účinnosti úmluvy zmíněných v článku 1.

Čl. 3

1. Podle znalostí dostupných v dané době budou podniknuty všechny vhodné kroky k zajištění účinné ochrany pracovníků před ionisujícím zářením, pokud jde o jejich zdraví a bezpečnost.

2. Budou přijata pravidla a opatření nutná k tomu účelu a zpřístupněny údaje nezbytné pro účinnou ochranu.

3. Pro zajištění takové účinné ochrany:

a) Opatření k ochraně pracovníků před ionisujícím zářením přijatá po ratifikaci úmluvy příslušným členským státem budou odpovídat ustanovením úmluvy.

- b) Příslušný členský stát pozmění, jakmile to bude možné, opatření, jež přijal před ratifikací úmluvy tak, aby tato opatření vyhovovala jejím ustanovením a bude podporovat takové změny všech jiných opatření existujících v době ratifikace.
- c) Při ratifikaci úmluvy zašle příslušný členský stát generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce prohlášení, ve kterém uvede, jakým způsobem a na které kategorie pracovníků budou ustanovení úmluvy uplatněna, a ve svých zprávách o provádění úmluvy se zmíní o dalším pokroku, jehož bylo v této věci dosaženo.
- d) Po uplynutí tří let ode dne, kdy tato úmluva nabude účinnosti, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží konferenci zvláštní zprávu o provádění bodu b) tohoto odstavce, která bude obsahovat vhodné návrhy pro další činnost v této věci.

ČÁST II.

Ochranná opatření

Čl. 4

Činnost zmíněná v článku 2 bude organizována a prováděna tak, aby byla zajištěna ochrana předpokládána v této části úmluvy.

Čl. 5

Bude vynaloženo všechno úsilí k tomu, aby vystavování pracovníků ionisujícímu záření bylo omezeno na nejnížší možnou míru a všechny zúčastněné strany budou předcházet každému zbytečnému vystavování.

Čl. 6

1. Podle části I této úmluvy budou pro různé kategorie pracovníků stanoveny nejvyšší přípustné dávky ionisujícího záření ze zdrojů vně nebo uvnitř těla a nejvyšší přípustná množství radioaktivních látek, jež mohou vstoupit do lidského organismu.

2. Takové nejvyšší přípustné dávky a množství budou stále revidovány podle současných znalostí.

Čl. 7

1. Přiměřené mezní hodnoty budou stanoveny podle článku 6 pro osoby zaměstnané prací přímo se zdroji ionisujícího záření,

- a) jež dosáhly věku 18 let nebo jsou starší,
- b) jež nedosáhly věku 18 let.

2. Žádný pracovník mladší 16 let nebude zaměstnán prací spojenou s ionisujícím zářením.

Čl. 8

Podle článku 6 budou stanoveny přiměřené mezní hodnoty pro pracovníky, kteří přímo nepracují se zdroji ionisujícího záření, ale pobývají v místech nebo se pohybují kolem míst, kde by mohli být vystaveni ionisujícímu záření nebo radioaktivním látkám.

Čl. 9

1. Bude používáno vhodného výstražného znamení pro označení nebezpečí ionisujícího záření. V této souvislosti budou pracovníkům poskytnuty potřebné informace.

2. Všichni pracovníci zaměstnaní prací přímo se zdroji ionisujícího záření budou řádně poučeni před takovým zaměstnáním a během něho o opatřeních, která je třeba učinit pro jejich zdravotní a bezpečnostní ochranu a o důvodech těchto opatření.

Čl. 10

Právní předpisy stanoví podávání zpráv, a to způsobem jimi předepsaným o práci, při níž pracovníci jsou vystaveni ionisujícímu záření během své práce.

Čl. 11

Bude prováděna vhodná kontrola pracovníků a pracovišť, při níž bude měřeno vystavení pracovníků ionisujícímu záření a radioaktivním látkám, aby bylo ověřeno, že jsou dodržovány stanovené mezní hodnoty.

Čl. 12

Všichni pracovníci zaměstnaní prací s ionisujícím zářením se podrobí vhodnému lékařskému vyšetření před započítím nebo krátce po započítí takové práce a poté dalším lékařským vyšetřením v přiměřených časových intervalech.

Čl. 13

Jedním ze způsobů zmíněných v článku 1 úmluvy, jimiž úmluva bude prováděna, budou určeny případy, kdy vzhledem k povaze nebo stupni vystavení nebo kombinací obou budou urychleně podniknuta následující opatření:

- a) pracovník se podrobí vhodné lékařské prohlídce;
- b) zaměstnavatel podá zprávu příslušnému úřadu podle jeho požadavků;
- c) osoby příslušné pro ochranu před zářením přezkoumají podmínky, za nichž pracovník provádí svou práci;
- d) zaměstnavatel přijme na základě technického zjištění a lékařského doporučení všechna nezbytná nápravná opatření.

Čl. 14

Žádný pracovník nebude zaměstnán prací nebo pokračovat v práci, při níž by mohl být vystaven ionisujícímu záření v rozporu s odborným lékařským doporučením.

Čl. 15

Každý členský stát, jenž ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje zřídit vhodné inspekční služby, jež by dohlížely na provádění jejích ustanovení, nebo ověřovat, že se taková inspekce provádí.

ČÁST III.

Závěrečná ustanovení

Čl. 16

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 17

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 18

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí pěti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným dělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období pěti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další pětileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí pětiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 19

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 20

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 21

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 22

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 18, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 23

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.5 ÚMLUVA Č. 120 – ÚMLUVA O HYGIENĚ V OBCHODĚ A KANCELÁŘÍCH, 1964

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a sešla se dne 17. června 1964 na svém 48. zasedání,
rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se hygieny v obchodě a kance-
lářích, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

a
stanovivši, že některé z těchto návrhů budou mít formu mezinárodní úmlu-
vy,
přijímá dne 8. července 1964 tuto úmluvu, která bude označována jako
Úmluva o hygieně (obchod a kanceláře), 1964:

ČÁST I.

Povinnosti stran

Čl. 1

Tato úmluva platí:

- a) pro obchodní podniky;
- b) pro podniky, zařízení a správní úřady, ve kterých pracovníci jsou zaměstnáni
hlavně kancelářskou prací;
- c) pro všechna oddělení jiných podniků, zařízení a správních úřadů, ve kterých
pracovníci jsou zaměstnáváni hlavně činnostmi obchodní nebo kancelářskými
pracemi, pokud nepodléhají vnitrostátním zákonům a jiným právním předpi-
sům nebo jiným ustanovením o hygieně v průmyslu, dolech, dopravě nebo
zemědělství.

Čl. 2

Příslušný úřad může po projednání s přímo zúčastněnými organizacemi za-
městnavatelů a pracovníků, pokud existují, vyloučit z provádění všech nebo ně-
kterých ustanovení této úmluvy určité skupiny podniků, zařízení, správních úřadů
nebo jejich oddělení uvedených v článku 1, jestliže okolnosti nebo podmínky
zaměstnání jsou takové, že provádění všech nebo některých zmíněných ustano-
vení by nebylo vhodné.

Čl. 3

Ve všech případech, kdy není jisté, zda se tato úmluva vztahuje na určitý
podnik, zařízení nebo správní úřad, otázka bude rozhodnuta buď příslušným úřa-
dem po projednání s organizacemi zúčastněných zaměstnavatelů a pracovníků,
pokud existují, nebo jiným způsobem v souladu s vnitrostátními zákony a praxí.

Čl. 4

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje:

- a) přijmout a udržovat v platnosti zákony a jiné právní předpisy, které zajišťují provádění všeobecných zásad stanovených v části II; a
- b) zajistit, aby ustanovení doporučení o hygieně (obchod a kanceláře), 1964, nebo rovnocenná ustanovení byla uplatněna v takovém rozsahu, v jakém to vnitrostátní podmínky dovolují nebo činí žádoucím.

Čl. 5

Zákony a jiné právní předpisy uplatňující ustanovení této úmluvy budou vypracovány po projednání se zúčastněnými reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují; stejně tomu bude u všech zákonů a jiných právních předpisů, které uplatňují, pokud to vnitrostátní podmínky umožňují a činí žádoucím, ustanovení doporučení o hygieně (obchod a kanceláře), 1964, nebo obdobná ustanovení.

Čl. 6

1. Prostřednictvím vhodné inspekce nebo jinými prostředky mají být učiněna opatření k zajištění účinného provádění zákonů a jiných právních předpisů uvedených v článku 5.

2. Dovolují-li to prostředky, pomocí nichž jsou uplatňována ustanovení této úmluvy, účinné provádění těchto zákonů nebo jiných právních předpisů má být zajištěno zavedením přiměřeného systému sankcí.

ČÁST II.**Všeobecné zásady***Čl. 7*

Všechny prostory užívané pracovníky, jakož i vybavení těchto prostor, mají být udržovány v dobrém stavu a čistotě.

Čl. 8

Všechny prostory užívané pracovníky mají být dostatečně a vhodně větrány buď přirozenou nebo umělou cestou či oběma způsoby zároveň, a to přívodem čistého nebo vyčištěného vzduchu.

Čl. 9

Všechny prostory užívané pracovníky mají být dostatečně a vhodně osvětleny; osvětlení pracovišť má být, pokud možno přirozené.

Čl. 10

Ve všech prostorách užívaných pracovníky má být udržována co nejvhodnější a nejstálější teplota, pokud to okolnosti dovolují.

Čl. 11

Všechna pracoviště mají být umístěna a zařízena tak, aby zdraví pracovníků nebylo vystaveno žádným škodlivým účinkům.

Čl. 12

Pitná voda nebo jiný zdravý nápoj má být v dostatečném množství k dispozici pracovníkům.

Čl. 13

Dostatečné a vyhovující umyvárny a záchody mají být zřízeny a udržovány v dobrém stavu.

Čl. 14

Pracovníci mají mít k dispozici dostatečný počet vhodných sedadel; pracovníci mají mít možnost jich užívat v rozumné míře.

Čl. 15

Mají být zřízena a udržována v dobrém stavu vhodná zařízení pro převlékání, odkládání a sušení oděvů, které se nenosí při práci.

Čl. 16

Podzemní prostory a prostory bez oken, kde se běžně vykonává práce, mají odpovídat vhodným hygienickým normám.

Čl. 17

Pracovníci mají být chráněni vhodnými a proveditelnými opatřeními proti látkám a postupům vzbuzujícím odpor, zdraví škodlivým, jedovatým či z jakéhokoli důvodu nebezpečným. Vyžaduje-li to povaha práce, příslušný úřad má předepsat používání individuálních ochranných pomůcek.

Čl. 18

Hluk a vibrace, které mohou mít škodlivé účinky pro pracovníky, mají být omezeny na nejmenší možnou míru vhodnými a proveditelnými opatřeními.

Čl. 19

Každý podnik, zařízení, správní úřad či jejich oddělení, na které se vztahuje tato úmluva, má mít podle své velikosti a předpokládaného rizika

- a) svou vlastní ošetrovnu nebo vlastní stanici první pomoci; nebo
- b) ošetrovnu nebo stanici první pomoci společnou s jinými podniky, zařízeními, správními úřady nebo jejich odděleními; nebo
- c) jednu nebo více skříní, skříněk nebo brašen první pomoci.

ČÁST III.

Závěrečná ustanovení

Čl. 20

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 21

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 22

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je запиše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 23

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 24

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a všech výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 25

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkou-

má, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revise.

Čl. 26

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 22, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 27

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.6 ÚMLUVA Č. 124 – ÚMLUVA O LÉKAŘSKÉM VYŠETŘENÍ ZPŮSOBILOSTI MLADISTVÝCH K ZAMĚSTNÁNÍ POD ZEMÍ V DOLECH, 1965

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 2. června 1965 na svém čtyřicátém devátém zasedání,

rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se lékařského vyšetření způsobilosti mladistvých pro zaměstnání pod zemí v dolech, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

u vědomí, že úmluva o lékařském vyšetření mladistvých (průmysl), 1946, které lze použít pro doly, stanoví, že děti a mladiství do osmnácti let nemají být připuštěni k zaměstnání v průmyslovém podniku, ledaže po důkladném lékařském vyšetření byli uznáni způsobilými k vykonávání práce, kterou mají být zaměstnání, že trvalé zaměstnání dítěte nebo mladistvého do osmnácti let může pokračovat jen tehdy, opakuje-li se lékařské vyšetření nejméně jednou za rok a že vnitrostátní právní předpisy mají obsahovat ustanovení o dalších lékařských vyšetřeních,

u vědomí, že úmluva dále stanoví, že pro zaměstnání, která vysoce ohrožují zdraví, se má vyžadovat lékařské vyšetření způsobilosti k zaměstnání a jeho periodické opakování aspoň do dvacátého prvního roku věku a že vnitrostátní právní předpisy mají určit nebo zmocnit vhodný orgán, aby určil zaměstnání nebo skupiny zaměstnání, na něž se toto ustanovení vztahuje,

berouc v úvahu, že vzhledem k ohrožení zdraví vyplývajícimu ze zaměstnání pod zemí v dolech je třeba vytvořit mezinárodní normy, které vyžadují lékařské vyšetření a periodicky opakovaná vyšetření způsobilosti k zaměstnání pod zemí v dolech až do věku 21 let a určí povahu těchto prohlídek, a

stanovivši, že tyto normy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 23. června roku 1965 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o lékařském vyšetření mladistvých (práce pod zemí), 1965:

Čl. 1

1. Pro účely této úmluvy se výrazem „důl“ rozumí každý podnik, veřejný nebo soukromý, zabývající se těžbou látek, uložených pod povrchem země, při níž jsou lidé zaměstnání pod zemí.

2. Ustanovení této úmluvy týkající se zaměstnání nebo práce pod zemí v dolech se vztahují i na zaměstnání a práci pod zemí v lomech.

Čl. 2

1. Pro zjištění způsobilosti mladistvých do 21 let k zaměstnání nebo práci pod zemí v dolech se má vyžadovat důkladné lékařské vyšetření a periodická opakovaná vyšetření v obdobích ne delších jednoho roku.

2. Je možno přijmout jiná opatření lékařského dohledu nad mladistvými mezi 18. a 21. rokem, jestliže se příslušný orgán na základě lékařského vyjádření domnívá, že taková opatření jsou rovnocenná nebo účinnější než opatření uvedená v odstavci 1 tohoto článku a jestliže je projednal a o nich se dohodl s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 3

1. Lékařská vyšetření stanovená v článku 2 mají být:
 - a) prováděna na zodpovědnost a pod dohledem kvalifikovaného lékaře schváleného příslušným orgánem; a
 - b) osvědčena vhodným způsobem.
2. Při prvním lékařském vyšetření, a je-li to považováno za nutné z lékařského hlediska, i při následujících opakovaných vyšetřeních, bude vyžadován rentgenový snímek plic.

3. Lékařská vyšetření vyžadovaná touto úmluvou nesmí být spojena s žádnými výdaji pro mladistvé, ani pro jejich rodiče a opatrovníky.

Čl. 4

1. Příslušné orgány zajistí účinné provádění ustanovení této úmluvy potřebnými opatřeními, včetně stanovení vhodného postihu.
2. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje udržovat vhodnou inspekci, dohlízející na provádění ustanovení této úmluvy, nebo si ověřovat, že se provádí vhodná inspekce.
3. Vnitrostátní právní předpisy určí osoby odpovědné za dodržování ustanovení této úmluvy.
4. Zaměstnavatel je povinen uschovávat a mít k dispozici pro inspektory záznamy obsahující následující údaje o každé osobě do 21 let, která je zaměstnána nebo pracuje pod zemí:
 - a) datum narození, pokud možno náležitě ověřené;
 - b) údaj o povaze pracovní činnosti; a
 - c) vysvědčení potvrzující způsobilost k zaměstnání, které však neobsahuje žádné lékařské údaje.
5. Zaměstnavatel je povinen dát k dispozici představitelům pracovníků na jejich žádost informace uvedené v odstavci 4 tohoto článku.

Čl. 5

Před stanovením obecných zásad pro provádění této úmluvy a před přijetím tomu odpovídajících opatření, má příslušný orgán v každé zemi projednat tyto otázky s nejreprezentativnějšími zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 6

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 7

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 8

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 9

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členské státy organizace sdělí.

2. Když bude členským státům organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 10

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 11

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za potřebné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 12

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 8, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a jež neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 13

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.7 ÚMLUVA Č. 136 – ÚMLUVA O OCHRANĚ PROTI OHROŽENÍ OTRAVOU BENZENEM, 1971

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 2. června 1971 na svém padesátém šestém zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se ochrany proti ohrožení ben-
 zenem, jež jsou šestým bodem jednacího pořadu zasedání,
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 23. června 1971 tuto úmluvu, která bude označována jako
 Úmluva o benzenu, 1971:

Čl. 1

Tato úmluva se vztahuje na všechny činnosti, při nichž jsou pracovníci vy-
 staveni působení:

- a) aromatického uhlovodíku – benzenu C_6H_6 , dále označovaného jako „ben-
 zen“;
- b) výrobků, které obsahují více než 1 % benzenu, dále označovaných jako „vý-
 robky obsahující benzen“.

Čl. 2

1. Pokud jsou dosažitelné neškodné nebo méně škodlivé náhražky, mělo
 by jich být použito místo benzenu nebo výrobků obsahujících benzen.

2. Odstavec 1 tohoto článku se nevztahuje na:

- a) výrobu benzenu;
- b) užití benzenu při chemickém slučování;
- c) užití benzenu v motorových palivech;
- d) analytické nebo výzkumné práce prováděné v laboratořích.

Čl. 3

1. Příslušný orgán v každé zemi může povolit dočasné výjimky z množ-
 ství stanoveného v článku 1 písm. b) a z ustanovení článku 2 odst. 1 této úmluvy
 za podmínek a v časových mezích, které budou stanoveny po projednání se zú-
 častněnými nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků,
 pokud takové organizace existují.

2. V takovém případě zúčastněný členský stát uvede ve svých zprávách
 o provádění této úmluvy, podávaných podle článku 22 Ústavy Mezinárodní
 organizace práce, stav svého zákonodárství a praxe, pokud jde o výjimky, a po-
 krok, jehož bylo dosaženo se zřetelem k úplnému provádění ustanovení Úmluvy.

3. Po uplynutí tří let od data, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží konferenci zvláštní zprávu o provádění odstavců 1 a 2 tohoto článku, která bude obsahovat takové návrhy, jež bude pokládat za účelné pro další opatření v této věci.

Čl. 4

1. Užití benzenu a výrobků obsahujících benzen bude zakázáno v některých pracovních postupech, které budou stanoveny vnitrostátními právními předpisy.

2. Tento zákaz bude přinejmenším zahrnovat užití benzenu a látek obsahujících benzen jako rozpustidla nebo ředidla s výjimkou postupů prováděných v uzavřeném přístroji nebo které zaručují stejný stupeň bezpečnosti při práci.

Čl. 5

Aby byla zajištěna účinná ochrana pracovníků vystavených působení benzenu nebo výrobků obsahujících benzen, je třeba učinit technická a hygienická opatření při práci.

Čl. 6

1. Na místech, kde se vyrábí, zachází nebo užívá benzen nebo výrobků obsahujících benzen, je třeba učinit všechna potřebná opatření, aby se zabránilo úniku benzenových par do ovzduší na pracovištích.

2. Kde jsou pracovníci vystaveni působení benzenu nebo výrobků obsahujících benzen, zaměstnavatel má zajistit, že množství benzenu v ovzduší na pracovištích nepřesáhne maximum, které má být příslušným orgánem stanoveno tak, že nepřesáhne horní mez 25 milióntin (80 mg/m^3).

3. Příslušný orgán vydá směrnice o měření koncentrace benzenu v ovzduší na pracovištích.

Čl. 7

1. Pracovní postupy, při nichž se užívá benzen nebo výrobků obsahujících benzen, se mají provádět pokud možno v uzavřených přístrojích.

2. Kde není možno provádět pracovní postupy v uzavřených přístrojích, mají být pracoviště, kde se užívá benzen nebo výrobků obsahujících benzen, vybavena účinnými prostředky zabezpečujícími odstraňování benzenových par v míře potřebné k ochraně zdraví pracovníků.

Čl. 8

1. Pracovníci, kteří mohou přijít do styku s tekutým benzenem nebo s tekutými výrobky obsahujícími benzen, mají být vybaveni vhodnými prostředky osobní ochrany proti dotykovému ohrožení benzenem.

2. Pracovníci, u nichž ze zvláštních důvodů může nastat, že budou vystaveni koncentraci benzenu v ovzduší na pracovištích, která přesahuje maximum uvedené v článku 6 odst. 2 této úmluvy, mají být vybaveni vhodnými prostředky

osobní ochrany proti ohrožení z vdechování benzenových par. Doba, po kterou mohou být vystaveni takovému působení, má být pokud možno nejvíce omezena.

Čl. 9

1. Pracovníci, kteří mají být zaměstnáni prací, při níž jsou vystaveni působení benzenu nebo výrobků obsahujících benzen, se mají podrobit:

- a) před nástupem zaměstnání důkladnému lékařskému vyšetření způsobilosti k zaměstnání, které bude zahrnovat zkoušku krve;
- b) dalším periodickým vyšetřením zahrnujícím biologické zkoušky, včetně zkoušky krve, v intervalech stanovených vnitrostátními právními předpisy.

2. Příslušný orgán země může po projednání se zúčastněnými nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud takové organizace existují, povolit u vymezených skupin pracovníků výjimky z povinností uvedených v odstavci 1 tohoto článku.

Čl. 10

1. Lékařská vyšetření stanovená v článku 9 odst. 1 této úmluvy mají být:

- a) provedena pod zodpovědností kvalifikovaného lékaře, pověřeného příslušným orgánem, a v případě potřeby za účasti příslušné laboratoře;
- b) potvrzena náležitým způsobem.

2. Tato lékařská vyšetření nesmějí být spojena s žádnými výdaji pro pracovníky.

Čl. 11

1. Ženy, u nichž je lékařsky ověřeno, že jsou těhotné, a kojící matky nesmějí být zaměstnávány pracemi, při nichž by byly vystaveny působení benzenu nebo výrobků obsahujících benzen.

2. Osoby mladší 18 let nesmějí být zaměstnávány pracemi, při nichž by byly vystaveny působení benzenu nebo výrobků obsahujících benzen; tento zákaz však nelze vztahovat na mladistvé při vzdělávání nebo při odborné výchově, kteří jsou pod přiměřeným odborným a lékařským dohledem.

Čl. 12

Výraz „benzen“ a povinné symboly označující nebezpečí mají být jasně viditelné na každé nádobě s benzenem nebo s výrobky obsahujícími benzen.

Čl. 13

Každý členský stát má učinit vhodná opatření, aby každý pracovník vystavený působení benzenu nebo výrobků obsahujících benzen byl náležitě poučen o opatřeních na ochranu zdraví a pro předcházení nehodám, jakož i o opatřeních pro případ, že se projeví příznaky otravy.

Čl. 14

Každý členský stát, který ratifikuje úmluvu:

- a) učiní prostřednictvím právních předpisů nebo jiným způsobem, odpovídajícím vnitrostátní praxi a podmínkám, opatření potřebná k provedení této úmluvy;
- b) v souladu s vnitrostátní praxí určí osobu nebo osoby, které zodpovídají za dodržování ustanovení této úmluvy;
- c) se zavazuje zajistit vhodnou inspekci, dohlízející na provádění ustanovení této úmluvy nebo ověřovat si náležité provádění inspekce.

Čl. 15

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 16

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 17

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 18

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členské státy organizace sdělí.

2. Když bude členským státům organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 19

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úpl-

né údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 20

Správní rada Mezinárodního úřadu práce kdykoli to bude považovat za potřebné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 21

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 17, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a jež neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 22

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.8 ÚMLUVA Č. 139 – ÚMLUVA O PŘEDCHÁZENÍ A KONTROLE NEBEZPEČÍ Z POVOLÁNÍ ZPŮSOBENÝCH KARCINOGENNÍMI LÁTKAMI A ČINITELI, 1974

Generální konference Mezinárodní organizace práce, která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 5. června 1974 na svém padesátém devátém zasedání;

majíc na zřeteli ustanovení úmluvy a doporučení o ochraně proti záření, 1960, a úmluvy a doporučení o benzenu, 1971;

domnívající se, že je žádoucí stanovit mezinárodní normy o ochraně proti karcinogenním látkám a činitelům;

s přihlédnutím k práci jiných mezinárodních organizací o těchto otázkách, zejména Světové zdravotnické organizace a Mezinárodního střediska pro výzkum rakoviny, s nimiž Mezinárodní organizace práce spolupracuje;

rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se předcházení a kontroly nebezpečí z povolání způsobených karcinogenními látkami a činiteli, jež jsou pátým bodem jednacího pořadu zasedání;

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 24. června 1974 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o rakovině z povolání, 1974.

Čl. 1

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, bude periodicky určovat karcinogenní látky a činitele, u nichž vystavení jejich účinkům při zaměstnání bude zakázáno nebo podléhat povolení nebo kontrole, a ty, na něž se vztahují jiná ustanovení této úmluvy.

2. Výjimky ze zákazu mohou být povoleny pouze rozhodnutím, které pro každý jednotlivý případ stanoví podmínky, jež je třeba splnit.

3. Při určování látek a činitelů podle odstavce 1 tohoto článku je třeba přihlížet k posledním informacím obsaženým ve sbornících pokynů pro praxi nebo příručkách, které vypracuje Mezinárodní úřad práce, a k informacím od jiných příslušných organizací.

Čl. 2

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, se vynasnaží, aby karcinogenní látky a činitele, jejichž účinkům pracovníci mohou být vystaveni při práci, byly nahrazeny látkami nebo činiteli nikoliv karcinogenními nebo látkami nebo činiteli méně škodlivými. Při výběru náhradních látek nebo činitelů se bude přihlížet k jejich karcinogenním, toxickým a jiným vlastnostem.

2. Počet pracovníků vystavených účinkům karcinogenních látek nebo činitelů a délka a stupeň takového vystavení budou omezeny na minimum slučitelné s bezpečností.

Čl. 3

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, stanoví opatření na ochranu pracovníků proti nebezpečím, která vznikají tím, že jsou vystaveni účinkům karcinogenních látek a činitelů, a zavede vhodný systém záznamů.

Čl. 4

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, učiní opatření, aby pracovníci, kteří byli, jsou a nebo pravděpodobně budou vystaveni účinkům karcinogenních látek nebo činitelů, byli všestranně poučeni o nebezpečích z toho plynoucích a o opatření, jež je třeba učinit.

Čl. 5

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, učiní opatření, aby se pracovníkům v době zaměstnání a po něm dostalo takového lékařského nebo biologického vyšetření nebo jiných zkoušek a vyšetření, které jsou potřebné pro vyhodnocení jejich expozice a k dohledu nad jejich zdravotním stavem, pokud jde o nebezpečí z povolání.

Čl. 6

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu:

- a) Učiní pomocí zákonů nebo jiných předpisů nebo jiným způsobem slučitelným s vnitrostátní praxí a podmínkami a po projednání se zúčastněnými nej-reprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků opatření potřebná k provedení ustanovení této úmluvy.
- b) Určí ve shodě s vnitrostátní praxí osoby nebo organizace, jež jsou povinny dodržovat ustanovení této úmluvy.
- c) Zavazuje se zřídit vhodné inspekční služby, které budou dohlížet na provádění ustanovení této úmluvy, nebo si ověřovat, zda se provádí vhodná inspekce.

Čl. 7

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 8

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl. 9

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak je uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 10

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členské státy Organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 11

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 12

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 13

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 9, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly, jež však neratifikovaly novou revidující úmluvu.

Čl. 14

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.9 ÚMLUVA Č. 187 – ÚMLUVA O PODPŮRNÉM RÁMCI PRO BEZPEČNOST A OCHRANU ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, 2006

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy, kde se sešla na svém 95. zasedání dne 31. května 2006,

uznávajíc celosvětovou závažnost pracovních úrazů, nemocí z povolání a úmrtí následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, a potřebu dalších kroků ke snížení jejich počtu,

a

připomínajíc, že ochrana pracovníků proti chorobám, nemocem a úrazům z povolání je jedním z úkolů Mezinárodní organizace práce stanovených v její ústavě,

a

uznávajíc, že pracovní úrazy, nemoci z povolání a úmrtí následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání mají negativní vliv na produktivitu a ekonomický a sociální rozvoj,

a

berouc na vědomí odst. III písm. g) Filadelfské deklarace, který stanoví, že Mezinárodní organizace práce má závaznou povinnost šířit mezi národy světa programy zajišťující dosahování přiměřené ochrany života a zdraví pracovníků ve všech povoláních,

a

vědoma si Deklarace MOP o základních principech a právech v práci a jejího následného procesu z roku 1998, a

berouc na vědomí Úmluvu o bezpečnosti a zdraví pracovníků, 1981 (č. 155), Doporučení o bezpečnosti a zdraví pracovníků, 1981 (č. 164), a další předpisy Mezinárodní organizace práce relevantní k podpůrnému rámci pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci,

a

připomínajíc, že podpora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je součástí programu podpory MOP důstojné práce pro všechny,

a

připomínajíc Závěry týkající se normotvorných aktivit MOP v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci – globální strategii přijatou Mezinárodní konferencí práce na jejím 91. zasedání v roce 2003, zejména pokud jde o zajištění přednostního postavení otázky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v národních programech,

a

zdůrazňujíc význam nepřetržité podpory národní kultury preventivní bezpečnosti a ochrany zdraví,

a

rozhodnuvší se přijmout některé návrhy k otázce bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které jsou čtvrtým bodem pořadu jednání tohoto zasedání,

a

stanovíc, že uvedené návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy;

přijímá dne patnáctého června 2006 tuto úmluvu, na kterou se lze odvolávat jako na Úmluvu o podpůrném rámci pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, 2006.

ČÁST I.

Definice

Čl. 1

Pro účely této úmluvy se:

- a) „národní politikou“ rozumí národní politika v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pracovního prostředí vytvářená v souladu s principy článku 4 Úmluvy o bezpečnosti a zdraví pracovníků z roku 1981 (č. 155);
- b) „národním systémem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci“ nebo „národním systémem“ rozumí infrastruktura, která poskytuje základní strukturu pro provádění národní politiky a národních programů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- c) „národním programem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci“ nebo „národním programem“ rozumí jakýkoli národní program zahrnující cíle, jejichž dosažení je stanoveno předem určeným časovým rámcem, priority a způsoby činnosti určené ke zvyšování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a způsoby posuzování dosaženého pokroku;
- d) „národní preventivní kulturou bezpečnosti a ochrany zdraví“ rozumí kultura, v níž je právo na bezpečné a zdravé pracovní prostředí respektováno na všech úrovních, kde se vláda, zaměstnavatelé a pracovníci aktivně podílejí na zajištění bezpečného a zdravého pracovního prostředí prostřednictvím systému vymezených práv, povinností a úkolů a kde je zásada prevence považována za nejvyšší prioritu.

ČÁST II.**Cíl****Čl. 2**

1. Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, podpoří nepřetržité zlepšování bezpečnosti a ochrany zdraví s cílem předcházet pracovním úrazům, nemocem z povolání a úmrtím následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání tím, že po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků vytvoří národní politiku, národní systém a národní program.

2. Každý člen přijme aktivní opatření k postupnému vytvoření bezpečného a zdravého pracovního prostředí prostřednictvím národního systému a národních programů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci tím, že v uvedených opatřeních zohlední zásady vytyčené v předpisech Mezinárodní organizace práce (MOP) relevantních k podpůrnému rámci pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

3. Každý člen pravidelně zváží, po konzultacích s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, jaká opatření by mohla být přijata k ratifikaci příslušných úmluv MOP v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

ČÁST III.**Národní politika****Čl. 3**

1. Každý člen podpoří bezpečné a zdravé pracovní prostředí vypracováním národní politiky.

2. Každý člen podpoří a na všech příslušných úrovních prosadí práva pracovníků na bezpečné a zdravé pracovní prostředí.

3. Při formulaci své národní politiky každý člen podpoří, s ohledem na národní podmínky a praxi a po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, základní principy jako posuzování pracovních rizik nebo nebezpečí, potírání pracovních rizik nebo nebezpečí od základu a rozvoj národní kultury preventivní bezpečnosti a ochrany zdraví, která zahrnuje poskytování informací, konzultací a vzdělávání.

ČÁST IV.**Národní systém****Čl. 4**

1. Po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků každý člen zřídí, udržuje, postupně rozvíjí a pravidelně přezkoumává národní systém bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

2. Národní systém bezpečnosti a ochrany zdraví při práci mimo jiné zahrnuje:

- a) zákony a nařízení, případně kolektivní smlouvy a všechny další příslušné dokumenty z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- b) orgán nebo subjekt, případně orgány nebo subjekty, odpovědné za bezpečnost a ochranu zdraví při práci, určené v souladu s vnitrostátním právem a praxí;
- c) mechanismy pro zajištění dodržování vnitrostátních zákonů a nařízení, včetně systémů inspekce; a
- d) dohody o podpoře spolupráce mezi vedením, zaměstnanci a jejich zástupci na úrovni podniku jako základní prvek preventivních opatření pro jednotlivá pracoviště.

3. Národní systém bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zahrnuje, kde je to vhodné:

- a) národní tripartitní poradní orgán, nebo orgány, zabývající se otázkami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- b) informační a poradenské služby v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- c) poskytování vzdělávání v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- d) služby pracovního lékařství v souladu s vnitrostátním právem a praxí;
- e) výzkum v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- f) mechanismus pro sběr a analýzy údajů o pracovních úrazech a nemocech z povolání, bera v úvahu příslušné instrumenty MOP;
- g) ustanovení týkající se spolupráce s příslušnými systémy pojištění a soustavami sociálního zabezpečení, které zajišťují pojistné krytí pracovních úrazů a nemocí z povolání; a
- h) mechanismy podpory postupného zlepšování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v mikropodnicích, v malých a středních podnicích a v neformální ekonomice.

ČÁST V.

Národní program

Čl. 5

1. Každý člen po konzultaci s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků vypracovává, provádí, monitoruje, hodnotí a pravidelně přezkoumává národní program bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci.

2. Národní program:

- a) podporuje rozvoj národní kultury preventivní bezpečnosti a ochrany zdraví;
- b) přispívá k ochraně pracovníků odstraňováním nebo minimalizací nebezpečí nebo rizik souvisejících s prací, pokud je to rozumně proveditelné, v souladu s vnitrostátním právem a praxí, aby zabránil pracovním úrazům, nemocem a úmrtím následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, a podpořil bezpečnost a ochranu zdraví na pracovišti;
- c) je vypracován a přezkoumáván na základě analýzy vnitrostátní situace v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně analýzy národního systému bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- d) zahrnuje cíle, ukazatele a indikátory pokroku; a
- e) je podporován, je-li to možné, jinými doplňkovými programy a plány, které napomohou postupnému vytváření bezpečného a zdravého pracovního prostředí.

3. Národnímu programu se dostane široké publicity a bude v maximální možné míře podpořen a zahájen nejvyššími státními orgány.

ČÁST VI.

Závěrečná ustanovení

Čl. 6

Tato úmluva nereviduje žádné mezinárodní úmluvy ani žádná doporučení z pracovní oblasti.

Čl. 7

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 8

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem Mezinárodního úřadu práce.

2. Úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistruje ratifikace dvou členských států.

3. Poté tato úmluva vstoupí v platnost pro každý další členský stát dvanáct měsíců od data, kdy je zaregistrována jeho ratifikace.

Čl. 9

1. Členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let od data, kdy poprvé vstoupila v platnost, aktem sděleným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který jej zaregistruje. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok od data, kdy byla zaregistrována.

2. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 10

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členům Mezinárodní organizace práce registraci všech ratifikací a aktů výpovědi, oznámených členy organizace.

2. Když bude oznamovat členům organizace registraci druhé ratifikace, upozorní generální ředitel členy organizace na datum, kterým Úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 11

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 12

Kdykoli to bude Správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží Generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad jednání Konference otázku celkové nebo částečné revize této úmluvy.

Čl. 13

1. Jestliže Konference přijme novou úmluvu, která zcela nebo zčásti reviduje tuto úmluvu, pak, nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy některým členem zahrnuje ipso jure okamžité vypovězení této úmluvy, bez ohledu na ustanovení výše uvedeného článku 9, s výhradou, že nová úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato úmluva otevřena členským státům k ratifikaci.

2. Tato úmluva však v každém případě zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členy, kteří ji ratifikovali, avšak neratifikovali revidující úmluvu.

Čl. 14

Anglické a francouzské znění této úmluvy jsou stejně závazná.

4.10 ÚMLUVA Č. 148 – ÚMLUVA O OCHRANĚ PRACOVNÍKŮ PROTI NEBEZPEČÍM Z POVOLÁNÍ ZPŮSOBENÝM ZNEČIŠTĚNÍM VZDUCHU, HLUKEM A VIBRACEMI NA PRACOVIŠTÍCH, 1977

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 1. června 1977 na svém šedesátém třetím zasedání,

majíc na zřeteli úmluvy a doporučení, které se věci týkají, zejména doporučení o ochraně zdraví pracovníků 1953; doporučení o závodních zdravotnických službách, 1959; úmluvu a doporučení o ochraně proti záření, 1963; úmluvu a doporučení o ochranných zařízeních na strojích, 1963; úmluvu o dávkách při pracovních úrazech a nemocech z povolání, 1964; úmluvu a doporučení o hygieně (obchod a kanceláře), 1964; úmluvu a doporučení o benzenu, 1977 a úmluvu a doporučení o rakovině, 1974;

rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se pracovního prostředí: znečištění vzduchu, hluku a vibrací, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání;

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 25. června 1977 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o pracovním prostředí (znečištění vzduchu, hluk a vibrace), 1977.

ČÁST I.

Rozsah platnosti a vymezení pojmů

Čl. 1

1. Tato úmluva se vztahuje na všechna odvětví hospodářské činnosti.
2. Členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může po projednání se zúčastněnými reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují, vyjmout z provádění úmluvy jednotlivá odvětví hospodářské činnosti, pokud toto provádění vyvolává zvláštní problémy, které mají určitou závažnost.
3. Každý členský stát, který ratifikuje úmluvu, uvede v první zprávě o jejím provádění, kterou je povinen podat podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, a to s odůvodněním, odvětví, která byla vyloučena podle odstavce 2 tohoto článku, a vyložit v pozdějších zprávách stav svého zákonodárství a praxe, pokud jde o tato odvětví, a rozsah, v němž byla úmluva provedena nebo se zamýšlí ji provést, pokud jde o taková odvětví.

Čl. 2

1. Každý členský stát může po projednání s reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují, přijmout závazky stanovené touto úmluvou zvlášť, pokud jde o

- a) znečištění vzduchu,
- b) hluk,
- c) vibrace.

2. Členský stát, který nepřijme závazky stanovené úmluvou pro jeden nebo více druhů nebezpečí, přesně to určí na své ratifikační listině a uvede pro to důvody ve své první zprávě o provádění úmluvy podané podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce. Ve svých pozdějších zprávách vyloží stav svého zákonodárství a praxe, pokud jde o druhy nebezpečí, které byly vyloučeny, s přesným uvedením, v jakém rozsahu byla úmluva provedena nebo se zamýšlí ji provést, pokud jde o každý takový druh nebezpečí.

3. Každý členský stát, který při ratifikaci nepřijal závazky stanovené touto úmluvou pro všechny druhy nebezpečí, později, jakmile bude názoru, že to okolnosti dovolují, zpraví generálního ředitele Mezinárodního úřadu práce, že přijímá závazky stanovené úmluvou ohledně jednoho nebo více druhů nebezpečí předtím vyloučených.

Čl. 3

Pro účely této úmluvy:

- a) Výraz "znečištění vzduchu" zahrnuje každý vzduch znečištěný látkami, které jsou škodlivé pro zdraví nebo jinak nebezpečné, ať už je jejich fyzikální stav jakýkoli.
- b) Výraz "hluk" zahrnuje každý zvuk, který může způsobit ztrátu sluchu nebo být škodlivý pro zdraví či jinak nebezpečný.
- c) Výraz "vibrace" zahrnuje všechny vibrace přenášené na lidské tělo pevnými tělesy a jež jsou škodlivé pro zdraví nebo jinak nebezpečné.

ČÁST II.

Všeobecná ustanovení

Čl. 4

1. Vnitrostátní zákonodárství stanoví, jaká opatření budou učiněna na pracovištích pro předcházení nebezpečím z povolání, způsobeným znečištěním vzduchu, hlukem nebo vibracemi, pro jejich snižování a pro ochranu pracovníků proti nim.

2. Ustanovení pro praktické provádění stanovených opatření mohou být učiněna ve formě technických norem, příruček pro praxi nebo jiným vhodným způsobem.

Čl. 5

1. Při provádění ustanovení této úmluvy se má příslušný orgán radit s nej-reprezentativnějšími organizacemi zúčastněných zaměstnavatelů a pracovníků.

2. Představitelé zaměstnavatelů a pracovníků budou přibráni k vypracování předpisů pro praktické provádění opatření předepsaných podle článku 4.

3. Co nejúžší spolupráce bude navázána na všech úrovních mezi zaměstnavateli a pracovníky pro provádění opatření předepsaných podle této úmluvy.

4. Představitelům zaměstnavatele a pracovníků v podniku má být umožněno doprovázet inspektory při kontrole dodržování opatření předepsaných podle této Úmluvy, pokud inspektoři nejsou názoru, že se zřetelem k všeobecným pokynům příslušného orgánu by to mohlo být na škodu účinnému provádění jejich povinností.

Čl. 6

1. Zaměstnavatelé zodpovídají za provádění předepsaných opatření.

2. Jestliže několik zaměstnavatelů provádí současně nějakou činnost na jednom pracovišti, jsou povinni spolupracovat při provádění předepsaných opatření, aniž by se tím omezovala zodpovědnost každého jednotlivého zaměstnavatele na zdraví a bezpečnosti pracovníků, které zaměstnává. Za vhodných okolností příslušný orgán stanoví obecné postupy pro tuto spolupráci.

Čl. 7

1. Pracovníci jsou povinni dbát bezpečnostních předpisů pro předcházení nebezpečím z povolání, která vznikají ze znečištění vzduchu, hluku a vibrací na pracovištích, pro jejich snížení a zajištění ochrany proti těmto nebezpečím.

2. Pracovníci nebo jejich zástupci jsou oprávněni činit návrhy, získat informace a výcvik a obracet se na příslušné orgány, aby byla zajištěna ochrana proti nebezpečím z povolání, která vznikají ze znečištění vzduchu, hluku a vibrací na pracovištích.

ČÁST III.

Preventivní a ochranná opatření

Čl. 8

1. Příslušný orgán určí hlediska pro stanovení nebezpečí z expozice znečištěnému vzduchu, hluku a vibracím v pracovním prostředí, a na jejich základě případně vymezí hranice expozice.

2. Při vypracování hledisek a vymezení hranic expozice příslušný orgán přihlédne ke stanovisku odborně kvalifikovaných osob, určených zúčastněnými nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

3. Hlediska a hranice expozice budou stanoveny, doplňovány a prověřovány v pravidelných obdobích se zřetelem k novým vnitrostátním a mezinárodním znalostem a údajům, pokud možno s přihlédnutím ke zvýšení nebezpečí z povolání, vyplývajícím ze současné expozice několika škodlivých činitelů na pracovišti.

Čl. 9

Každé nebezpečí, které vzniká ze znečištění vzduchu, hluku a vibrací bude pokud možno odstraněno z pracoviště:

- a) technickými opatřeními uplatňovanými v nových zařízeních nebo nových postupech při jejich projektování nebo zavádění nebo dodatečnými opatřeními na existujících zařízeních nebo v postupech, nebo, není-li to možné,
- b) dodatečnými opatřeními v organizaci práce.

Čl. 10

Jestliže opatření učiněná podle článku 9 nesníží znečištění vzduchu, hluk a vibrace na pracovištích na hranice stanovené podle článku 8, zaměstnavatel musí opatřit a udržovat vhodné individuální ochranné pomůcky. Zaměstnavatel nesmí nutit pracovníka, aby pracoval bez individuální ochranné pomůcky poskytnuté podle tohoto článku.

Čl. 11

1. V přiměřených časových intervalech za podmínek a způsobem stanoveným příslušným orgánem se bude dohlížet na zdravotní stav pracovníků vystavených nebezpečí z povolání, která vznikají znečištěním vzduchu, hlukem nebo vibracemi na pracovištích, nebo těch, kteří takovým nebezpečím budou pravděpodobně vystaveni. Takový dohled má zahrnovat předběžné lékařské vyšetření, které předchází přidělení k takové práci, a pravidelně se opakující vyšetření za podmínek stanovených příslušným orgánem.

2. Dohled uvedený v odstavci 1 tohoto článku nesmí být spojen s náklady pro zúčastněného pracovníka.

3. Jestliže není z lékařského hlediska doporučeno, aby pracovník byl nadále zaměstnán prací ve znečištěném vzduchu nebo v hlučném prostředí nebo spojenou s vibracemi, je třeba vyvinout veškeré úsilí ve shodě s vnitrostátní praxí a podmínkami, aby byl převeden na jiné vhodné zaměstnání nebo aby jeho výdělek byl zachován pomocí dávek sociálního zabezpečení nebo jiným způsobem.

4. Opatření k provedení této úmluvy nesmějí nepříznivě ovlivnit práva pracovníků, která pro ně vyplývají ze zákonodárství o sociálním zabezpečení nebo sociálním pojištění.

Čl. 12

Užívání postupů, látek, strojů nebo zařízení stanovených příslušným orgánem, které vystavují pracovníky nebezpečím z povolání, jež jsou způsobena znečištěním vzduchu, hlukem nebo vibracemi na pracovištích, musí být oznámeno příslušnému orgánu a tento orgán může, je-li toho třeba, dát souhlas k užívání předepsaných podmínek nebo je zakázat.

Čl. 13

Všechny zúčastněné osoby

- a) budou informováni vhodným a přiměřeným způsobem o nebezpečích v zaměstnání, která se mohou vyskytnout na pracovištích následkem znečištění vzduchu, hluku nebo vibrací;
- b) budou vhodně a přiměřeně poučeni o prostředcích pro předcházení těmto nebezpečím, pro snížení a ochranu proti nim.

Čl. 14

S přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám a zdrojům budou učiněna opatření na podporu výzkumu v oblasti předcházení a snížení nebezpečí, způsobených znečištěním vzduchu, hlukem a vibracemi na pracovištích.

ČÁST IV.

Prováděcí ustanovení

Čl. 15

Za podmínek a za okolností stanovených příslušným orgánem zaměstnavatel je povinen ustanovit odborně spolehlivou osobu nebo použít odborně způsobilé služby mimopodnikové nebo společné pro několik podniků, aby se zabývaly otázkami předcházení a snížení znečištění vzduchu, hluku a vibrací na pracovištích.

Čl. 16

Každý členský stát

- a) učiní zákonodárným nebo každým jiným způsobem, který je v souladu s vnitrostátní praxí a podmínkami, potřebná opatření, včetně přiměřených sankcí, pro provedení ustanovení této úmluvy;
- b) pověří způsobilé dohlédací orgány kontrolou provádění ustanovení této úmluvy nebo si bude ověřovat, že je zajištěn náležitý dohled.

ČÁST V.

Závěrečná ustanovení

Čl. 17

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 18

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána její ratifikace.

Čl. 19

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 20

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 21

Generální ředitel mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích, všech prohlášeních a všech výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 22

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konfederaci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 23

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 19, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 24

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.11 ÚMLUVA Č. 155 – ÚMLUVA O BEZPEČNOSTI A ZDRAVÍ PRACOVNÍKŮ A O PRACOVNÍM PROSTŘEDÍ, 1981

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 3. června 1981 na svém 67. zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé záruky o bezpečnosti a ochraně zdraví pracov-
 níků a pracovním prostředí, jež jsou šestým bodem jednacího pořadu zasedání,
 a
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 23. června 1981 tuto úmluvu, která bude označována jako
 Úmluva o bezpečnosti a zdraví pracovníků, 1981.

ČÁST I.

Působnost a definice

Čl. 1

1. Tato úmluva se vztahuje na všechna odvětví hospodářské činnosti.
2. Členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může po co nejčastějším pro-
 jednání s reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, částečně
 nebo zcela vyjmout z jejího provádění jednotlivá odvětví hospodářské činnosti,
 jako např. námořní plavbu nebo lov ryb, jestliže v nich při provádění vznikají
 zvláštní problémy určité závažnosti.
3. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, uvede v první zprávě
 o jejím provádění podávané podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace
 práce všechna odvětví, jež vyňal podle odstavce 2 tohoto článku, s uvedením
 důvodů takového vynětí, a popíše opatření učiněná pro přiměřenou ochranu pra-
 covníků ve vyloučených odvětvích a v následujících zprávách vyloží pokrok,
 jehož bylo dosaženo za účelem širšího provádění.

Čl. 2

1. Tato úmluva se vztahuje na všechny pracovníky v odvětvích hospodář-
 ské činnosti, která zahrnuje.
2. Členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může po projednání se zú-
 častněnými reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků částeč-
 ně nebo zcela vyjmout z jejího provádění vymezené skupiny pracovníků, ohledně
 nichž existují zvláštní problémy při provádění.
3. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, uvede v první zprávě
 o jejím provádění, podávané podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace
 práce, všechny vymezené skupiny pracovníků, které byly vyňaty podle odstavce

2 tohoto článku, s uvedením důvodů takového vynětí a v následujících zprávách vyloží pokrok, jehož bylo dosaženo za účelem širšího provádění.

Čl. 3

Pro účely této úmluvy

- a) výraz "odvětví hospodářské činnosti" zahrnuje všechna odvětví, kde jsou pracovníci zaměstnáni, včetně veřejné služby;
- b) výraz "pracovníci" zahrnuje všechny zaměstnané osoby včetně veřejných zaměstnanců;
- c) výraz "pracoviště" zahrnuje všechna místa, kde se pracovníci nacházejí nebo kam se ubírají vzhledem ke své práci a která podléhají přímému nebo nepřímému doзору zaměstnavatele;
- d) výraz "předpisy" zahrnuje všechna ustanovení, jimž příslušný orgán nebo příslušné orgány daly sílu zákona;
- e) výraz "zdraví" ve vztahu k práci neznamena toliko stav bez nemoci nebo postižení; zahrnuje rovněž tělesné a duševní prvky ovlivňující zdraví, které přímo souvisí s bezpečností a ochranou zdraví při práci.

ČÁST II.

Zásady vnitrostátní politiky

Čl. 4

1. Každý členský stát s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám a zvyklostem a po projednání s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků má stanovit, provádět a pravidelně přezkušovat celkovou vnitrostátní politiku týkající se bezpečnosti a zdraví pracovníků a pracovního prostředí.

2. Cílem této politiky má být předcházet úrazům a újmám na zdraví, které vznikají v důsledku nebo v souvislosti s prací nebo během ní, tím že se sníží na prakticky nejmenší možnou míru příčiny nebezpečí souvisejících s pracovním prostředím.

Čl. 5

Politika zmíněná v článku 4 má přihlížet k těmto hlavním oblastem činnosti, pokud ovlivňují bezpečnost a zdraví pracovníků a pracovní prostředí:

- a) navrhování, zkoušení, výběr, nahrazování, umístění, uspořádání, užívání a údržba hmotných složek práce (pracoviště, pracovní prostředí, nástroje, stroje a nářadí, chemické, fyzikální a biologické látky a činitele, pracovní postupy);
- b) vztahy mezi hmotnými složkami práce a osobami, které vykonávají práci nebo na ni dohlížejí, jakož i přizpůsobení strojů, nářadí, pracovní doby, organizace práce a pracovních postupů tělesným a duševním schopnostem pracovníků;

- c) odborná výchova a další potřebná odborná výchova, kvalifikace a motivace osob, které se jakkoli podílejí na tom, aby se dosáhlo přiměřené úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví;
- d) styky a spolupráce na úrovni pracovní skupiny a podniku, a na všech jiných vhodných úrovních včetně národní úrovně;
- e) ochrana pracovníků a jejich zástupců proti kárným opatřením pro jejich činnost vykonanou v dobré víře v souladu s politikou zmíněnou v článku 4 této úmluvy.

Čl. 6

Při stanovení politiky zmíněné v článku 4 je třeba vymezit příslušné úkoly a povinnosti veřejných orgánů, zaměstnavatelů, pracovníků a jiných zúčastněných osob na úseku bezpečnosti a zdraví pracovníků a pracovního prostředí s přihlédnutím k doplňující povaze těchto povinností a k vnitrostátním podmínkám a zvyklostem.

Čl. 7

Ve vhodných intervalech je třeba prověřovat stav bezpečnosti a zdraví pracovníků a pracovního prostředí, a to buď v celé šíři nebo určité oblasti, aby se tak zjistily nejzávažnější problémy, stanovily účinné způsoby k jejich zvládnutí a pořadí opatření, která je třeba učinit, a vyhodnotily výsledky.

ČÁST III.

Opatření na národní úrovni

Čl. 8

Každý členský stát má pomocí právní úpravy nebo jiným způsobem odpovídajícím vnitrostátním podmínkám a zvyklostem a po projednání se zúčastněnými reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků učinit opatření potřebná k provedení článku 4.

Čl. 9

1. Dohled na provádění právních předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví pracovníků a pracovním prostředí má být zajištěn vhodnou a přiměřenou soustavou inspekce.

2. Soustava dohledu má stanovit vhodný postih pro případ porušení právních předpisů.

Čl. 10

Je třeba učinit opatření pro zajištění poradenství zaměstnavatelům a pracovníkům, aby se jim pomohlo vyhovět právním povinnostem.

Čl. 11

Za účelem provádění politiky zmíněné v článku 4 této úmluvy příslušný úřad nebo úřady mají postupně zajistit tyto úkoly:

- a) stanovit – tam, kde to povaha a stupeň ohrožení vyžadují - podmínky pro projekci, konstrukci a zařízení podniků, jejich uvedení do provozu, větší adaptace podniků a změny v jejich určení, bezpečnost technického zařízení užívaného při práci a provádění řízení stanovených příslušnými úřady;
- b) stanovit pracovní postupy, látky a činitele, ohledně nichž má být expozice zakázána, omezena nebo podléhat povolení nebo kontrole příslušného úřadu nebo příslušných úřadů; je třeba přihlížet k ohrožením způsobeným současnou expozicí několika látkám nebo činitelům;
- c) zavést a provádět řízení pro oznamování pracovních úrazů a nemocí z povolání zaměstnavateli, a popř. pojišťovacími a jinými přímo zúčastněnými ústavy nebo osobami a vypracovávat každoroční statistiky o pracovních úrazech a nemocech z povolání;
- d) provádět šetření v případech, kdy pracovní úraz, nemoc z povolání nebo jiné postižení zdraví, k němuž došlo při práci nebo v souvislosti s ní, ukazuje vážnost situace;
- e) každoročně uveřejňovat informace o opatřeních učiněných v souvislosti s politikou zmíněnou v článku 4, jakož i o pracovních úrazech, nemocech z povolání a jiných postiženích na zdraví, k nimž došlo při práci nebo v souvislosti s ní;
- f) zavést nebo rozvinout s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám a možností soustavu zkoušení chemických, fyzikálních a biologických činitelů z hlediska ohrožení zdraví pracovníků.

Čl. 12

V souladu s vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi je třeba učinit opatření, aby osoby, které navrhují, vyrábějí, dovážejí, uvádějí do oběhu nebo převádějí z jakéhokoli důvodu stroje, zařízení nebo látky pro pracovní účely,

- a) se přesvědčily, pokud je to prakticky možné, že předmětné stroje, zařízení nebo látky nepředstavují nebezpečí pro bezpečnost a zdraví osob, které jich správně užívají;
- b) podávaly informace o řádném umístění a užívání strojů a zařízení, jakož i řádném užívání látek, o ohroženích, která jsou spojena se stroji a zařízením, a o nebezpečných vlastnostech chemických látek, fyzikálních a biologických činitelů nebo výrobků a poučení, jak se chránit proti známým ohrožením;
- c) prováděly výzkum a šetření nebo se jinak informovaly o vývoji vědeckých a technických poznatků, aby tak splnily své povinnosti podle ustanovení pod písmeny a) a b) tohoto článku.

Čl. 13

Pracovník, který nevykonával práci, o níž měl důvodně za to, že bezprostředně a vážně ohrožuje jeho život nebo zdraví, má být v souladu s vnitrostátními podmínkami a zvyklostmi chráněn před neospravedlněnými důsledky.

Čl. 14

Je třeba učinit opatření, aby se způsobem odpovídajícím vnitrostátním podmínkám a zvyklostem podpořilo pojetí otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pracovního prostředí do programů vzdělávání a odborné výchovy na všech úrovních včetně vyššího technického, lékařského a odborného vyučování, aby tak byly uspokojeny potřeby odborné výchovy všech pracovníků.

Čl. 15

1. Aby byla zajištěna souvislost politiky zmíněné v článku 4 této úmluvy a opatření učiněných k provádění této politiky, každý členský stát má po co nejčasnějším projednání s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků a popř. s jinými vhodnými orgány přijmout ustanovení odpovídající vnitrostátním podmínkám a zvyklostem k zajištění potřebné koordinace mezi různými úřady a orgány, jež mají provádět části II a III této úmluvy.

2. Kdykoli to vyžadují okolnosti a vnitrostátní podmínky a zvyklosti to umožňují, mají taková opatření zahrnovat zřízení ústředního orgánu.

ČÁST IV.**Opatření na úrovni podniku***Čl. 16*

1. Na zaměstnavatelích je třeba vyžadovat, aby, nakolik je to prakticky uskutečnitelné, pracoviště, stroje, zařízení a pracovní postupy, které podléhají jejich kontrole, neohrožovaly bezpečnost a zdraví pracovníků.

2. Na zaměstnavatelích je třeba vyžadovat, aby, nakolik je to prakticky uskutečnitelné, chemické, fyzikální a biologické činitele a látky, které podléhají jejich kontrole, neohrožovaly zdraví, pokud je zajištěna vhodná ochrana.

3. Na zaměstnavatelích je třeba vyžadovat, aby v případě potřeby poskytovali vhodné ochranné oděvy a ochranné pracovní prostředky, aby se, nakolik to je prakticky uskutečnitelné, předcházelo ohrožení z úrazů nebo účinků škodlivých pro zdraví.

Čl. 17

Kdykoli několik podniků současně vykonává činnost na témže pracovišti, mají spolupracovat při provádění ustanovení této úmluvy.

Čl. 18

Na zaměstnavatelích je třeba vyžadovat, aby, pokud je toho třeba, učinili opatření umožňující čelit nenadálým případům a nehodám, včetně prostředků dostačujících ke zvládnutí první pomoci.

Čl. 19

Je třeba učinit opatření na úrovni podniku, podle nichž

- a) pracovníci při své práci spolupracují na splnění povinností, které má zaměstnavatel;
- b) zástupci pracovníků v podniku spolupracují se zaměstnavatelem na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- c) zástupci pracovníků v podniku získají dostačující informace o opatřeních, jež zaměstnavatel učinil k zajištění bezpečnosti a zdraví, a mohou je se svými reprezentativními organizacemi projednat pod podmínkou, že nevyzradí obchodní tajemství;
- d) pracovníci a jejich zástupci v podniku budou vhodně poučeni v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- e) pracovníci nebo jejich zástupci, a popř. jejich reprezentativní organizace v podniku budou oprávněni podle vnitrostátních právních předpisů a zvyklostí přezkoušovat všechny stránky bezpečnosti a ochrany zdraví souvisící s jejich prací a zaměstnavatel bude s nimi tyto věci projednávat; k tomu účelu mohou být po vzájemné dohodě přibráni odborní poradci nezaměstnaní v podniku;
- f) pracovník okamžitě oznámí svému bezprostřednímu nadřízenému každou situaci, o níž se právem může domnívat, že představuje bezprostřední a vážné ohrožení pro jeho život nebo jeho zdraví, a zaměstnavatel, dokud nezjedná nápravu, pokud jí je třeba, nemůže požadovat na pracovnících, aby pokračovali v práci za okolností, kdy trvá bezprostřední a vážné nebezpečí pro život nebo zdraví.

Čl. 20

Spolupráce zaměstnavatelů a pracovníků a, popř. nebo jejich zástupců v podniku má být základním prvkem organizačních a jiných opatření učiněných při provádění článků 16 až 19 této úmluvy.

Čl. 21

Opatření týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nesmí být spojena s žádnými výlohami pro pracovníky.

ČÁST V.

Závěrečná ustanovení

Čl. 22

Tato úmluva nereviduje žádnou existující mezinárodní úmluvu nebo doporučení o práci.

Čl. 23

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 24

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl. 25

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 26

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis poslední ratifikace nutné k tomu, aby úmluva nabyla účinnosti, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 27

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 28

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 29

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 25, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 30

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.12 ÚMLUVA Č. 161 – ÚMLUVA O ZÁVODNÍCH ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH, 1985

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 7. června 1985 na svém 71. zasedání,
 zjišťujíc, že ochrana pracovníků proti nemocem a úrazům z povolání je jed-
 ním z úkolů Mezinárodní organizace práce podle její ústavy,
 poukazujíc na mezinárodní pracovní úmluvy a doporučení v této věci, zej-
 ména na doporučení o ochraně zdraví pracovníků, 1953, na doporučení o závod-
 ních zdravotních službách, 1959, na úmluvu o zástupcích pracovníků, 1971 a na
 úmluvu a doporučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, 1981, které stano-
 ví zásady vnitrostátní politiky a opatření na vnitrostátní úrovni,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se závodních zdravotních slu-
 žeb, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy, přijímá
 dne 26. června 1985 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o závod-
 ních zdravotních službách, 1985.

ČÁST I.

Zásady vnitrostátní politiky

Čl. 1

Pro účely úmluvy:

- a) výraz "závodní zdravotní služby" znamená služby pověřené především pre-
 ventivními úkoly a poradenstvím pro zaměstnavatele, pracovníky a jejich
 zástupce v podniku, pokud jde o:
 - i. požadavky pro vytvoření a udržení bezpečného a zdravého pracovního
 prostředí, které je na prospěch tělesnému a duševnímu zdraví ve vztahu
 k práci;
 - ii. přizpůsobení práce schopnostem pracovníků s přihlédnutím k jejich tě-
 lesnému a duševnímu zdraví;
- b) výraz "zástupci pracovníků v podniku" znamená osoby za takové uznané
 vnitrostátním právem nebo praxí.

Čl. 2

Každý členský stát má s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám a praxi
 a po projednání s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracov-
 níků, pokud existují, stanovit, provádět a pravidelně přezkušovat celkovou vni-
 trostátní politiku v oblasti závodních zdravotních služeb.

Čl. 3

1. Každý členský stát se zavazuje postupně zavádět závodní zdravotní služby pro všechny pracovníky, včetně pracovníků ve veřejném sektoru a družstevníků ve výrobních družstvech, ve všech odvětvích hospodářské činnosti a ve všech podnicích. Učiněná opatření by měla být přiměřená a vhodná z hlediska zvláštních nebezpečí v podnicích.

2. Jestliže závodní zdravotní služby nemohou být ihned zavedeny pro všechny podniky, každý dotyčný členský stát má po projednání s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují, vypracovat plány na jejich zavedení.

3. Každý dotyčný členský stát uvede v první zprávě o provádění úmluvy předkládané podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce plány, které vypracoval podle odstavce 2 tohoto článku, a v dalších zprávách, jakého pokroku bylo dosaženo při jejich provádění.

Čl. 4

Príslušný úřad má projednávat s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují, opatření, která je třeba učinit k provedení ustanovení této úmluvy.

ČÁST II.

Úkoly

Čl. 5

Aniž by tím byla dotčena odpovědnost jednotlivých zaměstnavatelů za zdraví a bezpečnost pracovníků, které zaměstnávají, a s náležitým přihlédnutím k tomu, že je třeba, aby pracovníci spolupracovali při ochraně zdraví a bezpečnosti při práci, závodní zdravotní služby mají zajišťovat ty z dále uvedených úkolů, které jsou přiměřené a vhodné z hlediska nebezpečí při práci v podniku:

- a) stanovit a vyhodnocovat nebezpečí, která ohrožují zdraví na pracovišti;
- b) dohlížet na činitele v pracovním prostředí a pracovní zvyklosti, které mohou ovlivňovat zdraví pracovníků, včetně hygienických zařízení, závodních jídelen a ubytoven, pokud tato zařízení obstarává zaměstnavatel;
- c) poskytovat poradenství o plánování a organizování práce, včetně uspořádání pracovišť, o výběru, údržbě a stavu strojů a jiného zařízení a o látkách, jichž se užívá při práci;
- d) účastnit se na vypracování programů zlepšování pracovní praxe a zkoušek a vyhodnocování nových zařízení ze zdravotního hlediska;
- e) poskytovat poradenství o zdraví, bezpečnosti a hygieně při práci a ergonomii a individuálních a hromadných ochranných pomůckách;
- f) dohlížet na zdraví pracovníků v souvislosti s prací;

- g) podporovat přizpůsobování práce pracovníkům;
- h) účastnit se na opatřeních pracovní rehabilitace;
- i) spolupracovat při poskytování informací, výcviku a výchovy v oblasti zdraví a hygieny při práci a ergonomie;
- j) organizovat první pomoc a ošetření v případě nouze;
- k) účastnit se na rozboru pracovní úrazovosti a nemocí z povolání.

ČÁST III.

Organizace

Čl. 6

Je třeba učinit opatření k zavedení závodních zdravotních služeb

- a) pomocí právních předpisů;
- b) pomocí kolektivních smluv nebo jiných dohod mezi zúčastněnými zaměstnavateli a pracovníky;
- c) jiným způsobem schváleným příslušným úřadem po projednání se zúčastněnými reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 7

1. Závodní zdravotní služby mohou být organizovány podle povahy případu jako služby pro jeden nebo několik podniků.

2. V souladu s vnitrostátními podmínkami a praxí závodní zdravotní služby mohou být organizovány

- a) zúčastněnými podniky nebo skupinami podniků;
- b) veřejnými úřady nebo úředními orgány;
- c) nositeli sociálního zabezpečení;
- d) jinými orgány, jimž udělil oprávnění příslušný úřad;
- e) spojením výše uvedených způsobů.

Čl. 8

Zaměstnavatel, pracovníci a jejich zástupci, pokud existují, mají přiměřeně spolupracovat a účastnit se na provádění organizačních a jiných opatření týkajících se závodních zdravotních služeb.

ČÁST IV.

Předpoklady činnosti

Čl. 9

1. V souladu s vnitrostátním zákonodárstvím a praxí závodní zdravotní služby by měly být multidisciplinární. Složení personálu má být stanoveno se zřetelem k povaze úkolů, jež se mají provádět.

2. Závodní zdravotní služby mají plnit své funkce ve spolupráci s ostatními službami v podniku.

3. V souladu s vnitrostátním zákonodárstvím a praxí je třeba učinit opatření k zajištění odpovídající spolupráce a koordinace mezi závodními zdravotními službami a pokud je to vhodné, s jinými zúčastněnými službami, které se podílejí na zdravotních službách.

Čl. 10

Personál poskytující závodní zdravotní služby má být plně pracovně nezávislý na zaměstnavateli, pracovnících a jejich zástupcích, pokud existují, se zřetelem k funkcím uvedeným v článku 5.

Čl. 11

Příslušný úřad stanoví kvalifikaci, požadovanou na personálu poskytujícím závodní zdravotní služby, a to podle povahy úkolů, které má vykonávat, a v souladu s vnitrostátními právními předpisy a praxí.

Čl. 12

Dohled na zdraví pracovníků ve vztahu k práci nesmí být pro ně spojen se ztrátou na výdělku; musí být bezplatný a konat se, pokud možno v pracovní době.

Čl. 13

Všichni pracovníci mají být informováni o všech nebezpečích pro zdraví, která souvisí s jejich prací.

Čl. 14

Závodní zdravotní služby mají být zaměstnavatelem a pracovníky zpraveny o všech známých a podezřelých skutečnostech v pracovním prostředí, které mohou ovlivňovat zdraví pracovníků.

Čl. 15

Závodní zdravotní služby mají být zpraveny o onemocnění pracovníků a nepřítomnosti v práci ze zdravotních důvodů, aby mohly zjistit, zda je vztah mezi příčinami nemoci nebo nepřítomnosti a nebezpečími pro zdraví, která by se mohla vyskytovat na pracovišti. Zaměstnavatel nemá požadovat na personálu, který poskytuje závodní zdravotní služby, aby ověřoval důvody nepřítomnosti v práci.

ČÁST V.

Všeobecná ustanovení

Čl. 16

Vnitrostátní zákonodárství má určit úřad nebo úřady, které budou vykonávat dozor na závodní zdravotní služby a budou jim nápomocny radou, jakmile tyto služby budou ustaveny.

Čl. 17

Formální ratifikace této Úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 18

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl. 19

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 20

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 21

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 22

Kdykoli to bude považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 23

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 19, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 24

Anglické a francouzské znění této úmluvy má stejnou platnost.

4.13 ÚMLUVA Č. 164 – ÚMLUVA O OCHRANĚ ZDRAVÍ A LÉKAŘSKÉ PÉČI PRO NÁMOŘNÍKY, 1987

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

kteřá byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 24. září 1987 na svém sedmdesátémčtvrtém zasedání;

majíc na zřeteli ustanovení úmluvy o lékařských prohlídkách námořníků, 1946, úmluvy o ubytování posádek (revidované), 1949, úmluvy o ubytování posádek (doplňková ustanovení), 1970, doporučení o lékárnách na lodích, 1958, doporučení o lékařském poradenství na moři, 1958, a úmluvy a doporučení o předcházení úrazům (námořníci), 1970;

majíc na zřeteli mezinárodní úmluvu z r. 1978 o normách pro výcvik, udílení vysvědčení způsobilosti a o strážní službě námořníků, pokud jde o výcvik v lékařské pomoci v případě úrazu nebo nemoci, k nimž může dojít na lodi;

připomínajíc, že pro úspěch opatření v oblasti ochrany zdraví a lékařské péče o námořníky je důležité udržovat úzkou spolupráci v příslušných oblastech mezi Mezinárodní organizací práce, Mezinárodní námořní organizací a Světovou zdravotnickou organizací;

připomínajíc, že vzhledem k tomu následující normy byly vypracovány ve spolupráci s Mezinárodní námořní organizací a Světovou zdravotnickou organizací a předpokládá se hledání další spolupráce při provádění těchto norem;

rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se ochrany zdraví a lékařské péče o námořníky, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání;

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 8. října 1987 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o ochraně zdraví a lékařské péči o námořníky, 1987.

Čl. I

1. Tato úmluva se vztahuje na všechny námořní lodě, ať ve veřejném či soukromém vlastnictví, které jsou zapsány na území kteréhokoli členského státu, pro který je tato úmluva účinná, a jichž se obvykle užívá v obchodní námořní plavbě.

2. V rozsahu, v jakém příslušný orgán po projednání s reprezentativními organizacemi rejdařů rybářských lodí a rybářů to považuje za proveditelné, bude užívat ustanovení této úmluvy i na obchodní námořní rybolov.

3. V případě pochybnosti, zda se nějaké lodi používá k obchodní námořní plavbě nebo obchodnímu námořnímu rybolovu pro účely této úmluvy, otázka bude rozhodnuta příslušným orgánem po projednání se zúčastněnými organizacemi rejdařů, námořníků a rybářů.

4. Pro účely této úmluvy výraz „námořník“ znamená každou osobu, která je jakýmkoli způsobem zaměstnána na palubě námořní lodi, na niž se vztahuje úmluva.

Čl. 2

Tato úmluva bude provedena vnitrostátním zákonodárstvím, kolektivními smlouvami, pracovními řády, rozhodčími výroky nebo soudními rozhodnutími nebo jiným způsobem odpovídajícím vnitrostátním podmínkám.

Čl. 3

Každý členský stát stanoví vnitrostátním zákonodárstvím odpovědnost rejdařů za udržování lodí v náležitých zdravotních a hygienických podmínkách.

Čl. 4

Každý členský stát zajistí, že budou přijata opatření na ochranu zdraví a pro lékařskou péči o námořníky. Tato opatření mají:

- a) zabezpečit uplatnění všech všeobecných ustanovení o ochraně zdraví v zaměstnání a o lékařské péči, která mají význam pro námořníky, jakož i zvláštních ustanovení o práci na lodích pro námořníky;
- b) být zaměřena na to, aby námořníkům byla zabezpečena ochrana zdraví a lékařská péče pokud možno stejná, jaké požívají pracovníci na souši;
- c) zaručit námořníkům právo navštívit lékaře v přístavech, kde loď zastavuje, tam, kde je to uskutečnitelné;
- d) zabezpečit, aby ve shodě s vnitrostátním zákonodárstvím a praxí námořníkům zapsaným mezi členy posádky byla bezplatně poskytována lékařská péče a ochrana jejich zdraví;
- e) nebýt omezena jen na ošetřování nemocných nebo zraněných námořníků, ale mají rovněž zahrnovat preventivní opatření a věnovat zvláštní pozornost vypracování programů na podporu zdraví a zdravotní výchovy, tak aby sami námořníci mohli činně přispívat ke zmenšení výskytu nemocí, jimiž mohou být postiženi.

Čl. 5

1. Každá loď, na niž se vztahuje tato úmluva, musí mít na palubě lékárníčku.

2. Obsah námořní lékárníčky a zdravotnické vybavení, které musí být na lodi, stanoví příslušný orgán s přihlédnutím ke skutečnostem, jako je například druh lodi, počet osob na palubě a povaha, určení a trvání cesty.

3. Při stanovení nebo změně vnitrostátních ustanovení o obsahu lodní lékárníčky a zdravotnickém vybavení, které musí být na lodi, příslušný orgán má přihlížet k mezinárodním doporučením, která se věci týkají, jako například k nejnovějšímu vydání Mezinárodní lékařské příručky pro lodi a Seznamu hlav-

ních léků, uveřejněným Světovou zdravotnickou organizací, jakož i k pokrokům v lékařských znalostech a k uznaným metodám ošetřování.

4. Lodní lékárníčka a její obsah, jakož i zdravotnické vybavení, které má být na lodi, mají být náležitě udržovány a pravidelně přezkušovány v obdobích nepřesahujících dvanáct měsíců zodpovědnými osobami určenými příslušným orgánem, které budou přezkušovat expirační lhůty léčiv a podmínky jejich skladování.

5. Příslušný orgán má pečovat o to, aby obsah lodní lékárníčky byl sepsán a označen nálepkami s druhovými názvy vedle značkového názvu, expirační dobou a podmínkami skladování a odpovídal lékařské příručce vnitrostátně užívané.

6. Příslušný orgán má zajistit, pokud náklad označený jako nebezpečný, není zahrnut do posledního vydání Lékařské příručky první pomoci při nehodách způsobených nebezpečným zbožím, vydané Mezinárodní námořní organizací, aby kapitán, námořníci a jiné zúčastněné osoby měli k dispozici potřebné informace o povaze látek, nebezpečích s nimi spojených, o potřebných osobních ochranných pomůckách, vhodných lékařských postupech a speciálních prohlídkách. Takové speciální prohlídky a osobní ochranné pomůcky mají být na lodi, kdykoliv se dopravuje nebezpečné zboží.

7. V případech nutnosti a když lék předepsaný kvalifikovaným lékařským personálem pro některého námořníka není v lodní lékárně, rejdař má učinit všechna opatření, aby jej získal co nejdříve.

Čl. 6

1. Každá loď, na niž se vztahuje tato úmluva, má být vybavena lodní lékařskou příručkou zavedenou příslušným orgánem.

2. Lékařská příručka má objasnit, jak se má užívat obsahu lodní lékárníčky, a být sestavena tak, aby umožnila jiným osobám než lékaři poskytnout péči nemocným nebo zraněným na lodi, po poradě s lékařem provedené pomocí radia nebo družice nebo bez ní.

3. Při přijímání nebo změně lodní lékařské příručky příslušný orgán má přihlížet k mezinárodním doporučením v této oblasti, jako například k nejnovějšímu vydání Mezinárodní lodní lékařské příručky a Příručky o poskytování nutné lékařské pomoci při úrazech způsobených nebezpečným zbožím.

Čl. 7

1. Příslušný orgán má zajistit předem stanoveným způsobem, že lékařské porady lodím na moři prostřednictvím radia nebo družice, včetně porad se specialisty, budou dostupné v kteroukoli denní nebo noční hodinu.

2. Lékařské poradenství včetně přenosu lékařských sdělení prostřednictvím radia nebo družice mezi lodí a osobami na souši, které dávají rady, má být bezplatně zajištěno pro všechny lodi, ať jsou zapsány na kterémkoli území.

3. Aby se zajistilo co nejlepší využití zařízení dostupných pro lékařské poradenství prostřednictvím radia nebo družice:

- a) všechny lodi, na něž se vztahuje tato úmluva a které jsou vybaveny radiovým zařízením, mají mít úplný seznam radiových stanic, od nichž lze obdržet lékařské rady;
- b) všechny lodi, na něž se vztahuje tato úmluva a jež jsou vybaveny sdělovacím systémem prostřednictvím družice, mají mít úplný seznam pobřežních stanic, jejichž prostřednictvím lze obdržet lékařské rady;
- c) seznamy musí odpovídat současnému stavu a být uloženy u osoby odpovědné za spojení.

1. Personál lodí, který žádá lékařské rady prostřednictvím radia nebo družice, musí být vyškolen v užívání lodní lékařské příručky a lékařské části posledního vydání Mezinárodního kódu signálů uveřejněného Mezinárodní námořní organizací, aby byl s to rozumět druhu informací, jež potřebuje lékař poskytující radu, jakož i radě, kterou obdržel.

2. Příslušný orgán má zajistit, aby lékaři poskytující lékařské rady podle tohoto článku získali vhodné vzdělání a byli informováni o podmínkách na lodi.

Čl. 8

1. Každá loď se sto nebo více námořníky na palubě, na niž se vztahuje tato úmluva a které se obvykle užívá pro mezinárodní plavby trvající déle než tři dny, má mít mezi členy posádky jednoho lékaře pověřeného lékařskou péčí.

2. Vnitrostátní zákonodárství má určit, a to zejména se zřetelem ke skutečnostem, jako jsou například délka, povaha a podmínky cesty a počet námořníků, které další lodi mají mít lékaře jako člena posádky.

Čl. 9

1. Každá loď, na niž se vztahuje tato úmluva a která nemá na palubě žádného lékaře, musí mít za členy posádky jednu nebo více osob, které jsou v rámci svých normálních povinností pověřeny také lékařskou péčí a správou léčiv.

2. Osoby, jež jsou pověřeny lékařskou péčí na lodi a které nejsou lékaři, musely úspěšně dokončit kurs teoretického a praktického školení v poskytování lékařské péče schválený příslušnými orgány. Tento kurs má obsahovat:

- a) pro lodi o nosnosti méně než 1600 brutto tun, které normálně jsou s to dosáhnout odborné lékařské péče a zdravotních zařízení během osmi hodin, základní výcvik, který umožní takovým osobám poskytnout okamžité a účinné lékařské ošetření a použít lékařských rad poskytnutých prostřednic-

třím radia nebo družice v případě nehod nebo nemocí, které se mohou na lodi vyskytnout;

- b) pro všechny ostatní lodi vyšší zdravotnický výcvik, obsahující praktický výcvik v oddělení nemocnice pro náhlé příhody nebo pro úrazy, pokud je to možné, a výcvik v takových postupech na záchranu života, jako intravenózní terapie, které umožní takovým osobám účinně se podílet na koordinovaných programech lékařského ošetření na lodích na moři a poskytovat nemocným a zraněným lékařskou péči na uspokojivé úrovni po dobu, po kterou pravděpodobně zůstanou na lodi. Kdykoli je to možné, takový výcvik má být poskytován pod dohledem lékaře, který má důkladné znalosti a vědomosti o zdravotních problémech námořníků a jejich povolání, včetně odborných znalostí o lékařských službách poskytovaných prostřednictvím radia nebo družice.

3. Kursy zmíněné v tomto článku se mají opírat o poslední vydání Mezinárodní lékařské příručky pro lodi, Mezinárodní příručky o první pomoci při nehodách s nebezpečným zbožím, Mezinárodních směrnic o námořním výcviku vydaných Mezinárodní námořní organizací a zdravotnického oddílu Mezinárodního kódu signálů, jakož i podobných vnitrostátních příruček.

4. Osoby zmíněné v odstavci 2 tohoto článku a všichni ostatní námořníci určené příslušným orgánem musí zhruba jednou za pět let navštěvovat kursy, které jim umožní udržovat a zvyšovat si jejich znalosti a odbornost a být na úrovni nového vývoje.

5. Všichni námořníci mají obdržet během svého odborného výcviku instruktáž o opatřeních, jež je třeba okamžitě podniknout při úrazu nebo jiném nálehavém zdravotním případě, k němuž došlo na lodi.

6. Kromě jedné nebo více osob pověřených zdravotní péčí na lodi, jeden nebo více stanovených členů posádky má obdržet základní zdravotnický výcvik, který jim umožní okamžitě podniknout účinná opatření v případě nehody nebo nemoci, k nimž může dojít na lodi.

Čl. 10

Každá loď, na kterou se vztahuje tato úmluva, má pokud možno poskytnout veškerou možnou lékařskou pomoc jiným lodím, které by o ni požádaly.

Čl. 11

1. Na každé lodi o nosnosti 500 nebo více brutto tun s 15 nebo více námořníky a podnikající cestu trvající déle než tři dny, má být zajištěn oddělený prostor pro nemocné. Příslušný orgán může stanovit výjimky z tohoto ustanovení pro lodi určené pro pobřežní plavbu.

2. Tohoto článku se, pokud je to vhodné a uskutečnitelné, použije na lodi o nosnosti 200 až 500 brutto tun a na remorkéry.

3. Tento článek se nevztahuje na lodi poháněné především plachtami.

4. Prostor pro nemocné musí být umístěn tak, aby do něho byl snadný přístup, aby nemocní byli pohodlně uloženi a aby mohli obdržet potřebnou péči za každého počasí.

5. Prostor pro nemocné má být pojat tak, aby umožňoval porady a poskytnutí první pomoci.

6. Vstup, lůžka, osvětlení, větrání, vytápění a zásobování vodou musí být uzpůsobeny tak, aby zajistily pohodlí a usnadnily ošetřování nemocných.

7. Příslušný orgán stanoví počet lůžek v prostoru pro nemocné.

8. Toalety pro výlučnou potřebu nemocných budou umístěny v prostoru pro nemocné nebo v jeho bezprostřední blízkosti.

9. Prostor pro nemocné smí být užíván toliko k ošetřování nemocných.

Čl. 12

1. Příslušný orgán stanoví pro potřebu lékařů na lodi, kapitánů nebo osob pověřených lékařskou péčí na lodi a nemocnic a lékařů na souši jednotný formulář lékařské zprávy pro námořníky.

2. Vzorový formulář musí být sestaven tak, aby usnadňoval výměnu lékařských a souvisejících informací o jednotlivých námořnících mezi lodí a souší v případě nemoci nebo úrazu.

3. Informace v lékařské zprávě se mají považovat za důvěrné a smí jich být užito jen, aby se ulehčilo ošetřování námořníků.

Čl. 13

1. Členské státy, pro které tato úmluva je v platnosti, mají navzájem spolupracovat při prosazování ochrany zdraví námořníků a lékařské péče na lodích.

2. Tato spolupráce by se měla zaměřit:

- a) na rozvoj a koordinaci pátracích a záchranných opatření a organizování rychlé lékařské pomoci a evakuace na moři pro těžce nemocné nebo zraněné na lodi pomocí takových prostředků, jako jsou například soustavy pravidelných hlášení o poloze lodí, záchranná koordinační střediska a záchranné služby pomocí vrtulníků podle ustanovení Mezinárodní úmluvy z r. 1979 o pátrání a záchraně na moři, jakož i podle Příručky pro pátrání a záchranu pro obchodní lodí a podle Příručky MNO pro pátrání a záchranu, vypracovaných Mezinárodní námořní organizací;
- b) na co nejlepší využití rybářských lodí, na nichž je lékař, a stacionárních plavidel na moři, které mohou poskytovat prostory pro nemocné a záchranné prostředky;
- c) na sestavení a další vedení mezinárodního seznamu lékařů a dostupných zařízení pro lékařské ošetření, která na celém světě jsou k dispozici pro poskytování léčebné péče námořníkům v nutných případech;

- d) na vylodění námořníků v přístavech v nezbytných případech;
- e) na repatriaci námořníků hospitalizovaných v cizině, jakmile ji lze uskutečnit, podle stanoviska ošetřujících lékařů s přihlédnutím k přáním a potřebám námořníka;
- f) na zajištění osobní pomoci námořníkům během repatriace podle stanoviska ošetřujících lékařů s přihlédnutím k přáním a potřebám námořníka;
- g) na zřízení zkušebních zdravotnických středisek pro námořníky pověřených
 - i. prováděním šetření o zdravotním stavu, o lékařském ošetřování a o preventivní zdravotní péči o námořníky;
 - ii. školením lékařského personálu a personálu zdravotních služeb v námořním lékařství;
- h) na shromažďování a vyhodnocování statistických údajů o pracovních úrazech, nemocech z povolání a úmrtích námořníků a na jejich integraci do kteréhokoli vnitrostátního systému statistik o pracovních úrazech, nemocech z povolání a úmrtích jiných kategorií pracovníků a jejich harmonizaci;
- i) na organizování mezinárodních výměn technických informací, výcvikového materiálu a vyučovacího personálu, jakož i mezinárodních výcvikových kursů, seminářů a pracovních skupin;
- j) na zabezpečení zdravotnických služeb a lékařských, léčebných a preventivních služeb všem námořníkům, zvláště pro ně určených, v přístavech, nebo na poskytnutí všeobecných zdravotních lékařských služeb a rehabilitace;
- k) na zajištění přepravy mrtvol nebo popela zemřelých námořníků do vlasti podle přání jejich nejbližších příbuzných.

3. Mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany zdraví a lékařské péče o námořníky má se zakládat na dvoustranných nebo mnohostranných smlouvách nebo poradách mezi členskými státy.

Čl. 14

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 15

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl. 16

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva po prvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 17

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 18

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 19

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 20

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 16, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 21

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.14 ÚMLUVA Č. 167 – ÚMLUVA O BEZPEČNOSTI A OCHRANĚ ZDRAVÍ VE STAVEBNICTVÍ, 1988

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

kteřá byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 1. června 1988 na svém sedmdesátém pátém zasedání,

připomínajíc příslušné mezinárodné pracovní úmluvy a doporučení, zejména úmluvu a doporučení o bezpečnostních předpisech (stavebnictví), 1937, doporučení o spolupráci při předcházení nehodám (stavebnictví), 1937, úmluvu o doporučení o ochraně proti záření, 1960, úmluvu o doporučení o zabezpečení strojů, 1963, úmluvu a doporučení o maximální váze, 1967, úmluvu a doporučení o rakovině z povolání, 1974, úmluvu a doporučení o pracovním prostředí (znečištění vzduchu, hluk a vibrace), 1977, úmluvu a doporučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, 1981, úmluvu a doporučení o závodních zdravotních službách, 1985, úmluvu a doporučení o osinku, 1986 a seznam nemocí z povolání, revidovaný v r. 1980, připojený k úmluvě o dávkách při pracovních úrazech, 1964,

rozhodnuvši přijmout některé návrhy o bezpečnosti a ochraně zdraví ve stavebnictví, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy revidující úmluvu o bezpečnostních předpisech (stavebnictví), 1937,

přijímá dne 20. června 1988 tuto úmluvu, která bude přijímá dne 20. června 1988 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o bezpečnosti a ochraně zdraví ve stavebnictví, 1988:

ČÁST I.

Působnost a vymezení pojmů

Čl. 1

1. Tato úmluva se vztahuje na všechny činnosti ve stavebnictví, to je na stavební práce, inženýrské stavitelství a na montážní a demontážní práce včetně všech postupů, operací a dopravy na staveništi, od přípravy staveniště až do dokončení projektu.

2. Členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může po projednání s nejrepresentativnějšími zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují, vyloučit z provádění úmluvy nebo jejích některých ustanovení určitá odvětví hospodářské činnosti nebo určité podniky, ohledně nichž vznikají zvláštní problémy určitého významu, pod podmínkou, že je zachováno bezpečné a zdravé pracovní prostředí.

3. Tato úmluva se vztahuje také na samostatně hospodařící osoby, jak mohou být určeny vnitrostátními právními předpisy.

Čl. 2

Pro účely této úmluvy:

- a) Výraz "stavebnictví" zahrnuje:
 - i. stavitelství včetně hloubení a stavby, přestavby, obnovy, opravy, údržby (včetně čištění a natírání), jakož i bourání všech typů budov nebo staveb,
 - ii. civilní inženýrství včetně hloubení a stavby, přestavby, opravy, údržby a bourání, např. letišť, doků, přístavů, vnitrozemských vodních cest, přehrad, ochranných prací na řekách a pobřeží nebo proti lavinám, silnic a dálnic, železnic, mostů, tunelů, viaduktů, děl veřejně prospěšných sloužících komunikacím, odvodňování, ke svodu použité vody a zásobování vodou a energií,
 - iii. montáž a demontáž prefabrikovaných budov a staveb, jakož i výrobu prefabrikovaných dílů na staveništi,
- b) výraz "staveniště" znamená místo, na kterém probíhají práce nebo operace popsané v bodě a),
- c) výraz "pracoviště" znamená všechna místa, kde pracovníci musí být nebo kam se musí odebrat vzhledem ke své práci a jež jsou pod kontrolou zaměstnavatele ve smyslu níže uvedeného bodu e),
- d) výraz "pracovník" znamená každou osobu zaměstnanou ve stavebnictví,
- e) výraz "zaměstnavatel" znamená:
 - i. fyzickou nebo právnickou osobu, která zaměstnává jednoho nebo více pracovníků na staveništi,
 - ii. podle okolností buď hlavního podnikatele, podnikatele nebo poddávatele,
- f) výraz "příslušná osoba" znamená osobu mající dostatečnou kvalifikaci, jako vhodné vzdělání a dostatečné znalosti, zkušenost a zručnost pro bezpečný výkon určité práce. Příslušné úřady mohou stanovit vhodná kritéria pro jmenování takových osob a určit povinnosti, které mají,
- g) výraz "lešení" znamená každou dočasnou konstrukci, pevnou, zavěšenou nebo pohyblivou, jakož i její podpůrné části používané k tomu, aby nesly dělníky a materiál nebo zajišťovaly přístup na takovou konstrukci, pokud nejde o zdvihadla ve smyslu bodu h) níže,
- h) výraz "zdvihadla" znamená upevněné nebo pohyblivé zařízení používané ke zvedání nebo spouštění osob nebo břemen,

- i) výraz "vázací prostředky" znamená všechny prostředky, pomocí nichž lze upevnit břemeno ke zdvihadlu, které však nejsou nedílnou součástí zdvihadla nebo břemene.

ČÁST II.

Obecná ustanovení

Čl. 3

Opatření, která mají být učiněna k provedení této úmluvy, budou projednávána s nejreprezentativnějšími zúčastněnými organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 4

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že na základě vyhodnocení nebezpečí existujících pro bezpečnost a zdraví, přijme a bude udržovat v platnosti právní předpisy, které zajišťují provádění ustanovení úmluvy.

Čl. 5

1. Právní předpisy přijaté podle článku 4 mohou stanovit, že budou v praxi prováděny technickými normami nebo praktickými směrnici nebo jinými vhodnými prostředky odpovídajícími vnitrostátním podmínkám a praxi.

2. Při provádění článku 4 a odstavce 1 tohoto článku každý členský stát přihlédně k příslušným normám přijatým uznávanými mezinárodními organizacemi v oblasti normalizace.

Čl. 6

Budou přijata opatření pro zajištění spolupráce mezi zaměstnavateli a pracovníky v zájmu zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví na staveništích, a to v souladu s úpravou stanovenou vnitrostátními právními předpisy.

Čl. 7

Vnitrostátní právní předpisy budou požadovat, aby zaměstnavatelé a samostatně hospodářící osoby dodržovali předepsaná bezpečnostní a zdravotní opatření na pracovištích.

Čl. 8

1. Kdykoli dva nebo více zaměstnavatelů provádí současně činnost na jednom staveništi:

- a) hlavní podnikatel nebo jiná osoba nebo organizace provádějící účinnou kontrolu nebo mající hlavní odpovědnost za veškerou činnost na staveništi bude odpovědný za koordinaci předepsaných bezpečnostních a zdravotních opatření a za dodržování těchto opatření, pokud je to slučitelné s vnitrostátními právními předpisy,
- b) jakmile hlavní podnikatel nebo jiná osoba nebo organizace provádějící účinnou kontrolu nebo mající hlavní odpovědnost nad veškerou činností na sta-

veništi tam není přítomen, má jmenovat, pokud je to slučitelné s vnitrostátními právními předpisy, příslušnou osobu nebo organizaci na místě, mající autoritu a nezbytné prostředky, aby zajistila jeho jménem koordinaci a dodržování opatření stanovených v bodě a) výše,

- c) každý zaměstnavatel bude odpovídat za provádění stanovených opatření, pokud jde o pracovníky, kteří jsou mu podřízeni.

2. Kdykoli zaměstnavatelé nebo samostatně hospodařící osoby konající současně práce na jednom staveništi, musí spolupracovat při provádění bezpečnostních a zdravotních opatření stanovených podle vnitrostátních právních předpisů.

Čl. 9

Osoby odpovědné za návrh a plánování stavebního projektu musí mít na zřeteli bezpečnost a ochranu zdraví stavebních pracovníků v souladu s vnitrostátními právními předpisy a praxí.

Čl. 10

Vnitrostátní právní předpisy mají stanovit, že pracovníci na všech pracovištích a v míře, v jaké vykonávají kontrolu nad zařízením a pracovními metodami, mají právo a povinnost podílet se na zajištění bezpečných pracovních podmínek a vyjadřovat názory k přijatým pracovním postupům, pokud mohou mít vliv na bezpečnost a zdraví.

Čl. 11

Vnitrostátní právní předpisy stanoví, že pracovníci jsou povinni:

- a) spolupracovat co nejúže se svým zaměstnavatelem při provádění předepsaných bezpečnostních a zdravotních opatření,
- b) přiměřeným způsobem pečovat o svou vlastní bezpečnost a zdraví a o bezpečnost a zdraví jiných osob, které mohou být postiženy jejich jednáním nebo opomenutím při práci,
- c) používat zařízení daných jim k dispozici a nezacházet špatně se zařízením, které jim bylo poskytnuto pro jejich vlastní ochranu nebo pro ochranu druhých,
- d) oznamovat bez prodlení svému bezprostřednímu nadřízenému a představiteli pracovníků pro bezpečnost, pokud existuje, každou situaci, jež by podle nich mohla představovat riziko a které nemohou sami čelit,
- e) dbát předepsaných bezpečnostních a zdravotních opatření.

Čl. 12

1. Vnitrostátní právní předpisy mají stanovit, že každý pracovník má právo vyhnout se nebezpečí, má-li důvodně za to, že bezprostřední a vážné nebezpečí ohrožuje jeho bezpečnost a zdraví, a povinnost ihned o tom zpravit svého bezprostředního nadřízeného.

2. Hrozí-li bezprostřední nebezpečí bezpečnosti pracovníků, zaměstnavatel má učinit okamžitá opatření k zastavení práce a podle povahy případu k evakuaci dělníků.

ČÁST III.

Preventivní a ochranná opatření

Čl. 13

Bezpečnost na pracovištích

1. Budou učiněna veškerá vhodná bezpečnostní opatření tak, aby všechna pracoviště byla bezpečná a bez rizika pro bezpečnost a zdraví pracovníků.

2. Budou zajištěny, udržovány a, kde je toho třeba, označeny bezpečné přístupové cesty na pracoviště a odchod z nich.

3. Budou učiněna veškerá vhodná bezpečnostní opatření k ochraně osob přítomných na staveništi nebo v jeho nejbližším okolí před nebezpečími, která mohou na takovém místě vzniknout.

Čl. 14

Lešení a žebříky

1. Jestliže práce nemůže být bezpečně provedena na zemi nebo ze země nebo z některé části budovy či jiné stálé stavby, má být opatřeno a udržováno bezpečné a vhodné lešení nebo učiněno stejně bezpečné a vhodné opatření.

2. Není-li jiný bezpečný přístup na vyvýšená pracoviště, mají být opatřeny vhodné a spolehlivé žebříky. Musí být náležitě zabezpečeny proti mimovolnému pohybu.

3. Všechna lešení a žebříky budou konstruovány a používány v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

4. Lešení budou prohlížena příslušnou osobou v případech a ve lhůtách stanovených vnitrostátními právními předpisy.

Čl. 15

Zdvihadla a vázací prostředky

1. Každé zdvihadlo a vázací prostředek, včetně jejich podstatných částí, příslušenství, upevnění, zakotvení a podpěr mají být:

- a) dobře projektovány a konstruovány z materiálů dobré jakosti a dostatečné odolnosti pro účely, pro které se jich užívá,
- b) správně instalovány a používány,
- c) udržovány v dobrém funkčním stavu,
- d) prohlíženy a přezkušovány příslušnou osobou ve lhůtách a případech stanovených vnitrostátními právními předpisy; o výsledcích těchto prohlídek a zkoušek budou vedeny záznamy,

- e) obsluhováni pracovníky, kterým se dostalo příslušného výcviku v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

2. Zdvihadlo se nesmí používat ke zvedání, spouštění nebo přepravě osob, není-li konstruováno, instalováno a používáno k takovému účelu v souladu s vnitrostátními právními předpisy, s výjimkou nepředvídané události, kdy může dojít k těžkému nebo smrtelnému úrazu, jestliže zdvihadla lze bezpečně použít k takovému účelu.

Čl. 16

Zařízení pro dopravu, přemísťování zemin a zacházení s materiálem

1. Všechna vozidla a zařízení pro přemísťování zemin a zacházení s materiálem mají být:

- a) dobře projektována a konstruována s přihlédnutím, pokud možno, k ergonomickým zásadám,
- b) udržována v dobrém funkčním stavu,
- c) správně používána,
- d) obsluhována pracovníky, kterým se dostalo vhodného výcviku v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

2. Na všech staveništích, kde se používá vozidel a zařízení pro přemísťování zemin a zacházení s materiálem

- a) budou pro ně zajištěny bezpečné a vhodné přístupové cesty,
- b) provoz bude organizován a kontrolován tak, aby bylo zajištěno jejich bezpečné používání.

Čl. 17

Zařízení, stroje, příslušenství a nářadí

1. Zařízení, stroje a výstroj, včetně ručního nářadí, s motorem nebo bez něho, budou

- a) dobře projektovány a konstruovány s přihlédnutím, pokud možno, k ergonomickým zásadám,
- b) udržovány v dobrém funkčním stavu,
- c) užívány pouze pro práce, pro které jsou určeny, pokud použití k jiným, než původním účelům nebylo vyhodnoceno příslušnou osobou, která rozhodla, že takové použití je bezpečné,
- d) obsluhováni pracovníky, kterým se dostalo příslušného výcviku.

2. Tam, kde je to vhodné, bude výrobce nebo zaměstnavatelem dáno náležité poučení o bezpečném užívání, a to formou srozumitelnou uživatelům.

3. Tlaková zařízení a přístroje budou prohlíženy a přezkušovány příslušnou osobou v případech a ve lhůtách stanovených vnitrostátními právními předpisy.

Čl. 18

Práce ve výškách včetně prací na střeších

1. Jestliže je nezbytné čelit nebezpečí nebo kde výše stavby nebo její sklon je větší, než stanoví vnitrostátní právní předpisy, je třeba učinit preventivní opatření, aby se bránilo pádu pracovníků a náradí nebo jiných předmětů či materiálu.

2. Jestliže pracovníci musí pracovat na střeších nebo v jejich blízkosti nebo na jiných místech krytých křehkým materiálem, jímž je možno propadnout, je třeba učinit preventivní opatření, aby se zabránilo mimovolnému vstupu na křehký materiál nebo propadnutí skrze něj.

Čl. 19

Výkopy, šachty, zemní práce, podzemní práce a tunely

Ve výkopu, v šachtě při zemní práci, při podzemní práci nebo v tunelech mají být učiněna přiměřená bezpečnostní opatření,

- a) aby se vhodnými podpěrami nebo jinak zabránilo tomu, že pracovníci budou ohroženi pádem nebo uvolněním zeminy, skal nebo jiného materiálu,
- b) aby se zabránilo nebezpečí způsobenému pádem osob, materiálu nebo předmětů nebo přívalem vody do výkopu, šachty, zemních prací, podzemních prací nebo tunelu,
- c) aby bylo zajištěno dostatečné větrání na každém pracovišti tak, aby se udrželo dýchatelné ovzduší a omezily kouř, plyn, pára, prach a jiné nečistoty na úrovni, která není nebezpečná nebo škodlivá zdraví a je v mezích dovolených vnitrostátními právními předpisy,
- d) aby se pracovníkům umožnilo dostat se do bezpečí v případě požáru nebo přívalu vody nebo materiálu,
- e) aby se pro pracovníky vyloučilo riziko pocházející z možných podzemních nebezpečností, jako je proudění kapalin nebo přítomnost kapes plynu, a to vhodným šetřením za účelem jejich lokalizace.

Čl. 20

Jímky a kesony

1. Každá jímka a keson mají být

- a) dobře postaveny, z vhodného a bezvadného materiálu a dostatečně pevné,
- b) opatřené dostatečným zařízením umožňujícím pracovníkům dostat se do bezpečí v případě přívalu vody nebo materiálu.

2. Stavbu, umístění, změny nebo demontáž jímky nebo kesonu lze konat pouze za přímého dohledu příslušné osoby.

3. Každá jímka a keson mají být kontrolovány příslušnou osobou ve stanovených intervalech.

Čl. 21

Práce ve stlačeném vzduchu

1. Práce ve stlačeném vzduchu se může vykonávat pouze v souladu s opatřeními stanovenými vnitrostátními právními předpisy.

2. Práce ve stlačeném vzduchu mohou vykonávat pouze pracovníci, jejichž tělesná schopnost pro takovou práci byla potvrzena lékařskou prohlídkou, a v přítomnosti osoby příslušné pro dohled nad průběhem prací.

Čl. 22

Konstrukční rámy a bednění

1. Postavit konstrukční rámy a jejich části, bednění, konstrukční lešení a vzpěry lze pouze za dohledu příslušné osoby.

2. Budou učiněna dostatečná opatření, aby se zabránilo ohrožení pracovníků v důsledku dočasné nepevnosti nebo lability konstrukce.

3. Bednění, konstrukční lešení a vzpěry musí být projektovány, konstruovány a udržovány tak, aby bezpečně unesly celé zatížení, jemuž mohou být vystaveny.

Čl. 23

Práce nad vodou

Kde se práce koná nad vodou nebo v její těsné blízkosti, budou učiněna vhodná opatření pro

- a) zabránění pádu pracovníků do vody,
- b) záchranu pracovníků před nebezpečím utonutí,
- c) bezpečnou a přiměřenou dopravu.

Čl. 24

Bourání

Jestliže bourání budovy nebo konstrukce může představovat nebezpečí pro pracovníky nebo pro veřejnost,

- a) budou v souladu s vnitrostátními právními předpisy přijata vhodná bezpečnostní opatření, metody a postupy včetně těch, které se týkají odstranění odpadu a zbytků,
- b) práce budou plánovány a provedeny pouze za dohledu příslušné osoby.

Čl. 25

Osvětlení

Na každém pracovišti a na každém jiném místě na staveništi, kudy může pracovník procházet, bude zajištěno vhodné a dostatečné osvětlení, případně přenosnými osvětlovacími zařízeními.

Čl. 26

Elektřina

1. Veškerá elektrická zařízení a instalace budou konstruována, instalována a udržována příslušnou osobou a používána tak, aby se zabránilo nebezpečí.

2. Před započítím stavebních prací a v jejich průběhu budou učiněna vhodná opatření, aby se zjistilo, zda pod stavenišťem, nad ním nebo na něm není kabel nebo elektrický přístroj pod proudem, a aby se zabránilo každému nebezpečí, které z toho může pro pracovníky vzniknout.

3. Kladení a údržba elektrických kabelů a přístrojů na staveništích musí odpovídat technickým normám a pravidlům používaným na vnitrostátní úrovni.

Čl. 27

Výbušniny

Výbušniny smějí být skladovány, dopravovány, používány nebo s nimi zacházeno pouze

- a) za podmínek stanovených vnitrostátními právními předpisy,
- b) příslušnou osobou, která má učinit nezbytná opatření, aby se zabránilo tomu, aby pracovníci nebo jiné osoby byli vystaveni nebezpečí úrazu.

Čl. 28

Ohrožení zdraví

1. Jestliže pracovník může být vystaven chemickému, fyzikálnímu nebo biologickému ohrožení v takovém rozsahu, že to může ohrožovat jeho zdraví, mají být učiněna příslušná preventivní opatření, aby se zabránilo takové expozici.

2. Aby se předešlo expozici zmíněné v odstavci 1,

- a) nebezpečné látky mají být nahrazeny neškodnými nebo méně nebezpečnými látkami, kdykoli je to možné, nebo
- b) mají být uplatněna technická opatření na zařízení, stroje, nářadí nebo postupy, nebo
- c) pokud není možné vyhovět ustanovením bodů a) nebo b) výše, budou preventivní opatření zahrnovat jiná účinná opatření, včetně použití osobních ochranných pracovních prostředků a ochranného oděvu.

3. Jestliže pracovníci musí vstupovat do oblasti, kde může být obsažena jedovatá nebo škodlivá látka nebo nedostatek kyslíku nebo hořlavé ovzduší, mají být učiněna vhodná opatření, aby se předešlo nebezpečí.

4. Odpad nesmí být ničen na staveništi nebo z něho odstraněn způsobem, který by mohl škodit zdraví.

Čl. 29

Ochrana proti ohni

1. Zaměstnavatel má učinit všech vhodná opatření, aby se
 - a) zabránilo nebezpečí požáru,
 - b) rychle a účinně potlačil každý zárodek požáru,
 - c) zajistila rychlá a bezpečná evakuace osob.
2. Je třeba zajistit dostatečné a vhodné uskladnění hořlavých kapalin, pevných látek a plynů.

Čl. 30

Osobní ochranné pracovní prostředky a ochranný oděv

1. Tam, kde není možno jinými prostředky zajistit dostatečnou ochranu pracovníků proti nebezpečí nehody nebo újmy na zdraví včetně vystavení nepříznivým podmínkám, bude zaměstnavatel poskytovat a udržovat vhodné osobní ochranné prostředky a ochranný oděv s přihlédnutím k povaze práce a rizika, a to bez nákladů pro pracovníky podle vnitrostátních právních předpisů.
2. Zaměstnavatel má učinit vhodná opatření, aby pracovníkům umožnil používat osobní ochranné prostředky, a zajistit jejich správné používání.
3. Ochranné prostředky a ochranný oděv musí odpovídat normám stanoveným příslušným úřadem s přihlédnutím, pokud možno, k ergonomickým zásadám.
4. Pracovníci mají být vedeni k tomu, aby náležitě užívali osobních ochranných prostředků a ochranných oděvů, které jsou jim dány k použití, a pečovali o ně.

Čl. 31

První pomoc

Zaměstnavatel je odpověden zajistit, že první pomoc, včetně cvičeného personálu, může být poskytnuta kdykoli. Je třeba učinit opatření k zajištění dopravy pracovníků, kteří utrpěli úraz nebo náhle onemocněli, k lékařskému ošetření.

Čl. 32

Sociální zařízení

1. Na každém staveništi nebo v jeho blízkosti musí být zajištěno dostatečné množství pitné vody.
2. Na každém staveništi nebo v jeho blízkosti musí být zajištěna a udržována, podle počtu pracovníků a doby trvání prací, tato zařízení:
 - a) sanitární zařízení a umývárny,
 - b) zařízení pro převlékání, uložení a sušení oděvů,

- c) místnosti, kde pracovníci mohou jíst a kde se mohou skrýt při přerušení práce nebo pro nepříznivé počasí.

3. Sanitární zařízení a umývárny by měly být pro muže a ženy oddělené.

Čl. 33

Informace a školení

Pracovními mají být přiměřeně a vhodně

- a) informování o možném ohrožení bezpečnosti a zdraví, jemuž mohou být na svém pracovišti vystaveni,
- b) poučení a vyškolení o dosažitelných opatřeních pro předcházení a zvládnutí takových nebezpečí a pro ochranu proti nim.

Čl. 34

Hlášení o nehodách a nemocech

Vnitrostátní právní předpisy stanoví, že příslušnému úřadu mají být ve stanovené době hlášeny pracovní úrazy a nemoci z povolání.

ČÁST IV.

Provádění

Čl. 35

Každý členský stát

- a) učiní všechna potřebná opatření včetně stanovení vhodných sankcí a nápravných opatření k zajištění účinného provádění ustanovení úmluvy,
- b) zajistí příslušné inspekční služby ke kontrole provádění opatření, která mají být přijata podle ustanovení úmluvy, a vybaví tyto služby nezbytnými prostředky tak, aby plnily svůj úkol, nebo se přesvědčí, že se provádí náležitá kontrola.

ČÁST V.

Závěrečná ustanovení

Čl. 36

Tato úmluva reviduje úmluvu o bezpečnostních předpisech (stavebnictví), 1937.

Čl. 37

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 38

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 39

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je запиše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 40

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 41

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 42

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 43

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 39, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 44

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

4.15 ÚMLUVA Č. 171 – ÚMLUVA O NOČNÍ PRÁCI, 1990

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce, a tam se sešla
dne 6. června 1990 na svém 77. zasedání,

majíc na zřeteli ustanovení mezinárodních pracovních úmluv a doporučení
o noční práci dětí a osob mladistvých a zvláště ustanovení Úmluvy a Doporučení
o noční práci mladistvých osob (neprůmyslová povolání), 1946, Úmluvy o noční
práci mladistvých osob (průmysl) (revidovaná), 1948, a Doporučení o noční práci
dětí a mladistvých osob (zemědělství), 1921,

a

majíc na zřeteli ustanovení mezinárodních pracovních úmluv a doporučení
o noční práci žen a zvláště ustanovení Úmluvy o noční práci (ženy) (revidovaná),
1948, a Protokol z roku 1990 k ní, Doporučení o noční práci žen (zemědělství),
1921, a odstavec 5 Doporučení o ochraně mateřství, 1952, a

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o diskriminaci (zaměstnání a povolání),
1958,

a

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o ochraně mateřství (revidovaná), 1952,

a

rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se noční práce, jež jsou
čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání, a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne dvacátého šestého června roku tisíc devět set devadesát tuto
úmluvu, která může být označovaná jako Úmluva o noční práci, 1990:

Čl. I

Pro účely této úmluvy:

- a) výraz „noční práce“ znamená veškerou práci, která je vykonávána po dobu
ne méně než sedmi po sobě jdoucích hodin zahrnující interval mezi půlnocí
a pátou hodinou ranní a která bude určena příslušným orgánem po projednání
s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků nebo
kolektivními smlouvami;
- b) výraz „noční pracovník“ znamená zaměstnanou osobu, jejíž práce vyžaduje,
aby byla vykonávána v průběhu podstatného počtu hodin noční práce, který
přesahuje stanovený limit. Tento limit bude stanoven příslušným orgánem
po projednání s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pra-
covníků nebo kolektivními smlouvami.

Čl. 2

1. Tato úmluva se vztahuje na všechny zaměstnané osoby s výjimkou těch osob, které jsou zaměstnány v zemědělství, v chovu dobytka, v rybolovu, v námořní dopravě nebo ve vnitrostátní plavbě.

2. Člen, který ratifikuje tuto úmluvu, může po projednání s reprezentativními organizacemi zúčastněných zaměstnavatelů a pracovníků vyloučit z jejího rozsahu zcela nebo zčásti omezené kategorie pracovníků, pokud by u nich provádění Úmluvy vyvolalo zvláštní problémy podstatné povahy.

3. Každý člen, který využije možnosti poskytnuté v odstavci 2 tohoto článku, uvede ve svých zprávách o provádění Úmluvy podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce všechny kategorie pracovníků takto vyloučené a důvody, pro které byly vyloučeny. Rovněž uvede všechna opatření učiněná k postupnému rozšíření ustanovení Úmluvy na dotyčné pracovníky.

Čl. 3

1. Ve prospěch nočních pracovníků budou učiněna zvláštní opatření vyžadována povahou noční práce, která budou zahrnovat jako minimum opatření uvedená v člancích 4 až 10, a to za účelem chránit zdraví nočních pracovníků, napomáhat jim při plnění jejich rodinných a společenských povinností, poskytovat jim příležitosti pro rozvoj a postup v zaměstnání a přiměřeně je odškodňovat. Tato opatření budou také přijata v oblasti bezpečnosti práce a ochrany mateřství pro všechny, kteří vykonávají noční práci.

2. Opatření, uvedená v odstavci 1 výše, mohou být prováděna postupně.

Čl. 4

1. Na vlastní žádost budou mít pracovníci právo podrobit se bezplatnému lékařskému vyšetření a obdržet radu o tom, jak se vyhnout zdravotním problémům spojeným s jejich prací nebo jak omezit tyto problémy:

- a) před zařazením jako noční pracovník;
- b) v pravidelných intervalech během tohoto zařazení;
- c) jestliže pocítí během takového zařazení zdravotní problémy, které nejsou způsobeny jinými činiteli než výkonem noční práce.

2. S výjimkou konstatování o zdravotní nezpůsobilosti k noční práci, obsah nálezu takového vyšetření nebude bez souhlasu pracovníků předán nikomu jinému a nebude užíván v jejich neprospěch.

Čl. 5

Pracovníkům vykonávajícím noční práci budou k dispozici přiměřené prostředky první pomoci včetně opatření umožňujících v případě potřeby rychle převezení takových pracovníků na místo, kde jim může být poskytnuto vhodné ošetření.

Čl. 6

1. Noční pracovníci, kteří jsou ze zdravotních důvodů uznáni za nezpůsobilé pro noční práci, budou převedeni, kdykoli to bude proveditelné, na podobnou práci, pro kterou jsou způsobilí.

2. Jestliže převedení na takovou práci není proveditelné, budou těmto pracovníkům poskytnuty stejné dávky jako dávky jiným pracovníkům, kteří jsou neschopni pracovat nebo si zajistit zaměstnání.

3. Nočnímu pracovníkovi, který je uznán jako dočasně nezpůsobilý pro noční práci, bude poskytnuta stejná ochrana proti propuštění nebo proti výpovědi jako jiným pracovníkům, kterým brání v práci zdravotní důvody.

Čl. 7

1. Budou přijata opatření k zajištění toho, aby pracovnícím, které by jinak byly vyzvány pracovat v noci, byla dána možnost jiné než noční práce:

- a) po dobu minimálně 16 týdnů před a po narození dítěte, z čehož nejméně 8 týdnů bude před očekávaným narozením dítěte;
- b) v průběhu dalšího období na základě předloženého lékařského potvrzení, podle kterého je to nutné z důvodu zdraví matky nebo dítěte:
 - i. v době těhotenství;
 - ii. během určité doby, která následuje po období po narození dítěte, stanoveném v souladu s písmenem (a) výše, jejíž délka bude stanovena příslušným orgánem po projednání s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

2. Opatření uvedená v odstavci 1 tohoto článku mohou zahrnovat převedení na denní práci, pokud je to možné, poskytování dávek sociálního zabezpečení nebo prodloužení mateřské dovolené.

3. Během období uvedeného v odstavci 1 tohoto článku:

- a) pracovnice nesmí být propuštěna ani jí nesmí být dána výpověď vyjma oprávněných důvodů, které nesouvisí s těhotenstvím nebo narozením dítěte;
- b) příjem pracovnice bude udržován na úrovni postačující k zachování přiměřené životní úrovně pro ni a pro její dítě. Zachování takového příjmu může být zajištěno jakýmkoli z opatření uvedených v odstavci 2 tohoto článku, jinými vhodnými opatřeními nebo kombinací těchto opatření,
- c) pracovnice nesmí ztratit výhody vyplývající z jejího postavení, služební hodnosti a možnosti dalšího služebního postupu v zaměstnání, které mohou být spojeny s pracovním místem při noční práci, které normálně zastává.

4. Ustanovení tohoto článku nesmí mít za následek snižování ochrany a výhod spojených s mateřskou dovolenou.

Čl. 8

Odškodnění poskytovaná nočním pracovníkům formou délky pracovní doby, platu nebo podobných výhod budou uznávat charakter noční práce.

Čl. 9

Nočním pracovníkům, a pokud je to nezbytné, i pracovníkům, kteří vykonávají noční práci, budou poskytovány vhodné sociální služby.

Čl. 10

1. Před zavedením pracovního rozvrhu vy řadujícího práci nočních pracovníků zaměstnavatel projedná se zástupci dotyčných pracovníků podrobnosti takového rozvrhu a formy organizace noční práce, které jsou nejlépe přizpůsobeny podniku a jeho personálu, stejně jako opatření vyžadována z hlediska bezpečnosti práce a ochrany zdraví a sociálních služeb. V podnicích, které zaměstnávají noční pracovníky, se budou tyto konzultace konat pravidelně.

2. Pro účely tohoto článku výraz „zástupci pracovníků“ znamená osoby, které jsou za takové uznány podle vnitrostátního zákonodárství nebo praxe, v souladu s Úmluvou o zástupcích pracovníků, 1971.

Čl. 11

1. Ustanovení této úmluvy mohou být prováděna právními předpisy, kolektivními smlouvami, rozhodčími výroky nebo soudními rozhodnutími, kombinací těchto způsobů nebo jakýmkoliv jinými způsoby odpovídajícími vnitrostátním podmínkám a praxi. Pokud nejsou naplněna jinými způsoby, budou ustanovení Úmluvy prováděna zákony nebo jinými právními předpisy.

2. Pokud jsou ustanovení této úmluvy prováděna zákony nebo jinými právními předpisy, budou tyto předběžně projednány s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 12

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 13

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem.

2. Úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistruje ratifikace dvou členů.

3. Poté tato úmluva vstoupí v platnost pro každého dalšího člena dvanáct měsíců od data, kdy bude zaregistrována jeho ratifikace.

Čl. 14

1. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let od data, kdy poprvé vstoupila v platnost, aktem sděleným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který jej zaregistruje. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok od data, kdy byla zaregistrována.

2. Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 15

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce vyrozumí všechny členy Mezinárodní organizace práce o registraci všech ratifikací a výpovědí, které mu sdělí členové Organizace.

2. Když bude oznamovat členům Organizace registraci druhé ratifikace, jež mu bude sdělena, upozorní generální ředitel členy Organizace na datum, kterým tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 16

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 17

Kdykoli to bude Správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 18

1. Jestliže konference přijme novou úmluvu, která zcela nebo zčásti reviduje tuto úmluvu, potom pokud nova úmluva nestanoví jinak,

- a) ratifikace členem nové revidující úmluvy bude ipso iure znamenat okamžitou výpověď této úmluvy nehledě na ustanovení výše uvedeného článku 14, s výhradou, že nová revidující úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato úmluva členům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva zůstane však v platnosti co do formy a obsahu pro ty členy, kteří ji ratifikovali, avšak neratifikovali revidující úmluvu.

Čl. 19

Anglické a francouzské znění této úmluvy jsou stejně závazná.

4.16 ÚMLUVA Č. 176 – ÚMLUVA TÝKAJÍCÍ SE BEZPEČNOSTI A ZDRAVÍ PŘI PRÁCI V DOLECH

Generální konference Mezinárodní organizace práce, která byla svolána do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se sešla na svém osmdesátém druhém zasedání dne 6. června 1995, a

berouc na vědomí mezinárodní pracovní úmluvy a doporučení,
a zejména Úmluvu o zrušení nucené práce, 1957; Úmluvu
a Doporučení o ochraně proti záření, 1960; Úmluvu
a Doporučení o kontrole nad strojním zařízením, 1963; Úmluvu
a Doporučení o odškodňování pracovních úrazů, 1964; Úmluvu
a Doporučení o minimálním věku /práce v podzemí/, 1965;
Úmluvu o lékařských prohlídkách mladistvých /práce v podzemí/, 1965;
Úmluvu

a Doporučení o pracovním prostředí /znečištění vzduchu, hluk a vibrace/, 1977; Úmluvu

a Doporučení o bezpečnosti a zdraví při práci, 1981; Úmluvu

a Doporučení o závodních zdravotních službách, 1985; Úmluvu

a Doporučení o asbestu, 1986; Úmluvu

a Doporučení o bezpečnosti a zdraví ve stavebnictví, 1988; Úmluvu

a Doporučení o chemikáliích, 1990;

a Úmluvu a Doporučení o prevenci závažných průmyslových nehod, 1993, a

berouc v úvahu, že pracovníci potřebují a mají právo na informace, výcvik a konsultace k a na účast při přípravě a zavádění bezpečnostních a zdravotních opatření, dotýkajících se nebezpečí a rizik, jimž jsou vystaveni v hornictví, a

uznávajíc, že je žádoucí předcházet všem smrtelným úrazům, poraněním či poškozením zdraví, které by mohli utrpět pracovníci nebo obyvatelstvo, jakož i škodám na životním prostředí, které by mohly být důsledkem bánské činnosti, a

berouc v úvahu potřebu spolupráce mezi Mezinárodní organizací práce, Světovou zdravotnickou organizací, Mezinárodní agenturou pro atomovou energii a dalšími příslušnými institucemi a berouc na vědomí relevantní nástroje, kodexy praktických zásad a směrnice vydané těmito organizacemi a rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se bezpečnosti a zdraví při práci v dolech, což je čtvrtý bod programu zasedání, a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy;

přijímá dne dvacátého druhého června roku tisícího devítistého devadesátého pátého následující Úmluvu, která se bude nazývat jako Úmluva o bezpečnosti a zdraví při práci v dolech, 1995:

Část I. Definice

Článek 1

1. Pro účely této Úmluvy pojem "důl" zahrnuje
 - a) prostory na povrchu a v podzemí, kde probíhají zejména následující činnosti:
 - i) průzkum na užitkové nerosty s výjimkou nafty a plynu, který má za následek mechanické porušení terénu;
 - ii) těžba nerostů s výjimkou nafty a plynu;
 - iii) úprava vytěžených nerostů zejména drcení, mletí, nabohacování nebo praní; a
 - b) veškeré stroje, zařízení, přístroje, linky, budovy a inženýrské stavby používané v souvislosti s činnostmi uvedenými výše pod bodem a).

2. Pro účely této Úmluvy termín "zaměstnavatel" znamená jakoukoliv fyzickou nebo právnickou osobu, která zaměstnává jednoho nebo více pracovníků v dole jakož i, když to kontext vyžaduje, provozovatele, hlavního dodavatele, dodavatele nebo subdodavatele.

Část II. Působnost a způsoby provádění

Článek 2

1. Tato Úmluva se vztahuje na všechny doly.
2. Po projednání s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a zaměstnanců, jichž se to týká, příslušný orgán členského státu, který Úmluvu ratifikuje:
 - a) může vyloučit určité kategorie dolů z provádění Úmluvy nebo určitých jejích ustanovení, jestliže celková ochrana poskytovaná na těchto dolech podle vnitrostátního zákonodárství a praxe není horší než ta, která by vyplynula z plného uplatnění ustanovení Úmluvy;
 - b) sestaví, v případě vyloučení určitých kategorií dolů podle klausule a) výše, plány na postupné zahrnutí všech dolů.
3. Členský stát, který ratifikuje Úmluvu a využije možnosti poskytnuté v odstavci 2a) výše, uvede ve svých zprávách o provádění Úmluvy předkládaných podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce každou jednotlivou kategorii dolů takto vyloučených a důvody tohoto vyloučení.

Článek 3

Členský stát ve světle vnitrostátních podmínek a praxe a po projednání s nejreprezentativnějšími organizacemi dotčených zaměstnavatelů a zaměstnanců zformuluje, uskuteční a periodicky zreviduje souhrnnou politiku bezpečnosti

a ochrany zdraví při práci v dolech, zejména s ohledem na opatření, která uvedou v platnost ustanovení Úmluvy.

Článek 4

1. Opatření k zajištění provádění Úmluvy budou stanovena vnitrostátními zákony a nařízeními.

2. Kde je to vhodné, budou tyto vnitrostátní zákony a předpisy doplněny o:

- a) technické normy, směrnice nebo soubory praktických pokynů; nebo
- b) jiné prostředky provádění, jež budou v souladu s vnitrostátní praxí; které určí příslušný orgán.

Článek 5

1. Vnitrostátní zákony a nařízení podle článku 4 odstavec 1 určí kompetentní orgán, který bude sledovat a regulovat různé aspekty bezpečnosti a zdraví při práci v dole.

2. Takové vnitrostátní zákony a nařízení stanoví:

- a) dohled nad bezpečností a zdravím v dolech;
- b) kontrolu dolů inspektory určenými pro ten účel kompetentním orgánem;
- c) postupy pro hlášení a vyšetřování smrtelných a vážných nehod, nebezpečných událostí a důlních katastrof tak, jak jsou definovány vnitrostátními zákony či nařízeními;
- d) sestavování a publikování statistik o úrazech, nemocech z povolání a nebezpečných událostech tak, jak jsou definovány vnitrostátními zákony či nařízeními;
- e) pravomoc kompetentního orgánu zastavit nebo omezit bánské aktivity z bezpečnostních a zdravotních důvodů do té doby, než stav dávající podnět k zastavení nebo omezení bude napraven;
- f) zavedení účinných postupů, které by zajistily realizaci práv zaměstnanců a jejich zástupců na to, aby s nimi byly konzultovány záležitosti a aby se mohli podílet na opatřeních týkajících se bezpečnosti a zdraví na pracovišti.

3. Takové vnitrostátní zákony a nařízení stanoví, že výroba, skladování, doprava a použití výbušnin a iniciačních přístrojů v dole bude prováděno kompetentními a pověřenými osobami nebo pod jejich přímým dohledem.

4. Takové vnitrostátní zákony a nařízení budou specifikovat:

- a) požadavky týkající se bánské záchranné služby, první pomoci a přiměřené vybavenosti lékařskou službou;
- b) povinnost opatřit a udržovat adekvátní samozáchranné dýchací přístroje pro zaměstnance hlubinných uhelných dolů a kde je to zapotřebí, i pro zaměstnance jiných hlubinných dolů;

- c) ochranná opatření k zabezpečení opuštěných důlních děl tak, aby se vyloučila nebo minimalizovala rizika pro bezpečnost a zdraví;
- d) požadavky na bezpečné skladování, dopravu a disponování s nebezpečnými látkami používanými při bánských pracích a totéž, pokud jde o odpad na dole vzniklý;
- e) kde je to třeba, povinnost dodat dostatek sanitárních potřeb a zařízení, kde se lidé mohou umýt, převléknout a najíst.

5. Takové vnitrostátní zákony a nařízení stanoví, že zaměstnavatel odpovědný za důl zajistí, aby byly připraveny plány děl před zahájením provozu a aby takové plány v případě jakékoliv významné úpravy byly periodicky aktualizovány a v prostoru dolu dostupné.

Část III. Preventivní a ochranná opatření na dole

A. Odpovědnost zaměstnavatelů

Článek 6

Při přijímání preventivních a ochranných opatření podle této části Úmluvy má zaměstnavatel riziko vyhodnotit a zabývat se s ním v následujícím pořádku co do důležitosti:

- a) riziko eliminovat;
- b) ovládnout riziko u zdroje;
- c) minimalizovat riziko prostředky, které zahrnují návrh bezpečných pracovních systémů; a
- d) pokud riziko zůstává, postarat se o užití osobního ochranného vybavení, máje zřetel na to, co je rozumné, schůdné a proveditelné na dobrou praxi a na uplatnění náležité péče.

Článek 7

Zaměstnavatelé přijmou veškerá potřebná opatření, aby eliminovali nebo minimalizovali rizika pro bezpečnost a zdraví v dolech, které řídí, zejména pak:

- a) zajistí, aby důl byl projektován, budován a vybaven elektrickým, strojním a dalším zařízením včetně komunikačního systému tak, aby byly zajištěny podmínky pro bezpečný provoz a zdravé pracovní prostředí;
- b) zajistí, že důl bude dán do provozu, provozován, udržován a dán mimo provoz takovým způsobem, že dělníci budou moci vykonávat jim přidělenou práci, aniž by ohrožovali svou bezpečnost a zdraví nebo bezpečnost a zdraví jiných osob;
- c) podniknou kroky k udržení stability masivu v oblastech, do nichž mají osoby přístup v souvislosti se svou prací;

- d) kdykoliv je to proveditelné, z každého podzemního pracoviště zajistí dva východy, z nichž každý bude připojen na samostatnou výstupovou cestu na povrch;
- e) zajistí sledování, vyhodnocování a pravidelnou kontrolu pracovního prostředí za účelem identifikace různých nebezpečí, jimž mohou být pracovníci vystaveni, a proto, aby se stanovila jejich expoziční hladina;
- f) zajistí odpovídající větrání pro všechna důlní díla, do nichž je přístup povolen;
- g) pro pásma, kde lze očekávat zvláštní nebezpečí, sestaví a uvedou v praxi provozní plány a postupy k zajištění bezpečného systému práce a ochrany pracovníků;
- h) přijmou nouzová opatření přiměřená povaze důlního provozu k předcházení, odhalování a potlačování vzniku a šíření požárů a výbuchů;
- i) zajistí, aby, když jsou bezpečnost a zdraví pracovníků vážně ohroženy, byl provoz zastaven a pracovníci byli evakuováni na bezpečné místo.

Článek 8

Zaměstnavatel připraví havarijný plán samostatně pro každý důl pro případy rozumně předvídatelných průmyslových a přírodních katastrof.

Článek 9

Tam, kde jsou zaměstnanci vystaveni fyzickým, chemickým či biologickým rizikům, zaměstnavatel má za povinnost:

- a) informovat zaměstnance srozumitelným způsobem o nebezpečích spojených s jejich prací, příslušných zdravotních rizicích a relevantních preventivních a ochranných opatřeních;
- b) přijmout vhodná opatření k vyloučení či minimalizaci rizik vyplývajících z vystavení takovým nebezpečím;
- c) tam, kde nemůže být adekvátní ochrana proti riziku úrazu či poškození zdraví zejména vystavením škodlivých podmínkám zajištěna jinými prostředky, opatřit a udržovat pro pracovníka zdarma vhodné ochranné vybavení, potřebné oblečení a jiné ochranné prostředky stanovené vnitrostátními zákony nebo nařízeními; a
- d) zajistit pro pracovníky, kteří utrpěli zranění či onemocnění na pracovišti, první pomoc, vhodnou přepravu z pracoviště a přístup do příslušných zdravotnických zařízení.

Článek 10

Zaměstnavatel zajistí, aby

- a) pro pracovníky byly zajištěny zdarma školicí a přeškolovací programy a srozumitelné instrukce o otázkách bezpečnosti a zdraví, jakož i o přidělené práci;

- b) v souladu s vnitrostátními zákony a nařízeními byl na každé směně prováděn dohled a kontrola k zabezpečení bezpečného provozu dolu;
- c) byl systém vybudován tak, že budou kdykoliv známa přesně jména všech osob, jež jsou v podzemí, jakož i místo kde se pravděpodobně nacházejí;
- d) veškeré nehody (úrazy) a nebezpečné události, které jsou stanoveny vnitrostátními zákony nebo nařízeními, byly vyšetřeny a byla přijata vhodná nápravná opatření;
- e) o nehodách a nebezpečných událostech byla příslušnému orgánu podána zpráva, jak to stanoví vnitrostátní zákony a nařízení.

Článek 11

Na základě obecných zásad pracovního lékařství a v souladu s vnitrostátními zákony a nařízeními zajistí zaměstnavatel pravidelný zdravotní dohled nad pracovníky vystavenými profesním zdravotním rizikům specifickým pro hornictví.

Článek 12

Kdykoliv na stejném dole provádí činnost dva nebo více zaměstnavatelů, zaměstnavatel odpovědný za důl koordinuje provádění všech opatření týkajících se bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a považuje se za v první řadě odpovědného za bezpečnost provozů. To nezabývá jednotlivé zaměstnavatele odpovědnosti za provedení všech opatření týkajících se bezpečnosti a zdraví jejich zaměstnanců.

B. Práva a povinnosti zaměstnanců a jejich zástupců

Článek 13

1. Podle vnitrostátních zákonů a nařízení zmíněných v článku 4 mají mít zaměstnanci následující práva:

- a) hlásit nehody, nebezpečné události a rizika zaměstnavateli a kompetentnímu orgánu;
- b) žádat a dosáhnout toho, aby zaměstnavatel a kompetentní orgán provedli revizi a šetření tam, kde je důvod pro znepokojení z bezpečnostních a zdravotních příčin;
- c) znát a být informován o nebezpečích pracoviště, která mohou mít dopad na jejich bezpečnost a zdraví;
- d) dostat informace vztahující se k jejich bezpečnosti a zdraví, které má zaměstnavatel nebo kompetentní orgán;
- e) vzdálit se z kteréhokoliv místa dolu, jestliže vzniknou okolnosti, o kterých se lze z rozumných důvodů domnívat, že představují vážné nebezpečí pro jejich bezpečnost nebo zdraví;
- f) kolektivně zvolit zástupce pro bezpečnost a zdraví.

2. Zástupci pro bezpečnost a zdraví, o nichž se hovoří v odstavci 1f) výše, mají mít v souladu s vnitrostátními zákony a nařízeními následující práva:

- a) zastupovat zaměstnance ve všech aspektech bezpečnosti a zdraví na pracovišti včetně výkonu práv stanovených nahoře v odstavci 1 tam, kde je to vhodné;
- b) i) účastnit se inspekcí a šetření prováděných na pracovišti zaměstnavatelem a kompetentním orgánem; a
ii) sledovat a šetřit záležitosti týkající se bezpečnosti a zdraví;
- c) obracet se o pomoc na poradce a nezávislé znalce;
- d) konzultovat se zaměstnavatelem ve vhodné době záležitosti bezpečnosti a zdraví včetně politiky a postupů v té věci;
- e) mít konzultace s kompetentním orgánem; a
- f) dostávat zprávu o nehodách a nebezpečných událostech ve vztahu k sektoru, za který byli zvoleni.

3. Postupy pro výkon práv, o nichž se hovoří v odstavcích 1 a 2 výše, budou specifikovány:

- a) vnitrostátními zákony a nařízeními;
- b) prostřednictvím konzultací mezi zaměstnavateli a zaměstnanci a jejich zástupci.

4. Vnitrostátní zákony a nařízení zajistí, aby práva, o nichž se hovoří v odstavcích 1 a 2 výše, mohla být vykonávána bez diskriminace a represálií.

Článek 14

Podle vnitrostátních zákonů a nařízení budou zaměstnanci povinni podle svého vyškolení:

- a) vyhovět předepsaným bezpečnostním a zdravotním opatřením;
- b) rozumně pečovat o svou vlastní bezpečnost a zdraví a bezpečnost a zdraví druhých osob, které mohou být postiženy jejich jednáním a opomenutím v práci, včetně náležité péče a užívání ochranného oděvu, pomůcek a vybavení, které k tomu účelu dostali k dispozici;
- c) svému bezprostřednímu nadřízenému ihned podat zprávu o situaci, o které se domnívají, že by mohla znamenat riziko pro jejich bezpečnost a zdraví nebo pro bezpečnost a zdraví jiných osob a které nemohou sami náležitě čelit; a
- d) spolupracovat se zaměstnavatelem, aby bylo možné vyhovět povinnostem a odpovědnostem uloženým zaměstnavateli podle Úmluvy.

C. Spolupráce

Článek 15

Budou přijata opatření, podle vnitrostátních zákonů a nařízení, na podporu spolupráce mezi zaměstnavateli a zaměstnanci a jejich zástupci na prosazení bezpečnosti a zdraví v dolech.

Část IV. Provádění

Článek 16

Členský stát:

- a) přijme veškerá nutná opatření včetně přiměřených trestů a nápravných opatření, aby zajistil účinné prosazení ustanovení této Úmluvy; a
- b) zajistí vhodné inspekční služby, které budou dohlížet nad prováděním opatření, jež mají být učiněna podle Úmluvy, a vybaví tyto služby zdroji potřebnými pro splnění jejich úkolů.

Část V. Závěrečná ustanovení

Článek 17

Formální ratifikace této Úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce za účelem registrace.

Článek 18

1. Tato Úmluva bude závazná jen pro ty členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byly zaregistrovány u generálního ředitele Mezinárodního úřadu práce.

2. Vstoupí v platnost dvanáct měsíců po dni, kdy byly u generálního ředitele zaregistrovány ratifikace dvou členů.

3. Poté Úmluva nabude platnosti pro kteréhokoliv člena dvanáct měsíců od data, kdy byla zaregistrována jeho ratifikace.

Článek 19

1. Členský stát, který ratifikoval tuto Úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato Úmluva poprvé vstoupila v platnost, rozhodnutím sděleným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce za účelem registrace. Taková výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy je registrována.

2. Každý členský stát, který ratifikoval tuto Úmluvu a který nepoužije práva vypovědět ji podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na období dalších deseti let a poté bude moci vypovědět tuto Úmluvu po uplynutí každých deseti let z podmínek stanovených v tomto článku.

Článek 20

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce registraci všech ratifikací a výpovědí, které mu členové Organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat registraci druhé ratifikace, generální ředitel upozorní členy Organizace na datum, kterým Úmluva vstoupí v platnost.

Článek 21

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce sdělí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zaregistroval podle ustanovení předchozích článků.

Článek 22

Kdykoliv to bude Správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží Generální konferenci zprávu o provádění této Úmluvy a přezkoumá, zda je žádoucí dát na program konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Článek 23

1. Přijme-li konference novou Úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto Úmluvu, potom, pokud nová Úmluva nestanoví jinak –

- a) ratifikace nové revidující Úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této Úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 19 výše, a to s výhradou, že nová revidující Úmluva vstoupila v platnost;
- b) ode dne, kdy nová revidující Úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato Úmluva členským státům otevřena pro ratifikaci.

2. Tato Úmluva zůstane v každém případě v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly Úmluvu revidující.

Článek 24

Anglické a francouzské znění textu této Úmluvy mají stejnou platnost.

5 SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

5.1 ÚMLUVA Č. 12 – ÚMLUVA O ODŠKODŇOVÁNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ V ZEMĚDĚLSTVÍ, 1921

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 25. října 1921 na svém třetím zasedání,

rozhodnuvši se přijmout některé návrhy, týkající se ochrany zemědělských
pracovníků proti úrazům, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o odškodňování
pracovníků (zemědělství), 1921, aby ji členské státy Mezinárodní organi-
zace práce ratifikovaly podle ustanovení ústavy Mezinárodní organizace práce:

Čl. 1

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto
úmluvu, se zavazuje, že rozšíří na všechny námezdní pracovníky v zemědělství
výhody zákonů a předpisů o poskytování odškodnění osobám, které utrpěly úraz
při výkonu práce nebo v souvislosti se zaměstnáním.

Čl. 2

Formální ratifikace této úmluvy budou za podmínek stanovených v ústavě
Mezinárodní organizace práce oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního
úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 3

1. Tato úmluva nabude účinnosti poté, kdy generální ředitel Mezinárodní-
ho úřadu práce zapíše ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace
práce.

2. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy, jejichž ratifikace byla za-
psána u Mezinárodního úřadu práce.

3. Pro každý další členský stát nabude tato úmluva účinnosti poté, kdy by-
la zapsána jeho ratifikace u Mezinárodního úřadu práce.

Čl. 4

Jakmile budou u Mezinárodního úřadu práce zapsány ratifikace dvou člen-
ských států Mezinárodní organizace práce, oznámí to generální ředitel Meziná-
rodního úřadu práce všem členským státům Mezinárodní organizace práce. Rov-
něž jim oznámí zápis všech ratifikací, které mu členové organizace sdělí.

Čl. 5

S výhradou ustanovení článku 3, každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, souhlasí s tím, že začne provádět ustanovení článku 1 nejpozději do 1. ledna 1924 a přijme nezbytná opatření, aby tato ustanovení nabyla účinnosti.

Čl. 6

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že ji bude provádět v jeho koloniích, državách a protektorátech, v souladu s ustanoveními článku 55 ústavy Mezinárodní organizace práce.

Čl. 7

Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána u Mezinárodního úřadu práce.

Čl. 8

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 9

Francouzské a anglické znění této úmluvy mají stejnou platnost.

5.2 ÚMLUVA Č. 17 – ÚMLUVA O ODŠKODNĚNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ, 1925

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 19. května 1925 na svém sedmém zasedání,
 rozhodnůvši se přijmout některé návrhy, týkající se odškodňování pracov-
 ních úrazů, jež jsou prvním bodem jednacího pořadu zasedání,

a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 10. června 1925 tuto úmluvu, která bude označována jako
 Úmluva o odškodnění pracovních úrazů, 1925, aby ji členské státy Mezinárodní
 organizace práce ratifikovaly podle ustanovení ústavy Mezinárodní organizace
 práce:

Čl. 1

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto
 úmluvu, se zavazuje zajistit, že osoby, které utrpěly pracovní úraz, nebo osoby na
 nich závislé, budou odškodněny za podmínek, rovnajících se přinejmenším těm,
 které stanoví tato úmluva.

Čl. 2

1. Vnitrostátní zákonodárství o odškodňování pracovních úrazů se bude
 vztahovat na dělníky, zaměstnance a učně, zaměstnané veřejnými nebo soukro-
 mými podniky, provozy nebo závody.

2. Každý členský stát však může ve svém vnitrostátním zákonodárství
 stanovit výjimky, které bude považovat za nutné, pokud jde:

- a) o osoby, vykonávající příležitostné práce, které nesouvisí s předmětem pod-
 nikání zaměstnavatele,
- b) o domácí dělníky,
- c) o členy zaměstnavatelovy rodiny, kteří pracují výlučně na jeho účet a žijí
 v jeho domácnosti,
- d) o pracovníky nikoli manuální, jejichž výdělek přesahuje hranici stanovenou
 vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 3

Tato úmluva se nevztahuje:

1. na námořníky a rybáře, pro něž bude obsahovat ustanovení pozdější
 úmluva,

2. na osoby požívající zvláštní právní úpravy, jejíž podmínky jsou přinej-
 menším stejné jako podmínky stanovené touto úmluvou.

Čl. 4

Tato úmluva se nevztahuje na zemědělství, pro které zůstává v účinnosti Úmluva o odškodnění pracovních úrazů v zemědělství, přijatá Mezinárodní konferencí práce na jejím třetím zasedání.

Čl. 5

Odškodnění příslušející pracovníku nebo osobám na něm závislým při úrazech, které mají za následek jeho trvalou pracovní neschopnost nebo smrt, bude vypláceno ve formě pravidelných plateb. Avšak toto odškodnění může být vypláceno zcela nebo zčásti ve formě jistiny, bude-li příslušnému úřadu dána záruka, že jí bude uvážene užit.

Čl. 6

Při pracovní neschopnosti bude odškodnění poskytnuto nejpozději od pátého dne po úrazu, ať již bude vypláceno příslušným zaměstnavatelem, úrazovou pojišťovnou nebo nemocenskou pojišťovnou.

Čl. 7

Přídavek k odškodnému bude poskytnut v případech, kdy pracovní neschopnost v důsledku pracovního úrazu je takové povahy, že postižená osoba vyžaduje trvalou pomoc jiné osoby.

Čl. 8

Vnitrostátní zákonodárství stanoví kontrolní opatření, jakož i způsoby přezkoumání odškodnění, které bude považovat za potřebné.

Čl. 9

Osoby utrpěvší pracovní úraz budou mít právo na lékařskou pomoc a na takovou pomoc chirurgickou a farmaceutickou, která bude v důsledku těchto úrazů uznána za potřebnou. Tato pomoc bude poskytována na náklady buď zaměstnavatele nebo úrazových, nemocenských či invalidních pojišťoven.

Čl. 10

1. Osoby utrpěvší pracovní úraz budou mít právo na to, aby jim zaměstnavatel nebo pojišťovatel poskytl a normálně obnovoval protézy a orthopedické pomůcky, jejichž užívání bude uznáno za potřebné. Avšak vnitrostátní zákonodárství může výjimečně připustit, aby poskytování a obnovování protéz a orthopedických pomůcek bylo nahrazeno tím, že se osobě utrpěvší úraz přizná doplňkové odškodné, jehož výše bude odpovídat pravděpodobnému nákladu spojenému s poskytnutím a obnovováním těchto pomůcek a bude se o něm rozhodovat v době jeho určení nebo přezkoumání.

2. Vnitrostátní zákonodárství stanoví taková kontrolní opatření, která jsou potřebná k tomu, aby se, pokud jde o obnovování pomůcek, zabránilo jeho zneužití nebo aby se zajistilo, že doplňkového odškodného je užit k tomuto účelu.

Čl. 11

Vnitrostátní zákonodárství bude obsahovat ustanovení, která se zřetelem ke vnitrostátním podmínkám budou považována za nejvhodnější k tomu, aby se za všech okolností v případě platební neschopnosti zaměstnavatele nebo pojišťovatele zajistilo placení odškodnění osobám utrpěvším pracovní úraz nebo v případě smrti osobám na nich závislým.

Čl. 12

Formální ratifikace této úmluvy budou za podmínek stanovených v ústavě Mezinárodní organizace práce oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 13

1. Tato úmluva nabude účinnosti poté, kdy generální ředitel Mezinárodního úřadu práce запиše ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace práce.

2. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy, jejichž ratifikace byla zapsána u Mezinárodního úřadu práce.

3. Pro každý další členský stát nabude tato úmluva účinnosti poté, kdy byla zapsána jeho ratifikace u Mezinárodního úřadu práce.

Čl. 14

Jakmile budou u Mezinárodního úřadu práce zapsány ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace práce, oznámí to generální ředitel Mezinárodního úřadu práce všem členským státům Mezinárodní organizace práce. Rovněž jim oznámí zápis všech ratifikací, které mu členové organizace sdělí.

Čl. 15

S výhradou ustanovení článku 13 každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, souhlasí s tím, že začne provádět ustanovení článků 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 a 11, nejpozději do 1. ledna 1927 a přijme nezbytná opatření, aby tato ustanovení nabyla účinnosti.

Čl. 16

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje provádět ji v jeho koloniích, državách a protektorátech, v souladu s ustanoveními článku 35 ústavy Mezinárodní organizace práce.

Čl. 17

Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí pěti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je запиše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána u Mezinárodního úřadu práce.

Čl. 18

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 19

Francouzské a anglické znění této úmluvy mají stejnou platnost.

5.3 ÚMLUVA Č. 18 – ÚMLUVA TÝKAJÍCÍ SE ODŠKODNĚNÍ NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ, 1925

Všeobecná konference Mezinárodní organizace práce Společnosti Národů, svolaná do Ženevy správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se shromáždivši dne 19. května 1925 ve svém sedmém zasedání,

když se rozhodla schváliti různé návrhy týkající se odškodnění nemocí z povolání, otázky to obsažené v prvním bodu denního pořadu tohoto zasedání, a

když rozhodla, aby tyto návrhy přijaly formu návrhu mezinárodní úmluvy,

usnází se dnes 10. června 1925 na níže uvedeném návrhu úmluvy, který jest předložiti k ratifikaci členy Mezinárodní organizace práce podle ustanovení části XIII. mírové smlouvy Versailleské a jí odpovídajících částí ostatních mírových smluv:

Čl. 1

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že zabezpečí osobám postiženým nemocemi z povolání nebo jejich rodinným příslušníkům odškodnění založené na všeobecných zásadách svého státního zákonodárství, týkajícího se odškodnění pracovních úrazů.

Výše tohoto odškodnění nebudiž nižší, než jakou stanoví státní zákonodárství pro škody způsobené pracovními úrazy. S výhradou tohoto ustanovení bude každému členu volno, aby ve svém státním zákonodárství při stanovení podmínek upravujících placení odškodněného u nemocí, o nějž jde, a při použití svého zákonodárství, upravujícího odškodnění pracovních úrazů, na tyto nemoci použil změn a odchylek, které by se mu jevily účelnými.

Čl. 2

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že bude považovati za nemoci z povolání nemoci, jakož i otravy způsobené látkami zapsanými v níže uvedené tabulce, nastanou-li tyto nemoci nebo otravy u zaměstnanců náležejících k průmyslovým odvětvím nebo zaměstnáním, která jsou v této tabulce s nimi v souvislosti uvedena, a vznikly-li v důsledku práce konané v závodě podrobném státnímu zákonodárství.

Seznam nemocí a jedovatých substancí	Seznam průmyslových odvětví nebo obdobných zaměstnání
	Zacházení olovnými rudami, jakož i olovným popelem v zinkárnách.
	Tavení starého zinku a olova.
	Výroba předmětů z taveného olova nebo ze slitin obsahujících olovo.
	Průmysl polygrafický.
	Výroba sloučenin olova.
	Výroba a oprava akumulátorů.
	Příprava a použití smaltů obsahujících olovo
	Leštění olověnými pilinami a olovným popelem.
	Práce natěračské, zahrnující přípravu nebo zacházení nátěry, tmely nebo barvami, obsahujícími olovo.
	Zacházení rtuťnatými rudami.
	Výroba rtuťnatých sloučenin.
	Výroba měřicích a laboratorních přístrojů.
	Příprava surovin v kloboučnictví.
	Zlacení v ohni.
	Používání rtuťových pump při výrobě žárovek.
	Výroba roznětek obsahujících třaskavou rtuť.
	Styk dělníků se zvířaty infikovanými sněží slezinou.
	Zacházení zvířecími odpady.
	Nakládání, skládání a transport zboží.

Čl. 3

Oficiální ratifikace této úmluvy podle podmínek stanovených v části XIII. mírové smlouvy Versailleské a v souhlasných částech ostatních mírových smluv buďtež zaslány generálnímu tajemníkovi Společnosti Národů a jím zapsány do rejstříku.

Čl. 4

Úmluva tato vstoupí v účinnost, jakmile ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce budou generálním tajemníkem zapsány v rejstříku.

Bude zavazovati pouze ty členské státy, jichž ratifikace byla zapsána v rejstříku sekretariátu.

Odtud vstoupí tato úmluva v účinnost pro každý další členský stát v den, kdy jeho ratifikace bude zapsána v sekretariátu.

Čl. 5

Jakmile ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce budou zapsány v rejstříku sekretariátu, generální tajemník Společnosti Národů oznámí tuto skutečnost všem členům Mezinárodní organizace práce. Oznámí jim také zápis do rejstříku těch ratifikací, které mu byly zaslány později všemi dalšími členy organizace.

Čl. 6

Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, s výhradou ustanovení článku 4, že ustanovení čl. 1 a 2 provede nejpozději dnem 1. ledna 1927 a že učiní opatření, která budou nutná, aby se tato ustanovení stala účinnými.

Čl. 7

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že ji provede ve svých koloniích, državách a protektorátech, souhlasně s ustanoveními článku 421 mírové smlouvy Versailleské a jemu odpovídajících článků ostatních mírových smluv.

Čl. 8

Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, může po uplynutí období pěti let ode dne, kdy tato úmluva nabude účinnosti, ji vypovědět aktem zasláným generálnímu tajemníkovi Společnosti Národů, jež tento do rejstříku zapíše. Tato výpověď nabude účinnosti teprve uplynutím jednoho roku po svém zápisu v sekretariátu.

Čl. 9

Správní rada Mezinárodního úřadu práce je povinna nejméně jednou každých deset roků předkládati všeobecné konferenci zprávu o provádění této úmluvy a rozhodne, je-li třeba pojmouti do denního pořadu konference otázku revise nebo změny této úmluvy.

Čl. 10

Texty francouzský a anglický této úmluvy jsou oba autentické.

5.4 ÚMLUVA Č. 19 – ÚMLUVA O ROVNOCENNÉM NAKLÁDÁNÍ S CIZÍMI A DOMÁCÍMI ZAMĚŠTNANCI VE VĚCI ODŠKODNĚNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ, 1925

Všeobecná konference Mezinárodní organizace práce Společnosti Národů, svolaná do Ženevy správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se shromáždivší dne 19. května 1925 ke svému sedmému zasedání,

když se rozhodla přijmouti různé návrhy vztahující se na rovnocenné nakládání s domácími a cizími zaměstnanci utrpěvšími pracovní úrazy, druhou to otázku, danou na denní pořad tohoto zasedání, a

když rozhodla, aby tyto návrhy nabyly formy návrhu mezinárodní úmluvy, usnáší se dnes, pátého června 1925, na níže uvedeném návrhu úmluvy, který má být ratifikován členy Mezinárodní organizace práce podle ustanovení části XIII. mírové smlouvy Versailleské a souhlasných částí ostatních mírových smluv:

Čl. 1

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že příslušníkům kteréhokoli jiného členského státu, který tuto úmluvu ratifikuje, nebo jejich členům rodiny, poskytne při pracovních úrazech, utrpěných na jeho území totéž zacházení, jaké zaručuje svým vlastním příslušníkům ve věci odškodnění pracovních úrazů.

Tato rovnocennost v nakládání bude zabezpečena cizím zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům, aniž by jakkoli byla vázána podmínkou trvalého bydliště. Pokud však jde o plnění, jímž by některý z členských států nebo jeho příslušníci, podle této zásady byli povinováni mimo území tohoto členského státu, bude příslušný postup upraven, bude-li toho třeba, zvláštními úmluvami, sjednanými mezi interesovanými členskými státy.

Čl. 2

Aby odškodněny byly úrazy, které utrpěli zaměstnanci, jichž se používá dočasně nebo přechodně na území některého členského státu na účet podniku, jehož sídlo je na území jiného členského státu, může být ustanoveno, že bude použito zákonných předpisů posléz uvedeného státu, na podkladě zvláštní dohody mezi zúčastněnými členskými státy.

Čl. 3

Členské státy, které ratifikují tuto úmluvu a které dosud nezavedly systému odškodnění nebo úrazového pojištění, zavazují se, že zavedou takovouto úpravu do tří let ode dne své ratifikace.

Čl. 4

Členské státy, které tuto úmluvu ratifikují, se zavazují, že si navzájem budou nápomocny, aby usnadněno bylo provádění této úmluvy, jakož i provedení jejich příslušných zákonů a nařízení, týkajících se odškodnění úrazů při práci, a že Mezinárodnímu úřadu práce oznámí každou změnu svých platných zákonů a nařízení o odškodnění úrazů při práci, o čemž tento úřad ostatní zúčastněné členské státy zpraví.

Čl. 5

Úřední ratifikace této úmluvy budou za podmínek, předepsaných v části XIII. mírové smlouvy versailleské a v souhlasných částech ostatních mírových smluv oznámeny generálnímu tajemníkovi Společnosti Národů a jím zapsány do rejstříku.

Čl. 6

Tato úmluva nabude působnosti, jakmile její ratifikace dvěma členy Mezinárodní organizace práce bude generálním tajemníkem zapsána do rejstříku.

Úmluva bude zavazovati pouze členy, jichž ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

V důsledku toho tato úmluva nabude působnosti pro každého člena v den, kdy jeho ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

Čl. 7

Jakmile bude v sekretariátě zapsána ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce, oznámí generální tajemník Společnosti Národů tuto skutečnost všem členům Mezinárodní organizace práce. Rovněž je zpraví o zapsání ratifikací, které mu budou později oznámeny ostatními členy organizace.

Čl. 8

Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, s výhradou ustanovení čl. 6, že ustanovení článků 1, 2, 3 a 4 provede nejpozději dnem 1. ledna 1927 a že učiní opatření, která budou nutná, aby tato ustanovení byla uskutečněna.

Čl. 9

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, zavazuje se provést ji ve svých osadách, državách nebo protektorátech v souhlase s ustanoveními čl. 421 mírové smlouvy versailleské a jemu odpovídajících článků ostatních mírových smluv.

Čl. 10

Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí doby deseti let ode dne počáteční působnosti této úmluvy, a to zvláštním písemem, zaslaným generálnímu tajemníkovi Společnosti Národů a jím do rejstříku zapsaným. Výpověď nabude účinnosti teprve rok po zapsání v sekretariátě.

Čl. 11

Správní rada Mezinárodního úřadu práce podá aspoň jednou za deset let všeobecné konferenci zprávu o provádění této úmluvy a rozhodne, má-li být dána na denní pořad konference otázka revise nebo změny této úmluvy.

Čl. 12

Texty francouzský a anglický této úmluvy jsou oba autentické.

5.5 ÚMLUVA Č. 37 – ÚMLUVA O POVINNÉM INVALIDNÍM POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ V PRŮMYSLOVÝCH A OBCHODNÍCH PODNICÍCH A VE SVOBODNÝCH POVOLÁNÍCH, JAKOŽ I DOMÁCKÝCH DĚLNÍKŮ A OSOB ZAMĚSTNANÝCH V DOMÁCNOSTI, 1933

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 8. června 1933 na svém sedmáctém zasedání,
 rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se povinného invalidního
 pojištění, jež jsou druhým bodem jednacího pořadu zasedání, a
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy, přijímá
 dne 29. června 1933 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o invalid-
 ním pojištění (průmysl atd.), 1933, aby ji členské státy Mezinárodní organizace
 práce ratifikovaly podle ustanovení ústavy Mezinárodní organizace práce.

Čl. 1

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto
 úmluvu, se zavazuje, že zavede nebo bude udržovat povinné invalidní pojištění za
 podmínek rovnajících se alespoň těm, které jsou uvedeny v této úmluvě.

Čl. 2

1. Povinné invalidní pojištění se bude vztahovat na rukodělné a neruko-
 dělné pracovníky včetně učňů, kteří jsou zaměstnaní v průmyslových nebo ob-
 chodních podnicích nebo ve svobodných povoláních, a na domácké pracovníky
 a na osoby zaměstnané v domácnosti.

2. Avšak každý členský stát může stanovit ve svém vnitrostátním zákono-
 dárství výjimky, které bude považovat za nutné, pokud jde:

- a) o pracovníky, jejichž odměna přesahuje určenou částku a kde vnitrostátní
 zákonodárství nestanoví tuto obecnou výjimku, pokud jde o pracovníky pro-
 vozující zaměstnání považovaná obvykle za svobodná povolání;
- b) o pracovníky, kteří neprobírají odměnu v hotovosti;
- c) o mladé pracovníky mladší určeného věku a o pracovníky, kteří jsou příliš
 staří pro pojištění, když poprvé vstupují do zaměstnání;
- d) o domácké pracovníky, jejichž pracovní poměry se nepodobají obvyklým
 pracovním poměrům pracovníků za mzdu;
- e) o členy rodiny zaměstnavatele;
- f) o pracovníky v takových zaměstnáních, která, ježto nutně trvají krátkou
 dobu, neumožňují splnit podmínky pro přiznání dávek, jakož i o osoby za-
 městnané jen příležitostně nebo pomocně;

- g) o pracovníky invalidní a o pracovníky pobírající invalidní nebo starobní důchod;
- h) o veřejné úředníky na odpočinku zaměstnané za odměnu a o osoby požívající soukromého důchodu, jestliže se odpočivné nebo soukromý důchod alespoň rovná invalidnímu důchodu stanovenému vnitrostátním zákonodárstvím;
- i) o pracovníky, kteří během svých studií dávají hodiny nebo pracují za odměnu, připravující se na zaměstnání odpovídající takovým studiím;
- j) služebnictvo zaměstnané v domácnosti zemědělských zaměstnavatelů.

3. Kromě toho mohou být vyňaty z pojistné povinnosti osoby, které na základě zákona, předpisu nebo zvláštního statutu mají nebo budou mít nárok na dávky pro případ invalidity, které se vcelku rovnají alespoň dávkám stanoveným v této úmluvě.

4. Tato úmluva se nevztahuje na námořníky a námořní rybáře.

Čl. 3

Vnitrostátní zákonodárství za podmínek, které určí, umožní bývalým povinným pojištěncům, kteří nepobírají důchod, buď dobrovolné pokračování v pojištění nebo zachování práv pravidelným placením udržovacího příspěvku, pokud tato práva nejsou zachována automaticky anebo není-li v případě vdané ženy manželovi nepodrobenému povinnému pojištění umožněno dobrovolně se pojistit a tím založit pro manželku právo na starobní nebo vdovský důchod.

Čl. 4

1. Pojištěnec, který se stane všeobecně neschopným k práci a tím nezpůsobilým opatrovat si odměnu hodnou zmínky, bude mít právo na invalidní důchod.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství, která zabezpečují pojištěncům léčení a léčebnou péči po dobu invalidity a jestliže invalidita skončí smrtí, poskytují důchod v plné výši vdovám, bez ohledu na věk nebo invaliditu, a sirotkům, budou moci přiznání invalidního důchodu podmínit tím, že pojištěnec je neschopen vykonávat práci za plat.

3. Ve zvláštních soustavách pojištění ve prospěch pracovníků nepracujících ručně, pojištěnec, který je neschopen opatrovat si odměnu hodnou zmínky prací v zaměstnání, které obvykle vykonával nebo v povolání podobném, bude mít právo na invalidní důchod.

Čl. 5

1. Bez újmy ustanovením článku 6 právo na důchod může být podmíněno dovršením čekací doby, popřípadě spolu se zaplacením minimálního počtu příspěvků od vstupu do pojištění a ve stanoveném období bezprostředně předcházejícím pojistné události.

2. Čekací dobu nebude delší než 60 příspěvkových měsíců nebo 250 příspěvkových týdnů nebo 1500 příspěvkových dnů.

3. Jestliže dovršení čekací doby je spojeno se zaplacením stanoveného počtu příspěvků ve stanoveném období bezprostředně předcházejícím pojistné události, doby, za něž byly zaplacený příspěvky pro případ dočasné neschopnosti k práci a pro případ nezaměstnanosti, se započtou jako příspěvkové doby v rozsahu a za podmínek stanovených vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 6

1. Pojištěnec, který přestane být povinně pojištěn, aniž má právo na dávku představující vzájemné plnění za příspěvky připsané mu k dobru, zachová si práva plynoucí z těchto příspěvků.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství může ukončit uplatnitelnost práv plynoucích z příspěvků po uplynutí lhůty, která se bude počítat od zániku pojistné povinnosti a která bude buď proměnná nebo pevná.

- a) Proměnná lhůta nebude kratší nežli třetina úhrnu příspěvkových období dovršených od vstupu do pojištění, bez období, za nichž nedošlo k příspěvkům.
- b) Pevná lhůta nebude v žádném případě kratší nežli osmnáct měsíců. Práva na příspěvky mohou být zrušena po uplynutí této lhůty, nebyl-li během ní pojištěnci na základě povinného nebo dobrovolného pojištění připsán k dobru minimální počet příspěvků stanovený vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 7

1. Výše důchodu bude určena buď v závislosti na době strávené v pojištění nebo nezávisle na ní pevnou částkou nebo procentem příjmu, k němuž se přihlíží pro účely pojištění, anebo proměnnou částkou podle částky celkem zaplacených příspěvků.

2. Není-li zaručena minimální výše, musí důchod, který je proměnný podle doby strávené v pojištění a jehož přiznání je podmíněno dovršením čekací doby, zahrnovat pevnou částku nebo pevný díl nezávislý na dobu strávené v pojištění.

3. Jsou-li příspěvků odstupňovány podle příjmu, přihlédně se k příjmu, k němuž se přihlíželo z těchto důvodů, i při výpočtu poskytovaného důchodu, ať už je důchod proměnný podle doby strávené v pojištění či nikoli.

Čl. 8

Aby se invaliditě zabránilo nebo aby se invalidita oddálila, snížila nebo ukončila, pojišťovací ústavy budou za podmínek, které stanoví vnitrostátní zákonodárství, oprávněny poskytovat věčné dávky osobám, jež pro invaliditu pobírají důchod nebo by jej mohly požadovat.

Čl. 9

1. Právo na dávky může zaniknout nebo být pozastaveno zcela nebo částečně, jestliže zúčastněná osoba:

- a) vyvolala svoji invaliditu trestným činem nebo úmyslným porušením zákona,
- b) dopustila se podvodu vůči pojišťovacímu ústavu.

2. Důchod může být zcela nebo částečně pozastaven, pokud zúčastněná osoba:

- a) je zcela vydržována na veřejné náklady nebo ústavem sociálního pojištění;
- b) odmítá bez platného důvodu zachovávat lékařské příkazy a pokyny týkající se chování invalidů nebo se úmyslně a bez oprávnění vymyká kontrole pojišťovacího ústavu;
- c) pobírá jiné periodické dávky v hotovosti poskytované na základě zákonů o povinném sociálním pojištění, o důchodech nebo o odškodňování pracovních úrazů nebo nemocí z povolání;
- d) je v zaměstnání podrobeném povinnému pojištění nebo v případě zvláštního pojištění pro pracovníky, kteří nepracují ručně, má příjem přesahující stanovenou výši.

Čl. 10

1. Pojištěnci a jejich zaměstnavatelé budou přispívat k vytváření zdrojů pojištění.

2. Vnitrostátní zákonodárství může z příspěvkové povinnosti vyjmout:

- a) učně a mladé pracovníky, kteří nedovršili stanovený věk;
- b) pracovníky, kteří nepobírají odměnu v hotovosti nebo kteří pobírají velmi nízkou mzdu.

3. Příspěvky zaměstnavatelů nemusí být vyžadovány v právních úpravách národního pojištění, jež se neomezují na zaměstnance.

4. Veřejné úřady budou přispívat k vytváření zdrojů nebo na dávky pojištění vztahující se na zaměstnance vůbec anebo na rukodělné pracovníky.

5. Vnitrostátní zákonodárství, která v době přijetí této úmluvy nestanoví příspěvky pojištěnců, mohou i nadále vyjímat pojištěnce z příspěvkové povinnosti.

Čl. 11

1. Pojištění bude spravováno buď ústavy, jež budou zřízeny veřejnými úřady a nebudou sledovat žádný výdělečný cíl, anebo státními pojišťovacími fondy.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství může rovněž svěřit správu pojištění ústavům zřízeným z podnětu zúčastněných osob nebo jejich sdružení a řádně schválenými veřejnými úřady.

3. Majetek pojišťovacích ústavů a státních pojišťovacích fondů bude spravován odděleně od veřejného majetku.

4. Zástupci pojištěnců se zúčastní řízení pojišťovacích ústavů za podmínek stanovených vnitrostátním zákonodárstvím, které bude rovněž moci rozhodnout o účasti zástupců zaměstnavatelů a veřejných úřadů.

5. Samosprávné pojišťovací ústavy budou podléhat finanční a správní kontrole veřejných úřadů.

Čl. 12

1. Při sporu týkajícím se dávek bude pojištěnci nebo jeho právním zástupcům přiznáno právo na opravný prostředek.

2. Tyto spory budou spadat do příslušnosti zvláštních soudů, které budou obsazeny soudci, kteří – ať už jsou soudci z povolání či nikoli – budou zvlášť znali účelu pojištění a potřeb pojištěnců nebo jež budou zasedat za součinnosti přisedících vybraných z pojištěnců a ze zaměstnavatelů.

3. Při sporu týkající se pojistné povinnosti nebo výše příspěvku bude právo na opravný prostředek přiznáno zaměstnanci a v soustavách stanovících zaměstnavatelské příspěvky také jeho zaměstnavateli.

Čl. 13

1. Cizozemští zaměstnanci budou podrobeni pojištění a placení příspěvků za stejných podmínek jako vlastní příslušníci.

2. Cizozemští pojištěnci a osoby výživou na nich závislé budou mít za stejných podmínek jako vlastní příslušníci nárok na dávky plynoucí z příspěvků, které jim byly připsány k dobru.

3. Cizozemští pojištěnci a osoby výživou na nich závislé, pokud jsou příslušníky kteréhokoli členského státu, jenž je vázán touto úmluvou a jehož zákonodárství proto podle článku 10 stanoví finanční účast státu na vytváření zdrojů nebo dávkách pojištění, budou kromě toho mít nárok na přídavky nebo zvýšení nebo na částečné důchody, které mají být placeny z veřejných fondů.

4. Avšak vnitrostátní zákonodárství může omezit na vlastní příslušníky právo na přídavky nebo zvýšení nebo částečné důchody, které jsou placeny z veřejných fondů a přiznávány výhradně pojištěncům, kteří překročili určitý věk v den, kdy zákonodárství o povinném pojištění nabylo účinnosti.

5. Omezení, pokud jsou stanovena pro případ bydliště v cizině, budou se na důchodce a osoby výživou na nich závislé, pokud jsou příslušníky kteréhokoli členského státu vázaného touto úmluvou a bydlí na území kteréhokoli členského státu vázaného řečenou úmluvou, vztahovat jen v míře, ve které se uplatňují vůči vlastním příslušníkům státu, v němž byl důchod získán. Avšak bude možno nevyplácet přídavky nebo zvýšení nebo částečné důchody, které se vyplácejí z veřejných fondů.

Čl. 14

1. Pojištění zaměstnanců se bude řídit zákonem platným podle místa jejich pracoviště.

2. Dohodou mezi zúčastněnými členskými státy bude možno v zájmu nepřerušného trvání pojištění učinit výjimky z tohoto pravidla.

Čl. 15

Každý členský stát může podrobit zvláštnímu řádu pohraniční pracovníky, kteří mají pracoviště na jeho území a místo trvalého bydliště v cizině.

Čl. 16

V zemích, které v době, kdy tato úmluva prvotně nabude účinnosti, nemají zákonodárství o povinném invalidním pojištění, kterákoli v tu dobu existující soustava důchodů nikoli příspěvkových bude považována za vyhovující této úmluvě, jestliže zabezpečují individuální právo na důchod za podmínek stanovených v níže uvedených člancích 17 až 23.

Čl. 17

Osoba, která se stane všeobecně nezpůsobilou k práci a tím neschopnou získat svou práci odměnu hodnou zmínky, má nárok na důchod.

Čl. 18

Právo na důchod může být podmíněno žadatelovým trvalým bydlištěm na území členského státu v období bezprostředně předcházejícím žádosti o důchod. Toto období, které bude určeno vnitrostátním zákonodárstvím, nesmí přesahovat pět let.

Čl. 19

1. Žadatel má právo na důchod, pokud jeho roční příjmy nepřesahují mez, kterou určí vnitrostátní zákonodárství s náležitým zřetelem na minimální životní náklady.

2. Pro ocenění příjmů se budou považovat za vyňaté ty příjmy, jež nepřesahují částku stanovenou vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 20

Výše důchodu bude stanovena částkou, která spolu s jinými příjmy převyšujícími částku vyňatou pro výše uvedené ocenění, dostahuje alespoň na krytí základních potřeb důchodce.

Čl. 21

1. Při sporu týkajícím se přiznání důchodu nebo určení jeho výše bude každému žadateli přiznáno právo na opravný prostředek.

2. Opravný prostředek bude spadat do působnosti jiného orgánu nežli toho, který rozhodl v prvním stupni.

Čl. 22

1. Cizinci, kteří jsou příslušníky kteréhokoli členského státu vázaného touto úmluvou, mají právo na důchod za stejných podmínek jako vlastní příslušníci.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství může podmínit přiznání důchodu cizinci dovršením doby trvalého pobytu na území členského státu přesahující nejvýše o pět let dobu pobytu předepsanou pro vlastní příslušníky.

Čl. 23

1. Právo na důchod může propadnout nebo být zcela nebo částečně pozastaveno, jestliže zúčastněná osoba:

- a) vyvolala svoji invaliditu trestným činem nebo úmyslným porušením zákona;
- b) získala nebo pokusila se získat důchod podvodem;
- c) byla odsouzena do vězení pro trestný čin;
- d) vytrvale odmítá vydělávat si na živobytí prací slučitelnou s jejími silami a schopnostmi.

2. Důchod může být zcela nebo částečně zastaven na dobu, po kterou zúčastněná osoba je zcela vydržována z veřejných prostředků.

Čl. 24

Tato úmluva se bez újmy ustanovení článku 13 odstavce 5 nevztahuje na zachování práva na důchod v případě bydliště v cizině.

Čl. 25

Formální ratifikace této úmluvy budou za podmínek stanovených v ústavě Mezinárodní organizace práce oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 26

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 27

Jakmile budou u Mezinárodního úřadu práce zapsány ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace práce, oznámí to generální ředitel Mezinárodního úřadu práce všem členským státům Mezinárodní organizace práce. Rovněž jim oznámí zápis všech ratifikací, které mu členové organizace sdělí.

Čl. 28

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 29

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 30

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 28, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 31

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

5.6 ÚMLUVA Č. 38 – ÚMLUVA O POVINNÉM INVALIDNÍM POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ V ZEMĚDĚLSKÝCH PODNICÍCH, 1933

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána právní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 8. června 1933 na svém sedmnáctém zasedání,
rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se povinného invalidního
pojištění, jež jsou druhým bodem jednacího pořadu zasedání,

a
stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá dne 29. června 1933 tuto úmluvu, která bude označována jako
Úmluva o invalidním pojištění (zemědělství), 1933, aby ji členské státy Meziná-
rodní organizace práce ratifikovaly podle ustanovení ústavy Mezinárodní organi-
zace práce.

Čl. 1

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto
úmluvu, se zavazuje, že zavede nebo bude udržovat povinné invalidní pojištění
za podmínek rovnajících se alespoň těm, které jsou uvedeny v této úmluvě.

Čl. 2

1. Povinné invalidní pojištění se bude vztahovat na rukodělné a neruko-
dělné pracovníky, včetně učňů, kteří jsou zaměstnání v zemědělských podnicích,
a na služebnictvo zaměstnané v domácnosti zemědělských zaměstnavatelů.

2. Avšak každý členský stát může stanovit ve svém vnitrostátním zákono-
dárství výjimky, které bude považovat za nutné, pokud jde:

- a) o pracovníky, jejichž odměna přesahuje určenou částku a kde vnitrostátní
zákonodárství nestanoví tuto obecnou výjimku, pokud jde o pracovníky pro-
vozující zaměstnání považovaná obvykle za svobodná povolání;
- b) o pracovníky, kteří nepobírají odměnu v hotovosti;
- c) o mladé pracovníky mladší určeného věku a o pracovníky, kteří jsou příliš
staří pro pojištění, když poprvé vstupují do zaměstnání;
- d) o domácí pracovníky, jejichž pracovní poměry se neliší od obvyklých
pracovních poměrů pracovníků za mzdu;
- e) o členy rodiny zaměstnavatele;
- f) o pracovníky v takových zaměstnáních, která ježto nutně trvají krátkou do-
bu, neumožňují splnit podmínky pro přiznání dávek, jakož i o osoby za-
městnané jen příležitostně nebo pomocně;
- g) o pracovníky invalidní a o pracovníky pobírající invalidní nebo starobní
důchod;

- h) o veřejné úředníky na odpočinku zaměstnané za odměnu a o osoby požívající soukromého důchodu, jestliže se odpočivně nebo soukromý důchod alespoň rovná invalidnímu důchodu stanovenému vnitrostátním zákonodárstvím;
- i) o pracovníky, kteří během svých studií dávají hodiny nebo pracují za odměnu, připravující se na zaměstnání odpovídající takovým studiím.

3. Kromě toho mohou být vyňaty z pojistné povinnosti osoby, které na základě zákona, předpisu nebo zvláštního statutu mají nebo budou mít nárok na dávky pro případ invalidity, které se vcelku rovnají alespoň dávkám stanoveným v této úmluvě.

4. Tato úmluva se nevztahuje na námořníka a námořní rybáře.

Čl. 3

Vnitrostátní zákonodárství za podmínek, které určí, umožní bývalým povinným pojištěncům, kteří nepobírají důchod, buď dobrovolné pokračování v pojištění nebo zachování práv pravidelným placením udržovacího příspěvku, pokud tato práva nejsou zachována automaticky anebo není-li v případě vdané ženy manželovi nepodrobenému povinnému pojištění umožněno dobrovolně se pojistit a tím založit pro manželku právo na starobní nebo vdovský důchod.

Čl. 4

1. Pojištěnec, který se stane všeobecně neschopným k práci a tím nezpůsobilým opatrovat si odměnu hodnou zmínky, bude mít právo na invalidní důchod.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství, která zabezpečují pojištěncům léčení a léčebnou péči po dobu invalidity a jestliže invalidita skončí smrtí, poskytují důchod v plné výši vdovám, bez ohledu na věk nebo invaliditu, a sirotkům, budou moci přiznání invalidního důchodu podmínit tím, že pojištěnec je neschopen vykonávat práci za plat.

3. Ve zvláštních soustavách pojištění ve prospěch pracovníků nepracujících ručně, pojištěnec, který je neschopen opatrovat si odměnu hodnou zmínky prací v zaměstnání, které obvykle vykonával nebo v povolání podobném, bude mít právo na invalidní důchod.

Čl. 5

1. Bez újmy ustanovením článku 6 právo na důchod může být podmíněno dovršením čekací doby, popřípadě spolu se zaplacením minimálního počtu příspěvků od vstupu do pojištění a ve stanoveném období bezprostředně předcházejícím pojistné události.

2. Čekací doba nebude delší než 60 příspěvkových měsíců nebo 250 příspěvkových týdnů nebo 1500 příspěvkových dnů.

3. Jestliže dovršení čekací doby je spojeno se zaplacením stanoveného počtu příspěvků ve stanoveném období bezprostředně předcházejícím pojistné události, doby, za něž byly zaplacený příspěvky pro případ dočasné neschopnosti k práci a pro případ nezaměstnanosti, se započtou jako příspěvkové doby v rozsahu a za podmínek stanovených vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 6

1. Pojištěnec, který přestane být povinně pojištěn, aniž má právo na dávku představující vzájemné plnění za příspěvky připsané mu k dobru, zachovává si práva plynoucí z těchto příspěvků.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství může ukončit uplatnitelnost práv plynoucích z příspěvků po uplynutí lhůty, která se bude počítat od zániku pojistné povinnosti a která bude buď proměnná, nebo pevná.

a) Proměnná lhůta nebude kratší nežli třetina úhrnu příspěvkových období dovršených od vstupu do pojištění, bez období, za nichž nedošlo k příspěvkům.

b) Pevná lhůta nebude v žádném případě kratší nežli osmnáct měsíců. Práva na příspěvky mohou být zrušena po uplynutí této lhůty, nebyl-li během ní pojištěnci na základě povinného nebo dobrovolného pojištění připsán k dobru minimální počet příspěvků stanovený vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 7

1. Výše důchodu bude určena buď v závislosti na době strávené v pojištění nebo nezávisle na ní pevnou částkou nebo procentem příjmu, k němuž se přihlíží pro účely pojištění, anebo proměnnou částkou podle částky celkem zaplacených příspěvků.

2. Není-li zaručena minimální výše, musí důchod, který je proměnný podle doby strávené v pojištění a jehož přiznání je podmíněno dovršením čekací doby, zahrnovat pevnou částkou nebo pevný díl nezávislý na době strávené v pojištění.

3. Jsou-li příspěvky odstupňovány podle příjmu, přihlédne se k příjmu, k němuž se přihlíželo z těchto důvodů, i při výpočtu poskytovaného důchodu, ať už je důchod proměnný podle doby strávené v pojištění či nikoli.

Čl. 8

Aby se invaliditě zabránilo nebo aby se invalidita oddálila, snížila nebo ukončila, pojišťovací ústavy budou za podmínek, které stanoví vnitrostátní zákonodárství, oprávněny poskytovat věcné dávky osobám, jež pro invaliditu pobírají důchod nebo by jej mohly požadovat.

Čl. 9

1. Právo na dávky může zaniknout nebo být pozastaveno zcela nebo částečně, jestliže zúčastněná osoba:

a) vyvolala svoji invaliditu trestným činem nebo úmyslným porušením zákona,

- b) dopustila se podvodu vůči pojišťovacímu ústavu.
2. důchod může být zcela nebo částečně pozastaven, pokud zúčastněná osoba:
- a) je zcela vydržována na veřejné náklady nebo ústavem sociálního pojištění;
 - b) odmítá bez platného důvodu zachovávat lékařské příkazy a pokyny týkající se chování invalidů nebo se úmyslně a bez oprávnění vymyká kontrole pojišťovacího ústavu;
 - c) pobírá jiné periodické dávky v hotovosti poskytované na základě zákonů o povinném sociálním pojištění, o důchodech nebo o odškodňování pracovních úrazů nebo nemocí z povolání;
 - d) je v zaměstnání podrobeném povinnému pojištění nebo v případě zvláštního pojištění pro pracovníky, kteří nepracují ručně, má příjem přesahující stanovenou výši.

Čl. 10

1. Pojištěnci a jejich zaměstnavatelé budou přispívat k vytváření zdrojů pojištění.

2. Vnitrostátní zákonodárství může z příspěvkové povinnosti vyjmout:
- a) učně a mladé pracovníky, kteří nedovršili stanovený věk;
 - b) pracovníky, kteří nepobírají odměnu v hotovosti nebo kteří pobírají velmi nízkou mzdu;
 - c) pracovníky ve službě zaměstnavatele, který platí příspěvky úhrnnou částkou, nezávisle na počtu zaměstnávaných pracovníků.

3. Příspěvky zaměstnavatelů nemusí být vyžadovány v právních úpravách národního pojištění, jež se neomezují na zaměstnance.

4. Veřejné úřady budou přispívat k vytváření zdrojů nebo na dávky pojištění vztahující se na zaměstnance vůbec anebo na rukodělné pracovníky.

5. Vnitrostátní zákonodárství, která v době přijetí této úmluvy nestanoví příspěvky pojištěnců, mohou i nadále vyjímat pojištěnce z příspěvkové povinnosti.

Čl. 11

1. Pojištění bude spravováno buď ústavy, jež budou zřízeny veřejnými úřady a nebudou sledovat žádný výdělečný cíl, anebo státními pojišťovacími fondy.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství může rovněž svěřit správu pojištění ústavům zřízeným z podnětu zúčastněných osob nebo jejich sdružení a řádně schváleným veřejnými úřady.

3. Majetek pojišťovacích ústavů a státních pojišťovacích fondů bude spravován odděleně od veřejného majetku.

4. Zástupci pojištěnců se zúčastní řízení pojišťovacích ústavů za podmínek stanovených vnitrostátním zákonodárstvím, které bude rovněž moci rozhodnout o účasti zástupců zaměstnavatelů a veřejných úřadů.

5. Samosprávné pojišťovací ústavy budou podléhat finanční a správní kontrole veřejných úřadů.

Čl. 12

1. Při sporu týkajícím se dávek bude pojištěnci nebo jeho právním zástupcům přiznáno právo na opravný prostředek.

2. Tyto spory budou spadat do příslušnosti zvláštních soudů, které budou obsazeny soudci, kteří - ať už jsou soudci z povolání či nikoli – budou zvlášť znalí účelu pojištění a potřeb pojištěnců nebo jež budou zasedat za součinnosti přísedících vybraných z pojištěnců a ze zaměstnavatelů.

3. Při sporu týkajícím se pojistné povinnosti nebo výše příspěvku bude právo na opravný prostředek přiznáno zaměstnanci a v soustavách stanovících zaměstnavatelské příspěvky také jeho zaměstnavateli.

Čl. 13

1. Cizozemští zaměstnanci budou podrobeni pojištění a placení příspěvků za stejných podmínek jako vlastní příslušníci.

2. Cizozemští pojištěnci a osoby výživou na nich závislé budou mít za stejných podmínek jako vlastní příslušníci nárok na dávky plynoucí z příspěvků, které jim byly připsány k dobru.

3. Cizozemští pojištěnci a osoby výživou na nich závislé, pokud jsou příslušníky kteréhokoli členského státu, jenž je vázán touto úmluvou a jehož zákonodárství proto podle článku 10 stanoví finanční účast státu na vytváření zdrojů nebo dávkách pojištění, budou kromě toho mít nárok na přídatky nebo zvýšení nebo na částečné důchody, které mají být placeny z veřejných fondů.

4. Avšak vnitrostátní zákonodárství může omezit na vlastní příslušníky právo na přídatky nebo zvýšení nebo částečné důchody, které jsou placeny z veřejných fondů a přiznávány výhradně pojištěncům, kteří překročili určitý věk v den, kdy zákonodárství o povinném pojištění nabylo účinnosti.

5. Omezení, pokud jsou stanovena pro případ bydliště v cizině, budou se na důchodce a osoby výživou na nich závislé, pokud jsou příslušníky kteréhokoli členského státu vázaného touto úmluvou a bydlí na území kteréhokoli členského státu vázaného řečenou úmluvou, vztahovat jen v míře, ve které se uplatňují vůči vlastním příslušníkům státu, v němž byl důchod získán. Avšak bude možno nevyplácet přídatky nebo zvýšení nebo částečné důchody, které se vyplácejí z veřejných fondů.

Čl. 14

1. Pojištění zaměstnanců se bude řídit zákonem platným podle místa jejich pracoviště.

2. Dohodou mezi zúčastněnými členskými státy bude možno v zájmu nepřerušného trvání pojištění učinit výjimky z tohoto pravidla.

Čl. 15

1. Každý členský stát může podrobit zvláštnímu řádu pohraniční pracovníky, kteří mají pracoviště na jeho území a místo trvalého bydliště v cizině.

Čl. 16

V zemích, které v době, kdy tato úmluva prvotně nabude účinnosti, nemají zákonodárství o povinném invalidním pojištění, kterákoli v tu dobu existující soustava důchodů nikoli příspěvkových bude považována za vyhovující této úmluvě, jestliže zabezpečuje individuální právo na důchod za podmínek stanovených v níže uvedených člancích 17 až 23.

Čl. 17

Osoba, která se stane všeobecně nezpůsobilou k práci a tím neschopnou získat svou práci odměnu hodnou zmínky, má nárok na důchod.

Čl. 18

Právo na důchod může být podmíněno žadatelovým trvalým bydlištěm na území členského státu v období bezprostředně předcházejícím žádosti o důchod. Toto období, které bude určeno vnitrostátním zákonodárstvím, nesmí přesahovat pět let.

Čl. 19

1. Žadatel má právo na důchod, pokud jeho roční příjmy nepřesahují mez, kterou určí vnitrostátní zákonodárství s náležitým zřetelem na minimální životní náklady.

2. Pro ocenění příjmů se budou považovat za vyňaté ty příjmy, jež nepřesahují částku stanovenou vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 20

Výše důchodu bude stanovena částkou, která spolu s jinými příjmy převyšujícími částku vyňatou pro výše uvedené ocenění, dostahuje alespoň na krytí základních potřeb důchodce.

Čl. 21

1. Při sporu týkajícím se přiznání důchodu nebo určení jeho výše bude každému žadateli přiznáno právo na opravný prostředek.

2. Opravný prostředek bude spadat do působnosti jiného orgánu nežli toho, který rozhodl v prvním stupni.

Čl. 22

1. Cizinci, kteří jsou příslušníky kteréhokoli členského státu vázaného touto úmluvou, mají právo na důchod za stejných podmínek jako vlastní příslušníci.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství může podmínit přiznání důchodu cizinci dovršením doby trvalého pobytu na území členského státu přesahující nejvýše o pět let dobu pobytu předepsanou pro vlastní příslušníky.

Čl. 23

1. Právo na důchod může propadnout nebo být zcela nebo částečně pozastaveno, jestliže zúčastněná osoba:

- a) vyvolala svoji invaliditu trestným činem nebo úmyslným porušením zákona;
- b) získala nebo pokusila se získat důchod podvodem;
- c) byla odsouzena do vězení pro trestný čin;
- d) vytrvale odmítá vydělávat si na živobytí prací slučitelnou s jejími silami a schopnostmi.

2. Důchod může být zcela nebo částečně zastaven po dobu, po kterou zúčastněná osoba je zcela udržována z veřejných prostředků.

Čl. 24

Tato úmluva se bez újmy ustanovení článku 13 odstavce 5 nevztahuje na zachování práva na důchod v případě bydliště v cizině.

Čl. 25

Formální ratifikace této úmluvy budou za podmínek stanovených v ústavě Mezinárodní organizace práce oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 26

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 27

Jakmile budou u Mezinárodního úřadu práce zapsány ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace práce, oznámí to generální ředitel Mezinárodního úřadu práce všem členským státům Mezinárodní organizace práce. Rovněž jim oznámí zápis všech ratifikací, které mu členové organizace sdělí.

Čl. 28

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 29

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rady Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 30

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 28, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 31

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

5.7 ÚMLUVA Č. 39 – ÚMLUVA O POVINNÉM POJIŠTĚNÍ PRO PŘÍPAD SMRTI ZAMĚSTNANCŮ V PRŮMYSLOVÝCH A OBCHODNÍCH PODNICÍCH A VE SVOBODNÝCH POVOLÁNÍCH, JAKOŽ I DOMÁCKÝCH DĚLNÍKŮ A OSOB ZAMĚSTNANÝCH V DOMÁCNOSTI, 1933

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

která byla svolána Správní radou mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 8. června 1833 na svém sedmáctém zasedání,

rozhodnuvši se přijmouti některé návrhy, týkající se povinného pojištění na případ smrti, jež jsou druhým bodem jednacího pořadu zasedání, a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy, přijímá 29. června 1933 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o pojištění pro případ smrti (průmysl atd.), 1933, aby ji členské státy Mezinárodní organizace práce ratifikovaly podle ustanovení Ústavy Mezinárodní organizace práce:

Čl. 1

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že zavede nebo bude udržovat povinné pojištění pro případ smrti na podmínkách rovnajících se alespoň těm, které jsou uvedeny v této úmluvě.

Čl. 2

1. Povinné pojištění pro případ smrti se bude vztahovati na rukodělně a nerukodělné pracovníky včetně učňů, kteří jsou zaměstnání v průmyslových nebo obchodních podnicích nebo ve svobodných povoláních, a na domácké pracovníky a na osoby zaměstnané v domácnosti.

2. Avšak každý členský stát může stanovit ve svém vnitrostátním zákonodárství výjimky, které bude považovat za nutné, pokud jde:

- a) o pracovníky, jejichž odměna přesahuje určenou částku, a kde vnitrostátní zákonodárství nestanoví tuto obecnou výjimku, pokud jde o nerukodělné pracovníky provozující zaměstnání, považovaná obvykle za svobodná povolání,
- b) o pracovníky, kteří nepobírají odměnu v hotovosti,
- c) o mladé pracovníky mladší určeného věku a o pracovníky, kteří jsou příliš staří pro pojištění, když poprvé vstoupí do zaměstnání,
- d) o domácké pracovníky, jejichž pracovní poměry se nepodobají obvyklým pracovním poměrům pracovníků za mzdu,
- e) o členy rodiny zaměstnavatele,
- f) o pracovníky v takových zaměstnáních, která ježto nutně trvají krátkou dobu, neumožňují splnit podmínky pro přiznání dávek, jakož i o osoby zaměstnané jen příležitostně nebo pomocně,

- g) o pracovníky invalidní a o pracovníky pobírající invalidní nebo starobní důchod,
- h) o veřejné úředníky na odpočinku zaměstnané za odměnu, a o osoby pobírající soukromý důchod, jestliže se odpočivné nebo soukromý důchod rovná alespoň invalidnímu důchodu, stanovenému vnitrostátním zákonodárstvím,
- i) o pracovníky, kteří během svých studií dávají hodiny nebo pracují za odměnu, připravující se na zaměstnání odpovídající takovým studiím,
- j) služebnictvo zaměstnané v domácnosti zemědělských zaměstnavatelů.

3. Kromě toho mohou být vyňaty z pojistné povinnosti osoby, které na základě zákona, předpisu nebo zvláštního statutu založí pro případ smrti pro své pozůstalé právo na dávky, které se v celku rovnají přinejmenším dávám, stanoveným v této úmluvě.

4. Tato úmluva se nevztahuje ne námořníky a námořní rybáře.

Čl. 3

Vnitrostátní zákonodárství za podmínek, které určí, umožní bývalým povinným pojištěncům, kteří nepobírají důchod, buď dobrovolné pokračování v pojištění nebo zachování práv pravidelným placením udržovacího příspěvku, pokud tato práva nejsou zachována automaticky anebo není-li v případě vdané ženy manželovi nepodrobenému pojistné povinnosti umožněno se dobrovolně pojistit a tím založit pro manželku právo na starobní nebo vdovský důchod.

Čl. 4

1. Právo na důchod může být bez újmy ustanovením článku 5 podmíněno dovršením čekací doby, popřípadě spolu se zaplacením minimálního počtu příspěvků od vstupu do pojištění a ve stanoveném období, bezprostředně předcházejícím pojistné události.

2. Čekací doba nebude delší než 60 příspěvkových měsíců nebo 250 příspěvkových týdnů nebo 1500 příspěvkových dnů.

3. Jestliže dovršení čekací doby je spojeno se zaplacením stanoveného počtu příspěvků ve stanoveném období, bezprostředně předcházejícím pojistné události, doby, za něž byly zaplacený příspěvky pro případ dočasné neschopnosti k práci a pro případ nezaměstnanosti, se započtou jako příspěvkové doby v rozsahu a za podmínek stanovených vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 5

1. Pojištěnec, který přestane být povinně pojištěn, aniž má právo na dávku představující vzájemné plnění za příspěvky, připsané mu k dobru, zachovává si práva plynoucí z těchto příspěvků.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství může ukončit uplatnitelnost práv, plynoucích z příspěvků, po uplynutí lhůty, která se bude počítat od zániku pojistné povinnosti a která bude buď proměnná nebo pevná.

- a) Proměnná lhůta nebude kratší nežli třetina úhrnu příspěvkových období, dovršených od vstupu do pojištění, bez období, za nichž nedošlo k příspěvkům.
- b) Pevná lhůta nebude v žádném případě kratší nežli osmnáct měsíců, práva na příspěvky mohou být po uplynutí této lhůty zrušena, nebyl-li během ní pojištěnci na základě povinného nebo dobrovolného pojištění připsán k dobru minimální počet příspěvků, stanovený vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 6

Pojištění pro případ smrti musí zahrnovat přinejmenším právo na důchod pro vdovu znova neprovdanou a pro sirotky zemřelého pojištěnce nebo důchodce.

Čl. 7

1. Právo na vdovský důchod může být vyhrazeno vdovám, které překročily stanovený věk nebo které jsou invalidní.

2. Ustanovení odstavce 1 se nebudou uplatňovat ve zvláštních soustavách pojištění ve prospěch nerukodělných pracovníků.

3. Právo na vdovský důchod může být omezeno na případy, kdy manželství trvalo po stanovenou dobu a bylo uzavřeno před tím, než pojištěnec nebo důchodce dovršil stanovený věk nebo se stal invalidním.

4. Právo lna vdovský důchod může být odepřeno v případech, kdy v době smrti pojištěnce nebo důchodce bylo manželství rozloučeno nebo bylo rozvedeno výlučně z viny manželky.

5. Je-li několik žadatelek o vdovský důchod, může být částka, jež má být vyplácena, omezena na částku jednoho důchodu.

Čl. 8

1. Dítě, které dosáhlo stanoveného věku, nikoli nižšího než 14 let, má nárok na důchod v případě smrti kteréhokoli z rodičů.

2. Avšak jde-li o sirotka po pojištěnce nebo po důchodkyni, právo na důchod může být podmíněno buď tím, že matka přispívala k vydržování tohoto dítěte, nebo tím, zemřela jako vdova.

3. Vnitrostátní zákonodárství stanoví případy, ve kterých dítě jiné, než manželské bude mít nárok na důchod.

Čl. 9

1. Výše důchodu bude určena buď v závislosti na době strávené v pojištění nebo nezávisle na ní buď pevnou částkou nebo procentem příjmu, k němuž se přihlíží pro účely pojištění, anebo poměrnou částkou podle částky zaplacených příspěvků.

2. Není-li zaručena minimální výše, musí důchod, který je proměnný podle doby strávené v pojištění a jehož přiznání je podmíněno dovršením čekací

doby, zahrnovat pevnou částku nebo pevný díl, nezávislý na době strávené v pojištění, není-li přiznání důchodu podmíněno dovršením čekací doby, může být stanovena zaručená minimální výše důchodu.

3. Jsou-li příspěvky odstupňovány podle příjmu, přihlédne se k příjmu, k němuž se přihlíželo z tohoto důvodu při výpočtu poskytovaného důchodu, ať už je důchod proměnný podle doby strávené v pojištění či nikoli.

Čl. 10

Aby se zabránilo invaliditě nebo aby se invalidita oddálila, snížila nebo ukončila, pojišťovací ústavy budou za podmínky, které stanoví vnitrostátní zákonodárství, oprávněny poskytovat věcné dávky osobám, jež pro invaliditu pobírají důchod anebo by jej mohly požadovat.

Čl. 11

1. Právo na dávky může propadnout anebo být pozastaveno zcela nebo částečně:

- a) byla-li smrt zapříčiněna trestným činem nebo úmyslným porušením zákona pojištěncem nebo kteroukoli osobou, jež by mohla mít právo na důchod pozůstalých,
- b) jestliže se pojištěnec nebo kterákoli osoba, která by mohla mít právo na důchod pozůstalých, dopustila podvodu vůči pojišťovacímu ústavu.

2. Důchod může být zcela nebo částečně pozastaven, pokud zúčastněná osoba:

- a) je zcela udržována na veřejné náklady nebo ústavem sociálního pojištění,
- b) odmítá bez platného důvodu zachovávat lékařské příkazy a pokyny, týkající se chování invalidů, nebo se úmyslně a bez oprávnění vymyká kontrole pojišťovacího ústavu,
- c) pobírá jiné periodické dávky v hotovosti poskytované na základě zákonů o povinném sociálním pojištění, o důchodech nebo o odškodňování pracovních úrazů nebo nemocí z povolání,
- d) obdržela jako vdova důchod bez jakékoli podmínky věku nebo invalidity a žije jako žena s mužem,
- e) obdržela důchod na základě zvláštního pojištění pro pracovníky, kteří nepracují ručně a má příjem přesahující stanovenou výši.

Čl. 12

1. Pojištěnci a jejich zaměstnavatelé budou přispívat k vytváření zdrojů pojištění.

2. Vnitrostátní zákonodárství může z příspěvkové povinnosti vyjmout:

- a) učně a mladé pracovníky, kteří nedovršili stanovený věk,

b) pracovníky, kteří nepobírají odměnu v hotovosti nebo kteří pobírají velmi nízkou mzdu.

3. Příspěvky zaměstnanců nemusí být vyžadovány v právních úpravách národního pojištění, jež se neomezují na zaměstnance.

4. Veřejné úřady budou přispívat k vytváření zdrojů nebo na dávky na pojištění vztahující se na zaměstnance vůbec anebo rukodělné dělníky.

5. Vnitrostátní zákonodárství, která v době přijetí této úmluvy nestanoví příspěvky pojištěnců, mohou i nadále vyjímat pojištěnce z příspěvkové povinnosti.

Čl. 13

1. Pojištění bude spravováno buď ústavy, jež budou zřízeny veřejnými úřady a nebudou sledovat žádný výdělečný cíl, anebo státními pojišťovacími fondy.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství může rovněž svěřit správu pojištění ústavům, zřízeným z podnětu zúčastněných osob nebo jejich sdružení, a řádně schváleným veřejnými úřady.

3. Majetek pojišťovacích ústavů a státních pojišťovacích fondů bude spravován odděleně od veřejných prostředků.

4. Zástupci pojištěnců se zúčastní řízení pojišťovacích ústavů za podmínek stanovených vnitrostátním zákonodárstvím, které bude rovněž moci rozhodnout o účasti zástupců zaměstnavatelů a veřejných úřadů.

5. Samosprávné pojišťovací ústavy budou podléhat finanční a správní kontrole veřejných úřadů.

Čl. 14

1. Při sporu týkajícím se dávek bude pozůstalý zemřelého pojištěnce nebo důchodce přiznáno právo na opravný prostředek.

2. Tyto spory budou spadat do příslušnosti zvláštních soudů, které budou obsazeny soudci, kteří - ať již jsou soudci z povolání či nikoli - budou zvlášť znali účelu pojištění, nebo jež budou zasedat za součinnosti přisedících, vybraných z pojištěnců a ze zaměstnavatelů.

3. Při sporu týkajícím se pojistné povinnosti nebo výše příspěvků bude právo na opravný prostředek přiznáno zaměstnanci a v soustavách stanovících zaměstnavatelské příspěvky také jeho zaměstnavateli.

Čl. 15

1. Cizozemští zaměstnanci budou podrobeni pojištění a placení příspěvků za stejných podmínek, jako vlastní příslušníci.

2. Pozůstalí cizozemských pojištěnců nebo důchodců budou mít za stejných podmínek jako vlastní příslušníci nárok na dávky plynoucí z příspěvků, připsaných k dobru těmto pojištěncům.

3. Pozůstalí cizozemských pojištěnců nebo důchodců, pokud jsou příslušníky kteréhokoli členského státu, jenž je vázán touto úmluvou a jehož zákonodárství proto stanoví podle článku 12 finanční účast státu na vytváření zdrojů nebo na pojistných dávkách, budou kromě toho mít nárok na přídatky nebo zvýšení nebo na částečné důchody, které mají být placeny z veřejných fondů.

4. Avšak vnitrostátní zákonodárství může omezit na vlastní příslušníky právo na přídatky, nebo zvýšení nebo částečné důchody, které jsou placeny z veřejných fondů a přiznávány výhrady pozůstalým pojištěncům, kteří překročili určitý věk v den, kdy zákonodárství o povinném pojištění nabylo účinnosti.

5. Omezení, pokud jsou stanovena pro případ trvalého bydliště v cizině, budou se na důchodce, pokud jsou příslušníky kteréhokoli členského státu vázaného touto úmluvou a bydlí na území kteréhokoli členského státu vázaného řečenou úmluvou, vztahovat jen v míře, ve které se uplatňují vůči vlastním příslušníkům státu, v němž byl důchod získán. Avšak bude možno nevyplácet přídatky nebo zvýšení nebo částečné důchody, které se vyplácejí z veřejných fondů.

Čl. 16

1. Pojištění zaměstnanců se bude řídit zákonem platným podle místa jejich pracoviště.

2. Dohodou mezi zúčastněnými členskými státy bude možno v zájmu nepřerušného trvání pojištění učinit výjimky z tohoto pravidla.

Čl. 17

Každý členský stát může podrobit zvláštnímu řádu pohraniční pracovníky, kteří mají pracoviště na jeho území a místo trvalého bydliště v cizině.

Čl. 18

V zemích, které v době, kdy tato úmluva poprvé nabude účinnosti, nemají zákonodárství o povinném pojištění na případ smrti, kterákoli v tu dobu existující soustava důchodů nikoli příspěvkových bude považována za vyhovující této úmluvě, jestliže zabezpečuje individuální právo na důchod za podmínek, stanovených v níže uvedených člancích 19 až 25.

Čl. 19

1. Právo na důchod bude přiznáno:
 - a) každé vdově znova neprovdané, která vydrží alespoň dvě děti,
 - b) každému sirotkovi, který ztratil otce i matku.
2. Vnitrostátní zákonodárství stanoví:

- a) podmínky, za nichž se dítě jiné, nežli manželské pokládá za dítě vdovy pro její nárok na důchod,
- b) věk, do něhož se dítě pokládá za závislé na vdově nebo má právo na sirotčí důchod; tento věk nemůže být nižší nežli 14 let.

Čl. 20

1. Právo na vdovský důchod může být podmíněno trvalým bydlištěm na území členského státu, a to bydlištěm:

- a) zemřelého manžela v období bezprostředně předcházejícím smrti, a
- b) vdovy v období bezprostředně předcházejícím žádosti o důchod.

2. Právo na sirotčí důchod může být podmíněno trvalým bydlištěm toho z rodičů, který zemřel poslední, na území členského státu v období bezprostředně předcházejícím smrti.

3. Doba trvalého pobytu na území členského státu, požadovaná u vdovy nebo u toho z rodičů, který zemřel, bude určena vnitrostátním zákonodárstvím, ale nebude přesahovat pět let.

Čl. 21

1. Právo na vdovský důchod nebo na sirotčí důchod má každý žadatel, jehož roční příjmy, včetně ročních příjmů vydržovaných dětí nebo sirotek, nepřesahují mez, kterou určí vnitrostátní zákonodárství s náležitým zřetelem na minimální životní náklady.

2. Pro ocenění příjmů se budou považovat za vyňaté ty příjmy, jež nepřesahují částku, stanovenou vnitrostátním zákonodárstvím.

Čl. 22

Výše důchodu bude stanovena částkou, která spolu s jinými příjmy převyšujícími částku vyňatou pro výše uvedené ocenění, dostačuje alespoň na krytí základních potřeb důchodce.

Čl. 23

1. Při sporu týkajícím se přiznání důchodu nebo určení jeho výše bude každému žadateli přiznáno právo na opravný prostředek.

2. Opravný prostředek bude spadat do působnosti jiného orgánu, nežli toho, který rozhodl v prvním stupni.

Čl. 24

1. Cizozemské vdovy a sirotci, kteří jsou příslušníky kteréhokoli členského státu vázaného touto úmluvou, mají právo na důchod za stejných podmínek jako vlastní příslušníci.

2. Avšak vnitrostátní zákonodárství může podmínit přiznání důchodu cizinci dovršením doby trvalého pobytu na území členského státu, přesahující nejvíce o pět let dobu pobytu stanovenou v článku 20.

Čl. 25

1. Právo na důchod může propadnout nebo být úplně nebo částečně pozastaveno, jestliže vdova nebo osoba, která převzala péči o sirotka, získala nebo se pokusila získat důchod podvodem.

2. Důchod může být úplně nebo částečně zastaven po dobu, po kterou zúčastněná osoba je zcela vydržována z veřejných prostředků.

Čl. 26

Tato úmluva se bez újmy ustanovení článku 15 odstavce 5 nevztahuje na zachování práva na důchod v případě bydliště v cizině.

Čl. 27

Formální ratifikace této Úmluvy budou za podmínek stanovených v ústavě Mezinárodní organizace práce oznámeny generálními řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 28

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generální ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 29

Jakmile budou u Mezinárodního úřadu práce zapsány ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace práce, oznámí to generální ředitel Mezinárodního úřadu práce všem členským státům Mezinárodní organizace práce. Rovněž jim oznámí zápis všech ratifikací, které mu členové organizace sdělí.

Čl. 30

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může jí vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Vypověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jež ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva jí vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté jí bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 31

Vždy, bude-li to považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkou-

má, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 32

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 30, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřená k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 33

Francouzské a anglické znění této úmluvy mají stejnou platnost.

5.8 ÚMLUVA Č. 42 – ÚMLUVA O ODŠKODNĚNÍ NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ (REVIDOVANÁ), 1934

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 4. června 1934 na svém osmnáctém zasedání,
rozhodnuvši se přijmout některé návrhy, týkající se částečné revize úmluvy
o odškodňování nemocí z povolání přijaté konferencí na jejím sedmém zasedání,
jež jsou pátým bodem jednacího pořadu zasedání, a
majíc za to, že tyto návrhy mají mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá dne 21. června 1934 tuto úmluvu, která bude označována jako
Úmluva o odškodnění pracovníků (nemocí z povolání) (revidovaná), 1934.

Čl. 1

1. Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že v souladu s všeobecnými zásadami svého vnitrostátního zákonodárství o odškodňování pracovních úrazů poskytne odškodnění osobám stíženým nemocí z povolání nebo v případě smrti následkem takové nemoci, osobám na nich závislým.

2. Sazba tohoto odškodnění nebude nižší nežli sazba, kterou vnitrostátní zákonodárství stanoví pro škody z pracovních úrazů.

Bez újmy tohoto ustanovení každý členský stát při stanovení podmínek, za nichž se podle vnitrostátního zákonodárství poskytuje odškodnění při uvedených nemocech, a při používání zákonodárství o odškodňování pracovních úrazů na tyto nemoci bude moci přijmout takové změny a úpravy, které považuje za účelné.

Čl. 2

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, že bude za nemoci z povolání považovat nemoci, jakož i otravy způsobené látkami uvedenými v níže uvedené tabulce, pokud tyto nemoci nebo otravy postihnou pracovníky zaměstnané v povoláních, výrobě nebo postupech, které jim ve zmíněné tabulce odpovídají, a jsou následkem práce v podniku, na nějž se vztahuje vnitrostátní zákonodárství.

Seznam nemocí a jedovatých substancí	Seznam průmyslových odvětví nebo obdobných zaměstnání
	Zacházení olovnými rudami, jakož i olovným popelem v zinkárnách.
	Tavení starého zinku a olova.
	Výroba předmětů z taveného olova nebo ze slitin obsahujících olovo.
	Průmysl polygrafický.
	Výroba sloučenin olova.
	Výroba a oprava akumulátorů.
	Příprava a použití smaltů obsahujících olovo
	Leštění olověnými pilinami a olovným popelem.
	Práce natěračské, zahrnující přípravu nebo zacházení nátěry, tmely nebo barvami, obsahujícími olovo.
	Zacházení rtuťnatými rudami.
	Výroba rtuťnatých sloučenin.
	Výroba měřicích a laboratorních přístrojů.
	Příprava surovin v kloboučnictví.
	Zlacení v ohni.
	Používání rtuťových pump při výrobě žárovek.
	Výroba roznětek obsahujících třaskavou rtuť.
	Styk dělníků se zvířaty infikovanými sněží slezinnou.
	Zacházení zvířecími odpadky.
	Nakládání, skládání a transport zboží.
Silikosa s tuberkulosou plic nebo bez ní, je-li silikosa rozhodující příčinou neschopnosti k práci nebo smrti	Výroba nebo postupy, které podle vnitrostátního zákonodárství jsou spojeny s vystavením nebezpečí silikosy.
Otrava fosforem a jeho sloučeninami a přímé důsledky této otravy	Všechny postupy zahrnující výrobu, uvolňování a používání fosforu a jeho sloučenin.
Otrava arsenem a jeho sloučeninami a přímé důsledky této otravy	Všechny postupy zahrnující výrobu, uvolňování a používání arsenu a jeho sloučenin.

Otrava benzenem a jeho homology i jejich nitroderiváty a amidoderiváty a přímé důsledky této otravy	Všechny postupy zahrnující výrobu, uvolňování a používání benzenu a jeho homologů a jejich nitroderivátů a amidoderivátů.
Otrava halogenními deriváty uhlovodíků mastné řady	Všechny postupy zahrnující výrobu, uvolňování a používání halogenních derivátů uhlovodíků mastné řady stanovené vnitrostátním zákonodárstvím.
Patologické projevy způsobené: a) radiem a jinými radioaktivními látkami b) roentgenovými paprsky	Všechny postupy spojené s vystavením působení radia, radioaktivních látek a roentgenových paprsků.
Primární rakoviny epithelu kůže	Všechny postupy zahrnující zacházení nebo užití dehtu, smoly, živice, minerálních olejů, parafinu a sloučenin, výrobků nebo zbytků těchto látek.

Čl. 3

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 4

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 5

Jakmile budou u Mezinárodního úřadu práce zapsány ratifikace dvou členských států Mezinárodní organizace práce, oznámí to generální ředitel Mezinárodního úřadu práce všem členským státům Mezinárodní organizace práce. Rovněž jim oznámí zápis všech ratifikací, které mu členové organizace sdělí.

Čl. 6

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí pěti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Vypověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období

pěti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další pětileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí pětiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 7

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 8

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) Ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 6, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti.
- b) Od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které jí ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 9

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

5.9 ÚMLUVA Č. 102 – ÚMLUVA O MINIMÁLNÍ NORMĚ SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ, 1952

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 jež byla svolána Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 4. června 1952 na svém třicátém pátém zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se minimální normy sociálního zabezpečení, jež jsou pátým bodem jednacího pořadu zasedání,
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 28. června 1952 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o sociálním zabezpečení (minimální norma), 1952:

ČÁST I.

Všeobecná ustanovení

Čl. 1

1. V této úmluvě:

- a) výraz "stanovený" znamená určený vnitrostátními právními předpisy nebo na jejich základě,
- b) výraz "pobyt" znamená obvyklý pobyt na území členského státu a výraz "obyvatel" označuje osobu, která obvykle bydlí na území členského státu,
- c) výraz "manželka" znamená ženu, kterou vyživuje její manžel,
- d) výraz "vdova" znamená ženu, kterou vyživoval její manžel v době své smrti,
- e) výraz "dítě" znamená buď dítě školou povinné nebo dítě mladší 15 let, podle toho, co je stanoveno,
- f) výraz "čekací doba" znamená příspěvkovou dobu nebo dobu zaměstnání nebo pobytu nebo jakoukoliv jejich kombinaci, podle toho, co je stanoveno.

2. Pro účely článků 10, 34 a 49 výraz "dávka" znamená buď dávky poskytnuté přímo ve formě služeb nebo dávky nepřímé ve formě náhrady nákladů vynaložených chráněnou osobou.

Čl. 2

Každý členský stát, který je vázán touto úmluvou:

- a) bude provádět
 - i. část I,
 - ii. alespoň tři z částí II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX a X,
 - iii. příslušná ustanovení částí XI, XII a XIII, a
 - iv. část XIV, a

b) uvede ve své ratifikaci, ohledně kterých z částí II až X přijímá závazky vyplývající z úmluvy.

Čl. 3

1. Členský stát, jehož hospodářská a zdravotnická zařízení nejsou dostatečně vyvinuta, může, pokud si to příslušný orgán přeje a po dobu, po kterou to považuje za potřebné, uplatnit prohlášením připojeným k ratifikaci, dočasné výjimky uvedené v těchto člancích: 9 (d); 12 (2); 15 (d); 18 (2); 21 (c); 33 (b); 34 (3); 41 (d); 48 (c); 55 (d); a 61 (d).

2. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, uvede ve své výroční zprávě o provádění této úmluvy, podávané podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce, ohledně každé výjimky, kterou uplatnil, že

- a) důvody pro ni dále trvají, nebo že
- b) se od stanoveného data vzdává práva výjimku uplatňovat.

Čl. 4

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může později oznámit generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, že přijímá povinnosti vyplývající z této úmluvy, pokud jde o jednu nebo více částí II až X, které nebyly uvedeny již v jeho ratifikaci.

2. Závazky uvedené v odstavci 1 tohoto článku se budou považovat za nedílnou část ratifikace a budou mít stejné účinky od doby, kdy došlo k jejich oznámení.

Čl. 5

Pokud členský stát při provádění kterékoli z částí II až X této úmluvy, na niž se vztahuje jeho ratifikace, je povinen chránit stanovené skupiny osob, které úhrnem tvoří alespoň určité procento zaměstnanců nebo obyvatelů, musí se dříve, než se zaváže k provádění této části, přesvědčit, že příslušného procenta bylo dosaženo.

Čl. 6

Při provádění částí II, III, IV, V, VIII (pokud jde o léčebnou péči), IX nebo X této úmluvy, členský stát může přihlédnout k ochraně vyplývající z pojištění, které podle vnitrostátního zákonodárství není pro chráněné osoby povinné, jestliže takové pojištění

- a) je pod dozorem veřejných orgánů nebo spravováno podle stanovených zásad společně zaměstnavateli a pracovníky,
- b) zahrnuje podstatnou část osob, jejichž výdělek nepřesahuje výdělek kvalifikovaného dělníka muže,
- c) vyhovuje, popřípadě spolu s jinými způsoby ochrany, příslušným ustanovením úmluvy.

ČÁST II.

Léčebná péče

Čl. 7

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám, jejichž stav vyžaduje léčebně preventivní péči, poskytování dávek podle dalších článků této části.

Čl. 8

Krytá sociální událost zahrnuje každé onemocnění bez ohledu na jeho příčinu, těhotenství, porod a jejich následky.

Čl. 9

Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) buď stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců, jakož i jejich manželky a děti, nebo
- b) stanovené skupiny ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří úhrnem nejméně 20 % všech obyvatel, jakož i jejich manželky a děti, nebo
- c) stanovené skupiny obyvatelů, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech obyvatel, nebo
- d) bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jež zaměstnávají nejméně 20 osob, jakož i jejich manželky a děti.

Čl. 10

1. Dávky musí zahrnovat alespoň:

- a) v případě onemocnění
 - i. péči poskytovanou praktickými lékaři, včetně návštěv v bytě,
 - ii. péči poskytovanou odbornými lékaři v nemocnicích osobám tam umístěným nebo docházejícím a péči odborných lékařů, kterou je možno poskytovat mimo nemocnice,
 - iii. poskytování základních léčiv na předpis lékaře nebo jiného kvalifikovaného zdravotnického pracovníka,
 - iv. umístění v nemocnici, je-li ho třeba,
- b) v těhotenství, při porodu a jejich následcích
 - i. péči před porodem, při porodu a po porodu, poskytovanou buď lékařem nebo diplomovanou porodní asistentkou,
 - ii. umístění v nemocnici, je-li ho třeba.

2. Na poživateli dávky nebo jeho živiteli lze požadovat, aby přispíval na náklady léčebné péče, poskytované v případě onemocnění; úprava takového příspěvku na náklady nesmí příliš zatěžovat.

3. Dávky poskytované podle tohoto článku musí být zaměřeny na zachování, znovunabytí nebo zlepšení zdraví chráněné osoby, její pracovní schopnosti a schopnosti postarat se o své osobní potřeby.

4. Správní orgány nebo zařízení poskytující dávky mají vést chráněné osoby všemi vhodnými prostředky k tomu, aby využívaly všeobecných zdravotních služeb, které jim poskytují veřejné orgány nebo jiné organizace uznané veřejnými orgány.

Čl. 11

Nastane-li krytá sociální událost, musí být zaručeny dávky uvedené v článku 10 alespoň těm chráněným osobám, které buď samy splnily čekací dobu anebo jejichž živitel splnil čekací dobu, kterou lze uznat za nezbytnou, aby se zabránilo zneužití.

Čl. 12

1. Dávky uvedené v článku 10 budou poskytovány po celou dobu trvání sociální události s tou výjimkou, že v případě onemocnění může být doba, po kterou se tyto dávky poskytují, omezena na 26 týdnů pro jednotlivý případ; avšak dávky léčebné péče nesmějí být zastaveny, dokud je vypláceno nemocenské, a budou učiněna opatření, která prodlouží výše uvedenou maximální dobu poskytování dávek v případech, kde jde o nemoc, která vyžaduje podle vnitrostátních předpisů delší péči.

2. Bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, lze poskytování dávek v jednotlivém případě omezit na 13 týdnů.

ČÁST III.

Nemocenské

Čl. 13

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování nemocenského podle dalších článků této části.

Čl. 14

Krytá sociální událost zahrnuje pracovní neschopnost způsobenou onemocněním, která má za následek zastavení výdělku, jak je stanovena vnitrostátními předpisy.

Čl. 15

Okruh chráněných osob zahrnuje:

- a) buď stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců, nebo
- b) stanovené skupiny ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří úhrnem nejméně 20 % všech obyvatel, nebo

- c) všechny obyvatele, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují mez stanovenou podle ustanovení článku 67, nebo
- d) bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jež zaměstnávají nejméně 20 osob.

Čl. 16

1. Jsou-li chráněny skupiny zaměstnanců nebo skupiny výdělečně činného obyvatelstva, dávkou je periodická platba vypočítaná podle ustanovení článků 65 nebo 66.

2. Jsou-li chráněni všichni obyvatele, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují stanovenou mez, dávkou je periodická platba vypočítaná podle ustanovení článku 67.

Čl. 17

Nastane-li krytá sociální událost, má být dávka uvedená v článku 16 zajištěna alespoň těm chráněným osobám, jež splnily čekací dobu, kterou lze uznat za nezbytnou, aby se zabránilo zneužití.

Čl. 18

1. Dávka uvedená v článku 16 se poskytuje po celou dobu sociální události, avšak poskytování dávky může být pro každý jednotlivý případ onemocnění omezeno na 26 týdnů; přitom dávka nemusí být vyplácena po prvé tři dny po zastavení výděлку.

2. Bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, lze poskytování dávky omezit

- a) buď na takovou dobu, že celkový počet dnů, za které se poskytne nemocenské během jednoho roku, není menší než desetinásobek průměrného počtu osob chráněných v témže roce,
- b) nebo na 13 týdnů pro každý jednotlivý případ onemocnění, přičemž dávka nemusí být vyplácena po prvé tři dny po zastavení výděлку.

ČÁST IV.

Podpora v nezaměstnanosti

Čl. 19

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování podpory v nezaměstnanosti podle dalších článků této části.

Čl. 20

Krytá sociální událost zahrnuje zastavení výděлку, jak je stanoveno vnitrostátními právními předpisy, způsobené nemožností získat přiměřené zaměstnání, pokud chráněná osoba je schopna a ochotna pracovat.

Čl. 21

Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) buď stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců, nebo
- b) všechny obyvatele, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují mez stanovenou podle ustanovení článku 67, nebo
- c) bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jež zaměstnávají nejméně 20 osob.

Čl. 22

1. Jsou-li chráněny skupiny zaměstnanců, dávkou je periodická platba vypočítaná podle ustanovení článků 65 nebo 66.

2. Jsou-li chráněni všichni obyvatele, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují stanovenou mez, dávkou je periodická platba vypočítaná podle ustanovení článku 67.

Čl. 23

Nastane-li krytá sociální událost, má být dávka uvedená v článku 22 zajištěna alespoň těm chráněným osobám, jež splnily čekací dobu, kterou lze uznat za nezbytnou, aby se zabránilo zneužití.

Čl. 24

1. Dávka uvedená v článku 22 se poskytuje po celou dobu sociální události, avšak poskytování dávky může být omezeno

- a) jsou-li chráněny skupiny zaměstnanců, na 13 týdnů během období 12 měsíců, nebo
- b) jsou-li chráněni všichni obyvatele, jejichž prostředky během sociální události nepřesahují stanovenou mez, na 26 týdnů během období 12 měsíců.

2. Je-li doba poskytování dávky podle vnitrostátních právních předpisů odstupňována podle příspěvkové doby a/nebo podle dávek poskytnutých dříve ve stanoveném období, považuje se ustanovení odstavce 1 písm. (a) za splněno, pokud průměrná doba poskytování dávek činí alespoň 13 týdnů během období 12 měsíců.

3. Dávka nemusí být vyplácena během čekací lhůty, která v každém případě zastavení výdělku činí prvních sedm dní, přičemž dni nezaměstnanosti před přechodným zaměstnáním a po něm, které nepřevyšují stanovenou dobu, se považují za součást téhož případu zastavení výdělku.

4. Jde-li o sezónní pracovníky, doba poskytování dávky a čekací lhůty mohou být přizpůsobeny podmínkám zaměstnání.

ČÁST V.

Starobní důchod

Čl. 25

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování dávek ve stáří podle dalších článků této části.

Čl. 26

1. Krytou sociální událostí je přežití stanoveného věku.
2. Stanovený věk nesmí přesahovat 65 let. Příslušné orgány však mohou stanovit věk vyšší s ohledem na pracovní schopnost starších osob v zemi, o níž jde.

3. Vnitrostátní zákonodárství může stanovit, že výplata dávek může být přerušena, jestliže osoba, která by na ni měla právo, vykonává stanovenou výdělečnou činnost, nebo může snížit dávky podmíněné placením příspěvků, jestliže výdělek poživitele dávky přesahuje stanovenou částku, a dávky nepodmíněné placením příspěvků, jestliže výdělek poživitele dávky nebo jeho jiné prostředky nebo oboje dohromady převyšují stanovenou částku.

Čl. 27

Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) buď stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců, nebo
- b) stanovené skupiny ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří úhrnem nejméně 20 % všech obyvatel, nebo
- c) všechny obyvatele, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují mez stanovenou podle článku 67, nebo
- d) bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jež zaměstnávají nejméně 20 osob.

Čl. 28

Dávkou je pravidelně se opakující platba vypočítaná takto:

- a) podle ustanovení článku 65 nebo článku 66, jsou-li chráněny skupiny zaměstnanců nebo skupiny ekonomicky činného obyvatelstva,
- b) podle ustanovení článku 67, jsou-li chráněni všichni obyvatelé, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují stanovenou mez.

Čl. 29

1. Nastane-li krytá sociální událost, má být dávka uvedená v článku 28 zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, která předtím, než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu, která může činit buď 30 let příspěvkových nebo zaměstnání anebo 20 let pobytu, nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která splnila stanovenou příspěvkovou čekací dobu a jejímž jménem byl za dobu, po kterou pracovala, zaplacen stanovený průměrný roční počet příspěvků.

2. Závísí-li poskytnutí dávky uvedené v odstavci 1 na splnění určité minimální příspěvkové doby nebo doby zaměstnání, krácená dávka bude zajištěna alespoň:

- a) chráněné osobě, která dříve, než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu 15 let příspěvkových nebo zaměstnání,
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která splnila stanovenou příspěvkovou čekací dobu a jejímž jménem byl za dobu, po kterou pracovala, zaplacen polovina stanoveného průměrného ročního počtu příspěvků podle bodu (b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se považují za splněná, jestliže dávka vypočtená podle části XI, avšak procentní sazbou nižší o deset jednotek, než je uvedena v tabulce připojené k zmíněné části pro typického poživitele dávek, je zaručena alespoň každé chráněné osobě, která dovršila podle stanovených předpisů buď deset let příspěvkových nebo zaměstnání anebo pět let pobytu.

4. Poměrné krácení procentní sazby, uvedené v tabulce připojené k části XI, může být provedeno, jestliže čekací doba pro dávku odpovídající krácené procentní sazbě činí více než deset, avšak méně než 30 let příspěvkových nebo zaměstnání; převyšuje-li uvedená čekací doba 15 let, poskytne se krácená dávka podle odstavce 2 tohoto článku.

5. Závísí-li poskytnutí dávky uvedené v odstavcích 1, 3 nebo 4 tohoto článku na splnění určité minimální doby příspěvkové nebo zaměstnání, je třeba za stanovených podmínek zajistit krácenou dávku chráněné osobě, která nemohla splnit podmínky stanovené podle odstavce 2 tohoto článku, jen pro svůj pokročilý věk, který již dovršila, když se stala účinnými ustanovení připouštějící použití tohoto odstavce úmluvy, ledaže je takové osobě poskytována dávka podle odstavce 1, 3 nebo 4 tohoto článku ve věku vyšším než normálním.

Čl. 30

Dávky uvedené v člancích 28 a 29 musí být poskytovány po celou dobu sociální události.

ČÁST VI.

Dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání

Čl. 31

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování dávek při pracovních úrazech a nemocech z povolání podle dalších článků této části.

Čl. 32

Kryté sociální události zahrnují následující případy, pokud jsou způsobeny pracovním úrazem nebo stanovenými nemocemi z povolání:

- a) onemocnění,
- b) pracovní neschopnost způsobenou onemocněním, jež má za následek zastavení výdělku, jak je vymezena vnitrostátními právními předpisy,
- c) úplnou ztrátu výdělečné schopnosti nebo částečnou ztrátu výdělečné schopnosti přesahující určitý stupeň, je-li pravděpodobné, že tato úplná nebo částečná ztráta bude trvalá, nebo odpovídající snížení tělesné způsobilosti,
- d) ztrátu existenčních prostředků u vdovy nebo dětí způsobenou smrtí živitele rodiny; u vdovy může být nárok na dávku podmíněn tím, že se podle vnitrostátních právních předpisů považuje za neschopnu postarat se sama o své živobytí.

Čl. 33

Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) buď stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců, a pokud jde o dávky, na něž vzniká nárok úmrtím živitele rodiny, též manželky a děti zaměstnanců těchto skupin, nebo
- b) bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jež zaměstnávají nejméně 20 osob, a pokud jde o dávky, na které vzniká nárok úmrtím živitele rodiny, též manželky a děti zaměstnanců těchto skupin.

Čl. 34

1. Jde-li o onemocnění, musí dávky zahrnovat léčebnou péči uvedenou v odstavci 2 a 3 tohoto článku.

2. Léčebná péče musí zahrnovat

- a) ústavní nebo ambulantní péči poskytovanou praktickými nebo odbornými lékaři, včetně návštěv v bytě,
- b) péči o chrup,
- c) péči poskytovanou ošetrovatelskými pracovníky doma, v nemocnicích nebo v jiném léčebném zařízení,

- d) pobyt v nemocnici, ozdravovně, sanatoriu nebo jiném léčebném zařízení,
- e) poskytování léčiv a zubních a jiných léčebných nebo chirurgických pomůcek, včetně protéz a jejich údržby, jakož i poskytování brýlí,
- f) péči poskytovanou příslušníky jiných povolání, která zákon uznává za příbuzná povolání lékařskému, pod dohledem lékaře nebo zubního lékaře.

3. Bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, má léčebná péče zahrnovat alespoň tyto dávky

- a) péči poskytovanou praktickými lékaři, včetně návštěv v bytě,
- b) péči poskytovanou odbornými lékaři v nemocnicích osobám tam umístěným nebo docházejícím a péči odborných lékařů, kterou je možno poskytovat mimo nemocnice,
- c) poskytování základních farmaceutických prostředků na předpis lékaře nebo jiného kvalifikovaného zdravotnického pracovníka,
- d) umístění v nemocnici, je-li ho třeba.

4. Léčebná péče poskytovaná podle předchozích odstavců musí být zaměřena na zachování, znovunabytí nebo zlepšení zdraví chráněné osoby, její pracovní schopnosti a způsobilosti postarat se o své osobní potřeby.

Čl. 35

1. Správní orgány nebo ústavy pověřené správou léčebné péče mají, je-li to vhodné, spolupracovat s obecnými službami pro pracovní rehabilitaci, aby osoby se změněnou pracovní schopností nabyly způsobilosti pro vhodné práce.

2. Uvedené orgány nebo ústavy mohou být vnitrostátními právními předpisy zmocněny činit opatření pro pracovní rehabilitaci osob se změněnou pracovní schopností.

Čl. 36

1. Při pracovní neschopnosti, při úplné ztrátě výdělečné schopnosti, která pravděpodobně bude trvalého rázu, při odpovídajícím snížení tělesné způsobilosti nebo v případě úmrtí živitele rodiny, dávkou bude pravidelně se opakující platba vypočítaná podle ustanovení článků 65 nebo 66.

2. Při částečné ztrátě výdělečné způsobilosti, která pravděpodobně bude trvalého rázu, nebo při odpovídajícím snížení tělesné způsobilosti dávkou, pokud má být poskytována, bude pravidelně se opakující platba, stanovená v průměrném poměru k dávce stanovené při úplné ztrátě výdělečné způsobilosti nebo při odpovídajícím snížení tělesné způsobilosti.

3. Pravidelně se opakující platby mohou být přeměněny v jednorázové odbytné

- a) při nepatrném snížení výdělečné schopnosti, nebo
- b) je-li dána příslušným orgánům záruka, že ho bude účelně užito.

Čl. 37

Nastane-li krytá sociální událost, musí být dávky uvedené v člancích 34 a 36 zajištěny alespoň oněm chráněným osobám, které v době, kdy došlo k úrazu anebo onemocněly, byly zaměstnány na území členského státu a, jde-li o pravidelně se opakující platby, na které vzniká nárok úmrtím živitele rodiny, jeho vdově a dětem.

Čl. 38

1. Dávky uvedené v člancích 34 a 36 musí být poskytovány po celou dobu sociální události; při pracovní neschopnosti však dávka nemusí být vyplácena po prvé tři dny po zastavení výdělku.

ČÁST VII.

Rodinné dávky

Čl. 39

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování rodinných dávek podle dalších článků této části.

Čl. 40

Krytou sociální událostí je zajištění péče o děti tak, jak je stanoveno.

Čl. 41

Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) buď stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců, nebo
- b) stanovené skupiny ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří úhrnem nejméně 20 % všech obyvatel, nebo
- c) všechny obyvatele, jejichž prostředky během sociální události nepřesahují stanovenou mez, nebo
- d) bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jež zaměstnávají nejméně 20 osob.

Čl. 42

Dávky zahrnují

- a) buď pravidelně se opakující dávku poskytovanou každé chráněné osobě, která splnila stanovenou čekací dobu, nebo
- b) poskytování stravy, ošacení, ubytování, prázdninových pobytů nebo pomoci v domácnosti dětem nebo na děti, nebo
- c) kombinaci dávek uvedených pod (a) a (b).

Čl. 43

Dávky zmíněné v článku 42 musí být zajištěny alespoň chráněné osobě, která ve stanoveném období splnila čekací dobu, jež může činit buď tři měsíce příspěvkové nebo zaměstnání nebo jeden rok bydliště, podle toho, co je stanoveno.

Čl. 44

Celková hodnota dávek poskytovaných podle článku 42 chráněným osobám má činit

- a) buď 3 % mzdy dospělého nekvalifikovaného dělníka, stanoveného podle pravidel uvedených v článku 66, násobená celkovým počtem dětí všech chráněných osob, nebo
- b) 1,5 % této mzdy, násobeného celkovým počtem dětí všech obyvatel.

Čl. 45

Jestliže se dávka skládá z pravidelně se opakujících plateb, musí být poskytována po celou dobu sociální události.

ČÁST VIII.**Dávky v mateřství***Čl. 46*

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování dávek v mateřství podle dalších článků této části.

Čl. 47

Kryté sociální události zahrnují těhotenství, slehnutí a jejich následky, a z toho vyplývající zastavení výdělků podle ustanovení vnitrostátních právních předpisů.

Čl. 48

Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) buď všechny ženy náležící ke stanoveným skupinám zaměstnanců, které tvoří nejméně 50 % všech zaměstnanců, a pokud jde o léčebnou péči v mateřství, též manželky mužů, náležících k těmto skupinám, nebo
- b) všechny ženy náležící ke stanoveným skupinám hospodářsky činného obyvatelstva, které tvoří nejméně 20 % všech obyvatel a pokud jde o léčebnou péči v mateřství, též manželky mužů, náležících k těmto skupinám, nebo
- c) bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, všechny ženy náležící ke stanoveným skupinám zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jež zaměstnávají nejméně 20 osob, a pokud jde o léčebnou péči v mateřství, též manželky mužů náležících k těmto skupinám.

Čl. 49

1. Pokud jde o těhotenství, slehnutí a jejich následky, léčebná péče v mateřství má zahrnovat léčebnou péči uvedenou v odstavci 2 a 3 tohoto článku.

2. Léčebná péče musí zahrnovat alespoň

- a) péči před porodem, při slehnutí a po porodu, poskytnutou lékařem nebo diplomovanou porodní asistentkou, a
- b) nemocniční ošetřování, je-li ho třeba.

3. Léčebná péče uvedená v odstavci 2 tohoto článku má být zaměřena na zachování, znovunabytí nebo na zlepšení zdraví chráněné ženy, její pracovní schopnosti a schopnosti postarat se o své osobní potřeby.

4. Správní orgány nebo zařízení, které poskytují léčebnou péči v mateřství, mají vést chráněné ženy všemi prostředky, jež se mohou zdát vhodnými, k tomu, aby využívaly všeobecné zdravotní služby, kterou jim veřejné orgány nebo jiné veřejnými orgány uznané organizace dávají k použití.

Čl. 50

S ohledem na zastavení výdělku v důsledku těhotenství, slehnutí a jejich následků, dávkou je pravidelně se opakující platba, vypočítaná podle článků 65 nebo 66. Výše pravidelně se opakujících plateb nemusí být během celé sociální události stejná, pokud jejich průměrná výše odpovídá výše uvedeným ustanovením.

Čl. 51

Nastane-li krytá sociální událost, musí být dávky uvedené v člancích 49 a 50 zajištěny alespoň ženě náležící k chráněným skupinám, jež splnila čekací dobu, kterou lze uznat za nezbytnou, aby se zabránilo zneužití; dávky uvedené v článku 49 nutno poskytovat též manželkám mužů náležících k chráněným skupinám, splnili-li tito předpokládanou čekací dobu.

Čl. 52

Dávky uvedené v člancích 49 a 50 musí být poskytovány po celou dobu sociální události; pravidelně se opakující platby mohou však být omezeny na 12 týdnů, pokud vnitrostátním zákonodárstvím není uložena nebo povolena delší doba nepřítomnosti v práci; v takovém případě platby nemohou být omezeny na kratší dobu.

ČÁST IX.

Invalidní důchod

Čl. 53

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zaručí chráněným osobám poskytování dávek při invaliditě podle dalších článků této části.

Čl. 54

Krytá sociální událost zahrnuje neschopnost k výkonu výdělečné činnosti ve stanoveném rozsahu, jestliže tato neschopnost bude pravděpodobně trvalého rázu nebo trvat po vyčerpání nemocenského.

Čl. 55

Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) buď stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců, nebo
- b) stanovené skupiny ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří úhrnem nejméně 20 % všech obyvatel, nebo
- c) všechny obyvatele, jejichž prostředky během sociální události nepřesahují mez stanovenou podle ustanovení článku 67, nebo
- d) bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jež zaměstnávají nejméně 20 osob.

Čl. 56

Dávkou je pravidelně se opakující platba vypočítaná takto:

- a) podle ustanovení článku 65 nebo 66, jsou-li chráněny skupiny zaměstnanců nebo skupiny ekonomicky činného obyvatelstva,
- b) podle ustanovení článku 67, jsou-li chráněni všichni obyvatelé, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují stanovenou mez.

Čl. 57

1. Nastane-li krytá sociální událost, má být dávka uvedená v článku 56 zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, která předtím, než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu, která může činit buď 15 let příspěvkových nebo zaměstnání anebo 10 let pobytu, nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která splnila čekací dobu tří příspěvkových let a jejímž jménem byl za dobu, po kterou pracovala, zaplacen stanovený průměrný roční počet příspěvků.

2. Závisí-li poskytnutí dávky uvedené v odstavci 1 na splnění určité minimální příspěvkové doby nebo doby zaměstnání, krácená dávka musí být zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, která, dříve, než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu pěti let příspěvkových nebo zaměstnání, nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která splnila čekací dobu tří příspěvkových let a jejímž jménem byla za do-

bu, po kterou pracovala, zaplacená polovina stanoveného průměrného ročního počtu příspěvků podle bodu (b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se považují za splněna, jestliže dávka vypočtená podle části XI, avšak procentní sazbou nižší o deset jednotek, než je uvedena v tabulce připojené ke zmíněné části pro typického poživitele dávek, je zaručena alespoň každé chráněné osobě, která dovršila podle stanovených pravidel pět let příspěvkových nebo zaměstnání nebo pět let pobytu.

4. Poměrné krácení procentní sazby uvedené v tabulce připojené k části XI, může být provedeno, jestliže čekací doba pro dávku odpovídající krácené procentní sazbě činí více než pět ale méně než 15 let příspěvkových nebo zaměstnání. Krácená dávka se poskytuje podle odstavce 2 tohoto článku.

Čl. 58

Dávky uvedené v člancích 56 a 57 musí být poskytovány po celou dobu sociální události nebo až do doby, kdy budou nahrazeny starobním důchodem.

ČÁST X.

Dávky pozůstalých

Čl. 59

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování dávek pozůstalých podle dalších článků této části.

Čl. 60

1. Krytá sociální událost zahrnuje ztrátu prostředků k živobytí, kterou vdova nebo dítě utrpěly následkem úmrtí živitele rodiny; nárok vdovy na dávku může být učiněn závislým na tom, že se podle vnitrostátních právních předpisů považuje za neschopnu postarat se o své živobytí.

2. Vnitrostátní právní předpisy mohou stanovit, že výplata dávky se zastavuje, jestliže oprávněná osoba vykonává stanovenou výdělečnou činnost, nebo že se krátí dávka podmíněná placením příspěvků, jestliže výdělek poživitele dávky přesahuje stanovenou částku, a dávka nepodmíněná placením příspěvků tehdy, jestliže výdělek nebo jiné prostředky poživitele dávky nebo obojí dohromady převyšují stanovenou částku.

Čl. 61

Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) buď manželky a děti živitelů rodiny příslušících ke stanoveným skupinám zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců, nebo
- b) manželky a děti živitelů rodiny příslušících ke stanoveným skupinám ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří úhrnem nejméně 20 % všeho obyvatelstva, nebo

- c) mají-li své bydliště na území státu, všechny vdovy a děti, které ztratily živitele rodiny, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují mez stanovenou podle článku 67, nebo
- d) bylo-li učiněno prohlášení podle článku 3, manželku a děti živelů rodiny, příslušících ke stanoveným skupinám zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejmeně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jež zaměstnávají nejmeně 20 osob.

Čl. 62

Dávkou je pravidelně se opakující platba vypočítaná takto:

- a) podle ustanovení článku 65 nebo 66, jsou-li chráněny skupiny zaměstnanců nebo skupiny ekonomicky činného obyvatelstva,
- b) podle ustanovení článku 67, jsou-li chráněni všichni obyvatelé, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují stanovenou mez.

Čl. 63

1. Nastane-li krytá sociální událost, bude dávka uvedená v článku 62 zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, jejíž živel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu, která může činit buď 15 let příspěvkových nebo zaměstnání anebo deset let pobytu; nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny ženy a děti všech ekonomicky činných osob, chráněné osobě, jejíž živel rodiny splnil čekací dobu tří příspěvkových let za předpokladu, že jménem tohoto živele rodiny byl po dobu, po kterou pracoval, zaplacen stanovený průměrný roční počet příspěvků.

2. Závisí-li poskytnutí dávky uvedené v odstavci 1 na splnění určité minimální příspěvkové doby nebo doby zaměstnání, krácená dávka má být zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, jejíž živel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu pěti let příspěvkových nebo zaměstnání; nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny ženy a děti všech ekonomicky činných osob, chráněné osobě, jejíž živel rodiny splnil čekací dobu tří příspěvkových let, za předpokladu, že jménem tohoto živele rodiny byla za dobu, po kterou pracoval, zaplacená polovina stanoveného průměrného ročního počtu příspěvků podle písmene (b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se považují za splněna, jestliže dávka vypočtená podle části XI, avšak procentní sazbou nižší o deset jednotek, než je uvedena v tabulce připojené k zmíněné části pro typického poživitele dávky, je zaručena alespoň každé chráněné osobě, jejíž živel rodiny dovršil podle stanovených pravidel pět let příspěvkových nebo zaměstnání anebo pět let pobytu.

4. Poměrné krácení procentní sazby uvedené v tabulce, připojené k části XI, může být provedeno, jestliže čekací doba pro dávku, odpovídající krácené procentní sazbě, činí více než pět let příspěvkových nebo zaměstnání, avšak méně než patnáct let příspěvkových nebo zaměstnání. Krácená dávka se poskytuje podle odstavce 2 tohoto článku.

5. Nárok na důchod pozůstalých bezdětné vdovy, o níž se má za to, že sama není s to postarat se o své živobytí, může být učiněn závislým na minimální době trvání manželství.

Čl. 64

Dávky uvedené v člancích 62 až 63 musí být poskytovány po celou dobu sociální události.

ČÁST XI.

Výpočet pravidelně se opakujících plateb

Čl. 65

1. U pravidelně se opakujících plateb, na něž se vztahuje tento článek, dávka, zvýšená o rodinné přídavky, které se vyplácejí během sociální události, musí při dané sociální události u typického poživitele dávky, uvedeného v tabulce připojené k této části, dosahovat nejméně procenta v ní uvedeného z úhrnu předchozího výdělku poživitele dávky nebo jeho živitele a částky rodinných přídávků vyplácených chráněné osobě se stejnými povinnostmi k rodině jako typický poživatel dávky.

2. Dřívější výdělek poživitele dávky nebo jeho živitele rodiny vypočítá se podle stanovených pravidel; jsou-li chráněné osoby nebo jejich živitelé rodiny zařazeni do mzdových tříd, může být jejich dřívější výdělek vypočítán podle základních mezd tříd, do nichž byli zařazeni.

3. Je-li dřívější výdělek poživitele dávky nebo jeho živitele rodiny nižší nebo stejný jako mzda kvalifikovaného dělníka muže, může být pro výši dávky nebo pro výdělek, který slouží za základ výpočtu dávky, stanovena horní mez, za předpokladu, že bude v souladu s ustanoveními odstavce 1 tohoto článku.

4. Dřívější výdělek poživitele dávky nebo jeho živitele rodiny, mzda kvalifikovaného dělníka muže, dávka a rodinné přídavky se vypočítávají za stejnou základní dobu.

5. Pro ostatní poživitele dávky se dávka stanoví tak, aby byla v průměrném poměru k dávce typického poživitele.

6. Pro účely tohoto článku se považuje za kvalifikovaného dělníka muže

- a) buď seřizovač nebo soustružník ve strojírenském průmyslu s výjimkou výroby elektrických strojů; nebo

- b) typický kvalifikovaný dělník určený ve smyslu ustanovení následujícího odstavce; nebo
- c) osoba, jejíž výdělek je stejný nebo přesahuje výdělky 75 % všech chráněných osob; tyto výdělky je třeba podle toho, co je stanoveno, zjišťovat za roční nebo kratší období; nebo
- d) osoba, jejíž výdělek se rovná 125 % průměrného výdělku všech chráněných osob.

7. Typickým kvalifikovaným dělníkem pro účely písm. (b) předchozího odstavce je osoba zaměstnaná v největší skupině hospodářské činnosti s nejvyšším počtem hospodářsky činných osob mužského pohlaví, které jsou chráněny při sociální události přicházející v úvahu, nebo, podle případu, z živitelů rodin chráněných osob v odvětví, které zahrnuje největší počet takových chráněných osob nebo živitelů rodin; k tomu účelu se užije mezinárodní typové odvětvové klasifikace všech ekonomických činností přijaté Hospodářskou a sociální radou Organizace spojených národů na jejím sedmém zasedání dne 27. srpna 1948, která je uvedena v příloze této úmluvy, s přihlédnutím ke všem případným pozdějším změnám.

8. Je-li výše dávek různá podle oblastí, může být pro každou oblast vybrán kvalifikovaný dělník muž podle ustanovení odstavců 6 a 7 tohoto článku.

9. Mzda kvalifikovaného dělníka muže bude stanovena na základě mzdy za normální pracovní dobu, určené buď kolektivními smlouvami, popřípadě vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě, anebo obyčejem, včetně případných drahotných přídavků; liší-li se takto zjištěné mzdy podle jednotlivých oblastí a nepoužije-li se odstavce 8 tohoto článku, použije se průměrné mzdy.

10. Výše pravidelně se opakujících plateb ve stáří, při pracovních úrazech a nemocech z povolání (s výjimkou dávek vyplácených při pracovní neschopnosti), při invaliditě a v případě smrti živitele rodiny se přezkoumá, nastanou-li podstatné změny v obecné úrovni výdělků, které vyplývají z podstatných změn životních nákladů.

Čl. 66

1. U pravidelně se opakujících plateb, na něž se vztahuje tento článek, dávka zvýšená o rodinné příspěvky, které se vyplácejí během sociální události, musí při dané sociální události u typického poživatele dávky, uvedeného v tabulce připojené k této části, dosahovat nejméně procenta v ní uvedeného z úhrnu mzdy dospělého nekvalifikovaného dělníka muže a částky rodinných přídavků vyplácených chráněné osobě se stejnými povinnostmi k rodině jako typický poživatel dávky.

2. Mzda dospělého nekvalifikovaného dělníka muže, dávka a rodinné příspěvky se vypočítávají za stejnou základní dobu.

3. Pro ostatní poživitele dávky se dávka stanoví tak, aby byla v průměrném poměru k dávce typického poživitele.

4. Pro účely tohoto článku se považuje za dospělého nekvalifikovaného dělníka muže

- a) typický nekvalifikovaný dělník ve strojírenském průmyslu s výjimkou výroby elektrických strojů,
- b) typický nekvalifikovaný dělník, vybraný v souladu s ustanovením následujícího odstavce.

5. Typickým nekvalifikovaným dělníkem pro účely bodu (b) předchozího odstavce je osoba zaměstnaná v největší skupině hospodářské činnosti s nejvyšším počtem hospodářsky činných osob mužského pohlaví, které jsou chráněny při sociální události, přicházející v úvahu, nebo, podle případu, z živelů rodin chráněných osob v odvětví, které zahrnuje největší počet takových chráněných osob nebo živelů rodin; k tomu účelu se užije mezinárodní typové odvětvové klasifikace všech ekonomických činností přijaté Hospodářskou a sociální radou Organizace spojených národů na jejím sedmém zasedání dne 27. srpna 1948, která je uvedena v příloze této úmluvy, s přihlédnutím ke všem případným pozdějším změnám.

6. Je-li výše dávek různá podle oblastí, může být pro každou oblast vybrán dospělý nekvalifikovaný dělník muž podle ustanovení odstavců 4 a 5 tohoto článku.

7. Mzda dospělého nekvalifikovaného dělníka muže bude stanovena na základě mzdy za normální pracovní dobu, určené buď kolektivními smlouvami, popřípadě vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě, anebo obyčejem, včetně případných drahotných přídavků; liší-li se takto zjištěné mzdy podle jednotlivých oblastí a nepoužije-li se odstavce 6 tohoto článku, použije se průměrné mzdy.

8. Výše pravidelně se opakujících plateb ve stáří, při pracovních úrazech a nemocech z povolání (s výjimkou dávek vyplácených při pracovní neschopnosti), při invaliditě a v případě úmrtí živatele rodiny se přezkoumá, nastanou-li podstatné změny v obecné úrovni výdělků, které vyplývají z podstatných změn životních nákladů.

Čl. 67

U pravidelně se opakujících plateb, na něž se vztahuje tento článek

- a) výše dávky se určí podle stanovené stupnice anebo podle stupnice určené příslušným veřejným orgánem podle stanovených pravidel,
- b) výše dávky smí být snížena jen tehdy, když ostatní prostředky rodiny poživitele dávky přesahují stanovenou podstatnou částku anebo podstatnou částku určenou příslušným veřejným orgánem podle stanovených pravidel,

- c) úhrn dávky a jiných prostředků musí po odečtení podstatné částky, uvedené v bodě (b), dostačovat k zajištění zdravých a slušných životních podmínek pro rodinu poživatelé dávky; nesmí být nižší než dávka vypočítaná podle ustanovení článku 66,
- d) ustanovení písmena (c) se považuje za splněno, jestliže úhrn dávek vyplacených podle příslušné části, převyšuje alespoň o 30 % úhrn dávek, jehož by bylo dosaženo při použití ustanovení článku 66 a ustanovení
- i. článku 15, písm. (b) pro část III,
 - ii. článku 27, písm. (b) pro část V,
 - iii. článku 55, písm. (b) pro část IX,
 - iv. článku 61, písm. (b) pro část X.

Příloha k části XI

Pravidelně se opakující platby typickým poživatelům dávek

Část	Sociální událost	Typický poživatel dávek	%
III.	Nemoc	Muž s manželkou a 2 dětmi	45
IV.	Nezaměstnanost	Muž s manželkou a 2 dětmi	45
V.	Stáří	Muž s manželkou v důchodovém věku	40
VI.	Pracovní úrazy a nemoci z povolání:	Muž s manželkou a 2 dětmi	50
	Pracovní neschopnost	Muž s manželkou a 2 dětmi	50
	Invalidita	Vdova s 2 dětmi	40
	Pozůstalí		
VIII.	Mateřství	Žena	45
IX.	Invalidita	Muž s manželkou a 2 dětmi	40
X	Pozůstalí	Vdova s 2 dětmi	40

ČÁST XII.

Rovnost nakládání s obyvateli, kteří nejsou státními příslušníky země,
kde mají bydliště

Čl. 68

1. Obyvatelé, kteří nejsou státními příslušníky země, kde mají bydliště, mají mít stejná práva jako obyvatelé, kteří jsou státními příslušníky té země. Po-

kud však jde o dávky nebo částečné dávky, které jsou výhradně nebo převážně financovány z veřejných prostředků, jakož i pokud jde o přechodné úpravy, může být zvlášť ustanoveno ohledně osob, které nejsou státními příslušníky, a ohledně státních příslušníků narozených mimo území členského státu.

2. V soustavách sociálního zabezpečení, které se zakládají na příspěvkové povinnosti a poskytují ochranu zaměstnancům, musí chráněné osoby, které jsou státními příslušníky jiného členského státu, jenž převzal závazky vyplývající z části úmluvy, která přichází v úvahu, mít podle této části stejná práva jako státní občané dotyčného členského státu. Použití tohoto odstavce může však být učiněno závislým na existenci dvoustranné nebo vícestranné dohody o vzájemnosti.

ČÁST XIII.

Společná ustanovení

Čl. 69

Dávku, na niž by chráněná osoba měla nárok podle kterékoli z částí II až X této úmluvy, lze zastavit ve stanoveném rozsahu

- a) po dobu, po kterou se zúčastněná osoba zdržuje mimo území členského státu,
- b) po dobu, po kterou je zúčastněná osoba udržována z veřejných prostředků nebo na účet zařízení nebo služby sociálního zabezpečení; převyšuje-li však výše dávky náklady takového udržování, musí rozdíl být přiznán osobám, které příjemce dávky udržuje,
- c) po dobu, po kterou zúčastněná osoba pobírá jinou peněžitou dávku sociálního zabezpečení s výjimkou rodinných přídatků, dále po celou dobu, po kterou je odškodňována za touž sociální událost třetí stranou; zastavená část dávky nesmí však převyšovat jinou dávku nebo odškodnění poskytnuté třetí stranou,
- d) pokusila-li se zúčastněná osoba získat dávku podvodným způsobem,
- e) byla-li sociální událost vyvolána trestným činem, kterého se dopustila zúčastněná osoba,
- f) byla-li sociální událost úmyslně vyvolána zúčastněnou osobou,
- g) opomene-li zúčastněná osoba v určitých případech použít lékařských nebo rehabilitačních služeb, které jsou jí k dispozici, anebo nedbá-li pravidel stanovených pro ověření existence sociální události nebo upravujících chování příjemců dávek,
- h) pokud jde o podporu v nezaměstnanosti, opomene-li zúčastněná osoba použít služeb zprostředkovatelný práce, která je jí k dispozici,

- i) pokud jde o podporu v nezaměstnanosti, pozbyla-li zúčastněná osoba svého zaměstnání přímo v důsledku zastavení práce, k němuž došlo na základě pracovního sporu, nebo opustila-li své zaměstnání dobrovolně bez dostatečných důvodů,
- j) pokud jde o důchod pozůstalých, po dobu, po kterou vdova žije s mužem jako družka.

Čl. 70

1. Každý žadatel musí mít právo odvolat se při odepření dávky nebo ve sporu o druh anebo výši dávky.

2. Jestliže je při provádění této úmluvy správa léčebné péče svěřena státnímu orgánu, který odpovídá zákonodárnému sboru, může být právo odvolat se, stanovené v odstavci 1 tohoto článku, nahrazeno právem dát přezkoumat příslušným úřadem každou stížnost na odepření nebo na úroveň poskytnuté léčebné péče.

3. Jestliže na žádosti uplatňují u zvláštních soudů zřízených k projednávání otázek sociálního zabezpečení, před nimiž jsou zastoupeny chráněné osoby, není třeba poskytovat právo na odvolání.

Čl. 71

1. Náklad na dávky poskytované podle této úmluvy a správní výlohy spojené s poskytováním takových dávek mají být hrazeny kolektivně z pojistných příspěvků nebo z daní anebo oběma těmito způsoby společně, a to tak, aby nemajetné osoby nebyly příliš zatíženy a aby se přihlíželo k hospodářským poměrům jak členského státu, tak skupin chráněných osob.

2. Úhrn pojistných příspěvků na vrub chráněných zaměstnanců nesmí převyšovat 50 % celkového nákladu určeného pro ochranu zaměstnanců, jejich manželék a dětí. Má-li se zjistit, zda tato podmínka je splněna, lze přihlížet k veškerým dávkám, které členský stát poskytuje podle této úmluvy, s výjimkou rodinných přídatků a dávek poskytovaných při pracovních úrazech a při nemocech z povolání, pokud tyto posléze jmenované dávky tvoří zvláštní odvětví.

3. Členský stát přejímá všeobecnou zodpovědnost za náležité zajištění dávek podle této úmluvy a učiní všechna potřebná opatření k dosažení tohoto cíle; musí se, je-li toho třeba, přesvědčovat o tom, že se potřebná šetření a výpočty z oboru pojistné matematiky týkající se finanční rovnováhy provádějí pravidelně a vždy před každou změnou dávek, pojišťovacích příspěvků nebo daní, jež mají sloužit ke krytí sociálních událostí, které přicházejí v úvahu.

Čl. 72

1. Není-li správa svěřena instituci, která je pod dozorem veřejných orgánů, nebo státnímu úřadu, který odpovídá zákonodárnému sboru, musí se zúčastnit správy zástupci chráněných osob nebo mít za stanovených podmínek účast na

správě ve funkci poradní; vnitrostátní právní předpisy mohou též stanovit účast zástupců zaměstnavatelů a veřejných orgánů.

2. Členský stát přejímá všeobecnou odpovědnost za dobrou správu zařízení a služeb, které spolupůsobí při provádění této úmluvy.

ČÁST XIV.

Různá ustanovení

Čl. 73

Tato úmluva se nevztahuje na

- a) sociální události, které nastaly dříve, než nabyla účinnosti příslušná část úmluvy pro zúčastněný členský stát,
- b) dávky poskytované v důsledku sociálních událostí, které nastaly, když již příslušná část úmluvy nabyla účinnosti pro zúčastněný členský stát, pokud nároky na tyto dávky pocházejí z doby před zmíněným dnem počátku účinnosti.

Čl. 74

Tuto úmluvu nelze považovat za změnu kterékoli existující úmluvy.

Čl. 75

Pokud Konference později přijme úmluvu, týkající se jednoho nebo více předmětů upravených touto úmluvou, ustanovení této úmluvy, jež budou uvedena v nové úmluvě, přestanou se vztahovat na každý členský stát, který ratifikoval novou úmluvu, a to dnem, kdy zmíněná úmluva nabude pro tento členský stát účinnosti.

Čl. 76

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje uvést ve výroční zprávě o provádění úmluvy podávané podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce

- a) úplné informace o právních předpisech provádějících ustanovení úmluvy,
- b) důkazy o tom, že vyhověl statistickým požadavkům uvedeným
 - i. v článcích 9 (a), (b), (c) nebo (d); 15 (a), (b) nebo (d); 21 (a) nebo (c); 27 (a), (b) nebo (d); 33 (a) nebo (b); 41 (a), (b) nebo (d); 48 (a), (b) nebo (c); 55 (a), (b) nebo (d); 61 (a), (b) nebo (d), pokud jde o počet chráněných osob,
 - ii. v článcích 44, 65, 66 nebo 67, pokud jde o vyšší dávky,
 - iii. v článku 18, odst. 2 písm. (a), pokud jde o dobu poskytování nemocenského,

- iv. v článku 24, odst. 2 písm. (a), pokud jde o dobu poskytování podpory v nezaměstnanosti,
- v. v článku 71, odst. 2, pokud jde o podíl na finančních prostředcích, které pocházejí z pojistných příspěvků placených chráněnými zaměstnanci.

Tyto důkazy mají být po formální stránce co nejvíce přizpůsobeny pokynům vydaným správní radou Mezinárodního úřadu práce v zájmu větší jednotnosti.

3. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, bude podávat generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce v přiměřených obdobích, která budou stanovena správní radou, zprávy o stavu svého zákonodárství a praxe s ohledem na ustanovení částí II až X této úmluvy, pokud nebyly již uvedeny v jeho ratifikaci nebo ve sdělení učiněném později podle článku 4.

Čl. 77

1. Tato úmluva se nevztahuje na námořníky ani na námořní rybáře; ustanovení na ochranu námořníků a námořních rybářů byla přijata Mezinárodní konferencí práce v úmluvě o sociálním zabezpečení námořníků, 1946, a v úmluvě o důchodech námořníků, 1946.

2. Členský stát může vyloučit námořníky a námořní rybáře z počtu zaměstnanců, ekonomicky činného obyvatelstva nebo obyvatel, k nimž se přihlíží při výpočtu procenta zaměstnanců nebo obyvatel, kteří jsou chráněni podle kterékoli z částí II až X obsažené v ratifikaci.

ČÁST XV.

Závěrečná ustanovení

Čl. 78

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 79

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 80

1. Prohlášení, která budou oznámena generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle článku 35 odst. 2 ústavy Mezinárodní organizace práce, musí obsahovat sdělení o územích,

- a) ohledně nichž se zúčastněný členský stát zavazuje provádět beze změn ustanovení úmluvy nebo některých jejích částí,
- b) ohledně nichž se zavazuje provádět ustanovení úmluvy nebo některých jejích částí se změnami a v čem tyto změny záleží,
- c) ohledně nichž nelze úmluvu provádět, a v těchto případech důvody, pro které ji nelze provádět,
- d) ohledně nichž si vyhrazuje rozhodnout až po důkladnějším přešetření situace v uvedených územích.

2. Závazky uvedené pod písm. (a) a (b) prvního odstavce tohoto článku se považují za nedílnou součást ratifikace a mají stejné účinky.

3. Každý členský stát se může novým prohlášením vzdát všech nebo části výhrad obsažených v jeho předchozím prohlášení na základě písm. (b), (c) a (d) prvního odstavce tohoto článku.

4. Každý členský stát může v obdobích, kdy lze tuto úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 82, oznámit generálnímu řediteli nové prohlášení, jímž se mění v jakémkoli jiném směru obsah jeho předchozího prohlášení a informuje o situaci v určitých územích.

Čl. 81

1. V prohlášeních oznámených generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle článku 35 odst. 4 a 5 ústavy Mezinárodní organizace práce bude uvedeno, zda ustanovení úmluvy nebo částí, na které se vztahují, budou na území prováděna s odchylkami nebo bez nich; jestliže se v prohlášení uvádí, že se ustanovení úmluvy nebo některých jejích částí provádějí s odchylkami, musí být uvedeno, v čem takové odchylky záleží.

2. Zúčastněný členský stát nebo zúčastněné členské státy nebo zúčastněný mezinárodní orgán se mohou pozdějším prohlášením zcela nebo částečně vzdát kterékoli odchylky uvedené v předchozím prohlášení.

3. Zúčastněný členský stát nebo zúčastněné členské státy nebo zúčastněný mezinárodní orgán mohou v obdobích, kdy lze tuto úmluvu vypovědět podle ustanovení článku 82, sdělit generálnímu řediteli nové prohlášení, jímž se mění v jakémkoli jiném směru obsah předchozího prohlášení a informuje o situaci při provádění této úmluvy.

Čl. 82

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji nebo některou z jejích částí II až X nebo několik z nich vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji nebo některou z jejích částí II až X nebo několik z nich bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 83

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací, prohlášení a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 84

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích, prohlášeních a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 85

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za potřebné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revise.

Čl. 86

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 82, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které jí ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 87

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

5.10 ÚMLUVA Č. 128 – ÚMLUVA O INVALIDNÍCH, STAROBNÍCH A POZŮSTALOSTNÍCH DÁVKÁCH, 1967

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
jež byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam
se sešla dne 7. června 1967 na svém padesátém prvním zasedání,
rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se revise
Úmluvy o starobním pojištění (průmysl atd.), 1933; Úmluvy o starobním po-
jištění (zemědělství), 1933; Úmluvy o invalidním pojištění (průmysl ad.), 1933;
Úmluvy o invalidním pojištění (zemědělství), 1933; Úmluvy o pozůstalostním
pojištění (průmysl atd.), 1933; a Úmluvy o pozůstalostním pojištění (zeměděl-
ství), 1933, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,
stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
přijímá dne 29. června 1967 tuto úmluvu, která bude označována jako
Úmluva o invalidních, starobních a pozůstalostních dávkách, 1967:

ČÁST I.

Všeobecná ustanovení

Čl. 1

V této úmluvě

- a) výraz "zákonodárství" zahrnuje všechny předpisy o sociálním zabezpečení, jakož i zákony a nařízení;
- b) výraz "stanovený" znamená určený vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě;
- c) výraz "průmyslový podnik" zahrnuje všechny podniky v těchto hospodářských odvětvích: těžební průmysl, výrobní průmysl, stavebnictví, elektrická energie, plyn, voda a zdravotní služby; doprava a skladování;
- d) výraz "pobyt" znamená obvyklý pobyt na území členského státu a výraz "obyvatel" označuje osobu, která obvykle bydlí na území členského státu;
- e) výraz "závislý" značí stav závislosti, o němž se předpokládá, že existuje ve stanovených případech;
- f) výraz "manželka" znamená ženu, která je závislá na svém manželu;
- g) výraz "vdova" znamená ženu, která byla závislá na svém manželu v době jeho smrti;
- h) výraz "dítě" zahrnuje:
 - i. dítě školou povinné nebo mladší 15 let podle toho, která věková hranice je vyšší;

- ii. dítě mladší, než je předepsaný věk, který je však vyšší než věk uvedený pod bodem i) tohoto odstavce, je-li učením nebo studentem nebo trpí-li chronickou chorobou nebo neduhem, které mu znemožňují jakoukoli výdělečnou činnost za stanovených podmínek, ledaže by vnitrostátní zákonodárství vymezilo výraz "dítě" tak, aby zahrnoval každé dítě ve věku podstatně vyšším, než je věk stanovený po bodem i) tohoto odstavce;
- i) výraz "čekací doba" znamená příspěvkovou dobu nebo dobu zaměstnání nebo dobu pobytu nebo jakoukoli jejich kombinaci, podle toho, co je stanoveno;
- j) výraz "příspěvkový důchod" a "nepříspěvkový důchod" znamenají důchod, jehož poskytování závisí nebo nezávisí na přímé finanční účasti zabezpečených osob nebo jejich zaměstnavatele nebo na čekací době zaměstnanecké činnosti.

Čl. 2

1. Každý členský stát, pro nějž je v platnosti tato úmluva, bude provádět
 - a) část I;
 - b) aspoň jednu z částí II, III a IV;
 - c) příslušná ustanovení částí V a VI a
 - d) část VII.
2. Každý členský stát uvede v ratifikaci, ohledně kterých z částí II až IV přijímá závazky vyplývající z úmluvy.

Čl. 3

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může později oznámit generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, že přijímá závazky z této úmluvy, pokud jde o jednu nebo více z částí II až IV, které nebyly uvedeny již v jeho ratifikaci.
2. Závazky uvedené v odstavci 1 tohoto článku se budou považovat za nedílnou součást ratifikace a budou mít stejné účinky od doby, kdy došlo k jejich oznámení.

Čl. 4

1. Členský stát, jehož hospodářství není dostatečně vyvinuto, může uplatnit prohlášením připojeným k ratifikaci dočasné výjimky uvedené v těchto článkách: článek 9, odst. 2; článek 13, odst. 2; článek 16, odst. 2 a článek 22, odst. 2. V každém takovém prohlášení budou uvedeny důvody pro takové výjimky.
2. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy podávaných podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce pro každou uplatněnou výjimku, že

- a) důvody pro ni dále trvají, nebo že
- b) se od stanoveného data vzdává práva výjimku uplatňovat.

3. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, rozšíří okruh zabezpečených zaměstnanců, jakmile to okolnosti dovolí.

Čl. 5

Pokud členský stát při provádění kterékoli z částí II až IV této úmluvy, na niž se vztahuje jeho ratifikace, je povinen chránit stanovené skupiny osob, které úhrnem tvoří alespoň určité procento zaměstnanců nebo veškeré ekonomicky činného obyvatelstva, musí se dříve, než se zaváže k provádění této části, předsvědčit, že příslušného procenta bylo dosaženo.

Čl. 6

Při provádění částí II, III nebo IV této úmluvy může každý členský stát přihlédnout k ochraně vyplývající z pojištění, které, ačkoli podle jeho zákonodárství není pro chráněné osoby povinné,

- a) je pod dozorem veřejných orgánů nebo spravováno podle stanovených zásad společně zaměstnavateli a pracovníky;
- b) zahrnuje podstatnou část osob, jejich výdělek nepřesahuje výdělek kvalifikovaného dělníka muže; a
- c) vyhovuje, popřípadě spolu s jinými způsoby ochrany, příslušným ustanovením úmluvy.

ČÁST II.

Invalidní důchod

Čl. 7

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování invalidního důchodu podle dalších článků této části.

Čl. 8

Krytá sociální událost zahrnuje neschopnost k výkonu výdělečné činnosti ve stanoveném rozsahu, jestliže tato neschopnost bude pravděpodobně trvalá nebo trvat po uplynutí stanoveného období dočasné nebo počáteční pracovní neschopnosti.

Čl. 9

1. Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) všechny zaměstnance včetně učňů; nebo
- b) stanovené skupiny ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří nejméně 75 % veškerého ekonomicky činného obyvatelstva; nebo
- c) všechny obyvatele nebo obyvatele, jejichž prostředky nepřesahují během sociální události mez stanovenou podle ustanovení článku 28.

2. Je-li v platnosti prohlášení učiněné podle článku 4, okruh chráněných osob bude zahrnovat

- a) stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří aspoň 25 % všech zaměstnanců; nebo
- b) stanovené skupiny zaměstnanců v průmyslových podnicích, které tvoří aspoň 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích.

Čl. 10

Invalidní dávkou je pravidelně se opakující platba vypočítaná takto:

- a) podle ustanovení článku 26 nebo 27, jsou-li chráněni zaměstnanci nebo skupiny ekonomicky činného obyvatelstva;
- b) podle ustanovení článku 28, jsou-li chráněni všichni obyvatelé nebo všichni obyvatelé, jejichž prostředky během sociální události nepřesahují stanovenou mez.

Čl. 11

1. Nastane-li krytá sociální událost, uvedená v článku 10, bude dávka zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, která před tím, než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu, která může činit 15 let příspěvkových nebo zaměstnání nebo deset let pobytu; nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která podle stanovených pravidel splnila před sociální událostí čekací dobu tří příspěvkových let a jejímž jménem byl za dobu, po kterou pracovala, zaplacen stanovený průměrný roční počet nebo roční počet příspěvků.

2. Závisí-li poskytnutí invalidní dávky na splnění určité minimální doby příspěvkové, zaměstnání nebo pobytu, krácená dávka musí být zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, která, dříve, než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu pěti let příspěvkových, zaměstnání nebo pobytu; nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která podle stanovených pravidel splnila před sociální událostí čekací dobu tří příspěvkových let a jejímž jménem byla za dobu, po kterou pracovala, zaplacená polovina stanoveného průměrného ročního počtu nebo ročního počtu příspěvků stanoveného podle písmena b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se považují za splněná, jestliže dávka vypočtená podle části V, avšak procentní sazbou nižší o deset jednotek, než je uvedena v tabulce připojené ke zmíněné části pro typického uživatele dávek, je zaručena alespoň chráněné osobě, která dovršila podle stanovených pravidel pět let příspěvkových zaměstnání nebo pobytu.

4. Poměrné krácení procentní sazby uvedené v tabulce připojené k části V může být provedeno, jestliže čekací doba pro dávku odpovídající krácené procentní sazbě činí více než pět let příspěvkových nebo zaměstnání nebo pobytu, avšak méně než patnáct let příspěvkových nebo zaměstnání nebo deset let pobytu. Krácená dávka se poskytuje podle odstavce 2 tohoto článku.

5. Ustanovení odstavců 1 a 2 tohoto článku se budou pokládat za splněná, je-li dávka vypočítaná podle části V zajištěna alespoň chráněné osobě, která dovršila podle stanovených pravidel čekací dobu příspěvkovou nebo zaměstnání; tato doba nesmí být vyšší pěti let ve stanoveném minimálním věku, může však být zvyšována v závislosti na stoupajícím věku až na stanovený maximální počet let.

Čl. 12

Dávka uvedená v člancích 10 a 11 musí být poskytována po celou dobu sociální události nebo až do té doby, kdy ji nahradí starobní důchod.

Čl. 13

1. Každý členský stát, pro nějž je v platnosti tato část úmluvy, za předepsaných podmínek

- a) bude poskytovat rehabilitační služby, které by připravily invalidní osobu, pokud možno se vrátit k její předchozí činnosti, nebo, není-li to možné, vykonávat jinou výdělečnou činnost pro ni nejvhodnější se zřetelem k jejím schopnostem a způsobilosti; a
- b) učiní opatření usnadňující umístění invalidních osob do vhodného zaměstnání.

2. Je-li v platnosti prohlášení učiněné podle článku 4, může členský stát upustit od ustanovení odstavce 1 tohoto článku.

ČÁST III.

Starobní důchod

Čl. 14

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zaručí chráněným osobám poskytování starobního důchodu podle dalších článků této části.

Čl. 15

- 1. Krytou sociální událostí je přežití stanoveného věku.
- 2. Předepsaný věk nesmí přesahovat 65 let. Příslušné orgány mohou stanovit vyšší věk s ohledem na demografická, ekonomická a sociální hlediska, doložená statisticky.
- 3. Je-li stanovený věk 65 let nebo vyšší, bude tento věk za předepsaných podmínek snížen pro osoby, které pracovaly při pracích, které vnitrostátní záko-

nodárství považuje pro účely poskytování starobních dávek za těžké nebo zdraví škodlivé.

Čl. 16

1. Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) všechny zaměstnance včetně učňů; nebo
- b) stanovené skupiny ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří úhrnem nejméně 75 % veškerého ekonomicky činného obyvatelstva; nebo
- c) všechny obyvatele nebo obyvatele, jejichž prostředky nepřesahují po dobu sociální události mez stanovenou podle článku 28.

2. Je-li v platnosti prohlášení učiněné podle článku 4, okruh chráněných osob zahrnuje

- a) stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří alespoň 25 % všech zaměstnanců; nebo
- b) stanovené skupiny zaměstnanců v průmyslových podnicích, které tvoří aspoň 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích.

Čl. 17

Starobní dávkou je pravidelně se opakující platba vypočítaná takto:

- a) podle ustanovení článku 26 nebo článku 27, jsou-li chráněni zaměstnanci nebo skupiny ekonomicky činného obyvatelstva;
- b) podle ustanovení článku 28, jsou-li chráněni všichni obyvatelé nebo všichni obyvatelé, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují stanovenou mez.

Čl. 18

1. Nastane-li krytá sociální událost, bude dávka uvedená v článku 17 zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, která před tím, než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu, která může činit 30 let příspěvkových nebo zaměstnání nebo 20 let pobytu; nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která splnila před sociální událostí stanovenou příspěvkovou čekací dobu a jejímž jménem byl za dobu, po kterou pracovala, zaplacen stanovený průměrný roční počet příspěvků.

2. Závisí-li poskytnutí starobní dávky na splnění určité minimální doby příspěvkové nebo zaměstnání, krácená dávka bude zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, která podle stanovených pravidel splnila čekací dobu 15 let příspěvkových nebo zaměstnání;
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která před sociální událostí splnila stanovenou příspěvkovou čekací dobu

a jejímž jménem byla za dobu, po kterou pracovala, zaplácena polovina stanoveného průměrného ročního počtu příspěvků podle bodu b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se považují za splněná, jestliže dávka vypočtená podle části V, avšak procentní sazbou nižší o deset jednotek, než je uvedena v tabulce připojené ke zmíněné části pro typického poživitele dávek, je zaručena alespoň chráněné osobě, která dovršila podle stanovených předpisů deset let příspěvkových nebo zaměstnání anebo pět let pobytu.

4. Poměrné krácení procentní sazby, uvedené v tabulce připojené k části V, může být provedeno, jestliže čekací doba pro dávky odpovídající krácené procentní sazbě činí více než 10 let příspěvkových nebo zaměstnání nebo pět let pobytu, avšak méně než 30 let příspěvkových nebo zaměstnání, nebo 20 let pobytu; převyšuje-li uvedená čekací doba 15 let příspěvkových nebo zaměstnání, poskytně se krácená dávka podle odstavce 2 tohoto článku.

Čl. 19

Dávky uvedené v článku 17 a 18 musí být poskytovány po celou dobu sociální události.

ČÁST IV.

Pozůstalostní důchod

Čl. 20

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování pozůstalostních dávek podle dalších článků této části.

Čl. 21

1. Krytá sociální událost zahrnuje ztrátu prostředků k živobytí, kterou vdova nebo dítě utrpěly následkem úmrtí živitele rodiny.

2. Jde-li o vdovu, právo na pozůstalostní dávku může být podmíněno dosažením stanoveného věku. Takový věk nesmí být vyšší, než je věk předepsaný pro starobní dávku.

3. Dávka však nemůže být podmíněna věkem, jestliže vdova

- a) je invalidní tak, jak je stanoveno; nebo
- b) pečuje o nezaopatřené dítě zesnulého.

4. Pro nárok bezdětné vdovy na pozůstalostní dávku může být stanovena minimální délka trvání manželství.

Čl. 22

1. Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) manželky, děti a, jak může být stanoveno, jiné osoby závislé na živitelích, kteří byli zaměstnanci nebo uční; nebo

- b) manželky, děti a, jak může být stanoveno, jiné osoby závislé na živitelích ve stanovených skupinách ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří alespoň 75 % veškerého ekonomicky činného obyvatelstva; nebo
- c) všechny vdovy, všechny děti a všechny jiné stanovené závislé osoby, které ztratily živitele, jsou obyvateli a jejichž prostředky v daném případě nepřevyšují během trvání sociální události mez stanovenou podle ustanovení článku 28.

2. Je-li v platnosti prohlášení učiněné podle článku 4, mezi chráněné osoby se zahrnují

- a) manželky, děti a, jak může být stanoveno, jiné osoby závislé na živitelích ve stanovených skupinách zaměstnanců, které tvoří aspoň 25 % všech zaměstnanců; nebo
- b) manželky, děti a, jak může být stanoveno, jiné osoby závislé na živitelích ve stanovených skupinách zaměstnanců v průmyslových podnicích, které tvoří aspoň 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích.

Čl. 23

Dávkou je pravidelně se opakující platba vypočítaná takto:

- a) podle ustanovení článku 26 nebo článku 27, jsou-li chráněni všichni zaměstnanci nebo skupiny ekonomicky činného obyvatelstva;
- b) podle ustanovení článku 28, jsou-li chráněni všichni obyvatelé nebo všichni obyvatelé, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují stanovenou mez.

Čl. 24

1. Nastane-li krytá sociální událost, bude dávka uvedená v článku 23 zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, jejíž živitel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu, která může činit buď 15 let příspěvkových nebo zaměstnání anebo deset let pobytu; jde-li o pozůstalostní dávku vyplácenou vdově, lze místo toho požadovat, aby vdova splnila čekací dobu pobytu;
- b) jsou-li zásadně chráněny ženy a děti všech ekonomicky činných osob, chráněné osobě, jejíž živitel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu tří příspěvkových let za předpokladu, že jménem tohoto živitele rodiny byl po dobu, po kterou pracoval, zaplacen stanovený průměrný roční počet příspěvků nebo roční počet příspěvků.

2. Jsou-li pozůstalostní dávky podmíněny minimální příspěvkovou dobou nebo dobou zaměstnání, krácená dávka bude zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, jejíž živitel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu pěti let příspěvkových nebo zaměstnání;

- b) jsou-li zásadně chráněny manželky a děti všech ekonomicky činných osob, chráněné osobě, jejíž živitel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu tří příspěvkových let, za předpokladu, že jménem tohoto živitele rodiny byla za dobu, po kterou pracoval, zaplacená polovina stanoveného průměrného ročního počtu příspěvků nebo ročního počtu příspěvků podle písmene b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se považují za splněná, jestliže dávka vypočtená podle části V, avšak procentní sazbou nižší o deset jednotek, než je uvedena v tabulce připojené ke zmíněné části pro typického poživitele dávek, je zaručena alespoň každé chráněné osobě, jejíž živitel rodiny dovršil podle stanovených pravidel pět let příspěvkových, zaměstnání nebo pobytu.

4. Poměrné krácení procentní sazby uvedené v tabulce připojené k části V může být provedeno, jestliže čekací doba pro dávku, odpovídající krácené procentní sazbě, činí více než pět let příspěvkových nebo zaměstnání nebo deset let pobytu, avšak méně než patnáct let příspěvkových nebo zaměstnání nebo deset let pobytu. Je-li takovou čekací dobou doba příspěvková nebo zaměstnání, poskytně se krácená dávka podle odstavce 2 tohoto článku.

5. Ustanovení odstavců 1 a 2 tohoto článku se budou pokládat za splněná, je-li zajištěna dávka vypočítaná podle části V aspoň každé chráněné osobě, jejíž živitel splnil podle stanovených pravidel čekací dobu příspěvkovou nebo zaměstnání; tato doba nesmí být vyšší pěti let ve stanoveném minimálním věku, může však být zvyšována v závislosti na stoupajícím věku až na stanovený maximální počet let.

Čl. 25

Dávky uvedené v člancích 23 a 24 musí být poskytovány po celou dobu sociální události.

ČÁST V.

Výpočet pravidelně se opakujících plateb

Čl. 26

1. U pravidelně se opakujících plateb, na něž se vztahuje tento článek, dávka, zvýšená o rodinné přídavky, které se vyplácejí během sociální události, musí při dané sociální události u typického poživitele dávky, uvedeného v tabulce připojené k této části, dosahovat nejméně procenta v ní uvedeného z úhrnu předchozího výdělku poživitele dávky nebo jeho živitele a částky rodinných přídávků vyplácených chráněné osobě se stejnými povinnostmi k rodině jako typický poživitel dávky.

2. Dřívější výdělek poživitele dávky nebo jeho živitele rodiny vypočítá se podle stanovených pravidel; jsou-li chráněné osoby nebo jejich živitelé rodiny

zařazení do mzdových tříd, může být jejich dřívější výdělek vypočítán podle základních mezd tříd, do nichž byli zařazení.

3. Je-li dřívější výdělek poživitele dávky nebo jeho živitele rodiny nižší nebo stejný jako mzda kvalifikovaného dělníka muže, může být pro výši dávky nebo pro výdělek, který slouží za základ výpočtu dávky, stanovena horní mez, za předpokladu, že bude v souladu s ustanoveními odstavce 1 tohoto článku.

4. Dřívější výdělek poživitele dávky nebo jeho živitele rodiny, mzda kvalifikovaného dělníka muže, dávka a rodinné přídavky se vypočítávají za stejnou základní dobu.

5. Pro ostatní poživitele dávky se dávka stanoví tak, aby byla v průměrném poměru k dávce typického poživitele.

6. Pro účely tohoto článku se považuje za kvalifikovaného dělníka muže
- a) buď seřizovač nebo soustružník ve strojírenském průmyslu s výjimkou výroby elektrických strojů; nebo
 - b) typický kvalifikovaný dělník určený ve smyslu ustanovení následujícího odstavce; nebo
 - c) osoba, jejíž výdělek je stejný nebo přesahuje výdělky 75 % všech chráněných osob; tyto výdělky je třeba podle toho, co je stanoveno, zjišťovat za roční nebo kratší období; nebo
 - d) osoba, jejíž výdělek se rovná 125 % průměrného výdělku všech chráněných osob.

7. Typickým kvalifikovaným dělníkem pro účely písmene b) předchozího odstavce je osoba zaměstnaná v největší skupině hospodářské činnosti s nejvyšším počtem hospodářsky činných osob mužského pohlaví, které jsou chráněny při sociální události přicházející v úvahu, nebo podle případu, z živitelů rodin chráněných osob v odvětví, které zahrnuje největší počet takových chráněných osob nebo živitelů rodin; k tomu účelu se užije mezinárodní typové odvětvové klasifikace všech ekonomických činností přijaté Hospodářskou a sociální radou Organizace spojených národů na jejím sedmém zasedání dne 27. srpna 1948, která je uvedena v příloze této úmluvy, s přihlédnutím ke všem případným pozdějším změnám.

8. Je-li výše dávek různá podle oblastí, může být pro každou oblast vybrán kvalifikovaný dělník muž podle ustanovení odstavců 6 a 7 tohoto článku.

9. Mzda kvalifikovaného dělníka muže bude stanovena na základě mzdy za normální pracovní dobu, určená buď kolektivními smlouvami, popřípadě vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě, anebo obyčejem, včetně případných drahotných přídavek; liší-li se takto zjištěné mzdy podle jednotlivých oblastí a nepoužije-li se odstavce 8 tohoto článku, použije se průměrné mzdy.

Čl. 27

1. U pravidelně se opakujících plateb, na něž se vztahuje tento článek, dávka zvýšená o rodinné příspěvky, které se vyplácejí během sociální události, musí při dané sociální události u typického poživatele dávky, uvedeného v tabulce připojené k této části, dosahovat nejméně procenta v ní uvedeného z úhrnu mzdy dospělého nekvalifikovaného dělníka muže a částky rodinných přídatků vyplácených chráněné osobě se stejnými povinnostmi k rodině jako typický poživatel dávky.

2. Mzda dospělého nekvalifikovaného dělníka muže, dávka a rodinné přídatky se vypočítávají za stejnou základní dobu.

3. Pro ostatní poživatele dávky se dávka stanoví ta, aby byla v průměrném poměru k dávce typického poživatele.

4. Pro účely tohoto článku se považuje za dospělého nekvalifikovaného dělníka muže

- a) typický nekvalifikovaný dělník ve strojírenském průmyslu s výjimkou výroby elektrických strojů;
- b) typický nekvalifikovaný dělník, vybraný v souladu s ustanovením následujícího odstavce.

5. Typickým nekvalifikovaným dělníkem pro účely bodu b) předchozího odstavce je osoba zaměstnaná v největší skupině hospodářské činnosti s nejvyšším počtem hospodářsky činných osob mužského pohlaví, které jsou chráněny při sociální události, přicházející v úvahu, nebo, podle případu, z živitelů rodin chráněných osob v odvětví, které zahrnuje největší počet takových chráněných osob nebo živitelů rodin; k tomu účelu se užije mezinárodní typové odvětvové klasifikace všech ekonomických činností přijaté Hospodářskou a sociální radou Organizace spojených národů na jejím sedmém zasedání dne 27. srpna 1948, která je uvedena v příloze této úmluvy, s přihlédnutím ke všem případným pozdějším změnám.

6. Je-li výše dávek různá podle oblastí, může být pro každou oblast vybrán dospělý nekvalifikovaný dělník muž podle ustanovení odstavců 4 a 5 tohoto článku.

7. Mzda dospělého nekvalifikovaného dělníka muže bude stanovena základě mzdy za normální pracovní dobu, určené buď kolektivními smlouvami, popřípadě vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě, anebo obyčejem, včetně případných drahotných přídatků; liší-li se takto stanovené mzdy podle jednotlivých oblastí a nepoužije-li se odstavce 6 tohoto článku, použije se průměrné mzdy.

Čl. 28

U pravidelně se opakujících plateb, na něž se vztahuje tento článek

- a) výše dávky se určí podle stanovené stupnice anebo podle stupnice určené příslušným veřejným orgánem podle stanovených pravidel;
- b) výše dávky smí být snížena jen tehdy, když ostatní prostředky rodiny poživatele dávky přesahují stanovenou značnou částku anebo značnou částku určenou příslušným veřejným orgánem podle stanovených pravidel;
- c) úhrn dávky a jiných prostředků musí po odečtení značné částky, uvedené v bodě b), dostačovat k zajištění zdravých a slušných životních podmínek pro rodinu poživatele dávky; nesmí být nižší než dávka vypočítaná podle ustanovení článku 27;
- d) ustanovení písmeny c) se považuje za splněno, jestliže úhrn dávek vyplácených podle příslušné části převyšuje alespoň 30 % úhrn dávek, jehož by bylo dosaženo při použití ustanovení článku 27 a ustanovení
 - i. článku 9, odst. 1, písm. b) pro část II,
 - ii. článku 16, odst. 1, písm. b) pro část III,
 - iii. článku 22, odst. 1 písm. b) pro část IV.

Čl. 29

1. Výše peněžitých dávek vyplácených podle článku 10, článku 17 a článku 23 bude přezkoumána, změní-li se podstatně všeobecná úroveň výdělků nebo životní náklady.

2. Každý členský stát oznámí závěry, které učinil při těchto přezkumech, ve zprávách o provádění této úmluvy předkládaných podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce a uvede, co v tomto směru učinil.

Příloha k části V.

Pravidelně se opakující platby typickým poživatelům dávek:

Část	Sociální událost	Typický poživatel dávek	%
II.	invalidita	muž s manželkou a dvěma dětmi	50
III.	stáří	muž s manželkou v důchodovém věku	45
IV.	smrt živitele rodiny	vdova s dvěma dětmi	45

ČÁST VI.

Společná ustanovení

Čl. 30

Vnitrostátní zákonodárství zabezpečí za předepsaných podmínek zachování nabývaných práv na příspěvkové invalidní, starobní a pozůstalostní důchody.

Čl. 31

1. Za předepsaných podmínek může být zastavena výplata invalidních, starobních nebo pozůstalostních dávek, je-li poživatel výdělečně činný.

2. Příspěvkové invalidní, starobní nebo pozůstalostní dávky mohou být kráceny, převyšuje-li výdělek poživatele stanovenou částku; snížení důchodu nesmí být vyšší než výdělek.

3. Nepříspěvkové invalidní, starobní nebo pozůstalostní dávky mohou být kráceny, přesahuje-li výdělek důchodce nebo jeho jiné prostředky nebo oboje dohromady stanovenou částku.

Čl. 32

1. Dávku, na niž by chráněná osoba měla nárok podle kterékoli z částí II až IV této úmluvy, lze zastavit ve stanoveném rozsahu

- a) po dobu, po kterou se zúčastněná osoba zdržuje mimo území členského státu, kromě případu, a to za stanovených podmínek, kdy jde o příspěvkové dávky;
- b) po dobu, po kterou je zúčastněná osoba udržována z veřejných prostředků nebo na účet zařízení nebo služby sociálního zabezpečení;
- c) pokusila-li se zúčastněná osoba získat dávku podvodem;
- d) byla-li sociální událost vyvolána trestným činem, kterého se dopustila zúčastněná osoba;
- e) byla-li sociální událost úmyslně vyvolána hrubým zaviněním zúčastněné osoby;
- f) opomene-li zúčastněná osoba bez vážných důvodů použít lékařských nebo rehabilitačních služeb, které jsou jí k dispozici, anebo nedbá-li pravidel stanovených pro ověření existence nebo trvání sociální události nebo upravující chování příjemců dávek; a
- g) pokud jde o pozůstalostní dávku, po dobu, po kterou vdova žije s mužem jako jeho družka.

2. Část jinak náležitých dávek bude vyplácena osobám, které jsou závislé na zúčastněné osobě, ve stanovených případech a ve stanoveném rozsahu.

Čl. 33

1. Má-li nebo měla-li by jinak chráněná osoba současně nárok na různé dávky invalidní, starobní nebo pozůstalostní, mohou být tyto dávky kráceny za

stanovených podmínek a ve stanoveném rozsahu; chráněná osoba obdrží v úhrnu alespoň tolik, kolik činí nejvýhodnější dávky.

2. Má-li nebo měla-li by jinak chráněná osoba nárok na dávku stanovenou v této úmluvě a dostává-li jinou peněžitou dávku sociálního zabezpečení za tutéž sociální událost, s výjimkou rodinných přídatků, mohou být dávky podle této úmluvy kráceny nebo zastaveny za stanovených podmínek a ve stanoveném rozsahu pod podmínkou, že část dávek, která je krácena nebo zastavena, nepřesahuje druhou dávku.

Čl. 34

1. Každý žadatel musí mít právo odvolat se při odeprání dávky nebo ve sporu o druh anebo výši dávky.

2. Bude stanoveno řízení umožňující žadateli v daném případě, aby jej zastupovala kvalifikovaná osoba, kterou si zvolil, nebo představitel organizace zastupující chráněné osoby, nebo mu poskytl pomoc.

Čl. 35

1. Každý členský stát převezme všeobecnou odpovědnost za náležité poskytování dávek poskytovaných podle této úmluvy a učiní veškerá opatření potřebná k tomu účelu.

2. Členský stát přejímá všeobecnou odpovědnost za dobrou správu zařízení a služeb, které spolupůsobí při provádění této úmluvy.

Čl. 36

Není-li správa svěřena instituci, která je pod dozorem veřejných orgánů, nebo státnímu úřadu, který odpovídá zákonodárnému sboru, musí se za stanovených podmínek zúčastnit správy zástupci chráněných osob; vnitrostátní zákonodárství může též stanovit účast zástupců zaměstnavatelů a veřejných orgánů.

ČÁST VII.

Různá ustanovení

Čl. 37

Každý členský stát, jehož zákonodárství zabezpečuje zaměstnance, může v potřebném rozsahu vyjmout z provádění této úmluvy:

- a) osoby vykonávající příležitostné práce;
- b) členy zaměstnavatelovy rodiny žijící s ním, pokud pro něj pracují;
- c) jiné skupiny zaměstnanců, jejichž počet nesmí přesáhnout 10 % všech jiných zaměstnanců kromě těch, kteří jsou vyňati podle písmen a) a b) tohoto článku.

Čl. 38

1. Každý členský stát, jehož zákonodárství zabezpečuje zaměstnance, může v prohlášení připojeném k ratifikaci přechodně vyjmout z provádění této úmluvy zaměstnance zemědělského sektoru, kteří ještě nejsou chráněni jeho zákonodárstvím v době ratifikace.

2. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy předkládaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, v jakém rozsahu provedl nebo hodlá provést ustanovení této úmluvy, pokud jde o zaměstnance zemědělského sektoru, a jakýkoli pokrok při použití této úmluvy na takové zaměstnance, nebo nedošlo-li ke změnám, jež by bylo třeba oznámit, poskytne veškerá příslušná vysvětlení.

3. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, zvýší počet chráněných zaměstnanců v zemědělském sektoru v takovém rozsahu, a tak rychle, jak to dovolují okolnosti.

Čl. 39

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může v prohlášení připojeném k ratifikaci vyjmout z provádění této úmluvy:

- a) námořníky, včetně námořních rybářů,
- b) veřejné zaměstnance,

jsou-li tyto skupiny zabezpečeny zvláštním soustavami, které vcelku poskytují dávky rovnající se alespoň dávkám stanoveným touto úmluvou.

2. Je-li v platnosti prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, může členský stát vyjmout osoby náležící do skupiny nebo do skupin vyňatých z provádění této úmluvy z počtu osob, k nimž se přihlíží při výpočtu procent stanovených

- v odstavci 1, písm. b) a v odstavci 2, písm. b) článku 9;
- v odstavci 1, písm. b) a v odstavci 2, písm. b) článku 16;
- v odstavci 1, písm. b) a v odstavci 2, písm. b) článku 22;
- a v písmeně c) článku 37.

3. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle ustanovení odstavce 1 tohoto článku, může později oznámit generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, že přijímá závazky z této úmluvy pro skupinu nebo pro skupiny při ratifikaci.

Čl. 40

Má-li chráněná osoba podle vnitrostátního zákonodárství nárok v případě smrti živitele rodiny na jinou periodickou dávku, než jsou pozůstalostní dávky, mohou být takové periodické dávky považovány za pozůstalostní dávky pro účely provádění této úmluvy.

Čl. 41

- 1. Členský stát, který

- a) přijal závazky podle této úmluvy pro části II, III a IV; a
- b) zabezpečuje procento ekonomicky činného obyvatelstva alespoň o 10 % vyšší, než je procento požadované v článku 9, odst. 1, písm. b), v článku 16, odst. 1, písm. b) a v článku 22, odst. 1, písm. b) nebo plní článek 9, odst. 1, písm. c), článek 16, odst. 1, písm. c) a článek 22, odst. 1, písm. c); a
- c) zajišťuje alespoň u dvou ze sociálních událostí uvedených v částech II, III a IV dávky částkou odpovídající procentu alespoň o pět jednotek vyššímu, než jsou procenta uvedená v tabulce připojené k části V, může použít ustanovení následujícího odstavce.

2. Takový členský stát může:

- a) nahradit pro účely článku 11, odst. 2, písm. b) a článku 24, odst. 2, písm. b) tam udanou dobu tří let dobou pěti let;
- b) určit poživitele pozůstalostních dávek způsobem, který se liší od způsobu požadovaného v článku 21, který však zabezpečuje, že celkový počet poživatelů není nižší, než počet poživatelů, který by vyplýval z provádění článku 21.

3. Každý členský stát, který použil ustanovení odstavce 2 tohoto článku, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy předkládaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce stav svého zákonodárství a praxe, pokud jde o záležitosti, o nichž pojednává zmíněný odstavec, a pokrok, jehož bylo dosaženo k úplnému provádění ustanovení této úmluvy.

Čl. 42

1. Každý členský stát, který

- a) přijal závazky podle této úmluvy pro části II, III a IV; a
- b) zabezpečuje procento hospodářsky činného obyvatelstva alespoň o 10 % vyšší, než je procento požadované v článku 9, odst. 1, písm. b), v článku 16, odst. 1, písm. b) a v článku 22, odst. 1, písm. b) nebo plní článek 9, odst. 1, písm. c), článek 16, odst. 1, písm. c) a článek 22, odst. 1 písm. c),

může upustit od plnění některých ustanovení částí II, III a IV pod podmínkou, že celková částka dávek vyplácených podle příslušné části se bude rovnat alespoň 110 % celkové částky, k níž by se dospělo při provádění všech ustanovení oné části.

2. Každý členský stát, který použil takových výjimek, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy předkládaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce stav svého zákonodárství a praxe, pokud jde o tyto výjimky, a pokrok, jehož bylo dosaženo k úplnému provádění ustanovení této úmluvy.

Čl. 43

Tato úmluva se nevztahuje na

- a) sociální události, které nastaly dříve, než nabyla účinnosti příslušná část úmluvy pro zúčastněný členský stát;

- b) dávky poskytované v důsledku sociálních událostí, které nastaly, když již příslušná část úmluvy nabyla účinnosti pro zúčastněný členský stát, pokud nároky na tyto dávky pocházejí z doby před zmíněným dnem počátku účinnosti.

Čl. 44

1. Tato úmluva mění za podmínek stanovených v tomto článku

- Úmluvu o starobním pojištění (průmysl atd.), 1933,
- Úmluvu o starobním pojištění (zemědělství), 1933,
- Úmluvu o invalidním pojištění (průmysl atd.), 1933,
- Úmluvu o invalidním pojištění (zemědělství), 1933,
- Úmluvu o pozůstalostním pojištění (průmysl atd.), 1933, a
- Úmluvu o pozůstalostním pojištění (zemědělství), 1933.

2. Právní účinnost přijetí závazků podle této úmluvy členským státem, který je vázán jednou nebo několika ze změněných úmluv, bude, až tato úmluva nabude účinnosti, pro tento členský stát následující:

- a) přijetí závazků části II této úmluvy způsobí ipso iure okamžitou výpověď Úmluvy o invalidním pojištění (průmysl atd.), 1933, a Úmluvy o invalidním pojištění (zemědělství), 1933;
- b) přijetí závazků části III této úmluvy způsobí ipso iure okamžitou výpověď Úmluvy o starobním pojištění (zemědělství), 1933;
- c) přijetí závazků části IV této úmluvy způsobí ipso iure okamžitou výpověď Úmluvy o pozůstalostním pojištění (průmysl atd.), 1933, a Úmluvy o pozůstalostním pojištění (zemědělství), 1933.

Čl. 45

1. Podle ustanovení článku 75 Úmluvy o sociálním zabezpečení (minimální norma), 1952, se přestanou následující části zmíněné úmluvy a její příslušná ustanovení v ostatních částech vztahovat na každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, a to dnem, kdy tato úmluva nabude pro tento členský stát účinnosti a není v platnosti žádné prohlášení podle článku 38:

- a) část IX, přijal-li členský stát závazky z části II této úmluvy;
- b) část V, přijal-li členský stát závazky z části III této úmluvy;
- c) část X, přijal-li členský stát závazky z části IV této úmluvy.

2. Není-li v platnosti prohlášení podle článku 38, bude se pro účely článku 2 úmluvy o sociálním zabezpečení (minimální norma), 1952, považovat přijetí závazků této úmluvy za přijetí závazků následujících částí jmenované úmluvy a jejich příslušných ustanovení v ostatních částech:

- a) část IX, přijal-li členský stát závazky z části II této úmluvy;

- b) část V, přijal-li členský stát závazky z části III této úmluvy;
- c) část X, přijal-li členský stát závazky z části IV této úmluvy.

Čl. 46

Pokud Konference později přijme úmluvu týkající se jednoho nebo několika předmětů upravených touto úmluvou, ustanovení této úmluvy, jež budou uvedena v nové úmluvě, se přestanou vztahovat na každý členský stát, který ratifikoval novou úmluvu, a to dnem, kdy zmíněná úmluva nabude pro tento členský stát účinnosti.

ČÁST VIII.

Závěrečná ustanovení

Čl. 47

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 48

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl. 49

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji nebo jednu či několik z částí II až IV vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji nebo jednu či několik z částí II až IV bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 50

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organisace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organisace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 51

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 52

Kdykoli to bude považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revise.

Čl. 53

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na stanovení článku 49, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 54

Anglické a francouzské znění této úmluvy má stejnou platnost.

Příloha 1

Mezinárodní typová odvětvová klasifikace všech ekonomických činností
(revidované znění z r. 1968)

PŘEHLED ÚSEKŮ, ODDÍLŮ A TŘÍD		
Oddíl	Třída	Název kategorie
Úsek 1: Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybolov		
11		Zemědělství a myslivost
	111	Rostlinná a živočišná výroba
	112	Služby a práce pro zemědělství
	113	Lov, odchyt a pěstování zvěře
12		Lesnictví a těžba dřeva
	121	Lesnictví (pěstování lesa)
	122	Těžba dřeva
13	130	Rybolov
Úsek 2: Těžba a dobývání nerostů		
21	210	Těžba uhlí
22	220	Těžba ropy a zemního plynu
23	230	Těžba kovových rud
29	290	Těžba a dobývání ostatních nerostů
Úsek 3: Zpracovatelský průmysl		
31		Výroba potravin, nápojů a tabáku
	311-312	Výroba potravin
	313	Výroba nápojů
	314	Tabáková výroba
32		Textilní, oděvní a kožedělný průmysl
	321	Textilní výroba
	322	Výroba oděvů kromě obuvi
	323	Výroba usní, kožených a kožesinových výrobků a výrobků z materiálů nahrazujících kůži a kožesiny, kromě obuvi a oděvů
	324	Výroba obuvi kromě celo pryžové vyráběné vulkanizací a tvářením a obuvi z plastických hmot
33		Výrobky ze dřeva včetně nábytku
	331	Výrobky ze dřeva a z korku kromě nábytku

	332	Výroba nábytku a bytového vybavení kromě kovového
34		Výroba papíru a výrobků z papíru, polygrafie a nakladatelská činnost
	341	Výroba papíru a výrobků z papíru
	342	Polygrafie, nakladatelská činnost a příbuzné činnosti
35		Výroba chemikálií a výrobků z ropy, z uhlí, z pryže a z plastických hmot
	351	Výroba průmyslových chemikálií
	352	Výroba ostatních chemických výrobků
	353	Ražby ropy
	354	Výroba různých výrobků z ropy a uhlí
	355	Výroba gumárenská
	356	Výroba jinde nezařazených výrobků z plastických hmot
36		Zpracování nekovových nerostů kromě výrobků z ropy a z uhlí
	361	Výroba hrnčířská, výroba porcelánu a keramiky
	362	Výroba skla a skleněných výrobků
	369	Výroba z ostatních nekovových nerostů
37		Hutnictví kovů
	371	Hutnictví železa a oceli
	372	Hutnictví neželezných kovů
38		Výroba kovodělná a strojírenská
	381	Kovodělná výroba kromě výroby strojů a zařízení
	382	Strojírenská výroba kromě elektrotechniky
	383	Výroba elektrických strojů, přístrojů a součástí
	384	Výroba dopravních prostředků
	385	Výroba odborného a vědeckého zařízení a přístrojů jinde nezařazených a fotografických a optických přístrojů
39	390	Ostatní zpracovatelský průmysl

Úsek 4: Výroba elektřiny, plynu a vody		
41	410	Výroba elektřiny, plynu a páry
42	420	Vodárny a zásobování vodou
Úsek 5: Stavebnictví		
50	500	Stavebnictví
Úsek 6: Velkoobchod, maloobchod, restaurace a hotely		
61	610	Velkoobchod
62	620	Maloobchod
63		Restaurace a hotely
	631	Restaurace, kavárny a ostatní závody pro stravování a občerstvení
	632	Hotely, noclehárny, tábory a jiná ubytovací zařízení
Úsek 7: Doprava, skladové hospodářství a spoje		
71		Doprava a skladovací služby
	711	Pozemní doprava
	712	Vodní doprava
	713	Letecká doprava
	719	Přidružené dopravní služby
72	720	Spoje
Úsek 8: Peněžnictví, pojišťovnictví, reality a obchodní služby		
81	810	Finanční instituce
82	820	Pojišťovnictví
83		Reality a obchodní služby
	831	Reality
	832	Obchodní služby (služby pro podnikatelskou sféru), kromě pronájmu strojů a zařízení
	833	Pronájem a půjčování strojů a zařízení
Úsek 9: Veřejná správa, sociální a osobní služby		
91	910	Veřejná správa a obrana
92	920	Služby sanitární povahy, ochrana prostředí apod.
93		Sociální a podobné služby pro společnost
	931	Školství a vzdělání
	932	Výzkumné a vědecké ústavy
	933	Lékařské, zubolékařské a ostatní

		zdravotnické služby a veterinární služby
	934	Sociálně-charitativní služby
	935	Podnikatelské, odborné, stavovské a odborové organizace
	939	Ostatní sociální a veřejné služby
94		Služby pro rekreaci, odpočinek a kulturu
	941	Kinematografie a ostatní služby pro zábavu
	942	Knihovny, musea, botanické a zoologické zahrady a jiné kulturní činnosti jinde nezařazené
	949	Zábavní a rekreační služby jinde nezařazené
95		Služby osobní a služby pro domácnost
	951	Oprávérenské služby jinde nezařazené
	952	Prádelny, čistírny a barvírny
	953	Služby pro domácnost
	959	Různé osobní služby
96	960	Mezinárodní organizace a jiné exteritoriální instituce
Úsek 0: Činnosti nedostatečně definované (jinde nezařazené)		
00	000	Činnosti nedostatečně definované (jinde nezařazené)

5.11 ÚMLUVA Č. 130 – ÚMLUVA O LÉČEBNĚ PREVENTIVNÍ PÉČI A DÁVKÁCH V NEMOCI, 1969

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 4. června 1969 na svém padesátém třetím zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se revize úmluvy o nemocen-
 ském pojištění (průmysl), 1927 a úmluvy o nemocenském pojištění (zeměděl-
 ství), 1927, jež jsou pátým bodem jednacího pořadu zasedání,
 a
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne dvacátého pátého června roku tisícího devítistého šedesátého
 devátého následující úmluvu, která bude označována jako Úmluva o léčebně
 preventivní péči a dávkách v nemoci, 1969.

ČÁST I.

Obecná ustanovení

Čl. 1

V této úmluvě:

- a) výraz "zákonodárství" zahrnuje zákony a (právní) předpisy, jakož i statutární ustanovení ve věcech sociálního zabezpečení;
- b) výraz "stanovený" znamená určený vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě;
- c) výraz "průmyslový podnik" zahrnuje každý podnik v těchto odvětvích hospodářské činnosti: hornictví a těžarství, tovární průmysl, stavebnictví a veřejné práce, elektrická energie, plyn a voda, doprava, skladování a spoje;
- d) výraz "bydliště" znamená trvalé bydliště na území členského státu a výraz "obyvatel" znamená osobu, která trvale bydlí na území členského státu;
- e) výraz "závislý" se vztahuje na stav předpokládané závislosti ve stanovených případech;
- f) výraz "manželka" znamená ženu, která je závislá na svém manželu;
- g) výraz "dítě" zahrnuje:
 - i. dítě školou povinné nebo mladší 15 let, podle toho, která věková hranice je vyšší; avšak členský stát, který učinil prohlášení podle článku 2, může, pokud takové prohlášení je v platnosti, provádět úmluvu, jako by se výraz "dítě" vztahoval na dítě školou povinné nebo mladší 15 let;
 - ii. dítě mladší, nežli je stanovený věk, který je však vyšší nežli věk uvedený pod bodem I tohoto pododstavce, je-li učněm nebo studentem, nebo

trpí-li chronickou nemocí nebo neduhem, který mu znemožňuje jakoukoli výdělečnou činnost za stanovených podmínek, ledaže by vnitrostátní zákonodárství vymezilo pojem "dítě" tak, že zahrnuje každé dítě věku podstatně vyššího, nežli je věk uvedený pod bodem I tohoto pododstavce;

- h) výraz "typický poživatel" znamená muže s manželkou a dvěma dětmi;
- i) výraz "čekací doba" znamená příspěvkovou dobu nebo dobu zaměstnání nebo dobu pobytu nebo jakoukoli jejich kombinaci podle toho, co je stanoveno;
- j) výraz "nemoc" znamená jakýkoli chorobný stav, ať už jeho příčina je jakákoli;
- k) výraz "léčebně preventivní péče" zahrnuje též přidružené služby.

Čl. 2

1. Členský stát, jehož hospodářství a zdravotnická zařízení nejsou dostatečně vyvinuta, může v odůvodněném prohlášení připojeném ke své ratifikaci použít dočasných výjimek uvedených v článku 1, písmena g), bod I, v článku 11, v článku 14, v článku 20 a v článku 26 odstavce 2.

2. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle předchozího odstavce tohoto článku, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy podávaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce pro každou výjimku, které používá, že:

- a) důvody pro tuto výjimku stále trvají, nebo že
- b) se od stanoveného data vzdává práva používat dané výjimky.

3. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, podle povahy svého prohlášení a jakmile to okolnosti dovolí:

- a) zvětší okruh chráněných osob;
- b) rozšíří poskytovanou léčebně preventivní péči;
- c) prodlouží dobu poskytování nemocenského.

Čl. 3

1. Každý členský stát, jehož zákonodárství chrání zaměstnance, může prohlášením připojeným ke své ratifikaci dočasně vyloučit z provádění této úmluvy zaměstnance v zemědělství, kteří v době ratifikace ještě nejsou chráněni zákonodárstvím odpovídajícím ustanovením této úmluvy.

2. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle předchozího odstavce, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy podávaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, v jakém rozsahu uplatnil a hodlá uplatnit ustanovení úmluvy na zaměstnance v zemědělství, jakož i jak pokročilo její provádění vůči těmto zaměstnancům nebo nelze-li oznámit nějakou změnu, podá všechna potřebná vysvětlení.

3. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, zvětší okruh zabezpečených osob takovým způsobem, a tak rychle, jak to okolnosti dovolují.

Čl. 4

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může prohlášením připojeným ke své ratifikaci vyloučit z provádění této úmluvy:

- a) námořníky včetně mořských rybářů,
- b) veřejné zaměstnance,

jestliže tyto skupiny jsou chráněny zvláštními právními předpisy, podle kterých se úhrnem poskytují dávky alespoň rovnocenné těm, které předpokládá tato úmluva.

2. Pokud je v platnosti prohlášení podle předchozího odstavce tohoto článku, členský stát může vyloučit:

- a) osoby, na něž se vztahuje toto prohlášení, z počtu osob, které se zahrnují do výpočtu procenta podle článku 5, písmena c), článku 10, písmena b), článku 11, článku 19, písmena b) a článku 20;
- b) tytéž osoby, jakož i jejich manželky a děti z počtu osob, které se zahrnují do výpočtu procenta podle článku 10, písmena c).

3. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle ustanovení odstavce 1 tohoto článku, může dodatečně oznámit generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, že přijímá závazky plynoucí z této úmluvy vůči skupinám, které byly vyloučeny v době ratifikace.

Čl. 5

Každý členský stát, jehož zákonodárství chrání zaměstnance, může v nezbytném rozsahu vyloučit z provádění této úmluvy:

- a) osoby, které jsou přechodně zaměstnány;
- b) členy zaměstnavatelovy rodiny žijící ve společné domácnosti v rozsahu, ve kterém pro něho pracují;
- c) jiné skupiny zaměstnanců, jejichž počet nepřesáhne 10 % celkového počtu zaměstnanců s výjimkou těch, kteří jsou vyloučeni podle písmen a) a b) tohoto článku.

Čl. 6

Z hlediska provádění této úmluvy může každý členský stát přihlížet k ochraně na základě pojištění, které, ačkoli v době ratifikace není podle jeho zákonodárství povinné pro chráněné osoby,

- a) je kontrolováno veřejnými orgány nebo společně spravováno zaměstnavateli a pracovníky v souladu se stanovenými normami;

- b) vztahuje se na podstatnou část osob, jejichž výdělek nepřesahuje výdělek kvalifikovaného dělníka (muže), jak je stanoven v článku 22, odstavec 6; a
- c) vyhovuje-li, popřípadě spolu s ostatními způsoby ochrany, ustanovením této úmluvy.

Čl. 7

Kryté případy budou zahrnovat:

- a) potřebu léčebné péče a za stanovených podmínek potřebu preventivní péče;
- b) pracovní neschopnost pro nemoc, jež má za následek ztrátu výdělku, jak je určena vnitrostátním zákonodárstvím.

ČÁST II.

Léčebně preventivní péče

Čl. 8

Každý členský stát zajistí chráněným osobám v souladu se stanovenými podmínkami léčebně preventivní péči v případě uvedeném v článku 7, písmeno a).

Čl. 9

Léčebně preventivní péče uvedená v článku 8 bude poskytována k udržení, navrácení nebo upevnění zdraví a pracovní schopnosti chráněné osoby a přihlížet k jejím osobním potřebám.

Čl. 10

Mezi chráněné osoby v případě uvedeném v článku 7 budou patřit:

- a) všichni zaměstnanci včetně učňů, jakož i jejich manželky a děti, nebo
- b) stanovené skupiny hospodářsky činného obyvatelstva, které tvoří úhrnem nejméně 75 % veškerého hospodářsky činného obyvatelstva, jakož i manželky a děti osob spadajících do těchto skupin; nebo
- c) stanovené skupiny obyvatel, které tvoří úhrnem nejméně 75 % všech obyvatel.

Čl. 11

Pokud je v platnosti prohlášení podle článku 2, mezi chráněné osoby v případě uvedeném v článku 7, písmena a) budou patřit:

- a) stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 25 % všech zaměstnanců spadajících do těchto skupin, jakož i manželky a děti osob spadajících do těchto skupin; nebo
- b) stanovené skupiny zaměstnanců průmyslových podniků, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích, jakož i manželky a děti zaměstnanců spadajících do těchto skupin.

Čl. 12

Osoby, které dostávají dávky sociálního zabezpečení v případě invalidity, stáří, úmrtí živitele nebo nezaměstnanosti, jakož i kde je to vhodné, manželky a děti těchto osob budou i nadále zabezpečeny za stanovených podmínek v případě uvedeném v článku 7, písmeno a).

Čl. 13

Léčebně preventivní péče uvedená v článku 8 bude přinejmenším zahrnovat:

- a) péči poskytovanou praktickými lékaři včetně návštěv v bytě;
- b) péči poskytovanou odbornými lékaři v nemocnicích osobám tam umístěným nebo docházejícím a takovou péči odborných lékařů, která může být poskytnuta mimo nemocnice;
- c) poskytování potřebných farmaceutických výrobků na předpis lékaře nebo jiné kvalifikované osoby;
- d) umístění v nemocnici, je-li ho třeba;
- e) péči o chrup, podle toho, co je stanoveno;
- f) léčebnou rehabilitační péči včetně poskytnutí, údržby a obnovení protetických a ortopedických pomůcek, podle toho, co je stanoveno.

Čl. 14

Jestliže je v platnosti prohlášení podle článku 2, léčebně preventivní péče uvedená v článku 8 bude zahrnovat přinejmenším:

- a) péči poskytovanou praktickými lékaři včetně – pokud možno – návštěv v bytě;
- b) péči poskytovanou odbornými lékaři v nemocnicích osobám tam umístěným nebo docházejícím a – pokud možno – takovou péči odborných lékařů, která může být poskytnuta mimo nemocnice;
- c) poskytování potřebných farmaceutických výrobků na předpis lékaře nebo jiné kvalifikované osoby;
- d) umístění v nemocnici, je-li ho třeba.

Čl. 15

Jestliže zákonodárství členského státu váže právo na léčebně preventivní péči podle článku 8 na podmínku splnění čekací doby chráněnou osobou nebo jejím živitelem, podmínky této čekací doby budou takové, aby osoby, které normálně náleží do skupin chráněných osob, nebyly zbaveny nároku na dávky.

Čl. 16

1. Léčebně preventivní péče uvedená v článku 8 má být zajištěna po celou dobu, po kterou pro ni trvají podmínky.

2. Jestliže poživatel (léčebně preventivní péče) přestane náležet do jedné skupiny chráněných osob, další nárok na léčebně preventivní péči pro případ nemoci, který nastal, když ještě náležel do zmíněné skupiny, může být omezen na stanovenou dobu, která nebude kratší než dvacet šest týdnů za předpokladu, že léčebně preventivní péče neskončí, pokud příjemce pobírá dávky nemocenského.

3. Bez ohledu na ustanovení předchozího odstavce, doba, po kterou se poskytuje léčebně preventivní péče, bude prodloužena v případě nemoci, o nichž se podle toho, co je stanoveno, uznává, že vyžadují prodlouženou péči.

Čl. 17

Jestliže zákonodárství členského státu stanoví, že poživatel nebo jeho živitel se podílejí na nákladech léčebně preventivní péče zmíněné v článku 8, pravidla upravující takovou účast musí být stanovena tak, že nebudou představovat přílišné zatížení a neoslabí účinnost léčebně preventivní a sociální ochrany.

ČÁST III.

Dávky v nemoci

Čl. 18

Každý členský stát zajistí chráněným osobám za stanovených podmínek poskytování nemocenského v případě uvedeném v článku 7, písmeno b).

Čl. 19

Mezi chráněné osoby v případě uvedeném v článku 7, písmeno b) budou patřit:

- a) všichni zaměstnanci včetně učňů; nebo
- b) stanovené skupiny hospodářsky činného obyvatelstva, které tvoří celkem nejméně 75 % veškerého hospodářsky činného obyvatelstva; nebo
- c) všichni obyvatelé, jejichž příjmy v takovém případě nepřesahují výši stanovenou ve shodě s ustanovením článku 24.

Čl. 20

Pokud je v platnosti prohlášení podle článku 2, mezi osoby chráněné pro případ uvedený v článku 7, písmeno b) budou patřit:

- a) stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří úhrnem nejméně 25 % všech zaměstnanců; nebo
- b) stanovené skupiny zaměstnanců průmyslových podniků, které tvoří úhrnem nejméně 50 % všech zaměstnanců průmyslových podniků.

Čl. 21

Nemocenské uvedené v článku 18 se poskytuje ve formě opakujících se peněžitých dávek vypočtených:

- a) buď podle ustanovení článku 22 nebo článku 23 tam, kde jsou chráněni zaměstnanci nebo skupiny obyvatelstva hospodářsky činného;
- b) podle ustanovení článku 24 tam, kde jsou chráněni všichni obyvatelé, jejichž příjmy v případě (pracovní neschopnosti pro nemoc) nepřesahují předepsanou výši.

Čl. 22

1. V případě periodické výplaty dávek, na kterou se vztahuje tento článek, dávka zvýšená o rodinné přídatky poskytované během případu uvedeného v článku 7, písmeno b) bude úhrnem činit u typického poživitele nejméně 60 % předchozího výdělku poživitelova a všech rodinných přídatků, jež se poskytují chráněné osobě, která má stejné povinnosti k rodině jako typický poživitel.

2. Předchozí výdělek poživitele se vypočte podle stanovených pravidel a jestliže chráněné osoby jsou rozděleny do tříd podle svého výdělku, jejich předchozí výdělek může být vypočten podle základních výdělků tříd, do nichž náležely.

3. Může být stanovena maximální částka dávek nebo výdělku, k němuž se přihlíží při výpočtu dávek, pokud tato maximální částka je určena tak, aby bylo vyhověno ustanovení odstavce 1 tohoto článku, jestliže předchozí výdělek poživitele je stejný nebo nižší než mzda kvalifikovaného dělníka (muže).

4. Předchozí výdělek poživitele, mzda kvalifikovaného dělníka (muže), podpory a rodinné přídatky se vypočítávají za totéž časové období.

5. Pro ostatní poživitele se dávky stanoví tak, aby byly v přiměřeném poměru k dávkám typického poživitele.

6. Pro účely tohoto článku se pokládá za kvalifikovaného dělníka (muže):

- a) montér nebo soustružník ve strojírenském průmyslu s výjimkou výroby elektrických strojů;
- b) typický kvalifikovaný dělník vybraný v souladu s ustanovením následujícího odstavce;
- c) osoba, jejíž výdělek se rovná nebo převyšuje výdělek 75 % všech chráněných osob; přitom tento výdělek se stanoví z ročního nebo kratšího období podle toho, co je stanoveno;
- d) osoba, jejíž výdělek se rovná 125 % průměrného výdělku všech chráněných osob.

7. Typický kvalifikovaný dělník se pro účely předchozího odstavce písmene b) vybere z osob zaměstnaných v největší třídě hospodářské činnosti s nejvyšším počtem hospodářsky činných osob (mužů) chráněných pro případ uvedený v článku 7, písmeno b) v odvětví, které obsahuje největší počet takových osob; k tomu účelu se užije Mezinárodní typové odvětvové klasifikace všech ekonomických činností přijaté Hospodářskou a sociální radou Spojených národů

na jejím sedmém zasedání dne 27. srpna 1948, která je uvedena ve znění revidovaném v r. 1968 v příloze této úmluvy, nebo podle takové klasifikace ve znění plynoucím z pozdějších změn.

8. Kde výše dávek je rozdílná v jednotlivých oblastech, kvalifikovaný dělník (muž) může být vybrán v každé oblasti podle ustanovení odstavců 6 a 7 tohoto článku.

9. Mzda kvalifikovaného dělníka (muže) se určí na základě mzdy za normální počet pracovních hodin stanovený buď kolektivními smlouvami, popřípadě vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě nebo zvyklostmi, včetně případných drahotných přídavků. Jestliže mzdy takto určené jsou rozdílné v jednotlivých oblastech a ustanovení předchozího odstavce se neprovádí, použije se průměrné mzdy.

Čl. 23

1. V případě periodické výplaty (dávek), která se provádí podle tohoto článku, dávky poskytované během případu uvedeného v článku 7, písmeno b) budou úhrnem činit u typického poživitele nejméně 60 % předchozí mzdy dospělého nekvalifikovaného dělníka (muže) a všech rodinných přídavků, které se poskytují chráněné osobě, která má stejné povinnosti k rodině jako typický poživitel.

2. Mzda dospělého nekvalifikovaného dělníka (muže), podpory a rodinné přídávky se vypočítávají za totéž časové období.

3. Pro ostatní příjemce dávky se stanoví tak, aby byly v přiměřeném poměru k dávkám typického příjemce.

4. Pro účely tohoto článku se pokládá za dospělého nekvalifikovaného dělníka (muže):

- a) nekvalifikovaný dělník ve strojírenském průmyslu s výjimkou výroby elektrických strojů;
- b) nekvalifikovaný dělník vybraný v souladu s ustanovením následujícího odstavce.

5. Typický nekvalifikovaný dělník se pro účely písmene b) předchozího odstavce vybere z osob zaměstnaných v největší třídě hospodářské činnosti s nejvyšším počtem hospodářsky činných osob mužského pohlaví, které jsou chráněny pro případ uvedený v článku 7, písmeno b) v odvětví, které zahrnuje nejvyšší počet takových osob. K tomu účelu se užije Mezinárodní typové odvětvové klasifikace všech ekonomických činností přijaté Hospodářskou a sociální radou Spojených národů na jejím sedmém zasedání dne 27. srpna 1948, která je uvedena ve znění revidovaném v r. 1968 v příloze této úmluvy, nebo takové klasifikace ve znění plynoucím z pozdějších změn.

6. Kde výše podpor je rozdílná v jednotlivých oblastech, nekvalifikovaný dělník (muž) může být vybrán v každé oblasti podle ustanovení odstavců 4 a 5 tohoto článku.

7. Mzda nekvalifikovaného dělníka (muže) se určí na základě mzdy za normální počet pracovních hodin stanovený buď kolektivními smlouvami, popřípadě vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě nebo zvyklostmi včetně případných drahotných přídavků. Jestliže mzdy takto určené jsou rozdílné v jednotlivých oblastech a ustanovení předchozího odstavce se neprovádí, použije se průměrné mzdy.

Čl. 24

V případě periodické výplaty dávek, která se provádí podle tohoto článku:

- a) výše dávek se určí podle stanovené stupnice nebo podle stupnice určené příslušnými veřejnými orgány podle stanovených pravidel;
- b) výše dávek může být omezena toliko v tom rozsahu, ve kterém jiné příjmy rodiny poživatelovy přesahují základní částku stanovenou nebo určenou příslušnými veřejnými orgány podle stanovených pravidel;
- c) úhrn dávek a jiných příjmů po odečtení základních částek uvedených pod předchozí písmenou musí dostačovat k tomu, aby rodině poživatelově zajistily zdravé a slušné životní podmínky, a nesmí být nižší nežli částka dávek vypočtená podle ustanovení článku 23;
- d) bude se mít za to, že ustanovením pod písmenem c) je vyhověno, jestliže úhrnná částka nemocenského vyplácená podle této úmluvy přesahuje nejméně o 30 % úhrnnou částku dávek odpovídající ustanovení článku 23 a ustanovení článku 19, písmeno b).

Čl. 25

Jestliže zákonodárství členského státu podmiňuje nárok na nemocenské dávky uvedené v článku 18 splněním čekací doby chráněnou osobou, podmínky této čekací doby musí být takové, aby osoby, které normálně náleží do skupin chráněných osob, nebyly zbaveny nároku na dávky.

Čl. 26

1. Nemocenské uvedené v článku 18 se bude poskytovat po celou dobu trvání případu; avšak doba poskytování těchto dávek může být omezena pro každý případ pracovní neschopnosti podle toho, co je stanoveno, nikoli však na méně než 52 týdnů.

2. Jestliže je v platnosti prohlášení učiněné podle článku 2, doba poskytování nemocenského uvedená v článku 18 může být omezena, nikoli však na méně než 26 týdnů pro každý případ pracovní neschopnosti, podle toho, co je stanoveno, nikoli však na méně než 26 týdnů.

3. Jestliže zákonodárství členského státu stanoví, že nemocenské se poskytuje až po vypršení čekací doby, tato doba nesmí přesahovat první tři dny, po které je zastaven výdělek.

Čl. 27

1. V případě úmrtí osoby, která pobírala nebo byla oprávněna pobírat nemocenské uvedené v článku 18, bude ve shodě se stanovenými podmínkami vyplaceno pohřebné pozůstalým, jiným osobám, které na ní byly závislé, nebo osobě, která uhradila pohřební náklady.

2. Členský stát nemusí se řídit ustanoveními předchozího odstavce:

- a) jestliže přijal závazky části IV úmluvy o invalidních, starobních a pozůstalostních dávkách, 1967;
- b) jestliže jeho zákonodárství přiznává nemocenské sazbou nikoli nižší, než činí 80 % výdělku chráněných osob;
- c) jestliže dobrovolné pojištění, na něž dozírají veřejné orgány, zaručuje pohřebné většině chráněných osob.

ČÁST IV.

Společná ustanovení

Čl. 28

1. Dávky, na které chráněná osoba má nárok podle této úmluvy, mohou být zastaveny podle toho, co je stanoveno:

- a) pokud se dotyčná osoba zdržuje mimo území členského státu;
- b) pokud je dotyčná osoba odškodněna ve stejném případě třetí stranou, a to v rozsahu takového odškodnění;
- c) jestliže dotyčná osoba se pokusila podvodně vylákat příslušnou dávku;
- d) jestliže případ nastal následkem trestného činu nebo provinění spáchaného dotyčnou osobou;
- e) jestliže případ nastal hrubým a úmyslným zaviněním dotyčné osoby;
- f) jestliže dotyčná osoba bez přiměřeného důvodu zanedbá využít léčebně preventivní péče a rehabilitačních služeb, jichž může použít, nebo nedbá předepsaných pravidel, podle nichž má být zjištěno, že případ nadále trvá, nebo chování poživatelů dávek;
- g) jde-li o nemocenské uvedené v článku 18, pokud je dotyčná osoba vydržována z veřejných fondů nebo na náklady organizace nebo služby sociálního zabezpečení;
- h) jde-li o nemocenské uvedené v článku 18, pokud dotyčná osoba pobírá jiné peněžité dávky sociálního zabezpečení, s výjimkou rodinných přídatků,

jestliže část nemocenského, která je zastavena, nepřevyšuje částku jiných dávek.

2. V stanovených případech a mezích část nemocenského, na něž je jinak nárok, bude poskytnuta osobám závislým na dotyčné osobě.

Čl. 29

1. Každý žadatel musí mít právo odvolat se v případě nepřiznání dávek nebo si stěžovat, pokud jde o jejich úroveň nebo výši.

2. Jestliže při provádění této úmluvy vládní resort zodpovědný zákonodárnému sboru je pověřen správou léčebně preventivní péče, právo na odvolání uvedené v předchozím odstavci může být nahrazeno právem dát přezkoumat příslušným orgánem každou stížnost týkající se odmítnutí léčebně preventivní péče nebo úrovně poskytnuté péče.

Čl. 30

1. Každý členský stát všeobecně zodpovídá za náležité poskytování dávek poskytovaných při provádění této úmluvy a za tím účelem je povinen učinit potřebná opatření.

2. Každý členský stát všeobecně zodpovídá za vlastní chod institucí a služeb, které se podílejí na provádění této úmluvy.

Čl. 31

Jestliže chod není zajištěn institucí zřízenou veřejnými orgány nebo vládním resortem zodpovědným zákonodárnému sboru:

- a) zástupci chráněných osob se budou podílet na správě za stanovených podmínek;
- b) vnitrostátní zákonodárství stanoví tam, kde je to vhodné, účast zástupců zaměstnavatelů;
- c) vnitrostátní zákonodárství může rovněž stanovit účast zástupců veřejných orgánů.

Čl. 32

Každý členský stát zajistí na svém území osobám, které, ač nejsou jeho státními občany, na něm trvale pobývají nebo pracují, stejné zacházení jako svým vlastním příslušníkům, pokud jde o nárok na dávky předpokládané touto úmluvou.

Čl. 33

1. Jestliže členský stát:

- a) přijal závazky z této úmluvy, aniž použil výjimek a vylučujících ustanovení podle článku 2 a článku 3;

- b) poskytuje v úhrnu vyšší dávky, nežli jak je předpokládá tato úmluva, a jestliže jeho celkové výdaje na léčebně preventivní péči a nemocenské činí alespoň 4 % jeho národního důchodu;
- c) vyhovuje nejméně dvěma z následujících tří podmínek:
 - I. poskytuje zabezpečení takovému procentu hospodářsky činného obyvatelstva, které je nejméně o deset procent vyšší, nežli činí procento požadované podle článku 10, písmena b) a článku 19, písmena b) nebo takovému procentu svých občanů, které je nejméně o deset procent vyšší nežli procento požadované podle článku 10, písmena c);
 - II. poskytuje léčebnou a preventivní péči na podstatně vyšší úrovni, nežli je uvedeno v článku 13;
 - III. poskytuje dávky nemocenského o deset procent vyšší, nežli jak je stanoveno v člancích 22 a 23;

může po projednání s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují, dočasně učinit výjimku z některých ustanovení části II a III úmluvy za podmínky, že takové výjimky podstatně neomezí nebo nezhorší zásadní záruky podle této úmluvy.

2. Každý členský stát, který použije takových výjimek, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy podávaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, stav svého zákonodárství a praxe, pokud jde o takové výjimky, a pokrok, jehož bylo dosaženo se zřetelem k úplnému provádění ustanovení úmluvy.

Čl. 34

Tato úmluva se nevztahuje na:

- a) případy, k nimž došlo před tím, než nabyla účinnosti pro příslušný stát;
- b) dávky poskytnuté v případech, k nimž došlo poté, kdy úmluva nabyla účinnosti pro příslušný stát, pokud nárok na takové dávky vznikl již před tím

ČÁST V.

Závěrečná ustanovení

Čl. 35

Tato úmluva reviduje úmluvu o nemocenském pojištění (průmysl), 1927 a úmluvu o nemocenském pojištění (zemědělství), 1927.

Čl. 36

1. Podle ustanovení článku 75 úmluvy o sociálním zabezpečení (minimální norma), 1952, pozbude část III uvedené úmluvy a odpovídající ustanovení téže úmluvy platnosti pro každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, dnem, kdy ustanovení této úmluvy se stanou závaznými pro členský stát a není v platnosti prohlášení podle článku 3.

2. Není-li v platnosti prohlášení podle článku 3, bude se pro účely článku 2 úmluvy o sociálním zabezpečení (minimální norma), 1952, považovat přijetí závazků této úmluvy za přijetí závazků části III jmenované úmluvy a jejích příslušných ustanovení.

Čl. 37

Stanoví-li tak jakákoli úmluva přijatá později generální konferencí a týkající se jedné nebo více záležitostí, o kterých pojednává tato úmluva, pozbudou taková ustanovení této úmluvy, která budou vymezena v nové úmluvě, platnosti pro každý členský stát, který ratifikoval novou úmluvu, dnem, kdy nová úmluva nabude pro příslušný stát účinnosti.

Čl. 38

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 39

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel запиše ratifikaci dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 40

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, vypovědět písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je запиše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další období deseti let a poté může vypovědět tuto úmluvu vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 41

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členské státy Organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato dohoda nabude účinnosti.

Čl. 42

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 43

Vždy, bude-li to považovat za nutné, správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 44

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanovuje-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 40, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva zůstane však v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 45

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

5.12 ÚMLUVA Č. 163 – ÚMLUVA O SOCIÁLNÍ PÉČI O NÁMOŘNÍKY NA MOŘI A V PŘÍSTAVECH, 1987

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 24. září 1987 na svém sedmdesátém čtvrtém zasedání;
 připomínajíc ustanovení doporučení o podmínkách námořníků v přístavech,
 1936, a doporučení o sociálních podmínkách námořníků, 1970;
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se sociální péče o námořníky
 na moři a v přístavech; jež jsou druhým bodem jednacího pořadu zasedání;
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,
 přijímá dne 8. října 1987 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva
 o sociální péči o námořníky, 1987.

Čl. 1

1. Pro účely této úmluvy:
 - a) výraz „námořník“ označuje každou osobu, která je v jakékoliv funkci zaměstnána na námořní lodi, ať už ve veřejném či soukromém vlastnictví, s výjimkou válečných lodí;
 - b) výrazy „sociální zařízení a služby“ označují zařízení a služby sociální, kulturní, rekreační a informační.
2. Každý členský stát, po projednání s reprezentativními organizacemi rejdařů a námořníků, stanoví vnitrostátními právními předpisy, které lodi zapsané na jeho území se budou považovat za námořní lodi pro účely ustanovení této úmluvy o sociálních zařízeních a službách na lodích.
3. V rozsahu, v jakém příslušný orgán po projednání s reprezentativními organizacemi rejdařů rybářských lodí a rybářů to považuje za proveditelné, bude užívat ustanovení této úmluvy i na obchodní námořní rybolov.

Čl. 2

1. Každý členský stát, pro který platí tato úmluva, se zavazuje zajistit, že jak v přístavech, tak na lodích budou pro námořníky k dispozici přiměřená sociální zařízení a služby.
2. Každý členský stát zajistí, že budou učiněna potřebná opatření pro financování sociálních zařízení a služeb poskytovaných podle ustanovení této úmluvy.

Čl. 3

1. Každý členský stát se zavazuje zajistit, že sociální zařízení a služby budou k dispozici ve vhodných přístavech země pro všechny námořníky bez ohledu na jejich státní příslušnost, rasu, barvu pleti, pohlaví, náboženství, politické

názory nebo sociální původ a bez ohledu na stát, kde je zapsána loď, na níž jsou zaměstnání.

2. Každý členský stát stanoví po projednání s reprezentativními organizacemi rejdařů a námořníků, které přístavy jsou vhodné pro účely tohoto článku.

Čl. 4

Každý členský stát se zavazuje zajistit, že sociální zařízení a služby na každé lodi, ať už ve veřejném či soukromém vlastnictví, která je zapsána na jeho území, budou přístupny všem námořníkům na lodi.

Čl. 5

Sociální zařízení a služby mají být často kontrolovány, aby se zajistilo, že odpovídají měnícím se potřebám námořníků s přihlédnutím k technickému, provoznímu a jinému vývoji v námořní plavbě.

Čl. 6

Každý členský stát se zavazuje:

- a) spolupracovat s ostatními členskými státy, aby se zajistilo provádění této úmluvy;
- b) zajistit spolupráci mezi stranami, které jsou zapojeny a mají zájem o rozvoj sociální péče pro námořníky na moři a v přístavech.

Čl. 7

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 8

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.
2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.
3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 9

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.
2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 10

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.
2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 11

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 12

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jedním generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 13

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 9, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 14

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

6 OSTATNÍ

6.1 ÚMLUVA Č. 21 – ÚMLUVA O ZJEDNODUŠENÍ INSPEKCE VYSTĚHOVALCŮ NA LODÍCH, 1926

Čl. 1

K provedení této úmluvy budou pojmy "vystěhovalecká loď" a "vystěhovalec" určeny pro každý stát příslušným činitelem tohoto státu.

Čl. 2

Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje přijmouti, s výhradou níže uvedených ustanovení, zásadu, že oficiální inspekční služba, mající za úkol bdíti nad ochranou vystěhovalců na vystěhovalecké lodi, bude vykonávána pouze jednou vládou.

Toto ustanovení není na závalu tomu, aby vláda jiného státu mohla příležitostně dáti provázeti své státní příslušníky - vystěhovalece svým zástupcem, naloženým na její útraty, jako pozorovatelem a s podmínkou, že tento zástupce nebude zasahovati do působnosti oficiálního inspektora.

Čl. 3

Je-li oficiální inspektor vystěhovalců přidělen na vystěhovalecké lodi, bude zpravidla ustanoven vládou toho státu, jehož vlajku loď nese. Tento inspektor může však býti ustanoven některou jinou vládou na základě dohody uzavřené mezi vládou státu, jehož vlajku loď nese, a jednou nebo několika vládami, jichž příslušníci jsou mezi vystěhovanci na lodi.

Čl. 4

Určení praktických vědomostí a odborné i mravní způsobilosti, jež nezbytně musí býti požadovány od oficiálního inspektora, bude ponecháno na starost vlády, která ho ustanoví. Oficiální inspektor nesmí ani přímo ani nepřímo býti v jakémkoli vztahu k rejdaři či plavební společnosti, anebo býti od nich odvislým. Toto ustanovení není na závalu, aby ta která vláda mohla výjimečně a vzhledem k naprosté nutnosti ustanoviti lodního lékaře oficiálním inspektorem.

Čl. 5

Úkolem oficiálního inspektora bude bdíti nad šetřením práv, která vystěhovalcům přísluší podle zákona státu, jehož vlajku loď nese, nebo podle každého jiného zákona, jehož použití přichází v úvahu, nad šetřením mezinárodních dohod a dopravních smluv.

Vláda státu, jehož vlajku loď nese, předá oficiálnímu inspektorovi, nechť již je státní příslušností jakékoliv, text platných zákonů a předpisů upravujících postavení vystěhovalců, jakož i mezinárodních dohod a platných smluv vztahujících se k témuž předmětu, jež byly zmíněné vládě oznámeny.

Čl. 6

Pravomoc kapitána lodi není omezena touto úmluvou. Oficiální inspektor nesmí zasahovati v žádném případě do pravomoci kapitánovy a smí se zabývati toliko dozorem nad prováděním zákonů, předpisů, dohod či smluv týkajících se přímo ochrany a blaha vystěhovalců na lodi.

Čl. 7

Do osmi dnů následujících po příjezdu do přístavu určení podá oficiální inspektor zprávu vládě státu, jehož vlajku loď nese, a tato zašle po exempláři této zprávy ostatním zúčastněným vládám, které předem projevily přání, aby se tak stalo. Opis této zprávy bude zaslán oficiálním inspektorem kapitánu lodi.

Čl. 8

Úřední ratifikace této úmluvy budou za podmínek předepsaných v části XIII. mírové smlouvy Versailleské a v souhlasných částech ostatních mírových smluv oznámeny generálnímu tajemníkovi Společnosti Národů a jím zapsány do rejstříku.

Čl. 9

Tato úmluva nabude působnosti, jakmile její ratifikace dvěma členy Mezinárodní organizace práce bude generálním tajemníkem zapsána do rejstříku.

Úmluva bude zavazovati pouze členy, jichž ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

V důsledku toho tato úmluva nabude působnosti pro každého člena v den, kdy jeho ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

Čl. 10

Jakmile bude v sekretariátě zapsána ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce, oznámí generální tajemník Společnosti Národů tuto skutečnost všem členům Mezinárodní organizace práce. Rovněž je zpraví o zapsání ratifikací, které mu budou později oznámeny ostatními členy organizace.

Čl. 11

Každý člen, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje, s výhradou ustanovení čl. 9., že ustanovení článků 1, 2, 3, 4, 5, 6 a 7 provede nejpozději dnem 1. ledna 1928, a že učiní opatření, která budou nutná, aby tato ustanovení byla uskutečněna.

Čl. 12

Každý člen Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, zavazuje se provést ji ve svých osadách, državách nebo protektorátech, v souhlase s ustanoveními čl. 421. mírové smlouvy Versailleské a jemu odpovídajících článků ostatních mírových smluv.

Čl. 13

Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí doby deseti let ode dne počáteční působnosti této úmluvy, a to zvláštním přípisem, zaslaným generálnímu tajemníkovi Společnosti Národů a jím do rejstříku zapsaným. Výpověď nabude účinnosti teprve rok po zapsání v sekretariátě.

Čl. 14

Správní rada Mezinárodního úřadu práce podá aspoň jednou za deset let všeobecné konferenci zprávu o provádění této úmluvy a rozhodne, má-li být dána na denní pořad konference otázka revise nebo změny této úmluvy.

Čl. 15

Texty francouzský a anglický této úmluvy jsou oba autentické.

6.2 ÚMLUVA Č. 27 – ÚMLUVA O OZNAČOVÁNÍ VÁHY NA VELKÝCH BŘEMENECH DOPRAVOVANÝCH NA LODÍCH, 1929

Všeobecná konference Mezinárodní organizace práce Společnosti Národů, svolaná do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce a tam se shromáždivší dne 30. května 1929 ve svém dvanáctém zasedání,

když se rozhodla schváliti různé návrhy týkající se označování váhy na velkých břemenech dopravovaných na lodích, otázky to obsažené v prvním bodu denního pořadu tohoto zasedání,

a

když rozhodla, aby tyto návrhy přijaly formu návrhu mezinárodní úmluvy, usnáší se dnes 21. června tisíc devět set dvacet devět na níže uvedeném návrhu úmluvy, který jest předložiti k ratifikaci členy Mezinárodní organizace práce podle ustanovení části XIII. mírové smlouvy Versailleské a jí odpovídajících částí ostatních mírových smluv:

Čl. 1

Každý kus zboží nebo předmět o hrubé váze tisíci kilogramů (metrická tuna) nebo více, odevzdaný k dopravě na území každého členského státu, který ratifikuje tuto úmluvu, a určený k dopravě po moři, nebo vodní cestou vnitrozemskou, dříve nežli bude naložen na loď, musí býti opatřen udáním své váhy, vyznačeným vně způsobem jasným a trvalým.

Vnitrostátním zákonodárstvím může býti povoleno přibližné označení váhy ve výjimečných případech, kdy jest obtížno stanoviti přesnou váhu.

Povinnost dohlédati na zachovávání tohoto ustanovení připadá toliko vládě státu, z něhož bříme nebo předmět se vypracuje, a nikoliv vládě kteréhokoliv jiného státu, kterým zboží na cestě k místu svého určení probíhá.

Vnitrostátním zákonodárstvím ponechává se k rozhodnutí, má-li povinnost označiti váhu svrchu uvedeným způsobem připadati odesílateli nebo někomu jinému.

Čl. 2

Úřední ratifikace této úmluvy budou za podmínek předepsaných v části XIII. mírové smlouvy Versailleské a v souhlasných částech ostatních mírových smluv oznámeny generálnímu tajemníku Společnosti Národů a jím zaznamenány do rejstříku.

Čl. 3

Úmluva tato bude zavazovati pouze členy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána v sekretariátě.

Nabude účinnosti dvanáct měsíců ode dne, kdy ratifikace dvěma členy Mezinárodní organizace práce bude zapsána generálním tajemníkem do rejstříku.

V důsledku toho tato úmluva nabude působnosti pro každého člena dvanáct měsíců ode dne, kdy jeho ratifikace bude zapsána v sekretariátě.

Čl. 4

Jakmile bude v sekretariátě zapsána ratifikace dvou členů Mezinárodní organizace práce, oznámí to generální tajemník Společnosti Národů všem členům Mezinárodní organizace práce. Rovněž je zpraví o zapsání ratifikací, které mu budou později oznámeny ostatními členy organizace.

Čl. 5

Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí období deseti let ode dne prvopočáteční působnosti této úmluvy, a to zvláštním přípisem zaslaným generálnímu tajemníku Společnosti Národů a jím do rejstříku zapsaným. Výpověď nabude účinnosti teprve rok po zapsání v sekretariátě.

Každý člen, který ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období, uvedeného v předchozím odstavci, nepoužije práva výpovědi, stanoveného v tomto článku, bude vázán na nové období deseti let a v důsledku toho bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého období deseti let za podmínek stanovených tímto článkem.

Čl. 6

Vždy po uplynutí období deseti let od počátku účinnosti této úmluvy musí Správní rada Mezinárodního úřadu práce předložit všeobecné konferenci zprávu o provedení této úmluvy a rozhodne, má-li být dána na denní pořad konference otázka úplné nebo částečné revise této úmluvy.

Čl. 7

Přijme-li Mezinárodní konference práce novou úmluvu, pozměňující zcela nebo z části tuto úmluvu, bude ratifikace této nové pozměňovací úmluvy jedním z členských států mít ipso iure za následek vypovězení původní úmluvy bez podmínky lhůty nehledíc k ustanovení předcházejícího článku 5, s výhradou, že nová pozměňovací úmluva vešla v účinnost.

Ode dne účinnosti nové pozměňovací úmluvy přestala by tato úmluva být otevřena k ratifikaci členskými státy.

Tato úmluva zůstala by však v účinnosti ve své formě a obsahu pro ony členské státy, které by ji ratifikovaly a nikoli novou pozměňovací úmluvu.

Čl. 8

Texty francouzský a anglický této úmluvy jsou oba původní.

6.3 ÚMLUVA Č. 80 – REVIZE ZÁVĚREČNÝCH ČLÁNKŮ, 1946

Generální konference Mezinárodní organizace práce, která byla svolána správní radou Mezinárodní organizace práce do Montrealu, kde se sešla dne 19. září 1946 na svém dvacátém devátém zasedání a rozhodla se přijmout některé návrhy týkající se částečné revize Úmluv přijatých Konferencí během jejích prvních dvaceti osmi zasedání, aby učinila opatření pro budoucí vykonávání určitých kancelářských funkcí, které byly na základě těchto Úmluv svěřeny Generálnímu tajemníkovi Společnosti národů, a aby zavedla další změny v důsledku ukončení činnosti Společnosti národů a změny Ústavy Mezinárodní organizace práce, což je problematika, která je zahrnuta v rámci druhého bodu jednání Zasedání, a stanovila, že tyto návrhy musí mít formu mezinárodní Úmluvy, a přijímá tohoto dne, 9. října 1946, tuto Úmluvu, která bude označována jako Úmluva o revizi závěrečných článků, 1946:

Čl. 1

1. V textech Úmluv přijatých Mezinárodní organizací práce v průběhu jejích prvních dvaceti pěti zasedání se slova „Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce“ nahrazují slovy „Generální tajemník Společnosti národů“, slova „Generální ředitel“ se nahrazují slovy „Generální tajemník“ a slova „Mezinárodní úřad práce“ se nahrazují slovy „Sekretariát“ ve všech pasážích, ve kterých se tyto výrazy vyskytují.

2. Registrace ratifikací Úmluv a dodatků, vypovězení a prohlášení ustanovených v Úmluvách přijatých Konferencí v průběhu jejích prvních dvaceti pěti zasedání Generálním ředitelem Mezinárodního úřadu práce má pro všechny účely stejnou platnost a účinnost jako registrace takovýchto ratifikací, vypovězení a prohlášení Generálním tajemníkem Společnosti národů v souladu s podmínkami původního znění uvedených Úmluv.

3. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce musí Generálnímu tajemníkovi Spojených národů sdělit pro registraci v souladu s Článkem 102 Charty Organizace spojených národů veškeré podrobnosti ohledně všech ratifikací, vypovězení a prohlášení, které jím budou registrovány v souladu s ustanoveními Úmluv přijatých Konferencí v rámci jejích prvních dvaceti pěti zasedání, ve znění předchozích ustanovení tohoto Článku.

Čl. 2

1. Z prvního odstavce Preambule všech Úmluv přijatých Konferencí během jejích prvních osmnácti zasedání budou vymazána slova „Společnost národů“.

2. Slova „v souladu s ustanoveními Ústavy Mezinárodní organizace práce“ se nahrazují slovy „v souladu s ustanoveními Části XIII Versailleské

smlouvy a příslušných částí jiných mírových smluv“ a jejich obměnami obsaženými v Preambulích Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních sedmnácti zasedání.

3. Slova „za podmínek stanovených v Ústavě Mezinárodní organizace práce“ se nahrazují slovy „za podmínek stanovených v Části XIII Versailleské smlouvy a příslušných Částí jiných mírových smluv“ nebo jejich obměnami ve všech člancích Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních dvaceti pěti zasedání, ve kterých se tato slova nebo jejich obměny vyskytují.

4. Slova „Článek 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce“ se nahrazují slovy „Článek 408 Versailleské smlouvy a odpovídající Články jiných mírových smluv“ nebo jakoukoliv jejich obměnou ve všech Článcích Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních dvaceti pěti zasedání, ve kterých se tato slova nebo jejich obměny vyskytují.

5. Slova „Článek 35 Ústavy Mezinárodní organizace práce“ se nahrazují slovy „Článek 421 Versailleské smlouvy a příslušné Články jiných mírových smluv“ ve všech Článcích Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních dvaceti pěti zasedání, ve kterých se tato slova nebo jejich obměny vyskytují.

6. Slovo „Návrh“ bude vynecháno z výrazu „Návrh Úmluvy“ v Preambuli Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních dvaceti pěti zasedání a ve všech Článcích uvedených Úmluv, ve kterých se tento výraz vyskytuje.

7. Titul „Generální ředitel“ bude nahrazen titulem „Ředitel“ ve všech člancích Úmluv přijatých Konferencí během jejího dvacátého osmého zasedání, které odkazují na Ředitele Mezinárodního úřadu práce.

8. V každé z Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních sedmnácti zasedání budou v Preambuli zahrnuta slova „která může být označována jako“ spolu s krátkým názvem, který je v současnosti Mezinárodním úřadem práce pro danou Úmluvu používán.

9. V každé z Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních čtrnácti zasedání budou všechny neočíslované odstavce Článků, které obsahují více než jeden odstavec, postupně očíslovány.

Čl. 3

Má se za to, že kterýkoliv Člen Organizace, který po datu, kdy tato Úmluva vstoupí v platnost, předá Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce svou oficiální ratifikaci kterékoliv Úmluvy přijaté Konferencí během jejich prvních dvaceti osmi zasedání, danou Úmluvu ratifikoval tak, jak je upraveno touto Úmluvou.

Čl. 4

Dvě kopie této Úmluvy budou stvrzeny podpisem Prezidenta Konference a Generálním ředitelem Mezinárodního úřadu práce. Jedna z těchto kopií bude uložena v archivech Mezinárodního úřadu práce a druhá bude předána Generál-

nímu tajemníkovi Organizace spojených národů pro účely registrace v souladu s Článkem 102 Charty Organizace spojených národů. Generální ředitel předá ověřenou kopii této Úmluvy každému ze Členů Mezinárodní organizace práce.

Čl. 5

1. Oficiální ratifikace této Úmluvy budou předány Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce.

2. Úmluva vstoupí v platnost v den, kdy Generální ředitel obdrží ratifikace dvou Členů Mezinárodní organizace práce.

3. Když tato Úmluva vstoupí v platnost a při následném přijetí dalších ratifikací Úmluvy, musí o tom Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce informovat všechny Členy Mezinárodní organizace práce a Generálního tajemníka Organizace spojených národů.

4. Každý Člen Organizace, který tuto Úmluvu ratifikuje, tímto uznává platnost veškerých opatření přijatých na jejím základě od doby, kdy Úmluva poprvé vstoupí v platnost, do doby její ratifikace z jejích strany.

Čl. 6

Když tato Úmluva poprvé vstoupí v platnost, Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce zajistí, aby bylo oficiální znění Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních dvaceti osmi zasedání, ve znění ustanovení této Úmluvy, vyhotoveno ve dvou originálních kopiích, řádně stvrzených jeho podpisem, z nichž jedna bude uložena v archivech Mezinárodního úřadu práce a druhá bude předána Generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů pro účely registrace v souladu s Článkem 102 Charty Organizace spojených národů; Generální ředitel předá ověřené kopie těchto znění každému ze Členů Organizace.

Čl. 7

Bez ohledu na cokoliv z toho, co je obsaženo v kterékoliv z Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních dvaceti osmi zasedání platí, že ratifikace této Úmluvy Členem nesmí ze zákona zahrnovat vypovězení kterékoliv takovéto Úmluvy, a vstup této Úmluvy v platnost nesmí takovouto Úmluvu uzavírat pro další ratifikaci.

Čl. 8

1. Pokud by Konference přijala novou Úmluvu, která by tuto Úmluvu zcela nebo částečně pozměňovala, pak, pokud by v nové Úmluvě nebylo uvedeno jinak:

- a) ratifikace nové pozměňující Úmluvy Členem představuje ze zákona vypovězení této Úmluvy, pokud a když nová pozměňující Úmluva vstoupí v platnost;
- b) dnem, kdy nová pozměňující Úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato Úmluva Členům přístupná pro ratifikaci.

2. Tato Úmluva zůstává v každém případě v platnosti ve své aktuální formě a obsahu pro ty Členy, kteří ji ratifikovali, ale neratifikovali pozměňující Úmluvu.

Čl. 9

Anglické a francouzské znění této Úmluvy mají stejnou platnost.

6.4 ÚMLUVA Č. 81 – ÚMLUVA O INSPEKCI PRÁCE V PRŮMYSLU A OBCHODĚ, 1947

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy, kde se dne 19. června 1947 sešla na svém třicátém zasedání,
jsouc rozhodnuta přijmout některé návrhy týkající se inspekce práce v průmyslu a obchodě, které jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,
jsouc odhodlána, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy, přijímá dne 11. července 1947 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o inspekci práce, 1947:

ČÁST I.

Inspekce práce v průmyslu

Čl. 1

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který je vázán touto úmluvou, musí udržovat soustavu inspekce práce v průmyslových podnicích.

Čl. 2

1. Soustava inspekce práce v průmyslových podnicích se musí vztahovat na všechna pracoviště, na nichž provádění právních předpisů o pracovních podmínkách a ochraně pracovníků při práci podléhá dohledu inspektorů práce.

2. Vnitrostátní právní předpisy mohou z provádění této úmluvy vyjmout báňské a dopravní podniky nebo části takových podniků.

Čl. 3

1. Soustava inspekce práce musí:

- a) zajistit provádění právních předpisů o pracovních podmínkách a ochraně pracovníků při práci, jako jsou předpisy vztahující se k pracovní době, odměňování, bezpečnosti, zdraví a péči, zaměstnávání dětí a mladistvých osob, a jiným s tím souvisejícím otázkám, pokud jsou prováděním těchto ustanovení pověřeni inspektoři práce,
- b) poskytovat zaměstnavatelům a pracovníkům odborné informace a poradenství, jak nejúčinněji naplňovat právní předpisy,
- c) oznamovat příslušnému úřadu nedostatky nebo zneužití, která nejsou zvláště upravena stávajícími právními předpisy.

2. Jakékoliv jiné povinnosti, jimiž mohou být inspektoři práce pověřeni, nesmějí bránit účinnému vykonávání jejich základních povinností nebo být na újmu jejich pravomoci a nestrannosti, které jsou pro inspektory nezbytné ve vztazích k zaměstnavatelům a pracovníkům.

Čl. 4

1. Pokud je to slučitelné s administrativní praxí členského státu, musí být inspekce práce postavena pod dohled a kontrolu ústředního úřadu.

2. V případě federativního státu může pojem ústřední úřad znamenat buď federální úřad, nebo ústřední úřad některého státu federace.

Čl. 5

Příslušný úřad musí učinit příslušná opatření k podpoře:

- a) účinné spolupráce mezi inspekčními orgány a ostatními státními orgány a veřejnými nebo soukromými institucemi zabývajícími se podobnými činnostmi, a
- b) spolupráce mezi úředníky inspektorátů práce a zaměstnavateli a zaměstnanci nebo jejich organizacemi.

Čl. 6

Personál inspekce se skládá ze státních úředníků, jejichž postavení a služební podmínky jim zaručí stálost zaměstnání a nezávislost na změnách vlády a na nežádoucích vnějších vlivech.

Čl. 7

1. Inspektoři práce musí být přijímáni do zaměstnání pouze na základě své kvalifikace k vykonávání svých úkolů a za podmínek, které mohou vnitrostátní právní předpisy stanovit pro přijímání do státní správy.

2. Příslušný úřad určí prostředky k ověřování této kvalifikace.

3. Inspektorům práce se dostane řádného výcviku k výkonu jejich úkolů.

Čl. 8

Muži i ženy jsou stejně způsobilí k tomu, aby vykonávali funkci pracovníka inspekce práce; je-li toho třeba, mohou být inspektorům a inspektorkám uloženy speciální úkoly.

Čl. 9

Každý členský stát učiní potřebná opatření, aby zajistil při činnosti inspekce práce spoluúčast náležitě kvalifikovaných znaleců a odborníků, včetně odborníků z oboru lékařství, strojírenství, elektrotechniky a chemie, a to takovým způsobem, jenž se jeví jako nejvhodnější podle vnitrostátních podmínek, a za účelem zajištění provádění právních předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví pracovníků při práci a zjišťování účinků jednotlivých pracovních postupů, materiálů a pracovních metod na bezpečnost a zdraví pracovníků.

Čl. 10

Počet inspektorů práce musí být dostatečný, aby zajišťoval účinné vykonávání úkolů inspektorátu, a musí být určen se zřetelem:

- a) na důležitost úkolů, které mají inspektoři vykonávat, především podle

- i. počtu, povahy, velikosti a umístění pracovišť podléhajících inspekci,
 - ii. počtu a skupin pracovníků zaměstnaných na těchto pracovištích a
 - iii. počtu a složitosti právních předpisů, jejichž provádění má být zajištěno;
- b) na hmotné prostředky, které mají inspektoři k dispozici, a
 - c) na praktické podmínky, za nichž musí být inspekční prohlídky vykonávány, tak aby byly účinné.

Čl. 11

1. Příslušný úřad učiní potřebná opatření, aby vybavil inspektory práce:
 - a) místními úřadovny, vhodně vybavenými v souladu s požadavky na výkon inspekce a přístupnými všem zúčastněným osobám,
 - b) dopravními prostředky nezbytnými pro výkon jejich povinností v případech, kdy neexistují vhodné prostředky veřejné dopravy.
2. Příslušný úřad učiní potřebná opatření k náhradě cestovních a souvisejících výdajů, které inspektorům práce vznikly a jsou nezbytné pro výkon jejich úkolů.

Čl. 12

1. Řádně pověření inspektoři práce jsou oprávněni:
 - a) vstupovat volně a bez předchozího oznámení v jakoukoliv denní nebo noční hodinu na jakékoliv pracoviště podléhající inspekci,
 - b) ve dne vstupovat do jakýchkoliv prostor, o kterých se mohou oprávněně domnívat, že podléhají inspekci,
 - c) vykonávat jakoukoliv prohlídku, zkoušku nebo vyšetřování, které mohou považovat za nezbytné k nabytí přesvědčení, že právní předpisy jsou přísně dodržovány, a zvláště:
 - i. beze svědků nebo za přítomnosti svědků se dotazovat zaměstnavatele nebo zaměstnanců podniku na cokoli, co se týká provádění právních předpisů,
 - ii. vyžadovat předložení knih, rejstříků nebo jiných dokumentů, jejichž vedení je předepsáno vnitrostátními právními předpisy vztahujícími se k pracovním podmínkám za účelem zjištění, zda jsou v souladu s právními předpisy, a opatřit si opisy nebo výpisy z takových dokumentů,
 - iii. vyžadovat řádné vyvěšení vyhlášek, jak to vyžadují právní předpisy,
 - iv. pro účely rozborů odebírat nebo odnášet vzorky materiálů a látek, které jsou používány nebo s nimiž se pracuje, za předpokladu, že zaměstnavatel nebo jeho zástupce byl vyrozuměn o každém k takovému účelu odebraném nebo odneseném vzorku nebo látce.

2. Při výkonu inspekční prohlídky uvědomí inspektoři zaměstnavatele nebo jeho zástupce o své přítomnosti, ledaže by měli za to, že takové oznámení by mohlo být na škodu výkonu jejich úkolů.

Čl. 13

1. Inspektoři práce jsou oprávněni učinit opatření k odstranění zjištěných závad zařízení, uspořádání a pracovních metod, u nichž se mohou oprávněně domnívat, že představují ohrožení zdraví a bezpečnosti pracovníků.

2. Za účelem umožnění přijmout tato opatření jsou inspektoři práce oprávněni při zachování práva na odvolání k soudním nebo správním orgánům podle vnitrostátních právních předpisů nařídit nebo dát nařídit:

- a) provedení změn na strojích nebo zařízeních, které mohou být nezbytné k zajištění souladu s právními předpisy k ochraně zdraví a bezpečnosti pracovníků, ve stanovené lhůtě, nebo
- b) okamžitě vykonatelná opatření v případě bezprostředního ohrožení zdraví a bezpečnosti pracovníků.

3. V případech, kdy není postup podle odstavce 2 v souladu se správní nebo soudní praxí členského státu, jsou inspektoři oprávněni obrátit se na příslušný úřad, aby vydal příkaz nebo dal podnět k okamžitě vykonatelnému opatření.

Čl. 14

Inspektoráty práce musí být informovány o pracovních úrazech a případech nemoci z povolání v případech a způsobem uvedeným vnitrostátními právními předpisy.

Čl. 15

S výhradou výjimek, které mohou být stanoveny vnitrostátními právními předpisy, inspektoři práce musí:

- a) mít zakázanou jakoukoliv přímou nebo nepřímou účast v podnicích, které podléhají jejich dohledu,
- b) být vázáni pod hrozbou vhodných trestů nebo kárných opatření, a to i po skončení své služby, povinností mlčenlivosti o veškerých výrobních a obchodních tajemstvích nebo pracovních postupech, o kterých se dozvěděli během výkonu svých úkolů,
- c) považovat za zcela důvěrné zdroje stížností, z nichž se dozvěděli o závadě a o porušení právních předpisů, a nesmí sdělit zaměstnavateli nebo jeho zástupci, že k inspekční prohlídce došlo na základě obdržené stížnosti.

Čl. 16

Inspekční prohlídky na pracovištích se konají tak často, a tak důkladně, jak je nezbytné k zabezpečení účinného provádění právních předpisů.

Čl. 17

1. Osoby, které poruší úmyslně nebo z nedbalosti právní předpisy, jejichž provádění podléhá dohledu inspektorů práce, musí neprodleně a bez předchozího upozornění podléhat soudnímu řízení. Vnitrostátní právní předpisy mohou stanovit výjimky pro případy, kdy má být předem upozorněno, že musí být učiněna nápravná nebo preventivní opatření.

2. Inspektoři práce mají pravomoc volné úvahy při rozhodování o udělení varování a rady místo zahájení nebo doporučení soudního řízení.

Čl. 18

Vnitrostátní právní předpisy musí stanovit a účinně prosazovat přiměřené tresty za porušení právních předpisů, jejichž provádění podléhá dohledu inspektorů práce, a za maření výkonu úkolů inspektorů práce.

Čl. 19

1. Inspektoři práce, případně místní úřadovny inspekce práce, jsou povinni předkládat ústřednímu úřadu inspekce práce periodické zprávy o výsledcích své inspekční činnosti.

2. Ústřední úřad může čas od času stanovit, jakým způsobem budou tyto zprávy vypracovány a jakými tématy se budou zabývat. Zprávy musí být podávány tak často, jak může být stanoveno ústředním úřadem, ale v každém případě minimálně jednou ročně.

Čl. 20

1. Ústřední orgán inspekce práce zveřejní všeobecnou výroční zprávu o činnosti inspekčních orgánů, které mu jsou podřízeny.

2. Tato výroční zpráva musí být zveřejněna v přiměřené lhůtě nepřesahující dvanáct měsíců od konce roku, ke kterému se vztahuje.

3. Stejnopisy výročních zpráv musí být předkládány Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, a to v přiměřené lhůtě nepřesahující tři měsíce od jejich zveřejnění.

Čl. 21

Výroční zpráva zveřejněná ústředním orgánem inspekce práce se musí týkat níže uvedených věcí a dalších věcí, pokud nad nimi přísluší dohled tomuto orgánu:

- a) právních předpisů, které se týkají činnosti inspekčních orgánů,
- b) personálního obsazení inspekčních orgánů,
- c) statistických údajů o pracovištích podléhajících inspekci a počtu pracovníků v nich zaměstnaných,
- d) statistických údajů o inspekčních prohlídkách,
- e) statistických údajů o zjištěných porušeních a uložených trestech,
- f) statistických údajů o pracovních úrazech,
- g) statistických údajů o nemocech z povolání.

ČÁST II.

Inspekce práce v obchodě

Čl. 22

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který je vázán touto částí Úmluvy, bude udržovat soustavu inspekce práce v obchodních podnicích.

Čl. 23

Soustava inspekce práce v obchodních podnicích se musí vztahovat na všechna pracoviště, na nichž provádění právních předpisů o pracovních podmínkách a ochraně pracovníků při práci podléhá dohledu inspektorů práce.

Čl. 24

Soustava inspekce práce v obchodních podnicích musí vyhovovat požadavkům článků 3 až 21 této úmluvy, pokud je lze použít.

ČÁST III.

Všeobecná ustanovení

Čl. 25

1. Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který ratifikuje tuto úmluvu, může prohlášením připojeným k ratifikaci vyloučit část II ze svého přijetí úmluvy.

2. Každý členský stát, který učinil takové prohlášení, může kdykoliv pozdějším prohlášením původní prohlášení odvolat.

3. Každý členský stát, pro který je v platnosti prohlášení učiněné podle odstavce 1 tohoto článku, uvede každý rok ve své výroční zprávě o provádění této úmluvy právní stav a praxi v oblasti upravené ustanoveními části II této úmluvy a rozsah, ve kterém byla tato ustanovení provedena nebo je navrhováno jejich provedení.

Čl. 26

Příslušný úřad rozhodne v případech, kdy je pochybné, zdali některý podnik, část nebo provoz podniku anebo pracoviště je podnikem, částí nebo provozem podniku, anebo pracovištěm, na něž se vztahuje tato úmluva.

Čl. 27

Pojem právní předpisy použitý v této úmluvě zahrnuje nejen zákony a jiné předpisy, ale i rozhodčí nálezy a kolektivní smlouvy, kterým byla propůjčena moc zákona a jejichž provádění podléhá doзору inspektorů práce.

Čl. 28

Výroční zpráva předkládaná podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce musí obsahovat úplné informace o právních předpisech, jimiž se naplňují ustanovení této úmluvy.

Čl. 29

1. Pokud jde o členský stát, jehož území se skládá z velkých oblastí, u nichž vzhledem k řídkému osídlení obyvatelstvem nebo stupni vývoje má příslušný úřad za to, že provádění ustanovení této úmluvy je neuskutečnitelné, může úřad tyto oblasti vyjmout z provádění této úmluvy, a to buď všeobecně nebo formou výjimek ve vztahu k jednotlivým podnikům nebo oborům.

2. Každý členský stát může ve své první výroční zprávě o plnění této úmluvy předložené podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce označit oblasti, u nichž hodlá využít ustanovení tohoto článku, a zároveň uvést důvody, pro něž se tak rozhodl. Žádný členský stát se nemůže odvolat na ustanovení tohoto článku poté, co již zveřejnil svou výroční zprávu, s výjimkou oblastí tam uvedených.

3. Každý členský stát, který se odvolal na ustanovení tohoto článku, musí uvést v následujících výročních zprávách oblasti, u nichž se práva na užití tohoto článku vzdává.

Čl. 30

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, musí co nejdříve po ratifikaci předat Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce prohlášení ve vztahu k územím uvedeným v článku 35 Ústavy Mezinárodní organizace práce ve znění Listiny měnící Ústavu Mezinárodní organizace práce z roku 1946, kromě území uvedených v odstavcích 4 a 5 článku 35 Ústavy Mezinárodní organizace práce ve znění Listiny měnící Ústavu Mezinárodní organizace práce z roku 1946, v němž uvede:

- a) území, na nichž se zavazuje provádět ustanovení této úmluvy bez jakýchkoliv odchylek,
- b) území, na nichž se zavazuje provádět ustanovení této úmluvy s určitými odchylkami, s uvedením podrobností o těchto odchylkách,
- c) území, na nichž nelze použít tuto úmluvu, a důvody, pro něž tuto úmluvu nelze použít,
- d) území, o nichž si vyhrazuje právo rozhodnout.

2. Závazky uvedené v písmenech a) a b) odstavce 1 tohoto článku jsou považovány za nedílnou součást ratifikace se stejnými účinky jako ratifikace.

3. Každý členský stát může kdykoliv pozdějším prohlášením zcela nebo zčásti odvolat výhrady, které učinil ve svém původním prohlášení na základě písmene b), c), nebo d) odstavce 1 tohoto článku.

4. Každý členský stát může v době, ve které může být tato úmluva vypořádána podle ustanovení článku 34, předat Generálnímu řediteli prohlášení upravující podmínky jakéhokoli předešlého prohlášení a uvést současný stav na vymezených územích.

Čl. 31

1. Jestliže věci upravené touto úmluvou náleží do samosprávné působnosti nemetropolitních území, může členský stát, který je odpovědný za mezinárodní vztahy tohoto území, v dohodě s vládou tohoto území, předat Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce prohlášení, jímž přijímá jménem tohoto území závazky vyplývající z této úmluvy.

2. Prohlášení o přijetí závazků vyplývajících z této úmluvy mohou být předána Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce:

- a) dvěma nebo více členskými státy ve vztahu k území, které spadá pod jejich společnou správu,
- b) mezinárodním orgánem, který podle Charty Spojených národů nebo jinak vykonává správu takového území.

3. Prohlášení předané Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce podle předchozích odstavců tohoto článku musí uvést, zda ustanovení této úmluvy budou prováděna na tomto území bez odchylek nebo s odchylkami. Jestliže budou ustanovení této úmluvy prováděna s odchylkami, musí prohlášení obsahovat podrobnosti o těchto odchylkách.

4. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán se mohou kdykoliv pozdějším prohlášením vzdát vcelku nebo zčásti práva využít odchylek uvedených v dřívějším prohlášení.

5. Členský stát, členské státy nebo příslušný mezinárodní orgán mohou v době, ve které může být tato úmluva vypovězena podle ustanovení článku 34, předat generálnímu řediteli prohlášení upravující podmínky jakéhokoli předělu prohlášení a uvést současný stav provádění této úmluvy.

ČÁST IV.*Závěrečná ustanovení**Čl. 32*

Formální ratifikace této úmluvy musí být oznámeny Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 33

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem.

2. Úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistruje ratifikaci dvou členů.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zaregistrována.

Čl. 34

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zaregistrována.

2. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak je uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán touto úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 35

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací, prohlášení a výpovědí, které mu členské státy sdělí.

2. S oznámením o registraci druhé ratifikace, jež mu byla předána, upozorní generální ředitel členské státy na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 36

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích, prohlášeních a výpovědích, které zaregistroval podle ustanovení předchozího článku.

Čl. 37

Bude-li to považovat za nutné, může Správní rada Mezinárodního úřadu práce předložit Generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumat, není-li vhodné předložit na pořad jednání Konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 38

1. Přijme-li Konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí bez dalšího okamžitou výpověď této úmluvy, bez ohledu na ustanovení článku 34 této úmluvy, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci. 2. Tato úmluva však zůstane ve své dosavadní formě a obsahu účinná pro ty členské státy, které ji ratifikovaly, ale které neratifikovaly novou revidující úmluvu.

Čl. 39

Anglické a francouzské znění této úmluvy jsou stejně závazná.

6.5 ÚMLUVA Č. 116 – REVISE ZÁVĚREČNÝCH ČLÁNKŮ, 1961

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodní organizace práce do Ženevy,
 kde se sešla dne 7. června 1961 na svém čtyřicátém pátém zasedání a
 rozhodla se přijmout některé návrhy týkající se částečné revize Úmluv přijatých Generální konferencí Mezinárodní organizace práce během jejích prvních třiceti dvou zasedání pro účely standardizace ustanovení týkajících se vyhotovování zpráv správní radou Mezinárodního úřadu práce o funkčnosti Úmluv, a
 stanovila, že tyto návrhy musí mít formu mezinárodní Úmluvy, a
 přijímá tohoto dne, 26. června 1961, následující Úmluvu, která může být označována jako Úmluva o revizi závěrečných článků, 1961:

Článek 1

Ve znění Úmluv přijatých Mezinárodní konferencí práce během jejích prvních třiceti dvou zasedání bude vynechán Závěrečný článek upravující předložení zprávy o fungování Úmluvy Generální konferenci správní radou Mezinárodního úřadu práce a bude nahrazen následujícím článkem:

„V době, kdy to správní rada Mezinárodního úřadu práce uzná za nezbytné, předloží Generální konferenci zprávu o fungování této Úmluvy a přezkoumá, zda je zapotřebí na bod programu Konference zahrnout otázku její částečné nebo úplné změny.“

Článek 2

Má se za to, že kterýkoliv Člen Organizace, který po datu, kdy tato Úmluva vstoupí v platnost, informuje Generálního ředitele Mezinárodního úřadu práce o své formální ratifikaci jakékoliv Úmluvy přijaté Konferencí během jejích prvních třiceti dvou zasedání, danou Úmluvu ratifikoval tak, jak je upraveno touto Úmluvou.

Článek 3

Dvě kopie této Úmluvy budou stvrzeny podpisem Prezidenta Konference a Generálním ředitelem Mezinárodního úřadu práce. Jedna z těchto dvou kopií bude uložena v archivech Mezinárodního úřadu práce a druhá bude předána Generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů pro účely registrace v souladu s Článkem 102 Charty Organizace spojených národů. Generální ředitel předá stvrzenou kopii této Úmluvy všem Členům Mezinárodní organizace práce.

Článek 4

1. Formální ratifikace této Úmluvy budou předány Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce.

2. Tato Úmluva vstoupí v platnost v den, kdy Generální ředitel obdrží ratifikace dvou Členů Mezinárodní organizace práce.

3. Když tato Úmluva vstoupí v platnost a při následném přijetí dalších ratifikací Úmluvy, musí o tom Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce informovat všechny Členy Mezinárodní organizace práce a Generálního tajemníka Organizace spojených národů.

4. Každý Člen Organizace, který tuto Úmluvu ratifikuje, tímto bere na vědomí, že povinnost správní rady na základě Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních třiceti dvou zasedání předložit Konferenci v předepsaných intervalech zprávu o fungování každé Úmluvy a v takovýchto intervalech také přezkoumat, zda je zapotřebí na bod programu Konference zahrnout otázku částečné nebo úplné změny Úmluvy, se ode dne, kdy tato Úmluva vstoupí v platnost, nahrazuje ujednáními upraveného článku dle Čl. 1 této Úmluvy.

Článek 5

Bez ohledu na cokoliv z toho, co je obsaženo v kterékoliv z Úmluv přijatých Konferencí během jejich prvních třiceti dvou zasedání platí, že ratifikace této Úmluvy Členem nesmí ze zákona zahrnovat vypovězení takovéto Úmluvy, a vstup této Úmluvy v platnost nesmí takovouto Úmluvu uzavírat pro další ratifikaci.

Článek 6

1. Pokud by Konference přijala novou Úmluvu, která by tuto Úmluvu zcela nebo částečně pozměňovala, pak, pokud by v nové Úmluvě nebylo uvedeno jinak:

- a) ratifikace nové pozměňující Úmluvy Členem představuje ze zákona odmítnutí této Úmluvy, pokud a když nová pozměňující Úmluva vstoupí v platnost;
- b) dnem, kdy nová pozměňující Úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato Úmluva Členům přístupná pro ratifikaci.

2. Tato Úmluva zůstává v každém případě v platnosti ve své aktuální formě a obsahu pro ty Členy, kteří ji ratifikovali, ale neratifikovali pozměňující Úmluvu.

Článek 7

Anglické a francouzské znění této Úmluvy mají stejnou platnost.

6.6 ÚMLUVA Č. 129 – ÚMLUVA O INSPEKCI PRÁCE V ZEMĚDĚLSTVÍ, 1969

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná Správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy, kde se dne
4. června 1969 sešla na svém padesátém třetím zasedání,

dbajíc podmínek již existujících mezinárodních pracovních úmluv v oblasti
inspekce práce, jako například Úmluva o inspekci práce, 1947, která se vztahuje
na průmysl a obchod, a Úmluva o plantážnictví, 1958, která se vztahuje na ome-
zené skupiny zemědělských podniků,

majíc na zřeteli, že mezinárodní standardy upravující inspekci práce v ze-
mědělství jsou všeobecně potřebné,

jsouc rozhodnuta přijmout některé návrhy týkající se inspekce práce v ze-
mědělství, které jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

jsouc odhodlána, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy, při-
jímá dne 25. června 1969 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva
o inspekci práce (v zemědělství), 1969:

Čl. 1

1. Pojem zemědělský podnik použitý v této úmluvě znamená podnik
a části podniku zabývající se obděláváním půdy, chovem zvířat včetně živočišné
výroby a chovatelství, lesnictvím, zahradnictvím, prvovýrobou zemědělských
produktů provozovatelem hospodářství nebo jinou formou zemědělské činnosti.

2. Pokud je to nezbytné, určí příslušný úřad po projednání s nejrepresen-
tativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a dotčených pracovníků, pokud existují,
hranici oddělující zemědělství od průmyslu a obchodu, a to takovým způsobem,
který zaručí, že žádný zemědělský podnik nebude vyloučen z národní soustavy
inspekce práce.

3. Je-li sporné, zda jde o podnik nebo část podniku, na které se vztahuje
tato úmluva, rozhodne příslušný orgán.

Čl. 2

Pojem právní předpisy použitý v této úmluvě zahrnuje nejen zákony a jiné
předpisy, ale i rozhodčí nálezy a kolektivní smlouvy, kterým byla propůjčena
moc zákona a jejichž provádění podléhá inspektorům práce.

Čl. 3

Každý členský stát Mezinárodní organizace práce, který je vázán touto
úmluvou, musí udržovat soustavu inspekce práce v zemědělství.

Čl. 4

Soustava inspekce práce v zemědělství se musí vztahovat na všechny země-
dělské podniky, ve kterých pracují zaměstnanci nebo učni, bez ohledu na způsob,
jakým jsou odměňováni, a na druh, formu nebo dobu trvání pracovní smlouvy.

Čl. 5

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, se může v prohlášení připojeném k ratifikaci zavázat, že inspekce práce v zemědělství zahrne také jednu nebo více těchto kategorií osob pracujících v zemědělských podnicích:

- a) nájemci, kteří nezaměstnávají externí pracovní sílu, zemědělští pachtýři a podobné skupiny zemědělských pracovníků,
- b) osoby, které se podílejí na společném hospodářském podniku, jako například členové družstva,
- c) rodinní příslušníci provozovatele podniku, tak jak je stanoveno vnitrostátními právními předpisy.

2. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce následně předat prohlášení, ve kterém se zavazuje zahrnout jednu nebo více kategorií osob uvedených v předešlém odstavci, a které zatím nejsou zahrnuty na základě předešlého prohlášení.

3. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, uvede ve svých zprávách podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce, v jakém rozsahu naplnil nebo navrhuje naplnit ustanovení této úmluvy ve vztahu ke kategoriím osob uvedených v odstavci 1 tohoto článku, a které nejsou zahrnuty na základě prohlášení.

Čl. 6

1. Soustava inspekce práce v zemědělství musí:

- a) zajistit provádění právních předpisů o pracovních podmínkách a ochraně pracovníků při práci, jako jsou předpisy vztahující se k pracovní době, odměňování, týdennímu odpočinku a dovolené, bezpečnosti, zdraví a sociální péči, zaměstnávání žen, dětí a mladistvých osob a jiných s tím souvisejících otázek, pokud jsou prováděním těchto ustanovení pověřeni inspektoři práce,
- b) poskytovat zaměstnavatelům a pracovníkům odborné informace a poradenství, jak nejúčinněji naplňovat právní předpisy,
- c) oznamovat příslušnému úřadu nedostatky nebo zneužití, které nejsou zvláště upraveny stávajícími právními předpisy, a předkládat jim návrhy k zlepšení právní úpravy.

2. Vnitrostátní právní předpisy mohou pověřit inspektory práce v zemědělství poradními nebo kontrolními funkcemi při provádění právních předpisů týkajících se životních podmínek pracovníků a jejich rodin.

3. Jakékoliv jiné povinnosti, jimiž mohou být inspektoři práce v zemědělství pověřeni, nesmějí bránit účinnému vykonávání jejich základních povinností nebo být na újmu jejich pravomoci a nestrannosti, které jsou pro inspektory nezbytné ve vztazích k zaměstnavatelům a pracovníkům.

Čl. 7

1. Pokud je to slučitelné s administrativní praxí členského státu, musí být inspekce práce v zemědělství postavena pod dohled a kontrolu ústředního úřadu.

2. V případě federativního státu může pojem ústřední úřad znamenat buď úřad na federální úrovni, nebo úřad na úrovni některého státu federace.

3. Inspekce práce v zemědělství může být vykonávána například:

- a) jediným orgánem inspekce práce s působností pro všechna odvětví hospodářské činnosti,
- b) jediným orgánem inspekce práce, který zavede vnitřní provozní specializaci vhodným školením inspektorů, kteří budou pověřeni svými činnostmi v zemědělství,
- c) jediným orgánem inspekce práce, který zavede vnitřní provozní specializaci vytvořením odborně kvalifikovaného úřadu, jehož pracovníci budou vykonávat svou činnost v zemědělství, nebo
- d) speciálním úřadem inspekce práce v zemědělství, jehož činnost bude dozorována ústředním úřadem, kterému byly svěřeny stejné pravomoci i v jiných oblastech inspekce práce, jako je průmysl, doprava a obchod.

Čl. 8

1. Personál inspekce práce v zemědělství se skládá ze státních úředníků, jejichž postavení a služební podmínky jim zaručí stálost zaměstnání a nezávislost na změnách vlády a nežádoucích vnějších vlivech.

2. Členské státy mohou do své soustavy inspekce práce v zemědělství zahrnout činitele nebo zástupce profesních organizací, jejichž činnost by doplňovala činnost personálu veřejné inspekce, pokud je to v souladu s vnitrostátními právními předpisy nebo praxí. Těmto osobám musí být zaručena stálost jejich postavení a nezávislost na nežádoucích vnějších vlivech.

Čl. 9

1. Inspektoři práce v zemědělství musí být přijímáni do zaměstnání pouze na základě své kvalifikace pro vykonávání svých úkolů a za podmínek, které mohou vnitrostátní právní předpisy stanovit pro přijímání do státní správy.

2. Příslušný úřad určí prostředky k ověřování této kvalifikace.

3. Inspektorům práce v zemědělství se dostane řádného výcviku k výkonu jejich úkolů a zároveň budou přijata opatření, která jim zajistí další vhodný výcvik během trvání jejich pracovního poměru.

Čl. 10

Muži i ženy jsou stejně způsobilí k tomu, aby vykonávali funkci pracovníka inspekce práce; je-li toho třeba, mohou být inspektorům a inspektorkám uloženy speciální úkoly.

Čl. 11

Každý členský stát učiní potřebná opatření, aby zajistil spoluúčast na práci inspekce práce v zemědělství náležitě kvalifikovaným znalcům a odborníkům, kteří mohou pomoci řešit problémy vyžadující odborné znalosti, a to takovým způsobem, jenž se jeví jako nejvhodnější podle vnitrostátních podmínek.

Čl. 12

1. Příslušný úřad musí učinit příslušná opatření k podpoře účinné spolupráce mezi inspekčními orgány v zemědělství a státními orgány a veřejnými nebo schválenými ústavy zabývajícími se podobnými činnostmi.

2. Pokud je to nezbytné, příslušný úřad může pověřit výkonem určitých inspekčních činností na regionální nebo místní úrovni a pomocné povahy buď jiné vhodné orgány státní správy, nebo veřejný ústav, anebo zapojit tyto orgány a ústavy do výkonu této činnosti pod podmínkou, že tímto krokem nebudou porušeny zásady této úmluvy.

Čl. 13

Příslušný úřad učiní příslušná opatření k podpoře spolupráce mezi úředníky inspektorátů práce v zemědělství a zaměstnavateli a zaměstnanci nebo jejich organizacemi.

Čl. 14

Musí být provedena opatření, která zabezpečí dostatečný počet inspektorů práce v zemědělství k zajištění účinného vykonávání úkolů inspektorátu a která budou stanovena se zřetelem:

- a) na důležitost úkolů, které mají inspektoři vykonávat, především podle
 - i. počtu, povahy, velikosti a umístění zemědělských podniků podléhajících inspekci,
 - ii. počtu a skupin pracovníků zaměstnaných v těchto podnicích a
 - iii. počtu a složitosti právních předpisů, jejichž provádění má být zajištěno;
- b) na hmotné prostředky, které mají inspektoři k dispozici, a
- c) na praktické podmínky, za nichž musí být inspekční prohlídky vykonávány, tak aby byly účinné.

Čl. 15

1. Příslušný úřad učiní potřebná opatření, aby vybavil inspektory práce v zemědělství:

- a) místními úřadovnými rozmístěnými s ohledem na geografické rozmístění zemědělských podniků a dopravní spojení, a vhodně vybavenými v souladu s požadavky na výkon inspekce, a pokud je to možné, přístupnými všem zúčastněným osobám,

b) dopravními prostředky nezbytnými pro výkon jejich povinností v případech, kdy neexistují vhodné prostředky veřejné dopravy.

2. Příslušný úřad učiní potřebná opatření k náhradě cestovních a souvisejících výdajů, které inspektorům práce v zemědělství vznikly a jsou nezbytné pro výkon jejich úkolů.

Čl. 16

1. Řádně pověření inspektoři práce v zemědělství jsou oprávněni:

- a) vstupovat volně a bez předchozího oznámení v jakoukoliv denní nebo noční hodinu na jakékoliv pracoviště podléhající inspekci,
- b) ve dne vstupovat do jakýchkoliv prostor, o kterých se mohou oprávněně domnívat, že podléhají inspekci,
- c) vykonávat jakoukoliv prohlídku, zkoušku nebo vyšetřování, které mohou považovat za nezbytné k nabytí přesvědčení, že právní předpisy jsou přísně dodržovány, a zvláště:
 - i. beze svědků nebo za přítomnosti svědků se dotazovat zaměstnavatele, zaměstnanců podniku nebo jiných osob na cokoli, co se týká provádění právních předpisů,
 - ii. vyžadovat způsobem stanoveným vnitrostátními právními předpisy předložení knih, rejstříků nebo jiných dokumentů, jejichž vedení je předepsáno vnitrostátními právními předpisy vztahujícími se k pracovním podmínkám za účelem zjištění, zda jsou v souladu s právními předpisy, a opatřit si opisy nebo výpisy z takových dokumentů,
 - iii. pro účely rozborů odebírat nebo odnášet vzorky materiálů a látek, které jsou používány nebo s nimiž se pracuje, za předpokladu, že zaměstnavatel nebo jeho zástupce byl vyrozuměn o každém k takovému účelu odebraném nebo odneseném vzorku nebo látce.

2. Inspektoři práce nesmí při výkonu svého oprávnění podle písmene a) a b) odstavce 1 tohoto článku vstupovat do soukromého obydlí provozovatele zemědělského podniku, ledaže by získali souhlas provozovatele nebo na základě zvláštního oprávnění vydaného příslušným úřadem.

3. Při výkonu inspekční prohlídky uvědomí inspektoři zaměstnavatele nebo jeho zástupce o své přítomnosti, ledaže by měli za to, že takové oznámení by mohlo být na škodu výkonu jejich úkolů.

Čl. 17

Orgány inspekce práce v zemědělství se v případech a způsobem stanoveným příslušným úřadem podílejí na preventivních kontrolách nových zařízení, nových materiálů nebo látek a nových obslužných a výrobních postupů, které by mohly ohrozit zdraví nebo bezpečnost.

Čl. 18

1. Inspektoři práce v zemědělství jsou oprávněni učinit opatření k odstranění zjištěných závad zařízení, uspořádání a pracovních metod v zemědělských podnicích, včetně užívání nebezpečných materiálů a látek, u nichž se mohou oprávněně domnívat, že představují ohrožení zdraví a bezpečnosti pracovníků.

2. Za účelem umožnění přijmout tato opatření jsou inspektoři práce oprávněni při zachování práva na odvolání k soudním nebo správním orgánům podle vnitrostátních právních předpisů nařídit nebo dát nařídit:

- a) provedení změn na strojích, zařízeních, provozovnách, nástrojích, vybavení nebo přístrojích, které mohou být nezbytné k zajištění souladu s právními předpisy k ochraně zdraví a bezpečnosti pracovníků, ve stanovené lhůtě, nebo
- b) okamžitě vykonatelná opatření, která mohou vést až k zastavení práce, v případě bezprostředního ohrožení zdraví a bezpečnosti pracovníků.

3. V případech, kdy není postup podle odstavce 2 v souladu se správní nebo soudní praxí členského státu, jsou inspektoři oprávněni obrátit se na příslušný úřad, aby vydal příkaz nebo dal podnět k okamžitě vykonatelnému opatření.

4. Závady zjištěné inspektorem práce při inspekční prohlídce podniku a nařízení, která učinil nebo učiní podle odstavce 2, nebo která hodlá učinit podle odstavce 3, musí být okamžitě oznámeny zaměstnavateli a zástupcům pracovníků.

Čl. 19

1. Inspektoráty práce v zemědělství musí být informovány o pracovních úrazech a případech nemocí z povolání, k nimž dochází v zemědělském odvětví, v případech a způsobem uvedeným vnitrostátními právními předpisy.

2. Pokud je to možné, inspektoři práce se účastní místního vyšetřování příčin nejzávažnějších pracovních úrazů a nemocí z povolání, zejména pak těch, které postihnou značný počet pracovníků nebo mají smrtelné následky.

Čl. 20

S výhradou výjimek, které mohou být stanoveny vnitrostátními právními předpisy, inspektoři práce v zemědělství musí:

- a) mít zakázanou jakoukoliv přímou nebo nepřímou účast v podnicích, které podléhají jejich dohledu,
- b) být vázáni pod hrozbou vhodných trestů nebo kárných opatření, a to i po skončení své služby, povinností mlčenlivosti o veškerých výrobních a obchodních tajemstvích nebo pracovních postupech, o kterých se dozvěděli během výkonu svých úkolů,
- c) považovat za zcela důvěrné zdroje stížností, z nichž se dozvěděli o závadě, nebezpečí v pracovních postupech a porušení právních předpisů, a nesmí

sdělit zaměstnavateli nebo jeho zástupci, že k inspekční prohlídce došlo na základě obdržené stížnosti.

Čl. 21

Inspekční prohlídky v zemědělských podnicích se konají tak často, a tak důkladně, jak je nezbytné k zabezpečení účinného provádění právních předpisů.

Čl. 22

1. Osoby, které poruší úmyslně nebo z nedbalosti právní předpisy, jejichž provádění podléhá dohledu inspektorů práce v zemědělství, musí neprodleně a bez předchozího upozornění podléhat soudnímu řízení. Vnitrostátní právní předpisy mohou stanovit výjimky pro případy, kdy musí být předem upozorněno, že musí být učiněna nápravná nebo preventivní opatření.

2. Inspektoři práce mají pravomoc volné úvahy při rozhodování o udělení varování a rady místo zahájení nebo doporučení soudního řízení.

Čl. 23

Jestliže inspektoři práce v zemědělství nejsou sami oprávněni zahájit řízení, mají právo přímo předkládat zprávy o porušení právních předpisů příslušnému úřadu, který je příslušný k zahájení takového řízení.

Čl. 24

Vnitrostátní právní předpisy musí stanovit a účinně prosazovat přiměřené tresty za porušení právních předpisů, jejichž provádění podléhá dohledu inspektorů práce v zemědělství, a za maření výkonu úkolů inspektorů práce.

Čl. 25

1. Inspektoři práce, případně místní úřadovny inspekce práce, jsou povinni předkládat ústřednímu úřadu inspekce práce periodické zprávy o výsledcích své inspekční činnosti v zemědělství.

2. Ústřední úřad může čas od času stanovit, jakým způsobem budou tyto zprávy vypracovány a jakými tématy se budou zabývat. Zprávy musí být podávány tak často, jak může být stanoveno ústředním úřadem, ale v každém případě minimálně jednou ročně.

Čl. 26

1. Ústřední orgán inspekce práce zveřejní všeobecnou výroční zprávu o činnosti inspekčních orgánů v zemědělství, a to buď jako samostatnou zprávu nebo jako součást své všeobecné výroční zprávy.

2. Tato výroční zpráva musí být zveřejněna v přiměřené lhůtě nepřesahující dvanáct měsíců od konce roku, ke kterému se vztahuje.

3. Stejnopisy výročních zpráv musí být předkládány Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, a to v přiměřené lhůtě nepřesahující tři měsíce od jejich zveřejnění.

Čl. 27

Výroční zpráva zveřejněná ústředním orgánem inspekce práce se musí týkat níže uvedených věcí a dalších věcí, pokud nad nimi přísluší dohled tomuto orgánu:

- a) právních předpisů, které se týkají činnosti inspekčních orgánů v zemědělství,
- b) personálního obsazení inspekčních orgánů v zemědělství,
- c) statistických údajů o zemědělských podnicích podléhajících inspekci a počtu pracovníků v nich zaměstnaných,
- d) statistických údajů o inspekčních prohlídkách,
- e) statistických údajů o zjištěných porušeních a uložených trestech,
- f) statistických údajů o pracovních úrazech a jejich příčinách,
- g) statistických údajů o nemocech z povolání a jejich příčinách.

Čl. 28

Formální ratifikace této úmluvy musí být oznámeny Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Čl. 29

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem.

2. Úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistruje ratifikaci dvou členů.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zaregistrována.

Čl. 30

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením Generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zaregistrována.

2. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak je uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán touto úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl. 31

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členské státy sdělí.

2. S oznámením o registraci druhé ratifikace, jež mu byla předána, upozorní generální ředitel členské státy na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 32

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zaregistroval podle ustanovení předchozího článku.

Čl. 33

Bude-li to považovat za nutné, může Správní rada Mezinárodního úřadu práce předložit Generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumat, není-li vhodné předložit na pořad jednání Konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 34

1. Přijme-li Konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí bez dalšího okamžitou výpověď této úmluvy, bez ohledu na ustanovení článku 30 této úmluvy, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane ve své dosavadní formě a obsahu účinná pro ty členské státy, které ji ratifikovaly, ale které neratifikovaly novou revidující úmluvu.

Čl. 35

Anglické a francouzské znění této úmluvy jsou stejně závazná.

6.7 ÚMLUVA Č. 150 – ÚMLUVA O SPRÁVĚ PRÁCE: ÚKOLY, OPRÁVNĚNÍ A ORGANIZACE, 1978

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
a tam se sešla dne 7. června 1978 na svém šedesátém čtvrtém zasedání,

připomínajíc ustanovení existujících mezinárodních pracovních úmluv a doporučení – zejména Úmluvy o inspekci práce, 1947, Úmluvy o inspekci práce (zemědělství), 1969, a Úmluvy o zprostředkovatelnách práce, 1948 – které vyžadují provádění zvláštních úkolů správy práce,

a

domnívajíc se, že je žádoucí přijmout instrumenty stanovící pravidla pro celý systém správy práce,

a

připomínajíc ustanovení Úmluvy o politice zaměstnanosti, 1964, a Úmluvy o rozvoji lidských zdrojů, 1975; připomínajíc rovněž, že cílem je plná zaměstnanost s přiměřenou pracovní odměnou, a jsouc přesvědčena, že je nutné přijmout program správy práce zaměřený na tento cíl a uskutečňující cíle zmíněných úmluv,

uznávajíc, že je třeba plně dbát autonomie organizací zaměstnavatelů a pracovníků; připomínajíc v této souvislosti ustanovení existujících mezinárodních pracovních úmluv a doporučení, které zaručují práva sdružovat se, organizovat se a kolektivně vyjednávat – a zvláště Úmluvu o svobodě sdružování a ochraně práva organizovat se, 1948, a Úmluvu o právu organizovat se a kolektivně vyjednávat, 1949 – a zakazují veškeré zasahování veřejných orgánů, jímž by tato práva byla omezena nebo bylo bráněno jejich zákonnému výkonu; a domnívajíc se dále, že organizace zaměstnavatelů a pracovníků hrají významnou roli při dosahování cílů hospodářského, sociálního a kulturního pokroku,

rozhodnuvši se přijmout některé návrhy týkající se správy v oblasti práce: úkolů, oprávnění a organizace, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 26. června 1978 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o správě práce, 1978:

Čl. 1

Pro účely této úmluvy:

- a) výraz „správa práce“ znamená činnost veřejné správy v oblasti vnitrostátní politiky práce;

- b) výraz „systém správy práce“ zahrnuje všechny orgány veřejné správy odpovědné za správu práce nebo pověřené jejím výkonem – ať už jde o správu vykonávanou ministerstvy nebo veřejnými institucemi, včetně polostátních, regionálních nebo místních orgánů nebo kterékoli jiné formy decentralizované správy – jakož i každý okruh institucí, jež mají koordinovat činnost těchto orgánů a zajišťovat projednání a účast zaměstnavatelů, pracovníků a jejich organizací.

Čl. 2

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může převést nebo svěřit na základě vnitrostátního zákonodárství nebo praxe určité činnosti ve správě práce nevládním organizacím, zejména organizacím zaměstnavatelů a pracovníků, nebo tam, kde je to vhodné, zástupcům zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 3

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může pokládat určité činnosti týkající se vnitrostátní politiky práce za záležitosti, které jsou na základě vnitrostátního zákonodárství nebo praxe upraveny přímým vyjednáváním mezi organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Čl. 4

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, zajistí na svém území způsobem odpovídajícím vnitrostátním podmínkám ustavení a účinný chod systému správy práce, jejíž úkoly a odpovědnost budou náležitě koordinovány.

Čl. 5

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, učiní opatření odpovídající vnitrostátním podmínkám, aby v rámci systému správy práce zajistil porady, spolupráci a jednání mezi veřejnými orgány a nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků nebo popřípadě zástupci zaměstnavatelů a pracovníků.

2. V rozsahu slučitelném s vnitrostátním zákonodárstvím a praxí budou taková opatření učiněna na národní, regionální a místní úrovni, jakož i v různých odvětvích hospodářské činnosti.

Čl. 6

1. Příslušné orgány systému správy práce budou podle povahy případu zodpovídat nebo spolupracovat na přípravě, provádění, koordinaci, kontrole a vyhodnocování vnitrostátní politiky práce a v rámci veřejné správy budou nástrojem k přípravě a provádění zákonodárství, které ji uskutečňuje.

2. Tyto orgány budou s přihlédnutím k příslušným mezinárodním pracovním normám zejména:

- a) podílet se na přípravě, provádění, koordinaci, kontrole a vyhodnocování vnitrostátní politiky zaměstnanosti podle vnitrostátního zákonodárství a vnitrostátní praxe;
- b) trvale sledovat situaci zaměstnaných, nezaměstnaných a částečně zaměstnaných osob s přihlédnutím k vnitrostátnímu zákonodárství a vnitrostátní praxi, které se týkají pracovních podmínek a podmínek v zaměstnání a pracovního života, věnovat pozornost nedostatkům a zneužívání zjištěným v této oblasti a navrhopvat opatření k jejich nápravě;
- c) poskytovat své služby zaměstnavatelům a pracovníkům, jakož i jejich příslušným organizacím, pokud je to slučitelné s vnitrostátním zákonodárstvím a praxí, aby tak podporovaly na národní, regionální a místní úrovni, jakož i v různých odvětvích hospodářské činnosti účinné projednávání a spolupráci mezi veřejnými orgány a organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků, jakož i mezi těmito organizacemi;
- d) zodpovídat odborné dotazy zaměstnavatelů a pracovníků, jakož i jejich organizací.

Čl. 7

Pokud to vyžadují vnitrostátní podmínky k uspokojení potřeb co největšího počtu pracovníků a pokud taková činnost není ještě zabezpečena, každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, bude prosazovat rozšiřování, a to, popřípadě postupné, úkolů systému správy práce tak, aby do něho byly zahrnuty činnosti, které budou vykonávány ve spolupráci s jinými příslušnými orgány a jež se týkají pracovních podmínek a pracovního života pracovníků, kteří podle zákona nejsou zaměstnanci, jako například:

- a) nájemci půdy, kteří pracují bez cizích pracovních sil, podílníci na sklizni a obdobné kategorie zemědělských pracovníků;
- b) samostatní pracovníci, kteří nezaměstnávají cizí pracovní síly a jsou zaměstnání v neformálním sektoru tak, jak jej pojímá vnitrostátní praxe;
- c) družstevníci a pracovníci v podnicích, které sami řídí;
- d) osoby pracující podle systému založeného na místních zvycích nebo tradicích.

Čl. 8

Pokud to dovoluje vnitrostátní zákonodárství a praxe, příslušné orgány v soustavě správy práce se budou zúčastňovat na přípravě vnitrostátní politiky týkající se mezinárodních pracovních vztahů, zúčastňovat se na zastupování státu v takových záležitostech a přispívat k přípravě opatření, jež je třeba za tím účelem učinit na vnitrostátní úrovni.

Čl. 9

Aby byla zajištěna patřičná koordinace úkolů a odpovědnosti v soustavě správy práce způsobem odpovídajícím vnitrostátnímu zákonodárství nebo vnitrostátní praxi, ministerstvo práce nebo jiný obdobný orgán musí mít prostředky k tomu, aby mohl prověřit, že polostátní organizace, pověřené určitými činnostmi týkajícími se správy práce, a regionální nebo místní orgány, na něž byly přeneseny takové činnosti, jednají ve shodě s vnitrostátním zákonodárstvím a plní úkoly, které jim byly stanoveny.

Čl. 10

1. Zaměstnanci v systému správy práce mají být osobami náležitě kvalifikovanými k výkonu činností, jimiž jsou pověřeni, a mít přístup ke vzdělání potřebnému pro výkon takových činností, jakož i být nezávislími na nevhodných vnějších vlivech.

2. Tito zaměstnanci budou mít postavení, hmotné prostředky a finanční zdroje potřebné k účinnému výkonu svých funkcí.

Čl. 11

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 12

1. Tato úmluva zavazuje jen ty členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců po dni, kdy byla jeho ratifikace zapsána.

Čl. 13

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé vstoupila v platnost, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 14

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové Organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace oznamovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva vstoupí v platnost.

Čl. 15

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Čl. 16

Kdykoli to bude správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 17

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a nestanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem bude ipso iure znamenat okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení výše uvedeného článku 13, a to s výhradou, že nová revidující úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující úmluva vstoupí v platnost, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti co do formy a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly, avšak neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 18

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

6.8 ÚMLUVA Č. 160 – ÚMLUVA O STATISTIKÁCH PRÁCE, 1985

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
 která byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy
 a tam se sešla dne 7. června 1985 na svém 71. zasedání,
 rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se revize úmluvy (č. 63) o statistice mezd a pracovní doby, 1938, jež jsou pátým bodem jednacího pořadu zasedání,
 stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy, přijímá
 dne 25. června 1985 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o statistikách práce, 1985.

ČÁST I.

Všeobecná ustanovení

Čl. 1

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje pravidelně shromažďovat, sestavovat a uveřejňovat základní statistiky práce, které budou postupně rozšiřovány s přihlédnutím k jeho pramenům na tyto oblasti:

- a) hospodářsky činné obyvatelstvo, zaměstnanost, popřípadě nezaměstnanost a pokud možno zjevná částečná zaměstnanost,
- b) složení a členění hospodářsky činného obyvatelstva, aby bylo možno provést podrobné rozborů a aby byla k dispozici výchozí (pramenná) data,
- c) průměrné mzdy a průměrná délka pracovní doby (hodiny skutečně odpracované nebo hodiny placené) a popřípadě časové mzdové tarify a obvyklá pracovní doba,
- d) složení a členění mezd,
- e) náklady práce,
- f) indexy spotřebitelských cen,
- g) výdaje domácností nebo, kde je to vhodné, výdaje rodin a popřípadě příjmy domácností nebo, kde je to vhodné, příjmy rodin,
- h) pracovní úrazy a pokud možno nemoci z povolání,
- i) pracovní spory.

Čl. 2

Při vypracování nebo změně pojmů, definic a metodologie užívaných při shromažďování, sestavování a uveřejňování statistik vyžadovaných podle této úmluvy členské státy mají přihlížet k posledním normám a směrnícím stanoveným pod záštitou Mezinárodní organizace práce.

Čl. 3

Při vypracování nebo změně pojmů, definic a metodologie užívaných při shromažďování, sestavování a uveřejňování statistik vyžadovaných podle této úmluvy je třeba slyšet reprezentativní organizace zaměstnavatelů a pracovníků, pokud existují, aby bylo možno přihlédnout k jejich potřebám a zajistit jejich spolupráci.

Čl. 4

Z této úmluvy neplatí povinnost uveřejňovat nebo sdělovat údaje, které by umožňovaly zjistit informace o jednotlivé statistické jednotce, jako například o nějaké osobě, domácnosti, závodu nebo podniku.

Čl. 5

Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, se zavazuje sdělovat Mezinárodnímu úřadu práce, jakmile je to proveditelné, statistiky sestavené a uveřejněné podle úmluvy a informace o jejich uveřejnění, zejména

- a) vhodné informace o tom, jakým způsobem byly rozšířeny (názvy a odkazová čísla u tištěných publikací nebo odpovídající popisy u údajů rozšiřovaných jiným způsobem),
- b) poslední data nebo období, ohledně nichž jsou k dispozici různé druhy statistik a údaje o jejich uveřejnění nebo rozšiřování.

Čl. 6

Podrobné popisy užitých pramenů, pojmů, definic a metodologie při shromažďování a sestavování statistik podle této úmluvy mají být

- a) provedeny a udržovány podle posledního stavu tak, aby ukazovaly významné změny,
- b) sdělovány Mezinárodnímu úřadu práce, jakmile je to možné,
- c) uveřejňovány příslušným vnitrostátním orgánem.

ČÁST II.

Základní statistiky práce

Čl. 7

Běžné statistiky o hospodářsky činném obyvatelstvu, zaměstnanosti, popřípadě nezaměstnanosti a pokud možno zjevné částečné zaměstnanosti mají být sestavovány za celou zemi.

Čl. 8

Statistiky složení a členění hospodářsky činného obyvatelstva mají být sestaveny za celou zemi tak, aby bylo možno provést podrobné rozborů a disponovat výchozími (pramennými) údaji.

Čl. 9

1. Běžné statistiky průměrných mezd a pracovní doby (hodiny skutečně odpracované nebo hodiny placené) mají být sestaveny pro všechny významné skupiny zaměstnanců a pro všechna významná odvětví hospodářské činnosti a za celou zemi.

2. Kde to je vhodné, mají být sestavovány statistiky časových mzdových tarifů a obvyklé pracovní doby pro významná povolání nebo skupiny povolání ve významných odvětvích hospodářské činnosti a za celou zemi.

Čl. 10

Statistiky složení a členění mezd mají být sestavovány pro významná odvětví hospodářské činnosti.

Čl. 11

Statistiky nákladů práce mají být sestavovány pro významná odvětví hospodářské činnosti. Pokud možno tyto statistiky mají být v souladu s údaji o zaměstnanosti a pracovní době (hodiny skutečně odpracované nebo hodiny placené) ve stejném rozsahu.

Čl. 12

Budou vypočítávány indexy spotřebitelských cen, aby bylo možno změřit časové změny cen položek, které jsou reprezentativní pro spotřebitelské zvyklosti významných skupin obyvatelstva nebo veškerého obyvatelstva.

Čl. 13

Statistiky o výdajích domácností nebo, pokud je to vhodné, o výdajích rodin a, je-li to možné, o příjmech domácností nebo, pokud je to vhodné, o příjmech rodin, mají být sestavovány pro všechny skupiny a velikosti soukromých domácností nebo rodin a za celou zemi.

Čl. 14

1. Statistiky pracovních úrazů mají být sestavovány za celou zemi a pokud možno pro všechna odvětví hospodářské činnosti.

2. Pokud možno mají být sestavovány statistiky nemocí z povolání pro všechna odvětví hospodářské činnosti a za celou zemi.

Čl. 15

Statistiky pracovních sporů mají být sestavovány za celou zemi a pokud možno za všechna odvětví hospodářské činnosti.

ČÁST III.

Přijetí závazků

Čl. 16

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, musí na základě všeobecných závazků, které jsou předmětem I. části, přijmout závazky plynoucí z úmluvy ohledně jednoho nebo několika článků II. části.

2. Každý členský stát určí ve své ratifikaci článek nebo články II. části, ohledně nichž přijímá závazky z úmluvy.

3. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může později oznámit generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, že přijímá závazky vyplývající z úmluvy ohledně jednoho nebo více článků II. části, které nebyly uvedeny již v jeho ratifikaci. Tato oznámení budou mít účinnost ratifikace ode dne jejich sdělení.

4. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, uvede ve svých zprávách o provádění úmluvy, předkládaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, stav svého zákonodárství a praxe, pokud jde o oblasti kryté články II. části, ohledně nichž nepřevzal závazky plynoucí z úmluvy, a jak dalece provádí nebo zamýšlí provést ustanovení úmluvy, pokud jde o tyto oblasti.

Čl. 17

1. Každý členský stát může zpočátku omezit rozsah statistik uvedených v článku nebo v článcích II. části, ohledně nichž převzal závazky z této úmluvy, na některé skupiny pracovníků, některé úseky národního hospodářství, některá odvětví hospodářské činnosti nebo některé zeměpisné oblasti.

2. Každý členský stát, který omezí rozsah statistik podle odstavce 1 tohoto článku, uvede ve své první zprávě o provádění úmluvy, předkládané podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, článek nebo články II. části, na něž se vztahuje omezení, a sdělí povahu a důvody těchto omezení a ve svých pozdějších zprávách vyloží, v jakém rozsahu bylo možno nebo se zamýšlí vztáhnout ustanovení úmluvy na jiné skupiny pracovníků, úseky národního hospodářství, odvětví hospodářské činnosti nebo zeměpisné oblasti.

3. Po projednání se zúčastněnými reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků každý členský stát může každoročně v prohlášení sděleném generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce v měsíci, který následuje po datu, kdy úmluva původně nabyla platnosti, dodatečně omezit závazky, pokud jde o statistiky podle článku nebo článků II. části, ohledně nichž převzal závazky z úmluvy. Takové prohlášení nabude účinnosti jeden rok po zapsání. Každý členský stát, který zavede taková omezení, podá ve svých zprávách o provádění úmluvy, předkládaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, informace uvedené v odstavci 2 tohoto článku.

Čl. 18

Tato úmluva reviduje úmluvu o statistice mezd a pracovní doby, 1938.

ČÁST IV.*Závěrečná ustanovení**Čl. 19*

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl. 20

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy byla zapsána jeho ratifikace.

Čl. 21

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

3. Po projednání se zúčastněnými reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může po vypršení pěti let po datu, kdy úmluva ponejprv nabyla platnosti, prohlášením zaslaným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce odvolat převzetí závazků plynoucích z úmluvy ohledně jednoho nebo více článků II. části pod podmínkou, že zůstane vázán alespoň jedním z těchto článků. Toto prohlášení o zpětvzetí nabude účinnosti až jeden rok po svém zapsání.

4. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu a jenž během jednoho roku po vypršení období pěti let, jak je uvedeno v odstavci 3 tohoto článku, nevyužije práva stanoveného v tom odstavci, bude vázán články II. části, ohledně nichž převzal závazky z úmluvy, na další pětileté období a poté může odvolat převzetí těchto závazků po uplynutí každého pětiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Čl. 22

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl. 23

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl. 24

Správní rada Mezinárodního úřadu práce, kdykoli to bude považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Čl. 25

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

- a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na ustanovení článku 21, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti,
- b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena ratifikací.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl. 26

Anglické a francouzské znění této úmluvy mají stejnou platnost.

SEZNAM VŠECH ÚMLUV A PROTOKOLŮ MOP PODLE STAVU K 1. LEDNU 2018

(číslo, zkrácený název a rok přijetí úmluvy)

1. Pracovní doba (průmysl), 1919
2. Nezaměstnanost, 1919
3. Ochrana mateřství, 1919
4. Noční práce (ženy), 1919
5. Nejnižší věk (průmysl), 1919
6. Noční práce mladistvých (průmysl), 1919
7. Nejnižší věk (moře), 1920
8. Pojištění v nezaměstnanosti (ztroskotání lodí), 1920
9. Umísťování námořníků, 1920
10. Nejnižší věk (zemědělství), 1921
11. Právo sdružovat se (zemědělství), 1921
12. Odškodnění pracovních úrazů (zemědělství), 1921
13. Běloba olovnatá (malířství), 1921
14. Odpočinek v týdnu (průmysl), 1921
15. Nejnižší věk (nakladači a topiči), 1921
16. Lékařské prohlídky mladistvých (moře), 1921
17. Odškodnění pracovníků (úrazy), 1925
18. Odškodnění pracovníků (nemoci z povolání), 1925
19. Stejně nakládání (odškodnění úrazů), 1925
20. Noční práce (pekařství), 1925
21. Inspekce emigrantů, 1926
22. Najímání námořníků, 1926
23. Repatriace námořníků, 1925
24. Nemocenské pojištění (průmysl), 1927
25. Nemocenské pojištění (zemědělství), 1927
26. Mechanismus stanovení minimálních mezd, 1928
27. Označování váhy (břemena dopravována loďmi), 1929
28. Ochrana proti úrazům (přístavní dělníci), 1929
29. Nucená práce, 1930

Protokol z roku 2014 k úmluvě o nucené práci z roku 1930

30. Pracovní doba (obchod a úřady), 1930
31. Pracovní doba (uhelné doly), 1931
32. Ochrana proti úrazům (přístavní dělníci) (revidovaná), 1932
33. Nejnižší věk (neprůmyslová zaměstnání), 1932
34. Zprostředkovatelný práce za úplatu, 1933
35. Starobní pojištění (průmysl, atd.), 1933
36. Starobní pojištění (zemědělství), 1933
37. Invalidní pojištění (průmysl, atd.), 1933
38. Invalidní pojištění (zemědělství), 1933
39. Pojištění pozůstalých (průmysl, atd.), 1933
40. Pojištění pozůstalých (zemědělství), 1933
41. Noční práce (ženy) (revidovaná), 1934
42. Odškodňování pracovníků (nemoci z povolání) (revidovaná), (1934)
43. Sklářny na ploché sklo, 1934
44. Dávky v nezaměstnanosti, 1934
45. Práce pod zemí (ženy), 1935
46. Pracovní doba (uhelné doly) (revidovaná), 1935
47. Čtyřicetihodinový týden, 1935
48. Zachování práv na důchod migrujících osob, 1935
49. Zkrácení pracovní doby (sklářny na láhve), 1935
50. Nábor domorodých pracovníků, 1935
51. Zkrácení pracovní doby (veřejné práce), 1936
52. Placená dovolená, 1936
53. Průkazy způsobilosti námořních důstojníků, 1936
54. Placená dovolená (moře), 1936
55. Odpovědnost rejdaře (nemocní a zranění námořníci), 1936
56. Nemocenské pojištění (moře), 1936
57. Pracovní doba a stav posádek (moře), 1936
58. Nejnižší věk (moře) (revidovaná), 1936
59. Nejnižší věk (průmysl) (revidovaná), 1937
60. Nejnižší věk (neprůmyslová zaměstnání) (revidovaná), 1937
61. Zkrácení pracovní doby (textil), 1937
62. Bezpečnostní předpisy (stavebnictví), 1937
63. Statistika mezd a pracovní doby, 1938

64. Pracovní smlouvy (domorodí pracovníci), 1939
65. Trestní sankce (domorodí pracovníci), 1939
66. Migrace za zaměstnáním, 1939
67. Pracovní doba a odpočinek (silniční doprava), 1939
68. Stravování a stolování (lodní posádky), 1946
69. Průkazy způsobilosti námořních kuchařů, 1946
70. Sociální zabezpečení (námořníci), 1946
71. Důchody námořníků, 1946
72. Placená dovolená (námořníci), 1946
73. Lékařské prohlídky (námořníci), 1946
74. Průkazy způsobilosti kvalifikovaných námořníků, 1946
75. Ubytování posádek, 1946
76. Mzdy a pracovní doba námořníků a obsazování posádek lodí, 1946
77. Lékařské prohlídky mladistvých (průmysl), 1946
78. Lékařské prohlídky mladistvých (neprůmyslová povolání), 1946
79. Noční práce mladistvých (neprůmyslové práce), 1946
80. Revize závěrečných článků, 1946
81. Inspekce práce, 1947
Protokol z roku 1995 k úmluvě o inspekci práce z roku 1947
82. Sociální politika (nemetropolitní území), 1947
83. Pracovní standardy (nemetropolitní území), 1947
84. Právo sdružovat se (nemetropolitní území), 1947
85. Inspektoráty práce (nemetropolitní území), 1947
86. Pracovní smlouvy (domorodí pracovníci), 1947
87. Svoboda sdružování a ochrana práva organizovat se, 1948
88. Služby zaměstnanosti, 1948
89. Noční práce (ženy) (revidovaná), 1948
Protokol z roku 1990 k úmluvě o noční práci (ženy) (revidované) z roku 1948
90. Noční práce mladistvých (průmysl) (revidovaná), 1948
91. Placená dovolená (námořníci) (revidovaná), 1949
92. Ubytování posádek (revidovaná), 1949
93. Mzdy a pracovní doba námořníků a obsazování posádek lodí (moře) (revidovaná), 1949
94. Pracovní doložky (veřejné smlouvy), 1949

95. Ochrana mezd, 1949
96. Zprostředkovatelný práce činné za úplatu (revidovaná), 1949
97. Migrace za zaměstnáním (revidovaná), 1949
98. Právo organizovat se a kolektivně vyjednávat, 1949
99. Metody stanovení minimálních mezd (zemědělství), 1951
100. Rovnost v odměňování, 1951
101. Placená dovolená (zemědělství), 1952
102. Sociální zabezpečení (minimální normy), 1952
103. Ochrana mateřství (revidovaná), 1951
104. Odstranění trestních sankcí (domorodí pracovníci), 1955
105. Odstranění nucené či povinné práce, 1957
106. Odpočinek v týdnu (obchod a úřady), 1957
107. Domorodé a kmenové obyvatelstvo, 1957
108. Průkazy totožnosti námořníků, 1958
109. Mzdy a pracovní doba námořníků a obsazování posádek lodí (moře) (revidovaná), 1958
110. Plantáže, 1958

Protokol z roku 1982 k úmluvě o plantážích z roku 1958
111. Diskriminace (zaměstnání a povolání), 1958
112. Nejnižší věk (rybáři), 1959
113. Lékařské prohlídky (rybáři), 1959
114. Pracovní smlouva rybářů, 1959
115. Ochrana před zářením, 1960
116. Revize závěrečných článků, 1961
117. Sociální politika (základní cíle a standardy), 1962
118. Rovnost v nakládání (sociální zabezpečení), 1962
119. Zajištění bezpečnosti strojů, 1963
120. Hygiena (obchod a kanceláře), 1964
121. Dávky při pracovních úrazech, 1964
122. Politika zaměstnanosti, 1964
123. Minimální věk (práce pod zemí), 1965
124. Lékařské prohlídky mladistvých (práce pod zemí), 1965
125. Průkazy způsobilosti rybářů, 1966
126. Ubytování posádek (rybáři), 1966

127. Maximální váha, 1967
128. Invalidní, starobní a pozůstalostní dávky, 1967
129. Inspekce práce (zemědělství), 1969
130. Zdravotní péče a dávky v nemoci, 1969
131. Stanovení minimální mzdy, 1970
132. Placená dovolená (revidovaná), 1970
133. Ubytování posádek (doplňující ustanovení), 1970
134. Předcházení úrazům (námořníci), 1970
135. Zástupci pracovníků, 1971
136. Benzen, 1971
137. Práce v přístavech, 1973
138. Nejnižší věk, 1973
139. Rakovina z povolání, 1974
140. Placené studijní volno, 1974
141. Organizace pracovníků na venkově, 1975
142. Rozvoj lidských zdrojů, 1975
143. Migrující pracovníci (doplňující ustanovení), 1975
144. Trojstranné porady (mezinárodní pracovní normy), 1976
145. Stálost zaměstnání (námořníci), 1976
146. Každoroční placená dovolená (námořníci), 1976
147. Obchodní loďstvo (minimální standardy), 1976
Protokol z roku 1996 k úmluvě o obchodním loďstvu (minimální standardy) z roku 1976
148. Pracovní prostředí (znečištění vzduchu, hluk a vibrace), 1977
149. Ošetřovatelský personál, 1977
150. Správa práce, 1978
151. Pracovní vztahy (veřejná služba), 1978
152. Bezpečnost a ochrana zdraví (práce v docích), 1979
153. Pracovní doba a doba na odpočinek (silniční doprava), 1979
154. Kolektivní vyjednávání, 1981
155. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, 1981
Protokol z roku 2002 k úmluvě o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci z roku 1981
156. Pracovníci s povinnostmi k rodině, 1981

157. Zachování práv v sociálním zabezpečení, 1982
158. Skončení zaměstnání, 1982
159. Pracovní rehabilitace a zaměstnávání (invalidé), 1983
160. Statistiky práce, 1985
161. Závodní zdravotní služby, 1985
162. Azbest (osinek), 1986
163. Sociální péče o námořníky, 1987
164. Ochrana zdraví a zdravotní péče (námořníci), 1987
165. Sociální zabezpečení (námořníci) (revidovaná), 1987
166. Repatriace námořníků (revidovaná), 1987
167. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve stavebnictví, 1988
168. Podpora zaměstnanosti a ochrana před nezaměstnaností, 1988
169. Domorodé a kmenové obyvatelstvo, 1989
170. Bezpečnost při používání chemikálií v práci, 1990
171. Noční práce, 1990
172. Pracovní podmínky (hotely a restaurace), 1991
173. Ochrana nároků pracovníků (platební neschopnost jejich zaměstnavatele), 1992
174. Předcházení velkým průmyslovým nehodám, 1993
175. Práce na částečný úvazek, 1994
176. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v dolech, 1995
177. Domácká práce, 1996
178. Inspekce pracovních a životních podmínek námořníků, 1996
179. Nábor a umísťování námořníků, 1996
180. Pracovní doba námořníků a obsazování lodí posádkou, 1996
181. Soukromé agentury práce, 1997
182. Nejhorší formy dětské práce, 1999
183. Ochrana mateřství, 2000
184. Bezpečnost a ochrana zdraví v zemědělství, 2001
185. Průkazy totožnosti námořníků (revidovaná), 2003
Práce na moři, 2006
187. Podpůrný rámec BOZP, 2006
188. Práce v rybolovném odvětví, 2007
189. Pracovníci v cizích domácnostech, 2011

Sborník úmluv MOP ratifikovaných Českou republikou je prvním uceleným vydáním všech textů těchto úmluv, které symbolicky předchází 100. výročí existence Mezinárodní organizace práce, a obsahuje české překlady textů úmluv MOP, které Česká republika ratifikovala ke dni 1. ledna 2018, tak jak byly zveřejněny ve Sbírce zákonů, popřípadě ve Sbírce mezinárodních smluv České republiky.

Mezinárodní organizace práce (MOP) je jedinou tripartitní specializovanou mezinárodní organizací v systému Organizace spojených národů (OSN), se sídlem v Ženevě (International Labour Organization, ILO, L'Organisation Internationale du Travail, OIT), na jejímž rozhodování se stejnou měrou podílejí zástupci zaměstnanců, zaměstnavatelů a vlád.

Založena byla v roce 1919 v rámci Versailleského mírového procesu s cílem podpory světového míru na základě sociální spravedlnosti opírající se o mezinárodně uznávaná pracovní práva. Československo bylo zakládajícím členem MOP a Česká republika, jako jeden z jejích nástupnických států, na sebe převzala k 1. lednu 1993 všechny závazky vyplývající z členství v MOP.

Hlavním posláním Mezinárodní organizace práce je vytváření celosvětově uznávaných minimálních standardů práce a sociální ochrany prostřednictvím úmluv, protokolů a doporučení schvalovaných Mezinárodními konferencemi práce, které přispívají ke zlepšení pracovních a životních podmínek, podpora jejich ratifikace a kontrola důsledného dodržování ratifikovaných úmluv členskými zeměmi MOP prostřednictvím kontrolního mechanismu této významné mezinárodní organizace.

Na Sborník úmluv MOP ratifikovaných Českou republikou, který je označen číslicí I. navazuje Sborník úmluv MOP neratifikovaných Českou republikou ke dni 1. ledna 2018, který je označen číslicí II. Součástí obou sborníků je „Přehled úmluv MOP“ přijatých touto významnou mezinárodní organizací za celou dobu jejího působení od roku 1919 do konce roku 2017.

Materiál byl realizován v rámci projektu ČMKOS 2017 „§ 320a ZP I. - Průmysl, vzdělávání, práce, společnost 4.0“, který je financován z prostředků státního rozpočtu ČR prostřednictvím MPSV ČR.

